

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ל'

הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֲרַ"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרָא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינַת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטְר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיוֹדְאִיקָה
הַגָּדוֹל בְּצִפּוֹן
04-6650050

תֵּכֵן הָעֵנִינִים

- הַקְדָּמָה** ..... יז
- ג' תתיא.** לְטַעֲנַת הַרוֹפְאִים הָעֶבֶר שֶׁבְּרַחֲמֵי יוֹלֵד עִם מוֹם וּלְכֵן עָלִי לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה. מָה לַעֲשׂוֹת? ..... יט
- ג' תתיב.** הֵייתִי מְקַרְבֶּת לְצַדִּיק גָּדוֹל, וְלִמְפָרַע גְּלִיתִי שֶׁהוּא גָרַם לִי עוֹל גָּדוֹל. אִיךָ זֶה יְכוּל לְהִיּוֹת? ..... כא
- ג' תתיג.** הָאֵם כָּבוֹד הָרַב יוּכַל לְתַת לָנוּ עֲצוֹת שֶׁיַּעֲזְרוּ לָנוּ לְחַיּוֹת בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ? ..... כג
- ג' תתיד.** הָאֵם אֶפְשָׁר לְסַמֵּךְ עַל מוֹרָה הַהוֹרָאָה בְּמִקּוֹם בּוֹ אֲנִי מוֹתָאֲרָח? ..... כה
- ג' תתטו.** רָאִיתִי אֶתְכֶם בְּחֵלוֹם, וְאַמְרַתֶּם לִי שֶׁאַפְסִיק לְרִיב עִם בְּעָלִי. כִּיצַד עָלִי לְהִתְיַחֵס לְחֵלוֹם? ..... כז
- ג' תתטז.** בְּעָלִי מְלֵא בְטַעֲנוֹת כָּלִפִּי וְכִלְפֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיצַד עָלִי לְהִתְנַהֵג אִתּוֹ? ..... כח
- ג' תתיז.** דוֹדָתִי נִמְצְאָת בְּשִׁדּוּךְ עִם חֲסִיד בְּרִסְלָב שֶׁהִשְׁפָּה שְׁלוֹ לֹא נִקְיָה. הָאֵם זֶה עָלָה לְבִטּוֹל הַשִּׁדּוּךְ? ..... לא
- ג' תתיח.** יֵשׁ שִׁיטָּה לְגַמְיָלָה מֵהַתְּמַכְרִיזוֹת בְּמִסְגְּרָתָה נִפְגָּשִׁים כָּל הַמְּכֹרִים יַחַד וּמִשְׁתַּפְּיִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּמִצָּבָם. מָה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינָיִן? ..... לב
- ג' תתיט.** לְמָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה אוֹתָנוּ בְּנִסְיוֹן הַקָּשָׁה שֶׁל דַּחַק הַפְּרִנָּסָה? ..... לה

- ג' תתכ.** יש לי וכוף עם גרושתי בענין מכירת הדיירה, ואני אובד עצות.....לז
- ג' תתכא.** תרמתי סכום נכבד להדפסת ספר שו"ת ברסלב. האם זה משנה מה רשמו בהקדשה שהדפיסו?.....מ
- ג' תתכב.** מאז שנולד לנו התינוק אשתי לא רוצה לבקר אצל המשפחה שלי. איך מתמודדים עם המצב?.....מד
- ג' תתכג.** האם זה שיף שאמא תקח את הבנים שלה לים או לברכה?.....מו
- ג' תתכד.** אני יודעת שהמדות זה הדבר הכי חשוב, אבל אני לא מסגלת לאהב מישהו עם מראה חיצוני שלא מוצא חן בעיני. ....מז
- ג' תתכה.** אמרו לי שכדאי להוסיף לשמי את האות 'ו' ולהקרא 'רחלי'. מה דעתכם בענין?.....מח
- ג' תתכו.** אני כותב ספר תורה לזכות סבי וסבתי. האם אני יכול להוסיף שזה יהיה גם לרפואת אחותי?.....מט
- ג' תתכז.** נכשלתי בטסט. האם יש עצה שיכולה לעזר לי לעבר את הטסט בפעם הבאה?.....נ
- ג' תתכח.** לצערי הרב התפתיתי ונכשלתי בעברה חמורה, ומאז אני שבור מאד. ....נב
- ג' תתכט.** אמרו לי ששמי 'דקלה' הוא שם של גבר. האם זה נכון? והאם כדאי לשנות אותו?.....נג
- ג' תתל.** האם יתכן שההורים נותנים לבנם שם של צדיק, אף למרות זאת השם גורם לו בעיות בחיים?.....נה

תֵּן הָעֵינַיִם

ה

- ג' תתלא.** האם זה נכון שְׁכַל הַהֲלָכוֹת שְׁאַתֶּם אוֹמְרִים מִיַּעֲדוֹת רק לאֲשֶׁכְּנֻזִים?.....נו
- ג' תתלב.** אָנִי בְקִשָּׁר עִם בְּחוֹר כָּבֵר חֲמֵשׁ שָׁנִים, אָךְ הוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא לֹא מְעַבֵּן בִּי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?.....נז
- ג' תתלג.** אֵיךְ זֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת וְלִכְנֻת הַלֵּב בַּתְּפִלָּה?.....נח
- ג' תתלד.** בְּעֵבֶר הַכְּשִׁלְתִּי הֲרַבָּה בְּחוּרִים. אֵיךְ אוֹכֵל לְתַקֵּן זֹאת?.....סב
- ג' תתלה.** רַבְּנוּ אָמַר שְׁאַהֲבֵת הָאִשָּׁה לְבַעֲלָהּ נִכְרַת בְּזָבוּבִים וּבִיתוֹשִׁים שֶׁבְּבֵיתָהּ. מָה הַכּוֹנָה?.....סד
- ג' תתלו.** אָנִי מְרַגֵּשָׁה שֶׁהָאֵהָבָה בֵּינִי לְבִין בַּעֲלִי דַעְכָּה. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַחְזִיר אֶת הַמָּצֵב לְקַדְמוֹתוֹ?.....סז
- ג' תתלז.** האם זה נכון שֶׁהַחוּזָה מְלוּבְּלִין הִיָּה מְחַתֵּן שֶׁל רַבְּנוּ נַחֲמָן מְבַרְסֵלְב?.....סח
- ג' תתלח.** בַּעֲלֵי אֵינוֹ בְּרִיא בְּנַפְשׁוֹ, וְהוּא מַצַּעַר מְאֹד אֶת הַחֶתֶן שֶׁלָּנוּ. אֵיךְ עָלִינוּ לְהִתְמוֹדֵד עִם הַמָּצֵב הַזֶּה?.....סט
- ג' תתלט.** אַחוּתִי חִיָּה עִם גָּבֵר עֲרָבִי וְנוֹלַד לָהֶם יָלֵד. האם עָלִינוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת אִתָּהּ בְּקִשָּׁר?.....עב
- ג' תתמ.** בְּשׁוּם דָּבָר אָנִי לֹא מַצְלִיחַ וְהַכֵּל הוֹלֵךְ לִי עָקוּם - גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְגַם בְּרוּחָנִיּוֹת. מָה עוֹשִׂים?.....עד
- ג' תתמא.** מְדוּעַ אָנִי לֹא מְרַגֵּשָׁה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזִמְנוֹ הַהַתְּבַדְּדוּת?.....עו
- ג' תתמב.** פְּעָמִים רַבּוֹת מְזַכֵּר בְּסִפְרֵי בְּרִסְלָב הַמְּשֻׁג 'צְדִיק הָאֶמֶת'. לָמָּה הַכּוֹנָה?.....עח
- ג' תתמג.** הֵבֵן שְׁלִי מִתְנַהֵג בְּחֻצָּפָה גְּדוֹלָה וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂי קִנְדָּס וְחָדָשִׁים בְּכָל יוֹם. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְהַרְגִיעַ אוֹתוֹ?.....פא

- ג' תתמד.** מֵאֵז שֶׁשָּׂנֵי הַבָּנִים שָׁלְנוּ הֵתְקַרְבוּ לַחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, בְּעָלֵי
לְשַׁעֲבֵר עוֹשָׂה לָהֶם אֶת הַמּוֹת וְגוֹרֵם לָהֶם צַעַר גָּדוֹל.....פג
- ג' תתמה.** אֲנִי אָדָם חָם מְזַג שֶׁמֵתְעַצְבֵּן וְכוּעֵס מְהֵרָה, וְזֶה גוֹרֵם לִי
לְחֹסֵר שְׁלוֹם בַּיִת. אָנָּה, עֲזֵר לִי!.....פז
- ג' תתמו.** הֵתְלַבְּשׁוּ עָלַי כְּפֹה אֲנָשִׁים וְהֵם גּוֹרְמִים לִי צַעַר גָּדוֹל.
הֵאֵם עָלַי לְשַׁתְקֹת?.....פט
- ג' תתמז.** אֲנִי עוֹבֵר בְּחַיִּים דְּבָרִים לֹא קָלִים. מֵה בּוֹרֵא עוֹלָם
רוֹצֵה מִסְּנִי?.....צא
- ג' תתמח.** מָתִי וְאִיךָ הֵלַחַן הַנִּגְנוֹן הַמְּפָרֵסִם בַּחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב
”עַז וְהֵדָר לְבוֹשָׁה?”.....צד
- ג' תתמט.** בְּשָׁנָה הָאַחֲרוֹנָה קִשָּׂה לִי לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן וְאֲנִי נִכְשָׁל בְּפָגַם
הַבְּרִית.....צו
- ג' תתנ.** רַבְּנוּ אָמַר שֶׁבִתְחִנּוֹן צָרִיכִים לְפַל עַל צַד שְׂמָאֵל. אִיךָ
צָרִיךְ לְנַהֵג בְּעֵינַיִן זֶה אָדָם מֵעֲדוֹת הַמְזוֹרָח?.....צז
- ג' תתנא.** הָאֵם סִיּוּם מִסְּכֵת נִדָּה בַתְּלִמוּד הִירוּשָׁלַמִי פּוֹטֵר אֶת
הַבְּכוֹרוֹת מִתְּעַנִּית בְּעָרְב פֶּסַח?.....צח
- ג' תתנב.** שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם רַבִּי נִחְמָן סְפּוֹר עַל אָדָם שֶׁהָיָה מְהַלְךְ
עִם יָד קְפוּצָה וְלֹא רָצָה לְגַלוֹת מֵה יֵשׁ בְּתוֹכָהּ. מָה
הַמְּסָר בְּסְפּוֹר?.....צט
- ג' תתנג.** חִלְמֵתִי שָׁאֲנִי מְנַסֶּה לְהַרְגֵּ אֶת אִמִּי, וּמֵאֵז אֵין לִי מְנוּחָה.
הָאֵם יֵשׁ בְּחִלּוֹם מְסָר עֲבוּרֵי?.....קא
- ג' תתנד.** מֵה צָרִיךְ לְכַנּוֹן עַל פִּי הַרְמָז וְהַסּוּד בְּנִטְיִלַת יָדִים?.....קג

- ג' תתנה.** בסוף התורה "וּנְפָרְעִין מִן הָאָדָם מִדְּעֵתוֹ וְשֵׁלָא מִדְּעֵתוֹ"
מביא רבנו מעשה. מה הקשר לתורה?..... קד
- ג' תתנו.** מה זה "שְׁלַחַן עֲרוֹף הַגָּדוֹל" ו"שְׁלַחַן עֲרוֹף הַקָּטָן"?..... קה
- ג' תתנוז.** האם אני יכול לברך את ילדי בליל שבת על אף שאני
לא נהג כף?..... קז
- ג' תתנת.** כמה נרות צריך להדליק לכבוד שבת קדש כאשר יש לי
שמונה ילדים?..... קח
- ג' תתנט.** לאחרונה התגלה שאני חולה בסכרת נעורים. האם אני
יכול לצאת לשדוכים למרות זאת?..... קט
- ג' תתס.** אשתי ואני בתהליכי גרושין, אך אני לא רוצה להתגרש,
ואשמח מאד אם תעשה בינינו שלום. .... קיא
- ג' תתסא.** בעלי נחוש להתגרש ואינני מצליחה להבין מדוע.
מה אני יכולה לעשות?..... קיב
- ג' תתסב.** אני חולה באו.ס.ידי וחושש שאגמר בבית משגעים.
אנא יעץ לי מה לעשות..... קיג
- ג' תתסג.** האם כשהורים מבקשים מבנם לאכול משהו לא כשר
הוא מחייב לשמע בקולם מחמת כבודם?..... קיד
- ג' תתסד.** יצאתי עם בחור ששחק ברגשותי ועזב אותי בפתאומיות,
ומאז אני שבורה ומיאשת..... קיטז
- ג' תתסה.** יש לי תקופות שאין לי כח ללמוד יותר משעה ביום. האם
אני צריך להכריח את עצמי?..... קיח
- ג' תתסו.** מתי כבודו יוציא לאור את שאר חלקי הפרוש הנפלא
'שפת הנחל' על הלקוטי מוהר"ן?..... קכ

- ג' תתסז.** האם גם לאחר פטירתו של החולה ממשיכים לקרוא לו בשם שהוסיפו לו בזמן שחלה?.....קכא
- ג' תתסח.** חגגנו לבנינו את בר-המצוה בג'סח חב"ד למרות שאנחנו מעדות המזרח. האם עשינו טעות?.....קכב
- ג' תתסט.** אני מרגיש ריקנות אימה ולא יודע מה לעשות עם עצמי. האם תוכל להדריך אותי?.....קכד
- ג' תתע.** לאחרונה מתחוללות מהומות במדינות רבות בעולם. איך להתיחס לזה?.....קכה
- ג' תתעא.** הכרתי בעבודה מישהו שמאד מוצא חן בעיני. האם להשאיר בזוגיות הקיימת שלי למרות שאני לא מאשרת ממנה?.....קכז
- ג' תתעב.** אשתי נאלצת לעבד שעות רבות והילדים שלנו סובלים מכך. מה הפתרון?.....קכח
- ג' תתעג.** מדוע לא מעלים את ארונו של רבי נחמן לארץ ישראל כפי שכתוב בהלכה?.....קכ
- ג' תתעד.** רבנו אמר שהמטע הוא טוב מאד עבור הנשמה. מדוע?.....קלא
- ג' תתעה.** במהלך מריבה עם אשתי הרמתי עליה יד. איך אני יכול לתקן את זה?.....קלב
- ג' תתעו.** בעלי לא אוהב אותי, מתנהג אלי בקרירות ומתעלם ממני. מה אפשר לעשות?.....קלה
- ג' תתעז.** האם יש ימים שאסור לערף בהם חתנה?.....קלו
- ג' תתעה.** אבי נפטר כנוצרי. היכן עלי לצון את יום השנה שלו: בכנסייה או בבית הכנסת?.....קלז

- ג' תתעט.** האם 'קביעת עתים לתורה' פרושו לקבע זמן ושעות מגדרות ללמוד תורה בכל יום?.....קלח
- ג' תתפ.** אני חוטה בעוון החמור של הוצאת זרע לבטלה, ולא מצליח להפסיק. מה עושים?.....קלט
- ג' תתפא.** אני רוצה לקנות בית ביבנאל. מאיזה קבלן כדאי לקנות?.....קמא
- ג' תתפב.** בגנו הקטן נפטר מהמחלה הממארת ואנו שבורים ורצוצים. אנא, חזק אותנו!.....קמב
- ג' תתפג.** לצערי אבדתי את אשתי ונשארתי אלמן. מה הדבר הכי טוב שאני יכול לעשות לעלי נשמתה?.....קמג
- ג' תתפד.** אני רוצה לעשות התחלה חדשה בעבודת השם ולהיות צדיק, אך קשה לי. בבקשה תעזר לי!.....קמו
- ג' תתפה.** מאז הבר-מצוה אני נכשל בפגם הברית ולא מצליח להפסיק. מה עושים?.....קמח
- ג' תתפו.** אני חי כל הזמן בהרגשה שלילית כלפי הסובבים אותי. איך משתחררים מזה?.....קנ
- ג' תתפז.** אני עוסק בקרוב רחוקים. על איזו נקדה צריכים לשים את הדגש ביותר?.....קנב
- ג' תתפח.** למדתי בפרושכם "נהרי אפרסמון" ומצאתי בו סתירה. האם תוכלו לתרץ לי אותה?.....קנד
- ג' תתפט.** בשביל מה ברא הקדוש ברוך הוא את הסמים בעולם?.....קנה
- ג' תתצ.** התחלנו בהרצליה פעילות של הפצה וקרוב בדרכו של רבנו, ואנו זקוקים לברכתו של הרב.....קנז

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

1

- ג' תתצא.** אָנִי חַיָּה עִם גְּבֵר עֲרָבִי וְהַקָּשֶׁר שְׁלֵנוּ מִתְקַדֵּם לְכוּחַ חֲתָנָה. הָאֵם לְהֶאֱמִין לֹא שְׁכַוְנָתוֹ אֲמִתִּית?.....קנח
- ג' תתצב.** מִהֵן הַהֲנַהְגּוֹת שֶׁל אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיוֹם הַפּוֹרִים וּבְמִשְׁתַּח הַיּוֹן?.....קס
- ג' תתצג.** אָנִי לֹא מְרַגֵּשׁ שׁוּם הִתְקַדְמוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם זֶה כּוֹאֵב לִי מְאֹד. מָה הָעֲצָה?.....קסב
- ג' תתצד.** מָה יִקְרָה אִם יִסְגְּרוּ אֶת גְּבוּלוֹת אוֹקְרַאיִנָּה וְלֹא יֵאֲפָשְׁרוּ לְנִסְעַת לְאוֹמֵן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה?.....קסד
- ג' תתצה.** בְּעָלִי הַתְּלַבֵּשׁ עַל בְּנֵנוּ הַבְּכוֹר, וְכָל הַזְּמַן הוּא מְשֻׁפָּל וּמִכָּה אוֹתוֹ. מָה עוֹשִׂים?.....קסו
- ג' תתצו.** אָנִי חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אַךְ בְּעָלִי עֲדִין לֹא. אֵיךְ עָלִי לְהִתְנַהֵג אִתּוֹ?.....קסז
- ג' תתצז.** קָרָאתִי בַסֵּפֶר 'פְּעֻלַת הַצַּדִּיק' בְּעֵינַי הַתְּקוּן הַכִּלְלִי, וַיֵּשׁ לִי כֹמָה שְׂאֵלוֹת.....קסט
- ג' תתצח.** מֵאֵז שֶׁהִתְקַרְבֵּיתִי לְבִרְסָלֵב הַהוֹרִים שְׁלִי מְצַעְעֵרִים אוֹתִי וְגוֹרְמִים לִי בְּעִיּוֹת.....קעד
- ג' תתצט.** הָאֵם אָנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַשְּׂתַדְלוֹת בְּעֵינַי מְצִיאַת בֵּת זוּגִי?.....קעז
- ג' תתק.** אָנִי וְהַגְּרוּשׁ שְׁלִי חֲזַרְנוּ לְהִיּוֹת בְּקָשֶׁר. אֵיךְ אֲדַע שְׁכַוְנָתוֹי טְהוּרוֹת וְשֶׁהוּא לֹא מְנַצֵּל אוֹתִי?.....קעח
- ג' תתקא.** מֵאֵז שֶׁעֲזַבְתִּי אֶת הַכּוֹלֵל וַיֵּצְאֵנִי לְחַפֵּשׂ עִבּוּדָה אָנִי לֹא אוֹתוֹ אָדָם. אֵיךְ חוֹזְרִים לְמַסְלֹול?.....קפ
- ג' תתקב.** אָנִי לוֹמְדַת תְּכֵנוֹת מַחְשָׁבִים. הָאֵם כְּדַאי לִי לְהִמְשִׁיךְ וְלַעֲבֹד בְּתַחוּם הַזֶּה?.....קפג

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

יא

- ג' תתקג.** רַבְּנוֹ אוֹמֵר שֵׁישׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שָׁהֵם "שְׂדֵיךְ יְהוּדָאִין".
אִיךָ יוֹדְעִים מִי אֵלּוּ?..... קפד
- ג' תתקד.** בְּיָמִים הַקְּרוּבִים אָנִי אֲמוֹרָה לְטוֹס לְאוֹמֵן. הָאֵם לְטוֹס
לְמָרוֹת הַמְּהוּמוֹת שְׁמֵתְחוּלְלוֹת שָׁם?..... קפו
- ג' תתקה.** חֲזַרְתִּי בְּתִשְׁבֹּה אַךְ הַמְּשֻׁפָּחָה וְהַחֲבָרִים לֹא תוֹמְכִים
בְּצַעַד שְׁעֵשִׂיתִי. אִיךָ גוֹרְמִים לָהֶם לְהִבִּין אוֹתִי?..... קפז
- ג' תתקו.** רַבְּנוֹ אָמַר שֶׁהַחֵן וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִפְל בְּיָדֵי
הָעַכּוּ"ם. הָאֵם הַמַּצֵּב הַזֶּה יְכוּל לְהִשְׁתַּנּוֹת?..... קפט
- ג' תתקז.** אָנִי רוֹצֵה לְאַהֵב אֶת בְּעָלִי אַךְ הַיֵּצֵר הָרַע הַשְּׁתַּלֵּט עָלַי
וְלִבִּי נִקְשָׁר לְמִישֵׁהוּ אַחֵר..... קצ
- ג' תתקח.** הַגְּרוּשׁ שְׁלִי לֹא מוֹכֵן לְשִׁלְּם לִי אֶת דְּמֵי הַמְּזוֹנוֹת. מַה נִּתֵּן
לְעִשׂוֹת בְּעֵינַיִן?..... קצב
- ג' תתקט.** מַה הַהֶבְדֵּל בֵּין תַּלְמִידֵי 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' לְשָׂאֵר הַפְּלָגִים
בְּבִרְסֻלָּב?..... קצג
- ג' תתקי.** אֲשֵׁרִי נוֹתֶנֶת לִי פְקָדוֹת וְחוֹשֶׁבֶת שְׂאֵנִי הַחֵיל שְׁלֵה,
וְלִי כִּכָּר נִמְאָס מִהַמַּצֵּב הַזֶּה..... קצה
- ג' תתקיא.** יֵשׁ לִי חֶשֶׁק גָּדוֹל לְלַמּוּד הַתּוֹרָה, אֲבָל אָנִי לֹא מְצַלִּיחַ
לְהִתְמַיֵּד לְאַרְךָ זְמַן..... קצז
- ג' תתקיב.** יֵשׁ אָדָם רָשָׁע שֶׁמִּנְסֶה לְסַבֵּף אוֹתִי וְגוֹרֵם לִי נֶזֶק כִּסְפִי
גָּדוֹל. מַה הָעֵצָה נִגְדוּ?..... קצט
- ג' תתקיג.** אָנִי נָשׁוּי, וַיֵּשׂ אִשָּׁה צְעִירָה שֶׁמִּנְסֶה לְפַתּוֹת אוֹתִי לְעִבְרָה.
אִיךָ נִפְטָרִים מִמֶּנָּה?..... ר
- ג' תתקי�.** אִיךָ שׁוֹבְרִים אֶת מִדַּת הַגְּאוּהָ?..... רג

ג' תתקטו. לְאַחֲרוֹנָה פָּרַסְם אַחַד מֵרַבְּנֵי בְּרִסְלָב מֵאֲמֹר חֲרִיף נִגְדַה הַצְּבוּר הַדְּתִי-לְאִמּוֹי. מַה דַּעְתְּךָ בְּעֵינַיִן?..... רה

ג' תתקטז. הָאֵם כִּדְאִי לְבַטֵּל אֶת הַנְּסִיעָה הַמֵּתְכַנְנֶת לְאוֹמֵן בְּגִלְלַה הַמְּצַב הַנִּפְיָץ בְּאוֹקְרַאיִנָּה?..... רט

ג' תתקיז. קָרָאתִי אֶת הַשִּׁיחָה שֶׁל רַבְּנֵי-בְּעֵינֵן פְּאוֹת מֵתְלַתְלוֹת, וְלֹא הִבְנַתִּי כְּלוּם. הָאֵם תּוֹכְלוּ לְהַסְבִּיר לִי?..... ריא

ג' תתקיח. בְּעָלֵי נִפְגַע בְּתַאוּנֵת עֲבוּדָה וְחֻבְרַת הַבְּטוּחַ לֹא מוֹכֶנֶה לְשַׁלֵּם לָנוּ אֶת הַסְּכּוּם שֶׁתִּבְעֵנוּ. הָאֵם לְהִתְפַּשֵּׁר?..... ריב

ג' תתקיט. אָנִי לֹא מְרַגֵּישׁ שׁוּם חַיּוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְזֶה גוֹרֵם לִי חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת..... ריד

ג' תתקכ. אָנוּ רוֹצִים לְעֵבֵר לְעִיר עִם אֲכֻלוּסִיָּה חֲרָדִית, אֲךָ בְּעָלֵי מִתְנַגֵּד מִפְּנֵי שֶׁזֶה רְחוּק מִמְּקוֹם עֲבוּדָתוֹ..... רטז

ג' תתקכא. הָאֵם צְרִיכִים לַכֵּן בְּתַפְלַת מוֹסָף שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֶת הַשְּׂמֹת הַמְּדַפְּסִים בְּסֻדּוֹרִים?..... ריח

ג' תתקכב. רַבְּנֵי אוֹמְרֵי שֶׁאֵדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ 'אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'. אִיךָ מְקִיָּמִים אֶת זֶה הַלְּכָה לְמַעֲשֶׂה?..... ריט

ג' תתקכג. מַה דַּעְתְּכֶם בְּעֵינֵי רַמַּת הַכִּשְׁרוֹת וְהַהַדּוֹר שֶׁל 'מִצּוֹת בְּרִסְלָב'?..... רכב

ג' תתקכד. הָאֵם רְאוּי לְהַמְנִיעַ מֵאֲכִילַת קִטְנִיּוֹת בְּפֶסַח גַּם אִם זֶה גוֹרֵם צַעַר לְהוֹרִים?..... רכג

ג' תתקכה. רַבְּנֵי אֹמְרֵי שֶׁחֲזָרָה עַל הַלְּמוּד אֲרַבַּע פְּעָמִים זו סִגְלָה לְזִכְרָהּ. הָאֵם הַדְּבָר כִּפְּשׁוּטוֹ?..... רכד

- ג' תתקכו.** בַּגְדָתִי בְּאִשְׁתִּי, אֵין לִי הַצְלָחָה בְּשׁוּם דָּבָר, וְאֲנִי עַל סֹף יְאוּשׁ. תַּעֲזֹר לִי!..... רכו
- ג' תתקכז.** לָמָּה הָרַב לֹא מִנְהִיג אֶת בְּנוֹת אֲנִי"ש שִׁידְלִיקוּ נַר שֶׁבֶת קֹדֶשׁ בְּבִרְכָּה כְּכָר מִגִּיל שְׁלֹשׁ?..... רל
- ג' תתקכח.** הָאֵם יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין הַהִנְהָגָה שְׁלָכֶם לְבֵין הַהִנְהָגָה שֶׁל שְׂאֵר רַבְּנֵי בְּרִסְלָב?..... רלא
- ג' תתקכט.** אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד לְהַפְסִיק לַפְּגָם בְּבִרְיָת, אִךְ הֵיכֵר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלַי. אֲנֹא חֲזַק אוֹתִי בְּעֵינַי. .... רלה
- ג' תתקל.** הָאֵם בַּחוּרָה בְּגִיל מִתְקַדֵּם יְכוּלָה לְלַכֵּת לְמִפְגָּשֵׁי 'פְּנוּיִים-פְּנוּיֹת' שֶׁל חֲרָדִים?..... רלט
- ג' תתקלא.** מֵאֵז שְׂאֲנִי וּבְעָלִי הִתְגַּרְשְׁנוּ אֲנִי מִמְטַטֵּת נִפְשִׁית. אֲנֹא, עֲזֹר לִי!..... רמא
- ג' תתקלב.** אֵיפֹה כְּתוּב בְּתוֹרָה שְׂאִשָּׁה צְרִיכָה לְכַסּוֹת אֶת שְׁעַר רֵאשָׁה?..... רמג
- ג' תתקלג.** אֲנִי חָמוּם מִחַ וּמִתְעַצְבֵּן מֵהַר. אֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְהִשְׁתַּנּוֹת?..... רמו
- ג' תתקלד.** בְּמָקוֹם עֹבְדֹתַי יֵשׁ כַּמָּה גְּבָרִים שְׂמֹנְסִים לְהִתְחִיל אִתִּי. מָה הַדָּבָר הַנִּכּוֹן לַעֲשׂוֹת?..... רנ
- ג' תתקלה.** חָמִי מִתְנַכֵּל אֵלַי וּמִסִּית אֶת אִשְׁתִּי לְהִתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנִּי. מָה עוֹשִׂים?..... רנב
- ג' תתקלו.** מָה הַסֵּבָה לְכַךָ שְׁלִפְעָמִים לֹא שׁוּם סֵבָה נּוֹפֶלֶת עָלַי עֲצָבוֹת עֲמָקָה?..... רנד
- ג' תתקלז.** מֵאֵז שֶׁחֲטַאתִי עִם מִישֵׁהוּ נִסְגַּר לִי הַמְּזֹל וְאֵין לִי הַצְלָחָה בְּשׁוּם דָּבָר. .... רנז

ג' תתקלח. הָרַב שְׁלִי אָמַר שְׁלֵא תהִיֵּה לִי הַצְּלָחָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְעָלִי
לְעֵבֶר לְאַנְגְּלִיָּה. מַה דַּעְתְּכֶם?.....רסא

ג' תתקלט. הָאֵם כָּדָאִי לִי לְהַכְנִס לִישִׁיבָה לְמִרְוֹת שְׁאַנִּי כְּכַר בֶּן
עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ?.....רסג

ג' תתקמ. מֵאֵז שְׁאַשְׁתִּי יִלְדָה כְּמַעַט בְּכָל לַיְלָה אֲנִי רוֹאֶה קָרִי. הָאֵם
יֵשׁ מַה לַּעֲשׂוֹת נֶגְדַד זֶה?.....רסה

ג' תתקמא. הָאֵם כָּל אֶחָד יְכוּל לְהַגִּיעַ לְדַרְגוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים?.....רסז

ג' תתקמב. הַכֶּרְתִּי בַּחֹר שְׁחָזַר בְּתִשׁוּבָה לְפָנַי שְׁנָה וְחֻצִי וּמִשְׁפּוּחִי
חִלּוּבִית. הָאֵם כָּדָאִי לִי לְהַמְשִׁיךְ בְּשִׁדּוּךְ?.....רסט

ג' תתקמג. אֲנִי בְקֶשֶׁר עִם בַּחֹרָה וְרוּצָה לְהִתְחַתֵּן אִתָּהּ, אָבֵל יֵשׁ לִי
הַמּוֹן בְּבִבּוּלִים.....רע

ג' תתקמד. אֲנִי סוֹבֵל מִחֲרָדוֹת וּפְחָדִים שֶׁהוֹלְכִים וְחוֹזְרִים בְּהַדְרָגָה,
וְאֵינִי רוּצָה לְקַחַת כְּדוּרִים.....רעב

ג' תתקמה. הָאֵם יֵשׁ עֲנִין לְדַבֵּר כָּל הַזְּמַן מִמַּעַלְת הַצְּדִיקִים
וּמִהַכּוֹחַ שֶׁלָּהֶם?.....רעג

ג' תתקמו. בְּעָלִי הַתְּדַרְדָּר, הַתְּמַכֵּר לְאֵינְטֶרְנֵט וְאַלְכּוֹהוֹל, וְגִלְתִּי
שְׂיֵשׁ לוֹ קֶשֶׁר עִם נָשִׁים אַחֲרוֹת.....רעו

ג' תתקמז. קֶשֶׁה לִי לְשַׁלֵּט עַל הַדְּבוּר שְׁלִי, וְכִשְׁאַנִּי מְדַבֵּר אֲנִי לֹא
יֹדַע מְתִי לְהַפְסִיק.....רעט

ג' תתקמח. מַה דַּעְתְּכֶם עַל כֶּף שְׂיֵשׁ יְשִׁיבוֹת שֶׁמְסַלְקוֹת תְּלִמִּידִים
שֶׁהִתְחַתְּנוּ לְפָנַי הַזְּמַן שֶׁהִישִׁיבָה הַכְּתִיבָה?.....רפב

ג' תתקמט. כָּלֵם מְסַבִּיבִי מְצִלִּיחִים, רַק אֲנִי לֹא מוֹצֵאת אֶת הַזּוּחַג שְׁלִי.
לָמָּה כָּל כֶּף קֶשֶׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה?.....רפד

ג' תתקנב. האם בפורים צריך להשתכר דוקא מיין או שאפשר להשתכר ממשקאות חריפים אחרים?.....רפ

ג' תתקנא. האם זה נכון שמי שהולך עם בגדים מלכלכים זה סימן שגם נשמתו מלכלכת?.....רפז

ג' תתקנב. אני מנהל תלמוד תורה בבאר שבע. האם כבודו יוכל לכתב מכתב חזוק למלמדים שלנו?.....רפט

ג' תתקנג. אין לי עבודה, אני משעמם מאד, ואני מרגיש שהחיים שלי עוברים בלי שום תכלית.....רצג

ג' תתקנד. מאיפה יש לחסידות ברסלב את האמץ להגיד שרק הדרך שלהם היא דרך האמת?.....רצו

ג' תתקנה. אני שוקל להתגרש. האם זה הדבר הנכון לעשות?.....רצח

ג' תתקנו. הרמתי יד על אשתי, ומאז המשפחה שלה לוחצת שנתגרש. איך אפשר לתקן את המצב?.....ש

ג' תתקנז. איך מסתדר ענין הלמוד בגרסא עם פסיקתו של מרן הרב עובדיה יוסף?.....שב

ג' תתקנח. האם צריכים לנשק את אדמת ארץ ישראל כשפגיעים אליה מחוץ לארץ?.....שה

כ..... תְּפִלָּה לְלִידָה קְלָה

פח..... תְּפִלָּה לְהִנְצֵל מֵהַפֶּסֶס

רלח..... תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֵר

רמ..... תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֵרָה

שיג..... תְּקוּן הַכִּלְי

הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הַשְּׁלוֹשִׁים בְּסֵדֶרֶת 'שְׁאֵלוֹת וְתַשׁבוֹבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב', וְבוֹ מוֹפְיעוֹת שְׁאֵלוֹת וְתַשׁבוֹבוֹת בְּנוֹשָׁאִים שׁוֹנִים וּמְגוּנִים, הַנוֹתְנוֹת מֵעַנֵּה לְתַהִיּוֹת וּסְפִקוֹת שֶׁל מִתְקַרְבִּים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּה שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְכֵן לְתַלְמִידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מְעַנִּינִים לְדַעַת אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרִסְלָב זי"ע, וְאֵת הַדֶּרֶךְ שֶׁלְמֹד אוֹתָנוּ.

הַשְּׁאֵלוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַּת כְּבוֹד קִדְשֵׁת מוֹהֲרַא"ש זְצוּק"ל - הַצַּדִּיק מִיבִנְיָאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי. הַתַּשׁבוֹבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךְ לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךְ לְהַתְמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֻדָּר וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תְּקוּהָ, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בַּסֵּפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיַחֲפֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תַשׁבוּבָה גַם לְשְׁאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִּיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׁוֹאֵל, מִיְעָדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאתה נוטל עצה מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצה, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

ג' תתיא.

לטענת הרופאים העבר שברחמי יולד עם מום ולכן עלי לעשות הפלה. מה לעשות?

שאלה:

מאת ליז: לכבוד הרב שלום.

אני נמצאת בשבוע השלישי ושש להריוני, עם בן ברחמי, ועד כה כל הבדיקות יצאו תקינות לחלוטין ללא שום פגם בעבר. ביום ששי האחרון הייתי בבדיקה שגרתית אצל הרופא, שגלה בבדיקת האולטרסאונד שחדרי המוח רחבים. הוא הפנה אותי למיין, ובבית החולים ראו שהמוניטור לא תקין ואשפזו אותי. חפיתי עד היום לאולטרסאונד נוסף, בו נתגלה כי אכן החדרים של המוח רחבים ביותר, ולטענת הרופא הילד יולד עם מום מאד משמעותי שכרגע אי אפשר לדעת מה הוא יהיה.

הרופאים ממליצים לבצע הפסקת הריון, אף בעלי ואני לא מסכימים לכך. אני רוצה בבקשה לקבל את תגובתך בענין, כי הבנתי מהמון נשים שגם להן אמרו כך אף הילד שלהן נולד בסדר גמור. אשמח לקבל גם את ברכתך תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל ליז תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהקדוש ברוך הוא אב הרחמן ושומע תפלת

כל פה, ולכן בשום פנים ואפן אל תעשי הפלה, והקדוש ברוך הוא יעזור לך שהולך יצא בריא ושלם, ותהיה השמחה בשלמות בביתכם.

א. בעלך שיבדק את התפלין שלו, ויקבל על עצמו להניח בכל יום תפלין, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ד.) כל המניח תפלין מאריך ימים. ב. וכן לבדק את המזוזות של כל הבית אם הן כשרות, כי כך מובא בזהר (זהר חדש רות) מזוזות אותיות ז"ז מר"ת, שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו, ולכן צריכים להקפיד מאד שיהיו מזוזות כשרות בפתחי הבית. ג. וכן לקבל על עצמכם לשמר שבת קדש, כי כל המשמר את השבת השבת שומרת עליו, ואם תקימו את כל זה, הקדוש ברוך הוא יעזור לכם שהכל יתהפך לטובה, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

העקר ראי לומר את התפלה הזו כמה וכמה פעמים ביום:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי ותקל מעלי את צער העבור והלדה, ותהיה עמי בעת הלדה, ויצא הולד לאויר העולם ברגע קטן בקלות בלי שום נזק לא לי ולא לולד, ויהיה נולד בשעה טובה ומצלחת, ובמזל טוב לחיים טובים ולשלום ולבריאות לחן ולחסד, ואני ובעלי נגדלהו לעבודתך ולתורתך הקדושה, ונאמין בך תמיד אשר אתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ואתה משגיח עלינו בהשגחה פרטי פרטית. ותשמר אותי ואת העבר שלא אהיה אני והעבר נזוקים לא בגוף, ולא באיברים, ולא בעורקים, ולא בגידים, ולא בעור ובשר, ובשאר בנין האדם, לא בתוך חלל הגוף, ולא חוץ לחלל הגוף, ותחזק את פחי ורוחי ועצמותי, כמו שנאמר רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיך, כי לך יהוה הוחלתי אתה תענה יהוה אלהי, ואני ביהוה אעלוזה אגילה באלהי ישעי, רצה יהוה להצילני יהוה לעזרתי חושה, ואזכה לילד בקלות מאד בלי שום פחד וכאב וצער כלל, ואזכה להכלל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתיב.

הייתי מקרבת לצדיק גדול, ולמפרע גליתי שהוא גרם לי עול גדול. איך זה יכול להיות?

שאלה:

מאת יפה: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל.
הייתי מקרבת כמה שנים לרב גדול שידוע כפועל ישועות, החזקתי מננו כאחד מצדיקי הדור, הייתי מתייעצת אתו בהמון דברים וסומכת עליו. לאחרונה אחותי דברה איתי ופתחה לי את העינים, והבנתי שלא רק שהוא לא עזר לי, בסופו של דבר מתברר שהוא גרם לי בעיות ועול גדול. איך זה יכול להיות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע ממי את מדברת, ולא מענין אותי ממי את מדברת, אך את צריכה לדעת שצדיק לא עושה עולות לשום בן אדם, והוא מוסר את נפשו כל כלו בשביל הזולת, ומה שהזולת חושב שהוא עושה לו עולות, זה מפני המח העקום שלו וכו', כי צדיק שדבוק בו יתברך כונתו רק לעשות טוב לכל בר ישראל.

וזה שאַתְּ אוֹמֶרֶת שְׁבִרְכוּתִי מִתְקִימוֹת וְכוּ', יְדוּעַ מֵה שְׁאֹמֵר
 רַבְּנוּ ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תנ"ה) בְּעִנְיַן הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר שְׁנִמְצָאִים
 עֲכָשׁוּ, שֶׁלְּפַעְעִים נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים אִיזָה דְבָר, כְּגוֹן כְּשֶׁבָּאִים
 אֶצְלָם בְּשִׁבִיל בְּנִים וְכוּיֹצֵא, וְאַחַר כֵּן נִפְקֵד אוֹתוֹ הָאָדָם בְּכַנִּים
 וְנִתְמַלֵּא מִשְׁאֵלָתוֹ, אֲזִי הֵם תּוֹלִים בְּעַצְמָם שֶׁהֵם פָּעֵלוּ זֹאת, אָמַר מְשֻׁל:
 כְּמוֹ שְׁאָדָם אֶחָד הוֹלִיךְ בְּדֶרֶךְ וּפְגַע בְּזָאב וְהָיָה מִתִּירָא מִמֶּנּוּ, וְהוֹשִׁיט
 מִקְלוֹ וְעָשָׂה עִם מִקְלוֹ כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׂין עִם קִנָּה שֶׁרָפָה שְׁקוֹרִין בִּיקֵס
 (רוֹבָה), כְּאֵלוֹ הוּא רוֹצֵה לִירוֹת אֶת הַזָּאב עִם מִקְלוֹ כְּדִי שִׁיתִירָא הַזָּאב
 מִמֶּנּוּ. בְּתוֹךְ כֵּן הָיָה מוֹרָה אֶחָד עִם קִנֵּי שֶׁרָפָה בְּאֵמֶת וְהָרַג אֶת הַזָּאב,
 וְנִדְמָה לָזֶה שֶׁהוֹשִׁיט מִקְלוֹ שֶׁהוּא הֶרְגוֹ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁנִּהְרַג הַזָּאב
 עַל יְדֵי זֶה שֶׁהוֹשִׁיט קִנָּה שֶׁרָפָה בְּאֵמֶת, כִּי בּוֹדָאֵי אֵינָם יְכוֹלִים לִהְרַג
 אֶת הַזָּאב בְּמִקְלָם.

כֵּן הוּא מְמַשׁ עִנְיַן הַזֶּה, כִּי יֵשׁ צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים בְּעוֹלָם בְּכָל דּוֹר
 וְדוֹר שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים הַכֹּל בְּתַפְלָתָם וְכָל הַפְּקָדוֹת לְטוֹב וְכָל הַדְּבָרִים
 שֶׁבְּעוֹלָם הַכֹּל עַל יָדָם, וְאֵלוֹ הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם
 פָּעֵלוּ זֹאת, וְהוּא מְמַשׁ כְּמוֹ זֶה שְׁאֹמֵר שֶׁהָרַג אֶת הַזָּאב עִם מִקְלוֹ,
 כִּי בְּאֵמֶת הַכֹּל רַק עַל יְדֵי צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים כִּי הֵם פּוֹעֲלִים הַכֹּל, וּמֵה
 שְׁאַחֲרִים חוֹשְׁבִים וּמְדַמִּים זֶה הַכֹּל דְּמִיּוֹן אֶחָד גְּדוֹל מְאֹד. יֵשׁ בְּכָל דּוֹר
 וְדוֹר לְמַ"ד-ו"ו צְדִיקִים גְּנוּזִים שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים אֶת כָּל הַיְשׁוּעוֹת לְכָל
 עַם יִשְׂרָאֵל, הֵם לֹא מְפַסְקִים לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל עֲבוּר מֵה
 שֶׁהֵם צְרִיכִים, וּמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בְּשִׁבִילָם, וּבְזִכְרוֹתָם רוֹאִים יְשׁוּעוֹת
 גְּדוֹלוֹת, וְלִכְן אֶת צְרִיכָה לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהִשְׁבֵּר אִם נִפְלֵת בַּפֶּח וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי שְׁקִרְנִים רַ'מָּאִים
 צ'בוּעִים - שְׁר"ץ הַשְּׂרָץ עַל הָאָרֶץ, מְפָרְסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר שְׁעוֹבְדִים עַל
 בְּנֵי אָדָם, וּמוֹצִיאִים מֵהֶם אֶת פִּסְפָּם בְּכָל מִינֵי תַרְגִּילִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתיג.

האם כבוד הרב יוכל לתת לנו עצות שיעזרו לנו לחיות בשלום ובאהבה כל ימי חיינו?

שאלה:

מאת רמי ומרב: לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום וברכה. לפני שלשה חודשים התחתנו, וברוך השם אנחנו מאשרים. לאחרונה שומעים כל כך הרבה מקרים של זוגות שלא מצליחים בחיי הזוגיות ולבסוף מתגרשים, והאמת היא שזה מאד מלחיץ. האם כבוד הרב יוכל להנחות אותנו בדרך הישר ולתת לנו עצות שיעזרו לנו לחיות בשלום ובאהבה כל ימי חיינו? תודה מעמק הלב ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רמי ומרב שיהיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

יסוד היסודות בהצלחת הנשואין הוא אשר האיש והאשה צריכים להיות ותרגים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדרית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וביתד הם שלם. מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת - זה הסמ"ך-מ"ם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא

פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם ששים על ארבעים, ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

ועוד יסוד גדול שזוג צעיר צריכים לדעת - אף פעם לא לערב את ההורים בחיי נשואיהם, יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, אלא צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבה, כי תמיד הקמות מתערבת בין הזוג, פעם זו האמא שלה, ופעם זו האמא שלו, וידוע שפלה וחמותה אף פעם לא ישתוו בשום פנים ואפן, וזה בא להם מחמת חסרון הדעת וקטנות השכל וכו'. על פי רב האמא של החתן נכנס לה בדמיון כאלו הפלה גנבה את הבן שלה וכו', וחושבת לעצמה "אני ילדתי אותו וכו', גדלתי אותו וכו', ועכשו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן?" וכו', או להפך - האמא של הפלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו', וחושבת לעצמה "אני ילדתי אותה וכו', גדלתי אותה וכו', ועכשו בא בחור צעיר וגונב לי את הבת?" וכו', אשר כמובן זה בא מקטנות וחסרון הדעת שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות את זה, ולכן זוג צריכים להיות פקחים כשמתחתנים ולא לערב את ההורים בעסק נשואיהם וכו', כי הם רק יסבלו מזה. הבעל והאשה צריכים לאהב אחד את השני, ולהבין אחד את השני, ולדאג מאד שלא יתערבו ההורים בחיי הנשואין, וזה נשואין מצליחים.

ועל כלם - צריכים תמיד לדון אחד את השני לכף זכות, ואם יש קשיים בחיים וכו', כדאי לפתור את הבעיות רק בהדברות, ולא

חס וחלילה עם מריבות או וכוזחים שזה לא מביא לשום דבר, רק לקנאה ושנאה וכו' וכו', וכמוכן אשרי הבעל והאשה שבכל יום ויום מתפללים להקדוש ברוך הוא שתהיה ביניהם אהבה גדולה, ויולידו בנים חיים וקיימים, כי על כל פרט ופרט צריכים לבקש את הקדוש ברוך הוא - הן על בריאות, הן על פרנסה, הן על ילדים בריאים, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ורבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן פ"ד) שהשער להכנס אל הקדוש ברוך הוא זה תפלה, ולכן אשרי הזוג שרגילים בכל יום ויום להתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו יתברך כל מה שצריכים, ואז נכון לבם יהיה בטוח שיקבלו את הכל.

הקדוש ברוך הוא יעזר ששכינת עזו תשרה בתוך ביתכם, ובמקום שהשכינה נמצאת - שם הברכה מצויה.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתיד.

**האם אפשר לסמוך על מורה ההוראה במקום בו
אני מתארח?**

שאלה:

מאת אמת: שלום לכבוד הצדיק.

לפעמים מתעוררת בשבת שאלה בדיני טהרה. האם אני יכול לשאל את מורה ההוראה במקום שבו אני מתארח או שעלי לחכות עד מוצאי שבת כדי שאוכל להתקשר ולשאל מורה הוראה מיבנאל דוקא? תודה רבה ותברכו מפי עליון.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַמְתֵי נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבְךָ.

כָּל שְׂאֵלָה שְׂרָק קוֹרָה בְּבֵית צְרִיכִים לְשָׂאֵל תְּכַף וּמִיד רַב מְסַמֵּךְ וִירָא שְׁמַיִם, וְצְרִיכִים לְהַקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד שְׁפַל שְׂאֵלָה - שׂוֹאֵלִים, אֲסוּר לְסַמֵּךְ עַל דַּעַת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן בְּשׁוּם שְׂאֵלָה, הֵן בְּדִינֵי טְהָרָה, וְהֵן בְּדִינֵי שְׁבֵת, וְהֵן בְּדִינֵי אֲסוּר וְהֵתֵר, יְהוּדֵי צְרִיף לְדַעַת שְׁמֻכְרָחִים לְשָׂאֵל, וּכְבֹר אָמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת פָּרָק ב') וְלֹא הַבִּישָׁן לְמָד, וְתַהֲלָה לְאֵל יֵשׁ הַרְבֵּה רַבָּנִים מְסַמְכִים וְכֵן יֵרָאִי הַשֵּׁם, וְלִכֵּן אִיפֹה שְׂאֵל גָּרִים צְרִיכִים לְשָׂאֵל רַב יֵרָא שְׁמַיִם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשְׁמַיִם...

ג' תתטו.

**רְאִיתִי אֶתְכֶם בְּחִלּוּם, וְאָמַרְתֶּם לִי שְׂאִפְסִיק לְרִיב עִם
בְּעַלְי. כִּי־צַד עָלַי לְהִתְיַחַס לְחִלּוּם?**

שאלה:

מאת יפה: לְכַבּוֹד הַצְּדִיק הַיְקָר כְּבוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

לְפָנַי כְּמָה יָמִים חֲלַמְתִּי חִלּוּם, וּבְחִלּוּם רְאִיתִי אֶתְכֶם וְאָמַרְתֶּם לִי: "תְּפַסְיָקִי לְרִיב עִם בְּעַלְי! הוּא לֹא אֲשֵׁם!". וּבְאִמַּת בְּזַמַּן הָאֲחֵרוֹן אֲנִי חֲנִנּוּ נִמְצְאִים בְּתַקּוּפָה קִשָּׁה, וְאֲנִי מִרְגִּישָׁה שְׁהַזְגִּיזוֹת מִתְפַּוְרֶרֶת. כִּי־צַד עָלַי לְהִתְיַחַס לְחִלּוּם הַזֶּה?
אֲנִי מֵאֲחַלְתִּי לְצְדִיק וּלְאִשְׁתּוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה אִיתְנָה וְחֻזְקָה, וְאֲנִי אוֹהֶבֶת אֶתְכֶם מְאֹד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מזהרנ"ז ל' היה רגיל לומר לאנשים שבאו אצלו שיפתר להם את חלומותיהם "תספרו לי יותר טוב מה שקורה אתכם בהקיץ, ממה שאתם רוצים לדעת מה פשר החלום", ולכן אני אומר לך עכשו - בהקיץ תשמרו מאד לא לריב ביניכם, ואדרבה, תשלימו תכף ומיד, כי אתם זוג כל כך חמוד, ובאמת אוהבים אחד את השני, אבל השטן רוצה לשבר לכם את הבית, כי הוא פשוט מקנא בכם וכו'.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות קלפה חלק ב' סימן א') יש שדים שמצויים בבתים, שהם מקלקלין השלום בית, ועל ידי זה כעס וקטטות בבית. ועקר הבית הוא האשה כי (יומא ב.) ביתו זו אשתו, ועל כן על פי רב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל ידי זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל ידי זה באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כ"א) "בתיהם שלום מפחד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם) מפחד - אלו שדים, וזהו "שלום מפחד" כי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו' - הינו היסורים, עין שם.

אני מרחך להגיד לכם שהשדים האלו נבראים רק מהכעס והמחלקת וכו' וכו', כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ס"ו) במקום מריבה שם השטן; ולכן תשמרו מאד מכעס, כי כעס בבית מחריב את הבית. ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות כעס סימן ט"ו) כעס של אשה מחריב את הבית.

הקדוש ברוך הוא ששמו 'שלום' יעשה ביניכם שלום והכל יסתדר על הצד הכי טוב, וזכרו היטב כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכניה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש

בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתטז.

בעלי מלא בטענות כלפי וכלפי הקדוש ברוך הוא. כיצד עלי להתנהג אתו?

שאלה:

מאת אילה נטלי: שלום וברכה לכבוד הרב. יש לי בעיה: בעלי לא מרצה ממני - הוא טוען שאני לא מחזיקה מעמד בעבודות, שכל החובות מגיעים ממני או דרכי, ושאני לא מתמידה בשום דבר, אך מבחינתי, אני אפוא לשלשה ילדים, וגם ככה ההתמודדות לא קלה... תמיד יש לו טרוניות כלפי שמים, ואף שאני יודעת שזה נובע מיאוש וחלישות הדעת, אך זה משפיע עלי בתור אשתו, ולפעמים אני מרגישה כמו העורף-דין של הקדוש ברוך הוא, ואני מנסה להראות לו את הנקודות הטובות והפתנות המקסימות שקבלנו מהשם יתברך, אבל בעיניו זה לא נחשב...

אולי זה קשור לכך שאנחנו בעלי תשובה, ומשום שאין לנו כל כך קשר משפחתי או עזרה מצד המשפחה - הכל קשה לנו. כיצד עלי להתנהג אתו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אילה נטלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, ראוי שאת ובעלך פעם בחדש תלכו לבקר בבית חולים ותעברו בכל המחלקות, ובפרט במחלקת הילדים וכו', ותקיימו מצות בקור חולים שזו המצוה הכי גדולה, ואמרו חכמינו הקדושים (נדרים מ.) כל מי שאין מבקר חולים כאלו שופך דמים; ואמרו (שם) כל המבקר את החולה נצול מדינה של גיהנם; ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות מריבה סימן ל"ח) מי שמבקר את החולה הקדוש ברוך הוא אינו מוסר אותו ביד שונאיו; מלבד זאת, זה יעזר לכם מאד מאד לראות את החסידים והרחמים הגמורים שעושה עמכם הקדוש ברוך הוא, שאת בריאה, בעלך בריא, והילדים בריאים, ואז כשתצאו מבית החולים תרימו את שתי הידיים אל הקדוש ברוך הוא ותאמרו: "תודה רבה מאד שנתת לנו את הבריאות, ואנחנו לא צריכים לשכב פה בבית חולים, לא אנחנו ולא הילדים שלנו, ולא צריכים לקבל אינפוזייה וכו', או מנת דם וכו', או חמצן" וכו', וכו', אדם תמיד יש לו טענות כלפי הקדוש ברוך הוא, ואינו שם לב על הנסים הנגלים שהקדוש ברוך הוא עושה עם כל אדם בכל יום ובכל שעה ובכל רגע מממש. שומעים בכל יום כל כך הרבה אסונות וכו', וכל אחד עושה את החשבון - זה אצל הזולת וכו', והוא שוכח שגם אצלו יכול להיות חס ושלום דבר כזה וכו'.

ולכן אדם צריך תמיד לתת תודה להקדוש ברוך הוא, שהוא ואשתו והילדים בריאים, ולכן בזה שתלכו כל חודש לבית חולים אחר, זה ישפיע עליכם לראות את החסידים והרחמים הגמורים שהקדוש ברוך הוא עושה אתכם, וכן בעלך שלא יהיה כפוי טובה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה ה:) על הפסוק (בראשית ג' י"ב) "ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל"

- אדם הראשון כפוי טובה היה, הקדוש ברוך הוא נתן לו מתנה אשה לעזר, ולבסוף במקום להגיד חטאתי עויתי פשעתי, אני אכלתי מעץ הדעת וכו', הוא זורק את האשמה ואומר "אשתי חייבת" וכו' וכו', ולכן שבעלך יתחיל לתת תודה להקדוש ברוך הוא שנתן לו אשה מסורה שמוסרת את נפשה לגדל את הילדים, וגם לה לא קל וכו'.

אני מאד מאד מבקש אתכם שתראו שניכם להתחזק יחד, ולא לזרק את האשמה אחד על השני, אלא להסתכל על חצי הכוס המלאה, ולתת תמיד תודה להקדוש ברוך הוא על החסדים והרחמים הגמורים שעשה אתכם עד עכשו, וזה יהיה כלי על להבא לבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליכם לצאת מכל הצרות ומכל החובות והצמצומים שנקנסתם בהם וכו' וכו', ודוד המלך אומר (תהלים ל"ג י"ח) "הנה עין הוי"ה אל יראיו למיחלים לחסדו" - כשאדם רק מיחל לחסדו יתברך, אז הקדוש ברוך הוא מרחיב לו, רק צריכים בזה העולם סבלנות לחכות, ובין כך יראה לצמצם איפה שיכולים לצמצם וכו', ותראו איך שהקדוש ברוך הוא לא יעזב אתכם, והעקר תראו לשמר מאד מאד שלא יהיו ביניכם שום מריבות ופוחחים וכו', שזה רק גורם הפסד גדול מאד בגשמיות וברוחניות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שהשלוש ישרה ביניכם, ואמרו חכמינו הקדושים (עיקצין פרק ג') לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"ט) "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך את עמו בשלום".

אני מאד מקנה שבקרוב תבשרו לי בשורות משמחות, רק שלא יהיו ביניכם שום ופוחחים או מריבות, ואז תראו ישועה גדולה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתיז.

דודתי נמצאת בשדוך עם חסיד ברסלב שהשפה שלו לא נקייה. האם זו עלה לבטול השדוך?

שאלה:

מאת נחמן: שלום ותודה רבה לרב שליט"א על החוברות המצילות את הנפש ממש.
 דודתי נמצאת בשדוך עם חסיד ברסלב, היא רוקה בגיל מאד מבגה, והוא גרוש. יש ביניהם הרבה התאמה, אבל יש לו פה לא נקי, למשל הוא יכול לומר: "טוב כלב טוב מחבר כלב", ואלו היא, עדינה כזאת שיוכלה להקיא משפה כזו.
 מה הרב חושב: האם עליה לחשש בגלל צורת ההתבטאות שלו ולבטל את השדוך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחמן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שחסיד ברסלב זה רק מי שמציית את רבנו ז"ל, ומקיים את דבריו בלי שום חכמות והשכלות כלל, ולכן אם אחד מנבל את הפה שלו איך הוא יכול להיות חסיד ברסלב, בשעה שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות נבול פה סימן א') מי שמדבר נבול פה בידוע שלבו חושב מחשבות און; כי נבול פה זה חמור מאד מאד, ומי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כבר מקדש את הפה שלו, והיות שאצל רבנו ז"ל היה יסוד היסודות לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כאשר ידבר איש אל רעהו בתמימות ובפשטות גמורה, ולכן מי שמתבודד בכל יום, זה נקרא חסיד ברסלב, אבל אם אדם מנבל את הפה שלו רחמנא ליצלן הוא מראה איך שהוא עדין מונח בתוך

הנאוף, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף חלק ב' סימן י') איש
בטל שאין עוסק בשום עסק על ידי זה תאותו מרבה במשגל ומדבר
דברי טנוף תמיד.

לכן מי שמנבל את הפה שלו הוא לא יכול להקרא חסיד
ברסלב בשום פנים ואופן. תהלה לאל חסיד ברסלב רגיל לדבר תמיד
אל הקדוש ברוך הוא, ומחזק את עצמו בכל המצבים הכי קשים
שעוברים עליו וכו', וכן הוא מחזק ומשמח את אחרים וכו', וגם
קובע עתים לתורה, ולומד על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל -
מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו' וכו', וזה שהולכים עם כפה לבנה
ועם פאות מפזרות וכו' וכו' עדין לא נקראים על ידי זה חסיד ברסלב,
בדבר רבנו ז"ל צריכים להשקיע, הן בשיחה בינו לבין קונו, והן
להיות תמיד בשמחה עצומה אפלו שעובר עליו מה שעובר וכו' וכו',
והן להתמיד בלמוד התורה הקדושה.

ועל כן צריכים להגיד את זה לבחור, והקדוש ברוך הוא יעזר
שתהיה משיכה ביניהם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתיו.

**יש שיטה לגמילה מהתמכריות במסגרתה נפגשים כל
המכורים יחד ומשתפים איש את רעהו במצבם. מה
דעתכם בענין?**

שאלה:

מאת מיכאל : לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
ראשית כל, אני אסיר תודה על כל מסירות הנפש של הרב
למעלה מהטבע לחזק באמונה את כלל ישראל.
בשנים האחרונות התפרסמה שיטה לגמילה מהתמכריות

שונות במסגרתה נפגשים כל המכורים יחד, ומשתפים איש את רעהו במצבם. מה דעתכם בענין? האם זה באמת יכול לעזור למי שסובל מהתמכרות? בתודה ויישר כח.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מיכאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז, ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותך, ואתה צריך לדעת שעל כל אחד בזה העולם עוברים צרות ויסורים ומרירות ומכאובים וכו' וכו', ועקר שלמות האדם שזוכה להחזיק מעמד ולא נשבר משום דבר, והוא מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו בלי שום חכמות והשכלות כלל, שבזה הוא בונה את הבטחון העצמי שלו, ויכול לצאת מכל הצרות שרק נמצא בהם וכו' וכו', רב רבם של הצרות של בני אדם שסובלים, זה רק מפני שאבדו את הבטחון העצמי וכו', עד שהתחילו לעשות שטיות וכו', והסתבכו במה שהסתבכו וכו' וכו', ונופלים בעצבות ובמרירות ובדכאון וביאוש וכו', ורבנו ז"ל בא לזה העולם ללחם נגד זה, וצעק (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל!, אין דבר כזה להתיאש אפלו שעבר עליו מה שעבר וכו', מכל צרה יכולים לצאת אם רק מציתים את הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל.

בענין השיטה לגמילה בקבוצה אחת עם כל אלו שנפלו באותו פח וכו', ונכשלו באותו דבר וכו', אין זו עצה כלל, ואף שאנשים אומרים שזה מציל וכו', זה הכל דמיון אחד גדול, כי מה כלם צריכים לדעת מה שעבר עלי? וחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ל"ד): חציף עלי מאן דמפרש חטאיה, שנאמר (תהלים ל"ב) "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה"; שצריכים לכסות את החטא, ולא צריכים לפרסם את זה

לכלם, והשיטה הזו נובעת מגויים עם ראש הפוף וכו', ואדרבה, בזה שמתקבצים יחד קבוצה אחת גדולה וכל אחד מספר את הכשלון שלו וכו', זה גורם לצרות וירידות יותר גדולות וכו', ויוצאים מזה קלקולים גדולים, ובפרט כשיש שמה גם נשים וכו' וכו', ולכן זו בכלל לא עצה, וצריכים להתרחק מחבורות כאלו, ואפלו אם נמצא דבר כזה בברסלב וכו', צריכים לדעת שזו טעות חמורה ושזה בא מגויים ערלים טמאים עם דעות נפסדות, וזה נגד דעת רבנו ז"ל לגמרי.

כי אצלו העקר הוא תפלה והתבודדות - שיחה בינו לבין קונו, שאף אחד לא נמצא שמה, והוא מדבר אל הקדוש ברוך הוא ומספר לו כל מה שעובר עליו, וזה מה שעוזר לו לצאת מכל הצרות והיסורים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ועקר הודוי דברים צריך להיות בינו לבין קונו, ורק זה מה שעוזר לאדם לצאת מעצמו, ולבוא אל השכל ולדעת איך להתנהג בכל דבר וכו' וכו', בודאי זה לא בא בין לילה ליום וכו', זה לוקח הרבה זמן, אכל לבסוף יוצאים מזה אם חזקים לקיים את עצות רבנו ז"ל בלי שום חכמות כלל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתיט.

למה הקדוש ברוך הוא מנסה אותנו בנסיון הקשה של דחק הפרנסה?

שאלה:

מאת יהודית: שלום לצדיק.

אני לא רוצה להקשות קשיות על השם חס ושלום, אבל אני לא מבינה למה הוא מנסה אותנו בנסיון הקשה של דחק הפרנסה עד שבקשי אנחנו מסיימים את החדש. אני מאד מתסכלת מכך ואשמח לחזק. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יהודית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות של האדם, ובפרט חסרון הפרנסה, זה בא רק מחמת חסרון השמחה, כי אם אדם היה תמיד שש ושמת, היה מצליח בכל מעשיו, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ולכן אתם צריכים להכניס שמחה בתוך הבית שלכם, וככל שתשמחו יותר כך יפתחו לכם צנורי השפע, כי השם של פרנסה, שהוא חת"ן, היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך שמח. ולכן הדבר הראשון אתם צריכים להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמכם, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לכם ומרים לכם החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומריחות ודאגות לא תבואו לשום דבר, אלא תסתפקו יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה.

ואם תאמרו במה יש לנו לשמח? הרי אנחנו עניים ואכיונים

ומלאים חובות? אלא דעו לכם שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם בן מכריזין מלמעלה - שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמחו עם נקדת יהדותכם שנבראתם יהודים ושלא עשני גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לכם את כל צנורי השפע והפרנסה.

אני מכרח להגיד לכם שסגלה לפרנסה לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י') "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו שמברכים את ברכת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפידו מאד מאד על נטילת ידים כשאתם קמים בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אָנָּא מְשָׂאֵי מְלֵא חֲפְנֵי מֵיָא וְיִהְיֵוּ לִי מְלֵא חֲפְנֵי טִיבוּתָא [אני נטלתי ידי עם מלא מים, ונתנו לי חפנים מלא טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

ולכן ראו למסור את נפשכם על מדת השמחה כי אין דבר יותר חשוב כמו שמחה, וכל כך קשה לאדם להגיע למדת השמחה יותר מכל העבודות הכי קשות - קל יותר לצום וכו' ולסגף את עצמו עם סגופים קשים ומרים וכו', העקר לא להיות בשמחה, ולכן על

שְׁמִינִי) לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמִחָה מִמִּתְּנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְּׂמַח הַיּוֹם - שְׂמַח לְמַחֵר, וְלֹא כָּל מִי שֶׁמִּצַּר הַיּוֹם - מִצַּר לְמַחֵר, לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמִחָה מִמִּתְּנַת לְאָדָם. וְאִם תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה כָּל הַחַיִּים שְׁלָכֶם יִלְכוּ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, כִּי תִזְכּוּ לִישׁוּב הַדַּעַת כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן י') מִה שֶׁבָּנִי אָדָם רְחוּקִים מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶה מִחֲמַת חֶסֶד וְיִשׁוּב הַדַּעַת. וְלָמָּה אֵין יִשׁוּב הַדַּעַת? כִּי חֶסֶד מִהַשְּׂמִחָה. וְלָכֵן תִּמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְאִז תִּזְכּוּ לְגַדְלוֹת הַמַּחֲיִין וּכְבָר לֹא יִחֲסֹר לָכֶם שׁוֹם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשְׁרוּ לִי בְּקָרוֹב בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת, וְתִזְכְּרוּ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵב הַרְחָמָן וְטוֹב וּמְטִיב לְכָל, וּבְזֶה שְׂאִין שֶׁשְׂמַח, עוֹשֶׂה כְּלֵי שְׂיָכִינִס בּוֹ הַשְּׂפַע.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתכ.

**יש לי וכוח עם גרושתי בענין מכירת הדירה, ואני
אובד עצות**

שאלה:

מאת אסף: לכבוד הצדיק שליט"א, שלום רב.
בשנת התפללתי בבית כנסת של חב"ד, מצאתי שם ספר
'שו"ת ברסלב', וראיתי שאפטר להתיעץ אתכם.
אני גרוש כבר שלוש שנים, ושלשתי בנותי גרות עם גרושתי.
אני משלם לאשתי מזונות, ודואג לבנות מאד - אני קונה
להן דברים, מפנק אותן ונפגש אתן כמעט מדי יום. ברצוני
להתיעץ אתך בענין חשוב: לי ולאשתי היתה דירה, וכאשר
התגרשנו הורה בית המשפט שהדירה צריכה להמכר

ולתחלק שוה בשוה, אף לא הקציב לזה זמן. בנוסף, הורה בית המשפט שכל קרנות ההשתלמות שצברתי במסגרת עבודתי יחלקו גם שוה בשוה ביני לבין גרושתי.

גרושתי מנצלת את המצב, ומפיון שהיא גרה בבית עם הבנות, נח לה מאד שהמצב ישאר ככה והיא לא ממחרת למכר את הדירה. מצד אחד נותרו עוד שבע שנים לתשלום המשכנתא, ולכן אני רוצה למכר את הדירה, אף מצד שני אינני רוצה שהן ישארו ללא קורת גג, ולכן ביחד עם העורך דין שלי גבשנו פתרון יצירתי: אני מוכן להעביר את הדירה על שמה, ואז היא תוכל לעשות מחזור משכנתא ולפרס את הסכום שנותר על פני זמן ארוך יותר, כך שהיא תוכל לעמוד בו, ואני לא אצטרף לשלם יותר משכנתא, ואלו היא תותר לי על כל הכספים שחסכתי בקרנות בזמן העבודה. הבעיה שהיא לא מוכנה, ואני אובד עצות ממש!

חשוב לי לציין שאם היא תשאיר אדישה, לבסוף בית המשפט ימכר את הדירה בעצמו דרך כונס נכסים, מה שיגרם לשנינו הפסד כספי גדול. מה אפשר לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי אתה מכרח ללכת כפי שיעץ לך העורך דין, ואין בררה אחרת, ומה שהאשה כל כך אדישה וכו', לבסוף היא תשלם על זה מחיר כבד, אבל אתה תצא נקי, הן אמת שיהיה לך הפסד כספי גדול וכו' וכו', אבל אם זה מה שהיא רוצה, היא תאכל את זה בגדול כמו שאומרים, ולכן תעשה כמו שהעורך דין אומר, ואם לא, הבית המשפט ימכרו את הדירה וכו'.

כל כף כו"אב כששומעים שזוגות רבים ביניהם ומתוכחים וכו', תמיד זה מתחיל עם שטיות עד שנעשית מזה מחלקת גדולה עד שמתגרשים וכו', והכאב עד השמים, כי מי הקרבן בגרושין אם לא הילדים? וכבר אמרו חכמינו הקדושים (גיטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות. נשאלה השאלה למה דוקא המזבח מוריד דמעות? למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות כאומר: "מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות. כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא צריך שביאו עליו עוד קרבנות.

ולכן אשרי מי שמקים מצוה להחזיר גרושתו וכו', או שמפסיק לריב עם האשה, או עם הבעל וכו', זוג צריכים לדעת אשר מספיק וכוהים להתופח על כל שטות וכו', צריכים רק לראות לעשות כל מיני פעולות שבעולם להשלים ביניהם וכו', לותר אחד לשני וכו', כי החיים כל כף קצרים וכל כף כו"אב לשמע שזוגות רבים ביניהם, מתוכחים יומם ולילה, וממררים לעצמם את חייהם, וכל אחד יש לו את הספור שלו וכו', ואף אחד לא שם לב שאנחנו כמו דגים בים, וכמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאום", וחכמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:): מאי דכתיב (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי מצודה רעה? אמר ריש לקיש: חכה. ופרש רש"י: שהוא רע וחלש וקטן ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה, ואינו דומה לנאחז ברשתות על ידי מארב ותחבולות.

הינו אדם נמצא בתוך הים הסוער שבעולם הזה, וכמו דגים שנמצאים בתוך הים, ובכל עת באים דיגים ומורידים רשתות לתוך המים ומוציאים משם דגים, כך הוא בעולם הזה - בכל פעם פתאום

מוציאים כמה בני אדם מזה העולם וכו', ואף אחד לא לומד מוסר השכל מזה, שזה יכול לקרות גם לו יום אחד וכו', תמיד נדמה שרק לזולת זה קורה, אבל לי זה אף פעם לא יקרה וכו', ולכן מחמת קטנות הדעת והמחין האלו האיש ואשתו רבים ביניהם, ולא מסתדרים יחד, עד שמתגרשים, ורחמנות גדולה על הילדים שהם נשארים יתומים חיים וכו', והם צריכים לסבל כל החיים, כי אם ההורים מתגרשים זה נשאר צלקת על הילדים למשך כל ימי חייהם.

הקדוש ברוך הוא ששמו 'שלום' יעשה שלום בין כלל ישראל בכלליות, ובין זוגות בפרטיות, וכך אמרו חכמינו הקדושים (עוקצין פרק ג) לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כ"ט) "הנני"ה עז לעמו יתן הנני"ה יברך את עמו בשלום".

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכא.

תרמתי סכום נכבד להדפסת ספר שו"ת ברסלב. האם זה משנה מה רשמו בהקדשה שהדפיסו?

שאלה:

מאת לביא יעקב: שלום וברכה לכבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.

ברוך השם זכיתי לתרם סכום נכבד להדפסת ספר 'שאלות ותשובות בחסידות ברסלב', והיתה לי בזה כונה שבזכות זה אצכה לישועה מסוימת. האם זה משנה מה רשמו לי בהקדשה בתוך הספר או שהעקר הוא הכונה של התורם בעת שהוא תרם וזה לא משנה מה רשמו בהקדשה? אשמח לקבל תשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר כי תשא, י"ב אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לביא יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שתורם עבור הדפסת ספרי רבנו ז"ל, ובפרטיות עבור שו"ת "אשר בנחל", ועבור "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב", שהם דברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל בכלים מכלים שונים, בלשון מאד מאד פשוטה כדי שגם המון העם יבינו ויטעמו מטעם האור הגנוז של רבנו ז"ל, ששלח הקדוש ברוך הוא אלינו בדור הזה כדי להחיות עם רב, כי לצערנו הרב עוברים על כל אחד ואחד משברים וגלים, זה בכה וכו' וזה בכה וכו' - זה אין לו פרנסה וכו', זה אין לו בריאות וכו', וזה אין לו שלום בית וכו', וזה נכנס בצרות וחובות וכו', וזה הסתבך עם מחלוקות וכו', אך אין צרה שלא יכולים לצאת ממנה על ידי קיום עצות רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה.

ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה לתרם עבור הדפסת השו"תים האלו שהם פשוט הצלת נפשות ממש, שבני אדם מסתובבים בלי ראש וכו', לא רואים שום אור בקצה המנהרה וכו' ומתאששים מהחיים שלהם וכו', והספרים האלו מפיחים בהם רוח חיים חדשה, ופשוט מצילים נפשות, אשר אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא י"א.) כל המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא; ומכל שכן שמצילים מאות ואלפי נפשות.

ולכן לא צריכים לכתב בדיוק מה שצריכים, והקדוש ברוך הוא יודע טוב טוב מה שצריך, ובזכות הצדקה שנותן להדפיס את הספרים האלו, יראה נסים וגלים, כי סוף כל סוף הוא מזכה את הרבים. ולכן כל מי שרוצה ישועה שיראה לתרם להדפסתם או להפצתם, כי בזה הוא מציל נשמות קדושות מלרדת לטמיון וכו', ואת מעלת מצות

הצדקה אין לתאר ואין לשער כלל, כי רק בזכות הצדקה נגאל, כמו שכתוב (ישעיה א' כ"ו) "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש זוטא שיר השירים א') הדורון של הקדוש ברוך הוא צדקה, שכן הוא אומר (משלי כ"א ג') "צדקה ומשפט נבחר להוי"ה מזבח", כן הנותן צדקה - אפלו היתה בידו עברה ונחתם דינו לאבה, ונתנה רשות למלאך הממנה על הפרענות לילך ויפרע ממנו - אינו יכול, והקדוש ברוך הוא אומר לו (משלי י"ב) "צדקה תציל ממות", ויכול להיות מקבל פני שכינה בכל יום, שנאמר (תהלים פ"ט ט"ו) "חסד ואמת יקדמו פניך", והקדוש ברוך הוא אומר למלאך של פרענות אל תגע בו מצאתי לו זכות למחל על כל עונותיו.

ובפרט כשנותנים צדקה עבור הדפסת ספרי הצדיק האמת, אמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות ברפת השחר הלכה ה' אות ל"ו) על הפסוק (תהלים קי"ט) "צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת", איזה צדקה נשארה לעולם? כשנותנים להדפיס את ספרי הצדיק האמת שמגלה תורת אמת, המקשרת את האדם אל הרצון העליון.

כי באמת העולם הוא מלא כפירות ואפיקורסות, וכל מיני שקוץ ותעוב מדפסים בכל יום ויום, שמעבירים את נשמות ישראל על דעתם, ושורפים את נשמתם וכו' וכו', אבל הספרים הקדושים של צדיקי האמת המגלים ומפרסמים את הרצון העליון לדעת אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין שום תכלית בזה העולם רק לחזר אליו יתברך, ושכל הרצון שלו רק יהיה נכלל באין סוף ברוך הוא, ויזכה לקיים את התורה והמצוות, להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך - אלו הספרים מעמידים את האדם בקרן אורה.

ועל כן כשנותנים צדקה בשביל להדפיס ספרים קדושים כאלו, שמגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך, ומחזקים ומעודדים את כל הנפולים והמשלכים בתאוותיהם ובמדותיהם הרעות וכו' וכו', בזה מבטלין ביותר מצח הנחש בתכלית הבטול,

ועל כן על ידי הצדקה שנותנין בשביל להדפיס את הספרים האלו שמבטלים הספקות בשרשם, נעשה תקון הצדקה בשלמות נפלא, כי עוקרים את כל מצח הנחש לגמרי שלא יוכל עוד להטיל ספקות כָּלָל וכו'. וזה 'צדקתך צדק לעולם' - שיהיה קיום להצדקה לעולם, זה זוכין על ידי 'ותורתך אמת' - על ידי שנותנין צדקה לחבר ספרים ולהאירם בעולם לבאר דברי התורה שיִדְעוּ הכל אמתת התורה בסוד 'ותורתך אמת', על ידי זה בודאי 'צדקתך צדק לעולם', כי זאת הצדקה קימת לעולם, כי עקר תקון הצדקה נמשך על ידי זה ביותר שמדפיסים ספרי הצדיק האמת, ועקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה לידי קיום התורה, שְׁלֹזָה צריכין ספרים רבים מאד עד אין קץ שיוכל כל אדם איך שהוא בכל דרגא ודרגא ובכל מה שעובר עליו כל ימי חייו הבלו בנערותו ובזקנותו וכו', בטיבו ובעקו חס ושלום שיוכל להחיות את עצמו ולהשיב את נפשו ולקבל ולשאב מהם עצות אמתיות איך להתנהג באפן שישאר קיים על עמדו ואם יפל לא יוטל וכו'. כי בכל מה שעובר עליו, איך שהוא, אם מתחזק עצמו ברצון שיהיה רצונו חזק לחזר בתשובה אליו יתברך, בודאי ירחם עליו השם יתברך ויורהו הדרך האמת, לכון רצונו יתברך עד שיהיה נכלל לגמרי בו יתברך.

אשרי מי שנותן צדקה כדי להדפיס ספרים כאלו שכל אחד מוצא את השאלות והספקות שלו שם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכב.

**מֵאֵז שְׁנוּלַד לְנוּ הַתִּינוּק אֲשֶׁתִּי לֹא רוּצָה לְבַקֵּר אֶצְלָה
הַמְשֻׁפָּחָה שְׁלִי. אִיךָ מִתְמוּדָדִים עִם הַמַּצָּב?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֲבֵרָהֶם: לְכַבֹּד הַצַּדִּיק מִיבְנָאֵל.

הֵייתִי אֶצְלָךְ מִסְפָּר פְּעָמִים כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת בְּרַכְתְּךָ וְאֲנִי מֵאֵד
מִתְחַזֵּק מִדְּבָרֶיךָ אֲנִי חֵי עִם אֲשֶׁתִּי וְהַכֵּל מִתְנַהֵל כְּרַגְלִי, אֶף
יֵשׁ בְּעֵינָי שְׁמִפְרִיעָה לְנוּ בְּזֹאגֵי־אֵת: לְאַחַר שְׁנוּלַד לְנוּ הַתִּינוּק
אֲשֶׁתִּי נְהִיָּתָה מֵאֵד קֶשֶׁה, וְכָל מִפְגָּשׁ עִם הוֹרֵי אוּ מִשְׁפּוּחֵתִי
גוֹרֵם בְּבֵיתֵנוּ לַחֵץ, הַתְּפָרְצִיזוֹת וְרִיבִים עַד כְּדֵי כֹף שֶׁבְּכֹל פְּעַם
שְׂאֲנַחְנוּ הוֹלְכִים אֲלֵיהֶם לְשִׁבְתָּ אֲשֶׁתִּי חוֹזֶרֶת בּוֹכָה.
מֵצֵד אַחַד אֲנִי לֹא רוּצָה לְצַעַר אֶת אֲשֶׁתִּי וְכוֹאֵב לִי לְרֵאוֹת
אוֹתָהּ כְּכֹה, מֵצֵד שְׁנֵי הֵם הוֹרֵי וְעָלִי לְכַבֵּד אוֹתָם, וּמֵצֵד שְׁלִישִׁי
הֵם חֲלוּנֵי־אֵם וְאוֹלֵי זֶה לֹא מִתְאִים שְׁנִילָךְ לְשֵׁם בְּשִׁבְתָּ. אִיךָ אֲנִי
אֲמוֹר לְהִתְמוּדָד עִם הַמַּצָּב?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תִשָּׂא, י"ג אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל אֲבֵרָהֶם נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

קִדְּם כֹּל, אֶתְּהָ צְרִיף לְבָרַר אֶצְלָה אֲשֶׁתְּךָ מֵהַ קָרָה בִּינָה לְבֵין הָאִמָּא
שְׁלָךְ, יְכוּל מֵאֵד לְהִיּוֹת שְׂאֲמָךְ תַּחֲזִיחַ נּוֹתְנַת לָהּ הַעֲרוֹת אִיךָ לְהַתְנַהֵג
עִם הַתִּינוּק וְכוּ', וְזֶה בְּוֹדָאֵי פּוֹגַע בָּהּ, וְאֶתְּהָ צְרִיף לְדַעַת שְׁכֻלָּה
וְחִמּוּתָהּ אֶף פְּעַם לֹא יִשְׁתַּוּוּ יַחַד, וְכֵן זֶה בֵּין כָּל הַזּוֹגוֹת, כִּי תִמִּיד
הַחֲמוּת מִתְעַרְבֶת בֵּין הַזּוּג - פְּעַם זֶה הָאִמָּא שְׁלָהּ, וּפְעַם זֶה הָאִמָּא
שְׁלוֹ וְכוּ', וְזֶה בָּא לְהֵם מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַדַּעַת וְקִטְנוֹת הַשְּׁכָל וְכוּ' וְכוּ'.
עַל פִּי רַב הָאִמָּא שְׁלַח הַחֲתָן נִכְנַס לָהּ בְּדַמְיוֹן כְּאֵלוֹ הַכֹּהֵל גְּנֻבָה אֶת

הבן שלמה וכו', "אני ילדתי אותו וכו', גדלתי אותו וכו', ועכשו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן?" וכו', או להפך - האמא של הפלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו', "אני ילדתי אותה וכו', גדלתי אותה וכו', ועכשו בא בחור צעיר וגונב לי את הבת?" וכו', אשר כמובן זה בא מקטנות וחסרון הדעת שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות את זה.

ולכן כל זוג צריכים להיות פקחים כשמתחתנים ולא לערב את ההורים בעסק נשואיהם וכו', כי הם רק יסבלו מזה. הבעל והאשה צריכים לאהב אחד את השני, ולהבין אחד את השני, ולדאג מאד שלא יתערבו ההורים בחיי הנשואין, ואלו נשואין מצלחים.

ולכן תראה לדון את אשתך לכף זכות, אמת אתה צריך לקיים מצות כבוד אב ואם, אבל לא כדאי לך להכריח את אשתך שתסע לשמה לשבתות, כי אם היא מרגישה לא נח וכו', אז תלך לקראת אשתך, ואל תהיה שבור מכל הספור, כי כך זה כמעט אצל כל זוג וכו', ולכן הבעל צריך תמיד ללכת לקראת האשה, ואף פעם לא יקבל את הסתת האמא נגד אשתו וכו', תהיה פקח אתה מצדך ותכבד את ההורים שלך, וכשבאים לדבר מאשתך תראה לטיח את הכל וכו' בצורה כזו ששתייהן יהיו צודקות, הן אשתך והן האמא, וצריכים חכמת שלמה המלך לדעת איך להתנהג במצבים כאלו, העקר לראות שיהיה תמיד שלום ואהבה בין המשפחה, וכך מצליחים בחיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכג.

**האם זה ש"ך ש'אמא תקח את הבנים שלה לים
או לברכה?**

ש'אלה:

מאת ש'מחה: לכבוד מוה"רא"ש היקר.
האם אבא יכול לקחת את בניו לים או לברכה? עד איזה גיל?
והאם זה ש"ך ש'האמא תקח אותם לשם או ש'עדיף ש'ילכו רק
עם האבא? תודה.

ת'שובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ש'מחה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מטעמי צניעות כדאי ש'רק האבא יקח את הבנים שלו לים או
לברכה, ואפלו קטני קטנים, כי חנוך בעניני צניעות מתחיל כבר
מהגיל הכי מקדם, כי בן תמיד יזכר מה שהוא ראה וכו', ולכן
צריכים מאד מאד לשמור על הצניעות, וכמו ש'זה אצל הגברים כ'ך
צריך להיות אצל הנשים, ותמיד צריכים לזכר ש'חנוך מתחיל בבית,
הילדים מחקים את ההורים ומה ש'הם רואים הם ימשיכו לעשות
את זה.

ולכן ההורים צריכים לשמור מאד מאד על הצניעות, וכ'ך יזכו
ש'גם הילדים יגדלו צנועים וכו', ואסור לקחת את זה בקלות, כי
בעתים הללו צריכים מאד מאד לשמור על דבר זה, כי לצערנו הרב
הכל הפקר וכו', והכל פתוח, ולכן צריכים מאד מאד לשמור על מדת
הצניעות הן עם הבנים והן עם הבנות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכד.

אני יודעת שהמדות זה הדבר הכי חשוב, אבל אני לא מסגלת לאהב מישהו עם מראה חיצוני שלא מוצא חן בעיני

שאלה:

מאת ליאת: שלום לכבוד הצדיק הגאון.

כבודו תמיד אומר שהכי חשוב בן הזוג שמחפשים זה המדות, אף לי זה קשה מאד, ואפילו שאני רואה בחור עם מדות טובות אני פשוט לא מסגלת לאהב מישהו שאין לי משיכה אליו ושאני לא אוהבת את המראה שלו. חשוב לי מאד שלא יפריע לי כלום במראה שלו ושאני לא אגעל ממנו. כמובן שאני לא מותרת על המדות הטובות, אבל חשוב לי שתהיה גם מציאת חן. כלם אומרים לי שאין אדם מושלם, אבל לי זה קשה. מה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל ליאת תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל למד אותנו אשר על כל פרט ופרט צריכים לבקש את הקדוש ברוך הוא, ולכן גם את תבקשי את הקדוש ברוך הוא שהחתן שלך יהיה כליל המעלות והכי יפה, ושתהיה ביניכם משיכה גדולה, ותצליחו בחייכם, ותזכו לבנות בית נאמן בישראל, ויהיה ביניכם שלום בית אמתי, ותאהבו אחד את השני. ותאמיני לי אשר עם תפלה יכולים לפעל הכל, רק צריכים להיות חזק באמונה בו יתברך שהוא יתברך נותן את כל מה שרק רוצים, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל.

יעזור הקדוש ברוך הוא שתפעלי אצלו יתברך כל מה שאת צריכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכה.

אמרו לי שכדאי להוסיף לשמי את האות 'ו' ולהקרא 'רחלי'. מה דעתכם בענין?

שאלה:

מאת רחל: לכבוד קדשת מוהרא"ש שלום.
לפני כשלוש שנים הייתי אצל נומרולוג - כלומר אדם שמבין במשמעות המיסטית של המספרים, והוא יעץ לי להוסיף את האות 'ו' לשמי ולהקרא 'רחלי', ובכך ישתנה מזלי לטובה, אך היתה קשה לי לעשות זאת כי אני חיה בשלום עם השם שהעניקו לי הורי.

ברוך השם זכיתי להגיע ליבנאל להתייעצות אתך, ואמרת לי כי שמי טוב מאד ולא להחליפו. הייתי שלמה עם זה, אך לפני מספר ימים יצא לי לשמע שוב והפעם מרב שעוסק בקבלה מעשית שכדאי לי להוסיף 'ו' לשמי וזה יתרם לי רבות בכל תחום בחיי!

אני מבלבלת מאד ולא יודעת כיצד עלי לנהג, ואשמח אם תוכל ליעץ לי שוב ולהסביר לי האם כדאי לי לשנות את שמי או להשאיר אתו. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להיות חזקה בדעתך שהשם שנחננו לך ההורים רחל' זה שם קדוש מאד, ואת לא צריכה להוסיף או לגרע בשום פנים ואופן, וצריכים מאד מאד לשמר בענייני שמות לא ללכת שולל אחר אלו שקוראים את עצמם מקבלים וכו', זה סתם הכל ודמיון אחד גדול, אלא אם יש שם משנה או שם מצוץ מהאצבע וכו', אז צריכים בודאי לשנות, כי השם הוא הנפש, כמו שכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", כי השם הוא הנפש, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת שמות בדויים לילדים שאין לזה שום ערך וכו'.

וכן מצינו בדברי חכמינו הקדושים (ברכות ז): מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מ"ו) "לכו חזו מפעלות הוי"ה אשר שם שמות בארץ" - אל תקרא שמות אלא שמות. ומובא במהרש"א (שם) שפעלת הוי"ה נמשכים אחר השם של האדם שהוא הגורם. ותהלה לאל השם שלך זה שם נפלא מאד, כי רחל זה על שם רחל אמנו, והקדוש ברוך הוא יעזר לך תמיד שהשם הזה ילוג אותך כל החיים עם מזל והצלחה גדולה כל ימי חייך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכו.

אני כותב ספר תורה לזכות סבי וסבתי. האם אני יכול להוסיף שזה יהיה גם לרפואת אחותי?

שאלה:

מאת בנימין: לכבוד הצדיק שליט"א.

התחלתי בכתיבת ספר תורה לפני שלשה שבועות, ובעזרת השם הכתיבה תסתיים בעוד שנה. כשהתחלתי בכתיבה כונתי היתה להקדיש אותו לעלוי נשמת סבא וסבתא שלי, ואמרת זאת במפורש, אך כעת אני רוצה להקדיש אותו גם

שו"ת ג' תתכז. ברסלב

לרפואתה השלמה של אחותי. האם אני יכול לעשות זאת?
תודה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל בנימין נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכל דבר טוב שאדם עושה זה מאד מאד חשוב בשמים, ואין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שאתה זוכה לקיים מצוות כתיבת ספר תורה, ובנדאי זו תהיה זכות מאד גדולה שאתה כותב את זה לעלוי נשמת הסבא והסבתא, וכן שתבדל לחיים ארבים לזכות אחותך שתהיה לה רפואה שלמה, העקר זה הכוונה כי רחמנא לבא בעי, ואצל הקדוש ברוך הוא חשוב מאד מאד מה שחושבים בלב.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר אצלכם בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכז.

נכשלת ביטסט. האם יש עצה שיכולה לעזור לי לעבר
את הטסט בפעם הבאה?

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד הצדיק מיבנאל כבוד קדשת מוהרא"ש
שליט"א.

קדם כל, ברצוני להודות לכם על כל הטובות שאתם עושים

אתנו. בזכותכם זכיתי לסיים למעלה מחמש עשרה פעמים
ששה סדרי משנה, ופעם אחת את כל הש"ס.
השובע היה לי טסט ונכשלתני בו, האם יש עצה שיכולה לעזור
לי לעבר את הטסט בפעם הבאה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית לסיים פעם אחת את הש"ס, וידוע
מה שאמר רבנו ז"ל שכל מי שזוכה לסיים ש"ס ממשיך על עצמו
צ'לם אלקים, ולכן תתחיל עוד פעם, וכן תעשה כל ימי חייך להתחיל
ולסיים את הש"ס, וכן תתמיד כל ימי חייך בלמוד משניות שאין
למעלה ממנה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.) במי אתה
מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומוכא
(מדרש תלפיות) שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנם, ומי שהרבה
ללמד משניות אינו מניחו להכנס שם, ולכן אשרי מי שיגרס בכל יום
כמה וכמה פרקים משניות, שהוא הצלחה נצחית, כי משנה"ה אותיות
נשמ"ה, משנה"ה עולה כמספר פרנס"ה, שכל המתמיד במשניות,
נמשך עליו פרנסה בשפע.

בענין הצלחה לעבר את הטסט וכו', צריכים רק לבנות לעצמו
את הבטחון העצמי ולא לפחד, ואז תצליח, כי כשאין לאדם בטחון
עצמי אז יש לו כשלונות. יעזר הקדוש ברוך הוא שיהיה לך בטחון
עצמי ולא תפחד, ואז כל מה שתעשה יהיה בהצלחה מרבה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתכח.

**לְצַעְרֵי הָרַב הַתְּפִיתִי וְנִכְשַׁלְתִּי בַעֲבֵרָה חֲמוּרָה, וּמֵאֵז
אֲנִי שָׁבוּר מְאֹד**

שְׁאֵלָה:

מֵאת יְהוֹשֻׁעַ: לְכַבּוּד הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
אֲנִי בַחֹר יְשִׁיבָה, וּמֵדֵי יוֹם אֲנִי מְגִיעַ הַבֵּיתָה בְּשַׁעוֹת הַצְּהָרִים.
לְאַחֲרוֹנָה הִתְחִילָה לְהַצִּיק לִי בַחֲוָרָה מְסִימַת שְׁגָרָה בְּשִׁכְנוֹת,
וּלְפָנַי כְּפֹה יָמִים הִיא דְּפָקָה בְּדִלְת בֵּיתִי וּבִקְשָׁה מִשְׁהוּ,
וּפְתָאוּם הִיא נִכְנָסָה הַבֵּיתָה וְשִׁכְנָעָה אוֹתִי לַעֲבֹר עֲבֵרָה,
וּלְצַעְרֵי נִכְשַׁלְתִּי. מֵאֵז אֲנִי שָׁבוּר מְאֹד, אֲנֵא תֵן לִי עֲצָה!

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י"ג אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב הַדּוֹר כָּל כֶּף פְּרוּץ וְכוּ' עַד שֶׁהַעֲזוֹת וְהַחֲצִיפוֹת
הִתְגַּבְּרוּ כָּל כֶּף וְכוּ' שֶׁאֲשֶׁה לֹא מִתְבַּיֶּשֶׁת כָּלֵל וְכוּ', וְנִתְקַיֵּם מֵה
שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מְכַל אָדָם (מְשָׁלִי ז') "לְשִׁמְרֶךָ מֵאֲשֶׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה אֲמַרְיָה
הַחֲלִיקָה" וְכוּ', "וְהִנֵּה אֲשֶׁה לְקִרְאָתוֹ שִׁית זֹנָה וְנִצְרַת לֵב" וְכוּ',
"וְהַחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ הַעֲזָה פְּנִיָּה" וְכוּ', "הִשְׁתַּנוּ בְּרַב לְקַחָה בַּחֲלֶק
שְׁפַתְיָה תְּדִיחֲנוּ: הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פְּתָאֵם כְּשׁוֹר אֶל טִבַּח יִבֵּא וְכַעֲכֵס אֶל
מוֹסַר אֲוִיל: עַד יִפְלַח חֵץ כְּבָדוֹ כְּמַהֵר צְפוּר אֶל פֶּח וְלֹא יִדַע כִּי בִנְפִשׁוֹ
הוּא: וְעַתָּה בָּנִים שָׁמְעוּ לִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאֲמַרִי פִי: אֵל יִשֵּׁט אֶל דְּרֻכֶיהָ
לְבָךְ אֵל תִּתַּע בְּנֵתִיבוֹתֶיהָ: כִּי רַבִּים חֲלָלִים הַפִּילָה וְעֲצָמִים כָּל הָרִגְיָה:
דְּרָכֵי שְׂאוּל בֵּיתָה יִרְדוֹת אֶל חֲדָרֵי מוֹת".

וְלִכֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת שְׁבוּדָאֵי הָיָה לְךָ נִסְיוֹן מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, וְלְצַעֲרֵנוּ
הָרַב לֹא יִכְלָת לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן, עִם כָּל זֹאת זָכַר שֶׁתְּשׁוּבָה מוֹעִילָה תְּמִיד,

וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן מ"ט) שְׁעָקַר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה
 הִיא כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת מִמֶּשׁ שְׁהִיָּה מִקְדָּם הַתְּשׁוּבָה, כָּל
 אֶחָד לִפְיֵי מַה שְׁעֵבֵר עָלָיו בְּיָמָיו הַקּוֹדְמִים, וְכִשְׁעוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְּקוֹמוֹת
 וְהַעֲנִינִים שְׁהִיָּה מִתְחַלֵּה מִמֶּשׁ, וְעֵכָשׁוּ פוֹנֶה עֶרְף מֵהֶם, וְכוּפָה יִצְרוּ
 לְבָלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד מַה שְׁעֵשֶׂה - זֶהוּ עָקַר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה, וְרַק זֶה
 נִקְרָא תְּשׁוּבָה; וְלִכֵּן עָלֶיךָ לְהִיּוֹת מוֹכֵן שֶׁחֲצוּפָה הַזֶּה לֹא תַעֲזֹב אוֹתָךְ
 וְכו'.

וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת יְשׁוּעָה סִימָן ט"ז) כְּשֶׁאָדָם בָּא לְאִיזָה
 נִסְיוֹן יִדַע כְּשִׁיעֲמַד בְּזֶה הַנִּסְיוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ נֶס;
 וְכֵן אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת מִפְּרָסִם סִימָן ב') הַנִּסְיוֹן הוּא בְּשִׁבִיל
 לְגַדֵּל וּלְפָרֵסִם אֶת הָאָדָם; וְכֵן אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת מִמּוֹן סִימָן
 ד') הָעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן שֶׁל נְאוּף יִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת גְּדוֹל בֵּין הַשׁוֹנְאִים שְׁלוֹ; וְכֵן
 אָמַר (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת בְּנִים חֵלֶק ב' סִימָן ט"ו) מִי שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בְּיִצְרוֹ בְּנִיּוֹ
 אֵינָם יוֹצְאִים לְתַרְבוֹת רָעָה, וְעַל יְדֵי זֶה מְמוֹנָו נִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא
 יָבוֹא לְנִסְיוֹן; וְלִכֵּן תִּהְיֶה מוֹכֵן, שְׁחַס וְשָׁלוֹם לֹא תִפֹּל בְּפָח.

וּמִי יִתֵּן שְׁתוּכַל לְנִסֵּעַ אֶצֶל צִיּוֹן רַבְנּוּ ז"ל, וְלִתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה
 וְלוֹמַר אֶת הַעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקְוֹן הַכְּלִי' אֲשֶׁר רַבְנּוּ
 ז"ל אָמַר אֶפְלוֹ אִם עֲצָמוּ חֲטָאִיו וּפְשָׁעָיו, יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נְצָחִית.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתכט.

**אָמְרוּ לִי שְׁשִׁמִּי 'דַּקְלָה' הוּא שֵׁם שֶׁל גַּבֵּר. הֲאֵם זֶה נֶכּוֹן?
 וְהֲאֵם כְּדָאִי לְשִׁנוֹת אוֹתוֹ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת דַּקְלָה: שְׁלוֹם וּבְרִכָּה, רַב בְּרִיאוֹת וְשִׁמְחָה לְצַדִּיק מֵאִיר
 עֵינֵינוּ.

אָמרו לי שְׁעַל פִּי הַתּוֹרָה שְׁמִי 'דְּקֵלָה' הוּא שֵׁם שֶׁל גִּבּוֹר. הָאֵם זֶה נֶכּוֹן? הָאֵם כְּדָאִי לְשָׁנוֹת אֶת שְׁמִי אוֹ לְהוֹסִיף שֵׁם נוסף? זֶה חָשׁוּב לִי מְאֹד לְדַעַת שֶׁכֵּן הַצְּדִיק כָּתַב מִסְפָּר פְּעָמִים שְׁשֵׁמוֹת מְצוּצִים מְהֻאָצָבֶע גּוֹרְמִים לְכָל הַצָּרוֹת. אֶשְׁמַח לְתִשׁוּבַת הַצְּדִיק, בְּתוֹדָה מְרַאשׁ וְכָל טוֹב.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י"ג אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל דְּקֵלָה תַּחֲיָה

לְנֶכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַשֵּׁם שֶׁלְךָ 'דְּקֵלָה' טוֹב מְאֹד, וְזֶה שֵׁם שֶׁל בֵּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית י' כ"ז) "וְאֵת דְּקֵלָה", וְכֵן הוּא (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' כ"א) "וְאֵת דְּקֵלָה", וְהִיא הִיְתָה בֵּת יִקְטָן. וְלִכֵּן אֵל תְּבַלְבְּלִי אֶת עֲצָמְךָ מֵאַף אַחֲדָה, זֶה שֵׁם יִפָּה מְאֹד, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לְךָ הַצְּלָחָה בַּחַיִּים, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תָּמִיד.

אֲנִי, חֲכַמְיָנו הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה ו' סִימָן ד') לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ יִקְטָן? שֶׁהִיָּה מִקְטִין אֶת עֲסָקָיו. מַה זָכָה? זָכָה לְהַעֲמִיד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִשְׁפָּחוֹת גְּדוּלוֹת. וְמַה אִם יִקְטָן עַל יְדֵי שֶׁהִיָּה מִקְטִין אֶת עֲסָקָיו כֶּן, גְּדוּל שֶׁהוּא מִקְטִין אֶת עֲסָקָיו עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

תָּמִיד צְרִיכִים לְשָׁמֵר עִם שְׁמוֹת וְכו', וְאַף אַחֲדָה שְׁלֹא יִבְלָבֵל לְשָׁנֵי אֶת הַמַּחַ שֶׁהַשֵּׁם שֶׁלְךָ בֵּן טוֹב אוֹ לֹא טוֹב, כִּי כְּבָר אָמַר הַתָּנָא (אָבוֹת פָּרָק ב') וְלֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד - מִסְתּוֹכְבִּים עֲמֵי אֲרָצוֹת גְּמוּרִים שְׂאָף פֶּעַם לֹא קָרְאוּ וְלֹא שָׁנוּ וְלֹא שִׁמְשׁוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְהֵם הַדְּיוֹטִים הַקּוֹפְצִים בְּרֵאשׁ, וְקוֹרְאִים אֶת עֲצָמָם צְדִיקִים וְכו' וּמְקַבְּלִים וְכו', וְאֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשִׁמְאֵלָם, וְעוֹד עוֹבְדִים עַל בְּנֵי אָדָם לְהוֹצִיא מֵהֶם אֶת כֶּסֶפָם וְכו' וְכו'. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצִּיל אוֹתָנוּ מֵהֶם וּמֵהַמוֹנָם.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתל.

האם יתכן שההורים נותנים לבנם שם של צדיק, אף למרות זאת השם גורם לו בעיות בחיים?

שאלה:

מאת משה: שלום וברכה לכבוד הרב, רפואה שלמה ובריאות איתנה.

האם יש מציאות שההורים נותנים לילד שם של צדיק או שם של אחד מהאבות הקדושים ובכל זאת השם לא מתאים לילד מצד שרש נשמתו וזה גורם לו בעיות בחיים, או שהעקר הוא לתת שם של צדיקים או האבות והנביאים וכו' וזה תמיד טוב, רק שלא יהיה שם מוזר כמו שיש היום? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה מרחח לדעת שכשקוראים לילד בשם צדיק יש בזה דבר גדול מאד, כי כפי השם כך נמשכים נשמת ומזל הילדים, ולכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחר אחד משמות האבות והאמהות הקדושים או הנביאים והנביאות וכו', שם תנ"כי, כמוכבא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם שיהא כך וכך שמות ראובן וכך וכך שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

עם כל זאת, אתה צריך לדעת שבזה העולם יש בחירה - יכולים

לתת לאדם את השם של הצדיק הכי גדול ואף על פי כן הבן ימרד חס ושלום, כי תמיד נשארת בחירה לאדם, אבל אנחנו צריכים לעשות מה שהזהרנו לתת את השם אחר צדיק, וזה יעזר לילד לבחור בטוב.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לילדים טובים יראי השם וחושבי שמו, ונרוה רב נחת דקדשה מהם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלא.

האם זה נכון שכל ההלכות שאתם אומרים מיעדות רק לאשכנזים?

שאלה:

מאת אסף: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. קרה לי כבר כמה פעמים ששמעתי בשמכם הלכה, וכשבאתי לקיים אותה החברים אמרו לי שמה שאתם אומרים בענין הלכה מיעד רק לאשכנזים ולא לעדות המזרח, כי אתם פוסקים כפי מנהג האשכנזים. האם זה נכון? אשמח לקבל תשובה כי הרבה אנשים נבוכים בזה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני אף פעם לא פוסק הלכה וכו', ויען שאצלי מסתובבים אנשים מכל העדות, אשר ידוע אשר כל עדה ועדה יש לה את המנהגים שלה וכו', ולכן אסור לעקר את האדם מהמנהג שנהגו

אבותיו ואבות אבותיו, וידוע שרבנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד לא לשנות את נסח התפלה של האדם כפי שקבל מאבותיו ומאבות אבותיו. יש לנו שלחן ערוך ואנחנו צריכים להתנהג כפי השלחן ערוך, עם כל זאת יש הלכות שקבלו האשכנזים, ויש הלכות שקבלו הספרדים, ולכן שכל אחד ישאל את הרב שלו איך התנהגו בעדה שלו, כדי שלא יהיה בלבול הדעת.

העקר שבכל העקרים - לא לשנות מהשלחן ערוך כלל, ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על למוד שלחן ערוך, ואמר (שיחות הר"ן סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחייב ללמד כל יום שלחן ערוך, ואל יטה מהשלחן ערוך כלל, ולכן האשכנזים הולכים כפי המנהגים שלהם, ועדות המזרח הולכים כפי המנהגים שלהם, ואין מה להתוכח, רק צריכים לחיות ביחד באהבה גדולה מאד, כי זה מאד מאד חשוב למעלה בשמים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ב') למעלה בשמים מאד מאד חשוב כשפעלות משנות משתנות לדעת אחת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלב.

אני בקשר עם בחור כבר חמש שנים, אף הוא אומר שהוא לא מענין בי. מה עלי לעשות?

שאלה:

מאת אשרית: אני בקשר עם בחור במשך חמש שנים. הוא אומר לי שהוא לא אוהב אותי ולא מענין בי, אף החברות שלי והחברים שלו אומרים שהוא כן אוהב אותי, אף הוא מדחיק ומתכחש לרגשותיו.
אני מרגישה תלייה באויר, ואני לא רוצה שהמצב ימשך

ככה, כי אני כבר בת עשרים וארבע ורוצה להתחתן. מה עלי לעשות? אשמח לקבל את תשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר כי תשא, י"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אשרית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי את כבר בחורה מבגרת בגיל עשרים וארבע, ואת צריכה להבין את אשר לפניך - אם בחור סוחר אותך כל כך הרבה זמן, ומנצל אותך לתאוותיו וכו', ולבסוף הוא אומר לך פתוח שהוא לא אוהב אותך, ולא מעניין בך וכו', איפה השכל שלך שאת עדין תלוייה באויר? היית צריכה לזרק אותו כבר מזמן וכו', כי הוא אומר פתוח שהוא לא אוהב אותך ולא מעניין בך, אז למה את מחכה?

הקדוש ברוך הוא יזמין לך בחור טוב, ותוכלו להתחתן לשם שמים, וצריכים מאד מאד לשמור, כי אסור לחיות עם בחור בלי נשואין, כי זה עוון חמור מאד מאד. יעזר הקדוש ברוך הוא שתחזרי בתשובה שלמה ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלג.

איך זוכים לישוב הדעת ולכונת הלב בתפלה?

שאלה:

מאת יואב: לכבוד הצדיק היקר

אני משתדל מאד להקפיד להתפלל בכל יום במנוח, אבל כשאני מתפלל אני לא מצליח להתרכז ולכון בתפלה,

והמחשבות שלי משוטטות בכל מיני דברים שמטרידים אותי.
איך זוכים לישוב הדעת ולכנות הלב בתפלה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר כי תשא, י"ד אדר א' (פורים קטן) ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יואב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב') כשאדם פוגם בבגד אפי' באות מחשבות שמבלבלות אותו לגמרי, שהם עננים המכסים על עיניו, הינו כמו עננים המכסים את עיני השכל שלו, נמצא כשאדם פוגם בבגד אפי' באים לו כל המחשבות זרות, ולכן ככל שבאים על האדם יותר מחשבות זרות באמצע התפלה, ידע שאלו עוונותיו המרבים, ועליו לחזור בתשובה שלמה.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל') שכל המחשבות זרות באות באמצע התפלה לבלבל לו את כל התפלה, כי באמת שלמות התפלה צריכה להיות שאדם יקשר את המחשבה אל מה שהוא מדבר, ורק זה נקראת "תפלה בכח", כי צריכים כחות עצומים לקשר את המחשבה אל הדבור, כי כל המחשבות זרות הן הן העברות שלו.

וכמו שכתב מוהר"ן ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תק"צ) פעם אחת היה קובל איש אחד לפני רבנו ז"ל איך שקשה לו מאד להתפלל, כי המחשבות זרות מבלבלין אותו מאד, והשיב לו רבנו ז"ל: מקבלין זאת לכפרת עוון, "נעמט מען דאס אהן פאר א כפרת עוון", וחיך קצת. וקצת היה נראה כונתו בזה, כי הלא באמת אלו המחשבות הם בעצמם עוונות, ועל כן חיך קצת. אך על פי כן בודאי כל דבריו אמת וצדק, כי על כל פנים בזה שאין מהרהר אחריו יתברך חס ושלוש, וידוע שבדאי השם יתברך רוצה לקרבו ולקבל תפלתו, רק שעוונותיו גרמו לו כל אלו המחשבות הבאין לבלבלו, ויש לו צער

מזה ובורח מהם בכל כחו, יכול להיות בודאי שזה בעצמו נחשב לו לכפרת עוון, עד שאם היה זוכה להתנהג בזה בתמימות ובאמת כראוי, כבר היו עוונותיו נמחלין על ידי זה בעצמו, ואז ממילא היו מסתלקין ממנו כל המחשבות זרות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב): העובר עברה ומתביש בה מוחלין לו על כל עוונותיו.

הרי שלך לפניך, שכל אלו המחשבות זרות שנוכסות לאדם באמצע התפלה, הן שחרית, הן מנחה והן ערבית, זה החטאים שלו, כי בכל חטא ועוון שאדם חוטא נגדו יתברך הוא בורא קלפות ומשחיתים והם המסבבים אותו, ומהם נמשכות כל המחשבות הזרות בעת התפלות הקבועות שאדם מתפלל - שחרית מנחה וערבית, עד שיכולה לעבר כל התפלה והוא לא יכון שום דבר, רק המח מחשבה חושב בדבר אחר, והדבור אומר וטוחן את תבות התפלה וכו'. וזו מציאות שיש אצל כל אחר, והוא כל כך שקוע בענייניו ובמחשבותיו עד שלא שם לב שהוא בכלל לא מכוון למה שהוא אומר, עם כל זאת צריכים למסר את נפשו פשוטו כמשמעו לקשר את המחשבה לדבור, וצריכים על זה כחות עצומים, כי מרב עוונותיו הוא מסובב עם קלפות ומשחיתים שהם עוונותיו, שנעשו כמו עננים שמכסים את עיני השכל וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קכ"ב) לענין המחשבות זרות שבתפלה - וכבר ידוע שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלמה. ואמר: כשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועל ידי זה הוא מנצח אותם ומעבירם ממנו, כי אין צריכין להסתפל עליהם כלל, רק לילך כסדר בתפלתו ולכלי להביט לאחוריו כלל, ועל ידי זה ממילא יסתלקו ממנו, ובין כך בדרך הלוכו בתפלתו הוא מפיל אותם, לזה חותך יד, ולזה חותך רגל, וכיוצא בזה בשאר האיברים.

פרוש - כמו למשל בענין מלחמה, כשצריך לילך ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים, וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אזי בדרך הלוכו הוא מפיל אותם, כי לזה חותך יד בדרך הלוכו ומפילו,

ולזה חותך רגל וכו' וכו' וכיוצא בזה, כן הוא ממש בענין התפלה, שכשמתפללין כסדר התפלה, ואין משגיחין על המחשבות זרות, ודוחין אותם ומפילים, אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא חותך לזה יד ולזה רגל וכו', כי כל מחשבה זרה היא קלפה, והיא קומה שלמה, וכשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתכל עליהם, אזי הורג אותם או חותך מהם איברים איברים.

אדם צריך רק לומר את תבות התפלה, ולקשר את המחשבה לדבור, ועל ידי זה דיקא אם יתמיד בזה לקשר את המחשבה אל הדבור, ולא יסתכל על המחשבות זרות הבאות אליו, על ידי זה הוא מבטל אותם לגמרי, וזה שיך בין בתפלה - לחשב מה הוא מתפלל, ובין בתורה - לחשב מה הוא לומד, כי גם אז באים אליו מחשבות זרות שהן הן הקלפות שברא מחמת עוונותיו, ולכן גלה לנו רבנו ז"ל את כל הענין של שיחה בינו לבין קונו, שיש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, יותר מהתפלות הקבועות, כי (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן צ"ו) מעלת השיחה בינו לבין קונו, אין לתאר ואין לשער כלל, כי על תפלות ותחנונות ובקשות הסדורות מכבד כבוד יודעין מהם כל המחבלים והמקטרגים, והם אורבים על הדרכים של אלו התפלות, מחמת שיודעים מהם מכבד.

כמו למשל על הדרך הכבושה הידוע ומפרסם לכל, שם אורבים רוצחים וגזלנים תמיד, מחמת שיודעים מדרך זה כבד. אבל כשהולכין בנתיב ודרך חדש, שאינו נודע עדין, שם אינם יודעים לארב שם כלל. כמו כן לענין השיחה בינו לבין קונו - שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, בשפת האם שלו, יש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, מה שאין בשלשת התפלות הקבועות, כי השיחה שמדבר האדם מעצמו בינו לבין קונו, היא דרך חדשה ותפלה חדשה, שהאדם אומרה מלבו מחדש, על כן אין המקטרגים מצויים כל כך לארב, ואף על פי כן הזהיר רבנו ז"ל מאד גם על אמירת שאר תחנונות ובקשות; לא מבעיא שצריך להתפלל את השלש תפלות הקבועות בכל יום -

שחרית מנחה וערבית, אלא עליו להרבות באמירת תהלים, וכן לומר תפלות מספר 'לקוטי תפלות', ושאר תפלות שתקנו הצדיקים.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתזכה למחין נקיים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ג' תתלד.

בעבר הכשלתי הרבה בחורים. איך אוכל לתקן זאת?

שאלה:

מאת יפה: לכבוד הרב.

בעבר הכשלתי הרבה בחורים. איך אוכל לתקן זאת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר כי תשא, י"ד אדר א' (פורים קטן) ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שעל כל דבר מועילה תשובה, ולכן עליך לחזור בתשובה שלמה עם אמת, ואני בטוח שיהיו לך עוד נסיונות קשים ומרים לחזור לעשות שטיות ועברות חמורות וכו' וכו', עם כל זאת אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט) שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערך מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה.

ולכן עליך לדעת שמה שעשית עד עכשו זה מאד מאד חמור, כי על הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוע שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים, ולכן את מכרחת לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס.

ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; ולכן דעי לך שמרה יהיה לך באחרונה אם לא תחזרי בתשובה תכף ומיד, אשה חושבת שהכל הפקר ולית דין ולית דין וכו' וכו', ופתאום היא מקבלת את המכה בצורה כזו שהיא לא חלמה, ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני שכבר לא תוכלי לחזור, ואף שיהיו לך עוד נסיונות קשים כאלו וכו' וכו', עם כל זאת כשתקבלי על עצמך לא לחזור אל השטיות והזבל והלכלוך הזה, אז הקדוש ברוך הוא ימחל לך.

אם את יכולה לנסע אל ציון רבנו ז"ל אין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל הבטיח שמי שרק יבוא אל ציונו הקדוש ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקוני הכללי', אפלו אם עצמו ונבדו חטאיו ופשעיו יוציא אותו מהשאול תחתית ומתחתיו, ואשרי מי שזוכה להתודות שם, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שודוי דברים לפני התלמיד חכם מוציא את כל העוונות מעצמותיו, כי עוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצא מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם.

ולכן מה טוב ומה נעים להתודות אצל ציון רבנו ז"ל, ושם ורפא לך, ובלבד שלא תחזרי אל השטיות האלו כל ימי חייך. וכתב הרמב"ם

(פרק ב' מהלכות תשובה הלכה ב') ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה נ"ה) "יעזב רשע דרכו" וגו', וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה ל"א) "כי אחרי שובי שובי נחמתי", ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע י"ד) "ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו" וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתהיה לך באמת חרטה, ושב ורפא לך, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה.

המאחל לך שבת שלום...

ג' תתלה.

**רבנו אמר שאהבת האשה לבעלה נכרת בזבובים
וביתושים שבבית. מה הכוונה?**

שאלה:

מאת אשרי: שלום רב לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
ראשית, ברצוני להודות לך על החזקים והעדוד בעבודת השם, וברצוני גם לאחל בריאות איתנה לך ולרבנית. ראיתי שכתוב בספר המדות שאהבת האשה לבעלה נכרת בזבובים וביתושים שבבית, ולא הבנתי: האם האהבה נכרת ברבוי שלהם או במעוט שלהם? אשמח להסביר תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר כי תשא, י"ד אדר א' (פורים קטן) ה'תשע"ד.

שלום רב אל אשרי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (ברכות י): שהשונמית אמרה לבעלה על אלישע הנביא (מלאכים ב' ד') "איש אלקים קדוש הוא". מאין ידעה? לא ראתה זבוב על שלחנו, סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו. הרי שלך לפניך, כשאין רואה זבובים סביבו סימן שהוא איש קדוש, וכן שלא רואה שום מקרה לילה.

ולכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אהבה חלק ב' סימן ב') אהבת אשה לבעלה נפר בזבובים ויתושים שבבית, גם על ידי אהבתם יכולין לידע כח היצר הרע אם נחלש אם לאו; כי אם הבית מלא זבובים ויתושים סימן שהיצר הרע בוער כאן בנאוף, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה חלק ב' סימן ט') על ידי מעוט אמונה נתרבה הזבובים בעולם; כי הזבובים הם קלפות, וככל שבמקום נתמעט האמונה, אז נתרבים הזבובים, וכמו כן במקום שיש הרהורי נאוף נתרבים הזבובים, ולכן ראוי לחזור בתשובה שלמה, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות המתקת דין סימן ק"ט) כיון שהגיע מדת הדין של מעלה על האדם, אף על פי שעדין אינם שולטים עליו, יכול להרגיש את מדת הדין על ידי הזבובים שבבית; ולכן כשאדם רואה שהמקום מלא זבובים, עליו לחזור בתשובה שלמה שימתקו ממנו כל הדינים, וכן שתתבטל משם כל תאות נאוף, ותשרה שם אהבה דקדושה.

ובספרי 'באורי המדות' על 'ספר המדות' פרשתי את דברי רבנו ז"ל שאמר (ספר המדות אות אהבה חלק ב' סימן ב') אהבת אשה לבעלה נפר בזבובים ויתושים שבבית, גם על ידי אהבתם יכולין לידע כח היצר הרע אם נחלש אם לאו; אשר עקר התכלית בזה העולם להיות דבוק בו יתברך, ולעשות רצונו יתברך בתכלית השלמות שאין שלמות אחריה, שזה היחוד השלם בין איש לאשתו, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה י"ז) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, וזה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתא, וכמו שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תקס"ג) בימי אברהם אבינו היתה השכינה נקראת בשם שרה, ובימי יצחק בשם רבקה, ובימי יעקב בשם רחל ולאה.

וכן הוא אצל כל אחד ואחד, כפי יחודם שמת'יחדים יחד באהבה גדולה, על ידי זה נעשה יחוד בין קודשא בריהו הוא ושכינתיה, וזה נפר על ידי הזבובים בבית, כי אם יש בבית עדין הרבה זבובים, סימן שיש להם עוד הרבה מה לתקן, כי היחוד עדין לא בשלמות, וכמאמרם ז"ל (ברכות י) על פסוק (מלכים ב' ד) "ותאמר אל אישה הגה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא". מנא ידעה? שלא ראתה זבוב עובר על שלחנו.

נמצא כשאין זבובים בבית סימן שהזוג תקנו כבר מה שהיו צריכים לתקן, והיחוד ביניהם הוא יחוד אמתי, וכן אם רואים שאהבתם ביניהם הוא בדרך ארץ גדול שמכבדים ומיקרים זה את זה, סימן שנחלש אצלם היצר הרע, ודבר זה רק זכי הראות יכולים לראות, כי באמת אין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, וכל דבר שקורה בעולם, ובפרט בביתו של אדם, הכל משגח בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, וכפי מעשי האדם כן נתהנה וקורה בבית האדם, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה נ"ד סימן א') על הפסוק (משלי ט"ז) "ברצות הוי"ה דרכי איש גם אויביו ישלם אתו" - רבי יוחנן אמר: זו אשתו, שנאמר (מיקה ז') "אויבי איש אנשי ביתו" וכו', רבי יהושע בן לוי אמר: זה יצר הרע וכו'. אמר רבי ברכיה: אויביו גם אויביו לרבות מזיקי ביתו, כגון יתושים ופרעושים וזבובים; כי כשזוכים להיות דבוק בו יתברך, אז נתבטל היצר הרע מביניהם, וגם מתבטלים כל המזיקים שבביתו, שהם היתושים והפרעושים והזבובים, כי הרגע שנתגלית אמתת מציאותו יתברך הם לא נמצאים שמה, מרב אימה ופחד ויראה ממנו יתברך, והבן למעשה.

הקדוש ברוך הוא יזכנו לקדש ולטהר את עצמנו תמיד.

המאחל לך שבת שלום...

ג' תתלו.

אני מרגישה שהאהבה ביני לבין בעלי דעכה. איך אפטר להחזיר את המצב לקדמותו?

שאלה:

מאת חני: לצדיק מיבנאל, שלום וברכה.
אני ובעלי נשואים כבר ארבע עשרה שנה, נולדו לנו חמשה ילדים שיחיו, ואחד מהם נפטר בעקבות מחלה קשה. ברצוני להתייעץ אתך לגבי שלום בית: בעלי עובד במשמרת לילה, והוא חוזר הביתה בסביבות השעה שלש או ארבע לפנות בקר. כבר תקופה ארוכה אני מרגישה שהאהבה דעכה והיא כבר לא אותו דבר כמו שהייתה בשנים הראשונות, והוא הפך להיות קר כלפי. איך אפטר להחזיר את המצב לקדמותו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר כי תשא, י"ד אדר א' (פורים קטן) ה'תשע"ד.

שלום רב אל חני תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

החכם מכל האדם אמר (משלי י"ד א') "חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו", כי הכל תלוי בידי האשה - אם האשה הייתה באמת רוצה את בעלה וכו', הייתה עושה כל מיני פעולות שבעולם למשך את תשומת לבו אליה, וכשאינה עושה את זה, אזי הוא נכנס יותר בעצמו, וסובל את הסבל שלו בדומיה, מה גם שכואב לו שהוא אבד בן וכו', ורואה שאשתו לא מענינת בו וכו', אזי לקח עבודה בלילה, כך שלא יצטרך להיות בלילות בבית וכו', כי כואב לו מאד מאד שאשתו פונה ערף ממנו וכו', ולכן הפדור מונח בידיך - אם

תהיי אשה פקחית ותראי לו המון אהבה וכו', אזי תראי איך שהוא יתהפך לטובה כמו שהיה אחרי החתונה, כי גם לבעל יש רגשות וכו', ואם הוא רואה שאשתו לא מעניינת בו זה כואב לו מאד מאד, ונוסף על הכאב שיש לו על אבוד הבן וכו', שזה הכניס אותו בדפאון פנימי וכו'.

ולכן העצה שתהיי פקחית ואת תתחילי אתו וכו', ותראי לו הרבה אהבה, ואזי תוכחי שזו הבעיה אצלכם וכו', כי באמת אשה יש לה כחות הנפש בלתי מגבילים, ואם היא היתה יודעת איך להשתמש עם כחות הנפש הטמונים אצלה, היתה סוחבת את בעלה תמיד אליה וכו', ולכן ראוי לך לדון את בעלך לכף זכות, כי הוא לא עושה את זה בכונה, אלא הוא מאד ממרמר ומדכא הן מחמת הבן, והן מחמת שאף לא מראה לו שום סימני אהבה, ואת גם כן ממרמרת ושבורה וכו', ולכן אם את רוצה את בעלך וכו', רק זו העצה - שתראי לו המון אהבה, ותתני לו הרבה מחמאות, ותראי איך שהכל יתהפך לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלז.

האם זה נכון שהחוזה מלובלין היה מחתן של רבנו נחמן מברסלב?

שאלה:

מאת נתנאל: לכבוד מורנו ורבנו שליט"א, שלום רב.
קראתי את ההסכמה שנתן החוזה מלובלין זכותו וגן עלינו על הלקוטי מוה"ר, וראיתי שהוא כותב שם על רבנו ז"ל "מחתיני". איך הוא היה מחתן עם רבנו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתנאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הרב הקדוש רבי יעקב יצחק זכותו יגן עלינו שנקרא החוזה מלובלין, רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלותיו כידוע אצלנו. והנה היו לו ששה בנים, ששנים נפטרו בחייו וכו', ובן אחד בשם רבי צבי הירש זכותו יגן עלינו היה חתן הרב הקדוש רבי אריה לייב מוואלטשיסק זכותו יגן עלינו, והיות שגם בתו של רבנו ז"ל מרת מרים עליה השלום הייתה פלה אצל רבי אריה לייב מוואלטשיסק זכותו יגן עלינו, ולכן קרא את רבנו ז"ל בשם מחתני, כי הם היו מחתנים על ידי ששני ילדיהם השתדכו עם הרב הקדוש רבי אריה לייב מוואלטשיסק זכותו יגן עלינו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלח.

**בעלי אינו בריא בנפשו, והוא מצער מאד את החתן
שלנו. איך עלינו להתמודד עם המצב הזה?**

שאלה:

מיאת רבקה: שלום לכבוד הרב.

בעלי סובל ממחלה שנקראת או.ס.י.די - ובעברית קוראים לה 'טורדנות כפיתית'. הוא חוזר על אותו משפט מאה פעמים, הוא מפחד לנסע לבד ולכל מקום שהוא הולך הוא צריך לווי,

הוא מתפרץ עלינו בלי סבה וללא הודעה מקדמת, ואלו רק חלק מהתסמינים של המחלה.
 עם כל זה למדתי לחיות, אבל מאז שבתנו התחתנה הוא מוציא את כל השגעונות שלו על החתן שלנו ומציק לו מאד - מה שגורם לנו אוירת נכאים במשפחה. אני יודעת שבחלק מהדברים שהוא אומר לו הוא צודק, אבל הגישה שהוא אומר לו את זה כואבת לי ולבתי מאד. איך עלינו להתמודד עם המצב הזה? אנא, עזר לנו!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהמחלה הנקראת או.סי.די זו בעיה רצינית מאד מאד, והיא בעיה שיש במח האדם, ועדין לא מצאו על זה שום תרופה, יש תרופה שיכולה להרגיע את העצבים שלו שלא יהיה פרוע וכו' ועצבני יותר מדי וכו', אבל לרפאות על זה אין תרופה, כי זו מחלה שמביאה לאדם מחשבות טורדניות שחוזרת לו במח הרבה פעמים, כגון שצריך לרוחץ את הידים שלשים וארבעים פעמים, עד שיהיה ברור אצלו שהוא נקי וכו', והוא יכול לחזור על אותו פתגם עשרות פעמים, והוא שוכח שהוא כבר אמר את זה או שאל את זה וכו', הוא יכול לנסות לבדק את הדלת עשר או עשרים פעם אם הוא סגר את זה או לא וכו', וזה פשוט טרוף הדעת וכו', ופלא גדול איך שהיית חיה אתו עשרים שנה ולא השתגעת.

ולכן מאד כואב לי שאת כותבת שיש דברים שהוא צודק שהוא רודף את החתן שלכם וכו', את לא מבינה שזו מחלה שאי אפשר לצאת מזה, והוא חי בדמיון כאלו הזולת רוצה להציק לו וכו' או להזיק לו וכו' או צוחק ממנו, כי מחלת או.סי.די זו מחלה של טרוף

הדעת פשוטו כמשמעו, ועדין לא מצאו על זה שום תרופה, ואוי להורים שגפלו בחלקם בן או בת עם המחלה הזו שאין להם מנוחה ביום ובלילה וכו'.

ולכן הייתי מיעץ שהבת עם החתן ילכו לגור בעיר אחרת, ולא לבוא בקשר עם האבא, כי אני רואה שהיא גרם גרושין בין הזוג, וחבל מאד מאד, מספיק שהבת שלך סבלה מהשגיונות של בעלך במשך כל השנים, וזה נס שהיא מצאה חתן להתחתן, ועכשו מפני השגיונות של בעלך את רוצה שיתגרשו? ולכן דעתי שהחתן והבת שלך יצאו מהעיר שאתם גרים, וילכו לגור במקום אחר.

בענין הבעל וכו', היה טוב מאד שתקחי מרופא ממחה תרופה נגד פראות וכו', כי המחלה הזו של או.סי.די מביאה גם שאדם יתפרע וכו' ויהיה במתח וכעס גדול וכו', ודבר זה יכולים להרגיע, אבל הבעיה שאלו שסובלים מאו.סי.די הם לא רוצים לקחת תרופות, אדרבה, הם אומרים שהם בכלל לא חולים וכו', ותמיד שמים את האשמה על הזולת, כי הם רואים תמיד איך שהזולת רוצה להזיק להם וכו', ולכן צריכים לעשות את זה בחכמה להכניס להם את זה בתוך כוס השתיה, שהם לא ירגישו.

הקדוש ברוך הוא הרופא חולים, ישלח רפואה שלמה לכל חולי עם ישראל, ונזכה להתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתלט.

אחותי חיה עם גבר ערבי ונולד להם ילד. האם עלינו להמשיך להיות אתה בקשר?

שאלה:

מאת פנינה יעל: לכבוד הרב שלום וברכה!
אחותי, שגדולה ממני בשנה, חיה כבר כמה שנים עם גבר ערבי, ויש להם ילד משתף. היא ספרה לי שהוא מרים עליה ידים בנוכחות הבן שלהם, שרואה ושומע את כל המריבות. כל השנים המשפחה שלי נסתה לשכנע אותה שתעזב אותו, אבל בכל פעם שנסינו לדבר אתה היא נתקה את הקשר אתנו, ולכן החלטנו שאנחנו לא מדברים על זה יותר. כדי לשלל הפחות נהיה בקשר ונוכל לדעת מה קורה אתה. עכשו המשפחה בקשר די טוב אתה, ומדי פעם היא באה לבקר אותנו עם בנה.

אני מאד מדאגת מהמצב שלה ולא יודעת מה לעשות: האם אנו צריכים להמשיך להיות אתה בקשר? נשמח שתברר אותה שיהיה לה שכל והיא תעזב אותו מה שיותר מהר!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל פנינה יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לאחרונה הצרה הזו מתפשטת מאד בארץ, ובנות תמימות נמשכות אחר בני 'שמעאל וכו', ואף שמקבלות מכות מהם וכו', לא מועיל שום דבר, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג: ותנחומא וישב) שהבא על גויה וכו', או גוי הבא על יהודית וכו', הם קשורים ככלב, שקשה מאד מאד לנתק אותם, וזו צרה גדולה מאד שמתפשטת

לאחרונה שבני מעוטנים מתאהבים בבנות ישראל, ולוקחים אותן לכפריהם, ומולידים ילדים, ויהוורים לא יכולים לעשות שום דבר, כי היא קשורה בו ככלב וכו', ואף שהיא מקבלת ממנו מכות רצח וכו', כידוע דרכיהם שהם מכים את קרבנותיהם וכו', אין מה לעשות אלא רק לבקש את הקדוש ברוך הוא שתפקח ויום אחד תברח ממנו וכו'. לצערנו הרב, כשחוטאים מאבדים את השכל לגמרי, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; הרי היא מקבלת מכות רצח וכו', ומה היא נשארת אתה? אלא הרוח שטות, שמסכנה לקתה בדעתה, זה מה שמחזיק אותה וכו' וכו'.

ולכן לא כדאי לנתק קשרים עמה, כי סוף כל סוף זו הבת שלך, ומסכנה מאד מאד שנפלה בפח מר כזה וכו', לכל הפחות שתהיה לה הרגשה שיש לה איפה לחזור, כי אם תנתקו את כל הקשרים ממנה ויום אחד היא תכנס בלחץ וכו', היא תרצה לברח ממנו וכו', והיא תראה שאין לה מקום איפה לחזור כי ההורים והאחים והאחיות לא רוצים לקבל אותה וכו', אזי היא יכולה להתאבד חס ושלום, ולכן אף שזה כואב מאד מאד, למשפחה אסור לנתק קשרים עמה.

והקדוש ברוך הוא יעזר שתבוא אל השכל שלה ותעזב אותו, ותחזור חזרה. עם כל זאת, אתם יכולים לפנות אל ארגון "יד לאחים" שעוסקים בדברים כאלו, ועושים דברים גדולים מאד מאד, אשריהם ואשרי חלקם שעוסקים בהצלת בנות ישראל, כמוהם ירבו בישראל. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמ.

בשום דבר אני לא מצליח והכל הולך לי עקום - גם בגשמיות וגם ברוחניות. מה עושים?

שאלה:

מאת יהודה: לכבוד הרב שלום.
בשום דבר אני לא מצליח והכל הולך לי עקום - גם בגשמיות וגם ברוחניות, ואני מרגיש שנמאס לי לחיות כפי אין לי שמחה וספוק משום דבר. אני מייאש מעצמי. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לה, כשאדם חוטא הוא מאבד את השכל שלו לגמרי, כפי אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; והרגע שהרוח שטות נכנסה בה, זה מה שמציק ומעיק לה וכו', ומכניס בה דכאון פנימי ויאוש וכו', וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד) שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם.

ולכן עליך לדעת שאין דבר כזה להתיאש מהחיים, ורבנו ז"ל צעק (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש! ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, ולכן למה תגיד

שאבדת את עולמך הגשמי והרוחני? מי אמר לך דבר כזה? אדרבה, ככל שאדם מרגיש שהוא יותר רחוק מהקדוש ברוך הוא, ידע שאין עוד קרבה יותר גדולה אל הקדוש ברוך הוא כמו שהוא מקרב, וגדולי מבחרי הצדיקים תמיד הולכים בתחושה כזו שאבדו את העולם הזה והעולם הבא, ואף על פי כן הם מתחזקים בכל מיני התחזקות לחזור יותר ויותר אל הקדוש ברוך הוא, וככל שבא הסמ"ך-מ"ם ושובר אותם ומראה להם שאין להם כבר שום תקנה בחייהם וכו', וכו', יותר הם חוזרים אליו יתברך באהבה גדולה מאד.

וספר רבנו ז"ל על הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו שבא הסמ"ך-מ"ם ואמר לו שאבד את שני העולמות, אז קפץ ורקד מרב שמחה, ואמר: אם כן אעבד את הקדוש ברוך הוא בלי שום שכר כלל, רק מרב אהבה שאני אוהב את הקדוש ברוך הוא בלי שום קווי שכר וכו'.

ולכן מי שמרגיש שאבד את שני העולמות - הגשמי והרוחני גם יחד, עליו לשמח מאד מאד שעכשו יכול לעבד את הקדוש ברוך הוא בלי שום קווי שכר, אלא לשם שמים, ומתעטף בציצית והולך עם תפלין, ומתפלל בשמחה עצומה, ושומר שבת, מפני שהוא אוהב את הקדוש ברוך הוא שלא על מנת לקבל פרס, שזו המדרגה הכי עליונה שרק יש, ולכן ראה מה לפניה, אתה יכול בין רגע אחד להיות צדיק גדול מאד אם תכניס את הדבורים האלו בלבך.

אתה צריך לדעת שבני אדם מתפלאים למה גדולי מבחרי הצדיקים לפעמים משבחים את עצמם וכו', או מחיים את עצמם עם בני אדם שמשבחים אותם וכו', שדבר זה מאד מאד פלא וכו', אבל אף אחד לא שם לב שהצדיקים האלו הגיעו למדרגות בטול ישותם לגמרי וכו', עד שאין להם במה להתחזק כלל, כי נדמה להם שאבדו את שני העולמות ביחד, עם כל זאת הם עובדים את הקדוש ברוך הוא בשמחה עצומה, ולכן כדי לחזק את עצמם שלא יתבטלו לגמרי, הם צריכים לשבח את עצמם וכו', או צריכים לשמע התחזקות

מהזולת, ובני אדם שלא אוחזים במדרגה זו של בטול ישותם לגמרי, הם לא יכולים להבין את זה.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז, ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, ואף שבהתחלה יגיע לך דבר זה מאד מאד קשה, כי מרב העוונות שנדבקו בך נדמה לך שאין מי ששומע אותך, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן כ"ב) הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם; וכן אמר הנביא (ישעיה נ"ט ב') "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם וחטאתיכם הסתירו פנים מכם משמוע", עם כל זאת אם אדם הוא עקשן גדול מאד מאד, ולא עוזב את עצמו בשום פנים ואפן, ועושה לעצמו את החשבון אפלו שאבד את שני העולמות, הוא את הקדוש ברוך הוא לא יעזב, דיקא אדם כזה יכול להגיע למדרגות גבוהות מאד מאד, כי הסמ"ך-מ"ם מאד מיוחד ממנו.

ולכן תעשה כל מה שביכולתך רק להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ותתמיד בספרי רבנו ז"ל ותמצא שם מזור לנפשך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמא.

**מדוע אני לא מרגישה את השם יתברך בזמן
ההתבודדות?**

שאלה:

מאת יפית: שלום לצדיק.

אני משתדלת להתבודד בכל יום, אבל עדן אני לא מרגישה את מציאות השם וקשה לי להאמין במאה אחוז שהשם שומע את תפילתי - מה שגורם לי להחליש באמונה וכמעט לעזב את

ההתבודדות לגמרי. מדוע אני לא מרגישה את השם יתברך בזמן ההתבודדות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יפית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, דומם צומח חי מדבר זה לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, ומחמת הבחירה והנסיון ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו בצורה כזו שאדם לא רואה כלום וכו', ואדרבה, הוא רואה את ההפך, כמו שאמר רבנו ז"ל אל מוהרנ"ת ז"ל (שיחות הר"ן סימן ש') כל מה שאתה רואה בעולם, כל מה שנמצא בעולם, הכל בשביל הבחירה והנסיון.

ומכל שכן כשאדם חוטא רחמנא לישזבן אזי הראש שלו נעשה מטמטם וכו', והלב שלו נעשה מעקם וכו', ונכנסים בו שגיגות, כמאמרם ז"ל (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמר (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; ומזה בא שהוא מלא קשיות וספקות עליו יתברך, עד שמרב קלקול מעשיו נכנסות בו ספקות באמונה לגמרי (שמות י"ז) "היש הוי"ה בקרבנו אם אין: ויבא עמלק", וכל זה בא מחמת החטאים והעוונות, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן כ"ב) הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם.

ואמר הנביא (ישעיה נ"ט ב') "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם וחסאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע", ומזה בא שיש לו קשיות וספקות אם יש בכלל מציאות וכו', בשעה שכל העולם כלו זה רק אלקות בלבד כזה וכו', ומי שזוכה למח נקי וזוכה לחזר בתשובה שלמה בצורה כזו עד שנעשה בטל ומבטל אל האין

סוף ברוך הוא, אז אין לו שום קשיות וספקות על הקדוש ברוך הוא, וכביכול מרב תקף האמונה שיש לו בו יתברך, הוא רואה את אמתת מציאותו יתברך איך שהוא מחיה ומנהיג ומקיים את כל הבריאה כלה.

ולא בחנם שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א') שאיש הישראלי צריך להסתפל תמיד על השכל שיש בכל דבר הינו על החיות אלקות המחיה את הדבר הזה, כי בלי חיותו יתברך אין לדבר הזה שום קיום, וכשנתברר לאדם אשר הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, אז לא קשה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך נשמע ונתקבל תכף ומיד, והתפלה, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ד) זה השער להכניס אליו יתברך, ולכן את תמשיכי להתפלל אל הקדוש ברוך הוא, ואל תשימי לב לכל הספקות והבלבולים שעוברים עליך, כי על ידי התמדה שתתמיד להתפלל ולדבר עמו יתברך יום יום, אז לבסוף יתפרדו כל פועלי און ותרגישי איך שכל תפלה ותפלה מתקבלת תכף ומיד, ומה שנתעכבת הישועה לעת עתה זה מסתרי נסתרות הבורא יתברך שמו שאין לנו משג בזה וכו', אבל אנחנו צריכים לעשות את שלנו לבקש ולהתפלל אל הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא יאיר את עינינו, ונזכה להגיע לכל זה, ואז לא יהיה לנו נסיון כלל לדבר עמו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמב.

**פְּעָמִים רְבוֹת מְזָכֵר בְּסִפְרֵי בְּרִסְלָב הַמֶּשֶׁג 'צִדִּיק הָאֲמֵת'.
לְמָה הַכּוֹנֵה?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת עַמְרָם: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הָרַב שִׁיק שְׁלִיט"א.

בתקופה האחרונה התחלתי ללמד בספרי ברסלב, וראיתי שמוזכר שם פעמים רבות המושג 'צדיק האמת'. מה הכוונה במילים אלו - הרי אם הוא צדיק הוא הרי אוחז מפילא במדת האמת? אשמח שתסבירו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עמכם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"א) אמת זה רק השם יתברך, כי רק הוא יתברך אמת, וככל שאדם נכלל בו יתברך כמו כן נחלק בו אמת, ואי אפשר לומר אמת אלא אחד, כמו שכתוב (ירמיה י') "והוי"ה אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם", ולכן צריך כל אחד לבקש ממנו יתברך בכל יום ויום דבר אחד - מה שבקש דוד המלך (תהלים פ"ו י"א) "הורני הוי"ה דרכך אהלך באמתך יחד לכבי ליראה שמך", הינו רבנו של עולם הורני את הדרך האמת לילך בה, ואזכה ללכת באמת שלך, ולא כפי האמת שלי, כי אדם יכול להטעות את עצמו מאד מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ו) שמי שנצרך אל הבריות האמת שלו משתנה לכמה גונים, כי לכל אחד הוא צריך להראות פרצוף אחר, וזה כבר לא אמת, אדם צריך רק לעשות את רצונו יתברך, ואז האמת שלו תהיה אמת לאמתה, וזה מה שרבנו ז"ל מלמד אותנו למשך את עצמנו רק אל האמת שהיא הקדוש ברוך הוא, ואמר, שלפעמים יש אחד שרוצה יותר מדי אמת וכו', והוא מדבר יותר מדי מאמת וכו', וזה בעצמו שקר, כי אמת הוא רק אחד והוא הקדוש ברוך הוא.

ולכן ככל שאדם מתבודד יותר אל הקדוש ברוך הוא יותר אמת נכנסת בו, כי מאחר שהוא מדבר רק אל הקדוש ברוך הוא, אזי הוא אוחז בשלמות האמת, וזה הדבר הכי חשוב שאדם צריך להגיע בזה

העולם - שתמיד ידבר אליו יתברך, שעל ידי זה הוא מדבק את עצמו בעלמא דאחי, ומי עוד מגלה כל כך את הקדוש ברוך הוא כמו רבנו ז"ל? ולכן הוא נקרא 'צדיק האמת', כי הוא מגלה את אמתת מציאותו יתברך, ומגלה את הענין של לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר זה עקר השלמות, וכל זמן שאדם לא מדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא רחוק לגמרי משלמות.

ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להטות אֵזן קשבת אל רבנו ז"ל, ומתחיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, אשר זו עקר השלמות, כי בזה הוא ממשיך על עצמו הארה מהעולם הבא, ששם הוא שלמות האמת, ולכן לעתיד כלם ידברו אל הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (צפניה ג' ט) "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד", ועל ידי זה אדם יכול לבחן את עצמו אם הוא אוהו בשלמות האמת - אם הוא מדבר אל הקדוש ברוך הוא, וככל שמדבר יותר אל הקדוש ברוך הוא - יותר אמת נכנסת בו, ועל קטב זה סוככים ספרי רבנו ז"ל, לגלות לאדם את הקדוש ברוך הוא, שיגיע אל דבקות כזה עד שתמיד ידבר עמו יתברך, שזה נקרא שלמות האמת, וצדיק שיכול להראות את זה, הינו להחזיר בבני אדם שגם כן ידברו אל הקדוש ברוך הוא, זה נקרא צדיק האמת.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזה להיות מקרבים באמת אל רבנו ז"ל, ומדי יום ביום נפרש את כל שיחותינו עמו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמג.

**הבן שלי מתנהג בחצפה גדולה ועושה מעשי קנדם
חדשים בכל יום. מה אפשר לעשות כדי להרגיע אותו?**

שאלה:

מאת חיים: שלום לכבוד הרב.

הבן שלי מתנהג בחצפה גדולה ועושה מעשי קנדם חדשים בכל יום, וכמה שאני מסביר לו שהוא מביש את עצמו ואותנו - זה לא עוזר, והוא ממשיך בשלו וגורם לי הרבה עגמת נפש. נתתי לו ענשים חמורים ונסיתי לרסן אותו בכח, אבל זה לא עוזר. מה אפשר לעשות כדי להרגיע אותו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, חכמינו הקדושים אמרו (פסחים ס"ו:): כל אדם שכוּעס - אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו; כי בא לידי כעס בא לידי טעות. רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא להכות ילדים, כי בזה שמכים ילדים רק מעצבנים אותם וכו', ועל ידי זה הם מתמרדים יותר ויותר, ולכן אין זו עצה להוציא את כל הכעס והרציחה שלך על הבן שלך וכו', כי מה הוא חיב שאתה כעסן ועצבני מאד מאד?

לא הבן חיב אלא אתה חיב, הטבע שלך הוא להיות תמיד בכעס, ואתה שוכח שפעם זו עבודה זרה ממש, כמאמרם ז"ל (שבת ק"ה:): המקרע בגדיו בחמתו והמשבר פליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו - יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכן אומנתו של יצר הרע - היום אומר לו עשה כן, ולמחר אומר לו עשה כן, עד שאומר לו עבד עבודה זרה, והולך ועובד; כי המאמין האמתי שמאמין שדבר גדול

וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֲלָא בְהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, הוּא אָף פַּעַם לֹא יִהְיֶה בְּכַעַס, וְאִם הוּא בְּכַעַס, זֶה סִימָן שֶׁהוּא לֹא מֵאֲמִין בּו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן כְּפִי הַכַּעַס, בֶּן דוּחָה אֶת הַשְּׂכִינָה מִמֶּנּוּ.

וְלִכֵּן בְּמָקוֹם לְקַרֵּעַ אֶת הַבְּגָדִים שֶׁלָּךְ וְכוּ' אוֹ לְשַׁבֵּר אֶת הַכְּלִים שֶׁלָּךְ וְכוּ' בְּכַעֲסָךְ, אַתָּה שׁוֹבֵר אֶת הָעֲצָמוֹת שֶׁל הַבֶּן שֶׁלָּךְ בְּכַעֲסָךְ, אַתָּה לֹא רוֹאֶה שְׂזֵה פְּשׁוּט שְׂגָעוֹן וְטְרוּף הַדַּעַת? וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (נִדְרִים כ"ב). כָּל הַכּוֹעֵס אֶפְלוֹ שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׁוּבָה כְּנִגְדּוֹ, וּמוֹסִיף טַפְשׁוֹת עַל טַפְשׁוֹתָיו; וְזֶה טְרוּף הַדַּעַת פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, כִּי הַכַּעֲסָן מֵאֲבֵד אֶת הַדַּעַת וְהַשְׂכָּל שֶׁלוֹ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא מִסְגָּל לְחֹשֵׁב יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זֶהר חֲדָשׁ גח) לֹא יִהְיֶה בֶּן אֶל זֶר - שֶׁלֹּא תִהְיֶה נַח לְכַעַס, כִּי זוֹ עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כִּי הוּא דוּחָה אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ.

וְלִכֵּן לְדַעַתִּי אַתָּה צָרִיךְ לַעֲבֹד עַל עֲצָמָךְ לֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס וּבְרַצִּיחָה, וְלֹא לְהִיּוֹת עֲצָבָנִי, וְלֹא לְהוֹצִיא אֶת הָעֲצָבִים שֶׁלָּךְ עַל בְּנֵךְ, אֲדִרְבָּה, תִּרְאֶה לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתוֹ וּלְקַרֵּב אוֹתוֹ, וּלְסַפֵּר לוֹ סִפּוּרִים, וּלְשַׁתֵּף אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הַבְּעִיּוֹת שֶׁלָּךְ וְכוּ' וְכוּ', וְאֵז תִּרְאֶה אֶל אֵיזָה בֶּן מִצְלַח תִּזְכֶּה, וְזָכַר גַּם זָכַר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בְּנִים סִימָן ק"ז) הַבְּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיָּהֶם כַּעֲסָן; כִּי כְּשֶׁהֶאֱבֵא כַּעֲסָן וְהַבֶּן שׁוֹאֵל אוֹתוֹ מִשֶּׁהוּ וְכוּ', וְהֶאֱבֵא צוּרַח וְצוּעֵק עָלָיו כְּמִטְרָף וְכוּ', אֵזִי הַבֶּן נִשְׁאָר שׁוֹטֵה וְכוּ', אֶבֶא צָרִיךְ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל יְלָדָיו, וּלְסַפֵּר לָהֶם סִפּוּרֵי צִדִּיקִים, וְכֵן לְהִתְעַנֵּן בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, שְׂזֵה מַעֲקָר הַחֲנוּקָה, וְלִכֵּן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְרוּת רַב נַחַת דְּקַדְשָׁה מִהַבֶּן שֶׁלָּךְ, תִּרְאֶה מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמָךְ אֵלָיו, וְתַחֲזִקוּ וְתַעוּדְדוּ וְתַשְׁמְחוּ, וְתִרְאֶה שִׂיחָה לָּךְ כְּבָר בֶּן אַחֵר לְגַמְרִי.

פְּלֵא עַל גְּבֵי פְּלֵא, לְכֹלֵם יֵשׁ לָךְ זְמַן וְסִבְלָנוֹת, אֲבָל כְּשֶׁזֶה בָּא לְבֶן שֶׁלָּךְ אַתָּה מִתְנַהֵג כְּמוֹ מִטְרָף, נוֹתֵן לוֹ מַכּוֹת רִצַּח וְכוּ', וְאַחֵר כֶּף אַתָּה אוֹמֵר שֶׁהַבֶּן שֶׁלָּךְ מִשְׁגֵּעַ וְכוּ', וְאַתָּה כְּבָר רוֹאֶה בּוֹ אֶת כָּל

החסרונות שבעולם וכו', בשעה שאתה חייב בהכל, כי אתה פשוט כעסן ברציחה כזו שאתה לא יכול להוציא את הכעס והזעם שלך על אחרים וכו', כי אחרים יתנו לך חזרה כפל כפלים וכו' וכן אתה מוציא את כל זעמך וכעסך על בנה, ואחר כך אתה אומר שאתה לא יודע מה עושים אתו וכו', ולכן עקר העצה שתתחיל לעבד על עצמך, ותעקר ממך את מדת הכעס, ואת הבן שלך תקרב מאד מאד, ואז תראה איך שהוא ישתנה בין לילה ליום.

הקדוש ברוך הוא החונן דעת יכניס בך דעת שתפסיק להתעצבן ולהיות בכעס, ומכל שכן שלא תתן מכות לבנה, אלא תוריד את עצמך אליו ותשתף אותו בכל הענינים שלך, ואז תצליח עמו מאד מאד, ותרוה רב נחת דקדשה ממנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמד.

מאז ששני הבנים שלנו התקרבו לחסידות ברסלב, בעלי לשעבר עושה להם את המות וגורם להם צער גדול

שאלה:

מאת שפּרה: לכבוד הצדיק שליט"א.

אני באה ממשפחה חרדית מאד, ולאחר שנות נשואין רבות וששה ילדים - התגרשתי מבעלי.

שני בחורים מבני נעשו חסידי ברסלב, ומכיון שבעלי לשעבר שיך לחוג שמתנגד מאד לחסידות ברסלב, הוא רודף אותם עד חרמה, ועושה להם את המות. אני דוקא שמחה, כי מאז שהם התקרבו לברסלב הם נהיו יותר רציניים והם מכבדים אותי מאד, אבל הוא אטום לזה וגורם להם צער גדול בחנם. מה עושים במקרה כזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל שפּרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי מאד להגיד לך שאני רואה עכשו למה התגרשתם, כי חכמינו הקדושים אמרו (יבמות ק"ב:): אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת; זו בושה וחרפה שעכשו, כשאנחנו מתכוננים כבר בכל יום בכל שעה ובכל רגע לקבל פני משיח צדקנו, שעוד ימצאו דברים כאלו - התנגדות על חסידות זו או על חסידות זה וכו', ובכלל כל מיני מחלוקת והתנגדות שיש עכשו בין היראים והחרדים לדבר השם וכו'. זה פלא על גבי פלא, עם ישראל עברו את השואה שבה הכחידו במיתות משנות מיתות אכזריות מילי מיליונים מאחינו בני ישראל גברים נשים ילדים חפים מפשע, ברציחות הכי גדולות שאי אפשר לתאר ולשער כלל, וכמה שאנחנו רק שומעים מאלו ששרדו את השואה האימה וכו', לא נתפס בשכל אנושי איך חיות טרף כמו העמלקים הרשעים ימח שמם היו מסגלים לענות אנשים בכל מיני ענויים שבן אדם נורמלי לא יכול לתאר וכו', ומה שעבר על עם ישראל גם על ידי האכזר סטאלין ימח שמו ששלח מיליונים לסיביר, וקפאו שם בקר במיתות משנות, שכל זה מסתכם במילי מיליונים מאחינו בני ישראל, שאף פעם לא נדע את המספר הנכון.

ואחר כל השואה שעם ישראל עברו, עוד ימצאו בינינו בין יהודים חרדים לדבר השם ששומרים תורה ומצוות, ולומדים תורה, וקובעים עתים לתורה וכו' וכו', שתמצא בהם שנאה כזו אחד על השני וכו', האם אין זה פלא? איך לא מתבישים להסתכל בפנים של השני אלו שזורעים שנאה בין נשמות ישראל?

אין זה אלא הערב רב שנתערבו בין נשמות ישראל, המנהיגים של שקר שהם שליחי הסמ"ך-מ"ם, כמוכבא בזהר (רעיא מהימנא נשא

קכ"ה): ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל עאנא דקודשא בריך הוא דאתמר בהו (יחזקאל ל"ד) "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם" וכו' [הערב רב הם נעשים רועים על ישראל, שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא]. ואינון ערב רב, אינון עתירין בשלוה בחדוא בלא צערא בלא יגונא כלל [אלו הערב רב המנהיגים, הם עשירים ויושבים בשלוה ובשמחה בלי צער ובלי יגון כלל], גזלנין מארי שוחד דאינון דינין רישי עמא (בראשית ו') "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" עלייהו אתמר (איכה א' ה') "היו צריה לראש" [הם גזלנים לוקחים שחד, והם הדינים והראשים של עם ישראל, ואלו הצרים נעשים ראשים]; המנהיגים חיבים בכל זה שהם מסיתים את המון העם אלו נגד אלו, ואלו נגד אלו וכו', חסידיות אלו נגד חסידיות אלו וכו', שיטות אלו נגד שיטות אלו וכו', ליטאים אלו כנגד ליטאים אלו וכו', ובכל זה חיבים רק המנהיגים המקלקלים שהם הם הערב רב שנתערבו בין נשמות ישראל, כי באמת עם ישראל הם קדושים וטהורים, ובזה אשמים אלו המפרסמים של שקר הרע בנים שעושים צחוק מעם ישראל, שמסיתים אלו נגד אלו, שזו בושה וחרפה מאד מאד שתמצא כל כך הרבה מחלקת על לא דבר וכו', רק מחמת שהולך בחסידות אחרת מהחסידות שלו, כבר צריכים לצאת בחרב וחנית נגד הילדים וכו', האין זה טרוף הדעת?

ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קל"ט). תניא רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראתך דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדיני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל; עם ישראל הם קדושים, ואלמלא המנהיגים הרשעים היו כלם חוזרים בתשובה, אגחנו סובלים עכשו מבחון שרוצים לכבות כל זיק אמונה שיש בין נשמות ישראל, רוצים לעקר את התורה מבחורי ישראל, ולהשפית את תורתנו כמו בימי היונים והמתיונים וכו', ובמקום שעם ישראל יתאחדו יחד למסר את נפשנו עבורו יתברך ועבור תורתנו הקדושה, עדין יש זמן להכל הזה שתהיה

מחלקת בין יהודים חרדים לדובר השם? וכמוכן הכל לשם שמים...
אוי לאותה בוששה ואוי לאותה חרפה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיפתח את עינינו ונתחיל להסתכל כבד
על האמת שהוא הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (ירמיה י"י) "והי'ה
אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם", ועל ידי זה יהיה השלום
הנפלא בין נשמות ישראל שומרי התורה והמצוות, ואז אף אחד לא
יוכל לנו - לא מבחוץ ומכל שכן לא מבפנים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמה.

**אני אדם חם מזג שמתעצבן וכועס מהר, וזה גורם לי
לחסר שלום בית. אנא, עזר לי!**

שאלה:

מאת מנחם: לכבוד הרב שלום וברכה ורפואה שלמה.
אני אדם חם מזג שמתעצבן וכועס מהר, וזה גורם לי לחסר
שלום בית עם אשתי, כי בכל פעם מחדש אני מתפרץ עליה,
והיא נפגעת מאד. אני יודע שהכעס היא מדה גרועה מאד,
אבל מה אני יכול לעשות שקשה לי להשתלט על עצמי
בשעת הכעס? אנא עזר לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקהל, ט"ז אדר א' ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל מנחם נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

איך יכול להיות לך שלום בית בשעה שאתה מוציא את כל העצבים שלך על אשתך?

אתה צריך לדעת כי כעסן הוא פשוט משגע, וזה טרוף הדעת, וזה בא לו מחמת פגם הברית הוצאת זרע לבטלה, כי על ידי כעס יכולים להכיר את האדם, ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ד) על ידי החטם יכולים להכיר את הנואף, כי באמת מוכא בדבריו (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) על הפסוק (בראשית ל"ח ז) "ויהי ער רע בעיני הוי"ה", למה לא כתוב 'רשע' אלא "רע"? אלא מי שעובר על החטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה והוא נואף, על ידי זה הוא תמיד בכעס שנקרא רע, לשון ביזו, והוא תמיד עצבני, וזה מה שכתוב בזהר (נשא קל"ז): בחוטמא אשתמודע פרוצופא [הינו על ידי החטם מכירים את פרוצוף האדם] בהאי חוטמא אתפרשא מילה, דכתיב (שמואל ב' כ"ב) "עלה עשן באפו" וגו' [הינו דרך האף בא הכעס והרציחה].

ולכן על ידי הכעס של האדם מכירים את כל האדם, והוא מגלה את כל ענינו וכו' והעבר שלו וכו', ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא להיות בכעס ועצבים, כי את קלונו הוא מגלה ברבים, ואני מרחק להגיד לך שזו מחלה כמו כל המחלות רחמנא ליצולן. כעס זו מחלה מסכנת מאד מאד, והזהר הקדוש מחמיר מאד שלא להתחבר לגמרי אל כעסן, ואמרו (זהר תצוה קפ"ב). במאי אתידע לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה? [איך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?], ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש וישתמודע מאן איהו, [בכעסו של אדם מתודעת מהות כל האדם ומתגלה מי הוא]. אי תהיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס פדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש ברוך הוא והוא אדם השלם]. ואי ההוא בר נש לא נטיר

לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולא תתברא עמיה [ואם האדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדושה ממנו, ונכנסת בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש ברוך הוא ואסור להתקרב אליו]. ודא איהו (איוב י"ח ד) "טרף נפשו באפו" - איהו טרף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דההיא נשמתא קדישא טרף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו].

ואמר האריז"ל שאת כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שכועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו', ועל כן אין עצה אחרת אלא שתחזור בתשובה שלמה, ותקבל על עצמך לא להיות בכעס, ותעבד הרבה לעקר ממך את מדת הכעס לגמרי, שזה הדבר הכי מגנה שרק יכול להיות, והחכם מפל אדם אומר (קהלת ד' ט) "אל תבהל ברויחך לכעוס כי כעס בחיק פסילים ינוח", ולעקר מעצמו את הכעס אי אפשר רק על ידי רבוי תפלה, שצריכים הרבה להתפלל להקדוש ברוך הוא שיצק מעצמו את מדת הכעס.

ומי יתן שתתפלל את התפלה הזו בכל יום, ואפלו כמה פעמים ביום, וזה יועיל לך לעקר ממך את הכעס והרציחה:

יחי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, מלא טוב מלא רחמים, מלא רצון, שתהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני מן הכעס ומן הרגז ומכל מיני קפידות. ותגן עלי ברחמיך ותשמרני תמיד. ואפלו בשעה שאבוא חס ושלום, לידי איזה כעס, תחמל עלי ברחמיך ותשמרני ותצילני שלא אפעל בכעסי שום אכזריות כלל. רק אזכה לשבר ולהפר הכעס ברחמנות, ואזכה להתגבר על יצרי לשבר הכעס ולהפך הכעס לרחמנות, לרחם דיקא

בְּרַחֲמֵינוּ גְדוֹלָהּ בְּמָקוֹם שֶׁהֵייתִי רוֹצֵה לְכַעַס חַס וְשָׁלוֹם. וְלֹא יִהְיֶה בִּי אֵל זָר וְלֹא אֲשַׁתְּחֶה לְאֵל גֵּבֵר, שְׂזָה נֶאֱמַר עַל הַפּוֹעֵס, שְׂנַחֲשֵׁב כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יְדַעְתָּ כַּמָּה קָשָׁה לָנוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל מִדָּה רְעָה זֶה שֶׁל כַּעַס וּקְפִידוֹת, כִּי כְשֶׁמִּתְחִיל הַכַּעַס לְבַעַר בְּנוֹ חַס וְשָׁלוֹם, כְּמַעַט אֵין אָנוּ בְּדַעַתְנוּ, וְקָשָׁה עָלֵינוּ לְכַבוֹת אֵשׁ הַכַּעַס וּלְכַבְּשׁוֹ. עַל כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמָהּ, וְהִיָּה בְּעִזְרֵנוּ וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילֵנוּ תָמִיד בְּרַחֲמֶיךָ וְחֶסְדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, וְעִזְרָנוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל מִדַּת הַכַּעַס וּקְפִידוֹת מְעַלְיָנוּ וּמַעַל גְּבוּלָנוּ, וְלֹא נִכְעַס לְעוֹלָם, וְלֹא אֶהְיֶה שׁוֹם קַפְדָּן כָּלֵל, רַק אֲזַכֶּה לִהְיוֹת טוֹב לְכָל תָּמִיד מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלֵה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד, כִּי כַּעֲסָן הוּא חוֹלָה נֶפֶשׁ פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתמו.

**הַתְּלַבְּשׁוּ עָלַי כִּפָּה אֲנָשִׁים וְהֵם גּוֹרְמִים לִי צַעַר גְּדוֹל.
הֵאֵם עָלַי לְשִׁתְּק?**

שְׁאֵלָה:

מַאת דוד: לְכַבוֹד הַרְבּ הַנִּכְבָּד, שְׁלוֹם רַב. יֵשׁ כִּפָּה אֲנָשִׁים פּוֹחֲזִים בְּקַהֲלָה בְּהָ אֲנִי חִי שֶׁהַתְּלַבְּשׁוּ עָלַי בְּגָלֵל קִנְיָה וְגוֹרְמִים לִי צַעַר גְּדוֹל. הֵאֵם כִּדְאִי לִי לַעֲבוֹת לָהֶם כְּדִי לְטַהֵר אֶת שְׁמִי, אוֹ שְׁעִדִּיף לִי לְשִׁתְּק וּלְקַבֵּל אֶת זֶה כְּכִפְרַת עוֹנוֹת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר ויקהל, י"ז אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, אם אתה רוצה להצליח בזה העולם העצה היחידה למעט בדבור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין פט.) מה אמנותו של אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאילם. וכתבו בספרי מוסר שזו אמנות לעשות עצמו כאלם, הינו כמו שבכל אמנות לוקח הרבה זמן עד שלומדים את האמנות, כמו כן להרגיל עצמו לדם ולשתק ולא לענות למחרפי ולמבזי נפשו לוקח הרבה זמן ללמד את האמנות הזו, וכיון שלמד את האמנות הזו עליו לידע שאז כל העולם עומד עליו, כמאמרם ז"ל (חולין פט.) "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבוים את עצמו בשעת מריבה, כמו שכתוב (איוב כו, ז) תלה ארץ על בלי מה - מי שמשים עצמו כמי שאינו, וזה נסיון קשה מאד, כי טבע של אדם שצריך להצדיק עצמו ולענות למחרפי ולמבזי נפשו, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו') שעקר התשובה כששומע בזיונו ידם וישתק, כי בו ברגע שאדם שותק ואינו עונה למחרפי ולמבזי נפשו, בו ברגע הוא מודה שכל מה שקרה לו מבעל בחירה הכל ממנו יתברך, ולכן בשעה שמבזין את האדם והוא שותק אז נעשה כסא ומרכבה לשכינת עזו יתברך. ולכן אתה צריך להרגיל את עצמך לשתק לגמרי ולידע שכל מה שעובר עליך זה הכל ממנו יתברך כדי להכניע את הדם שבתלל השמאלי הבוער בך וכו'.

מה אמר לך, אין עוד טוב ממדת השתיקה שעל ידי זה לא תוכל לך שום ברירה, כי מה כבר יהיה כשתתופח עם הזולת? לעולם עם וכוחים לא מצליחים, כי טבע של כל אדם שרוצה להיות מנצח ולא מנצח ולכן יעשה כל מיני פעולות לנצח אותה, אתה תאמר בך והוא יגיד בדיוק ההפך וכך חוזר חלילה, כי (איוב טו, ג) "הקץ לדברי רוח", ולכן אשרי מי שלא מתחיל להתנפח ואז נכון לבו שהוא יהיה

המנצח, כי מי ששותק אזי מחו נשאר צליל וברור, וכשיש לו שכל ומח מישיב אז יש לו כִּבְר פְּנָאי לְכָל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, וְהַעֲקָר שֵׁישׁ לוֹ זְמַן לְלַמֵּד בַּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר הִיא יְקָרָה מִפֶּה וּמִפְּנִינִים וְחִבְל עַל הַזְּמַן הַיָּקָר לְבִלּוֹתוֹ בְּהֶבֶל וּבְרִיק וְכוּ' וְלִהְיוֹת בְּכּוֹחֵי סֶרֶק וְכוּ' שְׁלֵא יוֹצֵא מִזֶּה שׁוּם דְּבַר רַק צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאֲבִים, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (מְשָׁלִי כֹא, כג) "שֹׁמֵר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ", וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן כט) שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמִּפְקִיר דְּבוּרוֹ עַל יְדֵי זֶה נִלְחָץ מִחוּ וּבֵא לְיַדֵּי נְפִילָה בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵינִיּוֹת רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי אִזְ הַדְּמִים מִלְּחִיצִים אֶת הַמַּח וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְלִכֵּן אִם יֵשׁ עֲלֶיךָ מַחְלָקָת אֶל תִּכְנַס עִם שׁוֹנְאֵיךָ בְּשׁוּם וְכוּחִים וְכוּ' כִּי לֹא יֵצֵא מִזֶּה שׁוּם דְּבַר, רַק יוֹתֵר עֲגָמַת נֶפֶשׁ וְיוֹתֵר שְׁנֵאָה וְקִנְיָה וְכוּ' וְכוּ', עַדִּיף שֶׁהֵיחָא יִתְפּוֹצֵץ מִצְעֵר מֵאֲשֶׁר אֶתָּה תַעֲבֹר אֶת הַמְרִירוֹת וְהַצְעֵר וְהַעֲגָמַת נֶפֶשׁ, וְזֶה בְּרוּר.

מִלְּבַד אֶחָד שְׁלוּחִם מִלְּחֻמַּת הַשֵּׁם נֶגֶד פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְרוֹצְחֵי לְגִדֵּר אֶת גְּדֵר הַקְּדוּשָׁה וְלֹא לָתֵת לָהֶם לְנַבְחַ וְכוּ' וְלִהְפִיץ אֶת דַּעְתָּם הַטְּמָאָה בְּנִפְשׁוֹת תְּמִימוֹת, וְלַעֲמֵד חֲזֵק לְגִדֵּר אֶת גְּדֵר הָאֱמוּנָה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת - לוֹ מִתֵּר לְצֵאת בְּחֶרֶב וְחִנִּית הַדְּבוּר וְהַכְּתָב וְלֹא לְפַחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתמו.

אָנִי עוֹבֵר בְּחַיִּים דְּבָרִים לֹא קָלִים. מַה בּוֹרָא עוֹלָם רוֹצֵה מִמֶּנִּי?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מֵאִיר: לְכַבּוֹד הָרַב הַצְּדִיק מֵיְבֻנְאֵל.

אָנִי עוֹבֵר בְּחַיִּים דְּבָרִים לֹא קָלִים וּמִתְמוֹדֵד עִם מַצְבִּים שְׁלֵא

חֲשַׁבְתִּי שְׂאֵקֶלֶע אֲלֵיהֶם. לַפְעָמִים אֲנִי חוֹשֵׁב לְעַצְמִי בְּשִׁבִיל
 מָה אֲנִי צָרִיךְ בְּכָל־לַחַיִּוֹת? כִּדֵּי לִסְבֹּל? כִּדֵּי לֶאֱכֹל אֶת עַצְמִי?
 מָה בּוֹרֵא עוֹלָם רוֹצֵה מִפְּנֵי? אֲשַׁמַּח מָאֵד שֶׁתְּעוֹדֵד אוֹתִי
 וְתִרְאֶה לִי אֶת הַדְּרוֹךְ תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וִיקָהֵל, י"ז אָדָר א' ה'תשע"ד.
 שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְאִיר נְרוֹ יֵאִיר
 לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שְׂבֻזָּה הָעוֹלָם אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים רַק לְזִמָּן קְצוּב,
 כְּפִי שְׂקוּצָבִים לְמַעַלָּה שְׁנִשְׁמָתוֹ תִּרְדַּ לְזֶה הָעוֹלָם וְתִתְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ
 הַזֶּה, שֶׁהוּא גּוֹפְנוּ גִשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, וְכֵן שְׂיִמְצָא אֶת בֵּת זּוּגוֹ שֶׁהִיא
 מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ לְמַעַלָּה, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א'
 סִימָן רס"ה) שֶׁלְּמַעַלָּה הַנִּשְׁמָה שֶׁל הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה אַחַת הִיא, וּפֶה הֵם
 מִתְפַּצְּלִים עַד שֶׁמוּצָאִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנַי, אֲבָל בְּשִׁרְשָׁן הֵן נִשְׁמָה אַחַת,
 וְהֵם צָרִיכִים לְהוֹרִיד עוֹד נִשְׁמוֹת כְּפִי שֶׁרֵשׁ נִשְׁמָתָם, וְאַחַר שֶׁגָּמְרוּ
 אֶת תְּקוּנָם הַנִּשְׁמָה עוֹלָה לְמַעַלָּה חֲזָרָה וְהַגּוֹף לְקַבּוּרָה יוֹכֵל וְנִתְבַּלָּה
 בְּעַפְרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יט) "כִּי עַפְרָה אֵתָּה וְאֵל עַפְרָה תִּשׁוּב", וְכֵן
 יִלְדִּיו שֶׁהִבִּיא לְזֶה הָעוֹלָם כָּל אֶחָד עוֹסֵק בְּתַקּוּן הָעוֹלָם כָּל אֶחָד לְפִי
 שֶׁרֵשׁוּ וְכִפִּי זְמַנּוֹ וְעַנְיָנוּ הַקְּצוּב לְמַעַלָּה וְכוּ', וְהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ נִעְלָמִים
 וְנִסְתָּרִים מֵעֵינַי בְּנֵי אָדָם לְגַמְרֵי וְאִין לְשׁוּם בְּרִיָּה הַשְּׂגָה בְּדִבְרֵים שֶׁהֵם
 לְמַעַלָּה מֵהַשְּׂגָתָנוּ וְאִין שֶׁכָּל אֲנוּשֵׁי יָכוֹל לְתַפֵּס וּלְהַשִּׁיג דְּבַר זֶה כָּלֵל.

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים כָּאֵן בְּזֶה הָעוֹלָם, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי
 מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן נ"ד) שֶׁצָּרִיכִים לְשַׁמֵּר עַל הַזְּכָרוֹן, וְהַעֲקֹר לְזִכֹּר בְּעֵלְמָא
 דְּאֵתִי - הֵינּוּ כְּשֶׁנִּשְׁמָתְךָ כְּבָר נִמְצָאת כָּאֵן בְּזֶה הָעוֹלָם מְלַבֵּשֶׁת בְּלִבוֹשׁ
 גִּשְׁמִי וְחֲמָרִי וְכֵן מְעַרְבֵת בֵּין גִּשְׁמִיּוֹת עוֹלָם הַזֶּה הַמְּלֵא נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים
 וּמְרִים, וְרוֹאִים רַק אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם וְתִאֲוֹתֵיהֶם וּמִדּוּתֵיהֶם הַפְּגוּמוֹת
 וְכוּ', אַזִּי צָרִיכִים לְזִכֹּר בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי - הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ הַתַּנָּא

הקדוש (אבות פרק ג') עקביא בן מהללאל - הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לעברה: דע מאין באת - הינו גופך הגשמי בא מטפה סרוחה, ולכן למה לך להתגאות על הזולת? ונשמתך הרוחנית באה מהעולם העליון. ולאן אתה הולך - גופך הגשמי הולך אל מקום רמה ותולעה, ונשמתך הרוחנית עולה למעלה למעלה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך המלכים.

ולכן החכם עיניו בראשו ואינו שוכח ממנו יתברך, וזוכר תמיד מאין בא ולאן הוא הולך, ולכן עוד עכשו הוא נותן דין וחשבון לו יתברך, שזה כל הענין של 'התבודדות' - שיחה בינו לבין קונו, שלמד אותנו רבנו ז"ל ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט"ו) שצריכים לשפט עצמו, וכשאדם שופט עצמו בזה העולם אזי אין עליו שום משפט למעלה, כי כל מה שעובר עליו וכו' איזו ירידה או נפילה וכו' הכל לכל הוא שופט עצמו לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא. וזו השלמות - שמקשר את העולם הזה אל העולם הבא, אתה הוא משנברא העולם, ואתה הוא קדם שנברא העולם, שזו השלמות, ובשביל זה ירדה נשמתו כדי להפיר אותו יתברך מפרטי הבריאה, ולקיים את מצוותיו יתברך שהם רצונו יתברך, וכן ללמד את התורה הקדושה שהיא חכמתו יתברך, ואז אם הולך בדרך זו אזי נשמתו יורדת אל זה העולם, ועוברת את זה העולם, וחוזרת בשלום מזה העולם חזרה למעלה אל העולמות העליונים.

אבל אם האדם לא שם לב אל כל זה, אזי כשיוצא לאויר העולם הוא שוכח הכל וכו' ונדמה לו שבא לזה העולם כדי להשתקע, ושוכח לגמרי מאיפה הוא בא וכו' ולאן הוא הולך וכו' ועל ידי זה נסתבך בכל מיני סבוכים של הבלי העולם הזה, וככל שנעתק ממנו יתברך, כמו כן הוא עוקר עצמו יותר ויותר וכו' עד שיש שנופלים כל כך ומסתבכים כל כך וכו' שמרים ומרורים להם החיים ועוברים עליהם חיים קשים ומרים וכו' והם כל כך מסבכים עד ששכחו לגמרי מי הם ומה תכליתם בזה העולם וכו', ודבר זה עובר על כלל הנשמות

שנמצאות כאן וכו', אבל מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת, צדיק הדור, הוא מעורר את אנשיו מהשנה העמקה שישנים בה (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס') שהצדיק מעורר מהשנה, כי יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה שהם לומדים ומתפללים וכו' הכל הוא בחינת שנה, והצדיק מעורר מהשנה ופותח את הפה לדבר עמו יתברך.

וכמוכן שהצדיק שבדור הזה הוא רבנו ז"ל בעצמו, ולכן אשרי מי ששוקד בספרו הקדוש "לקוטי מוהר"ן" אשר שם פניו שכלו ונשמתו גנוזים (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב), וככל שיתמיד בספרו כמו כן יתעורר מהשנה העמקה שישן וכו' ויתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו ולאט לאט ינתק עצמו מהגשמיות ויחבר עצמו אל הרוחניות, ויהיה אצלו מקשר ומחבר גשמיות עם רוחניות וכו' ואז עולמו יראה בחייו.

אשרי מי שמכניס דבורים אלו אל תוך לבו ויקשר את זה אל דעתו וזכורנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמת.

**מתי ואיך הלחן הנגון המפורסם בחסידות ברסלב
"עז והדר לבושה"?**

שאלה:

מאת דן: שלום לכבוד הצדיק היקר.

שמעתי בשם אחד הרבנים שאינו משתיף לחסידות ברסלב אף הוא מצאצאיו של רבי נחמן זכותו יגן עלינו אמן, שפעם אחת, בעת שרבי נחמן התכוון להשיא את בתו, הגיעה כלה עניה לביתו והוא נתן לה סכום גדול של כסף להכנסת כלה,

ובתו ותרה על שמלת הכלה שלה לטובת הכלה העניה. ואז אמר לה רבי נחמן לבתו: "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" - שבזכות מעשה החסד שלה היא תזכה בעולם הבא לבגדי עז והדר. ואומרים שבאותם רגעים נוסד הנגון המפורסם בברסלב על המלים האלו. האם כבוד הרב מכיר את הספור הזה? והאם הוא נכון?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל, י"ח אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הספור זה לא היה אצל רבנו ז"ל, אלא היה אצל אחד מאנשי שלומנו בשם רבי מאיר לייב בלעכר זכרונו לברכה. הוא היה אחד מגדולי אנשי שלומנו ולמדן גדול מאד, והוא היה רבו של רבי אברהם ברבי נחמן טולטשינער זכרונו לברכה בנגלה, כי הוא למד אתו הרבה גמרא רש"י ותוספות ושלחן ערוך עם המגנים וכו'. הוא היה עני ואביון גדול מאד, ולא היה לו כסף לקנות אפילו שמלת כלה לבתו, אזי שר לה את הנגון על הפסוק (משלי לא) "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", ואז הוא הלחין את השיר המפורסם בין אנשי שלומנו, וממנו השיר הזה.

והקדוש ברוך הוא עזר לו ברגע האחרון בנסי נסים שהביאו לו על צרכי החתונה, והיתה לו גם שמלת כלה לבתו, והשיר המפורסם בין אנשי שלומנו על הפסוק הזה זה ממנו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנדיק תמיד בספורים לא להוסיף ולא

לגרע.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתמט.

בשנה האחרונה קשה לי לעמוד בנסיון ואני נכשל בפגם
הברית

שאלה:

מצאת ניר: לכבוד קדשת האדמו"ר שליט"א, שלום וברכה. ראשית, תודה רבה לרב על כל המאמץ ומסירות הנפש שהרב עושה למען עם ישראל, השם יוסיף ויתן לה בריאות איתנה ואריכות ימים.

אני נמצא בצמת דרכים קשה מאד בחיי: אני בן עשרים וארבע, וחוזר בתשובה כבר ארבע שנים. לפני שנה וחצי התחלתי לעבד במשרד הנהלת חשבונות מלא בנשים, ובד בבד התחלתי לצאת לשדוכים. אני לא יודע איך נפלת במצודה של היצר הרע, אך בשנה האחרונה אני נופל בפגם הברית, תמיד אני מנסה להרים את עצמי בכחתי האחרונים ולחזר בתשובה מחדש, אך שוב לא עומד בנסיון...

אני רוצה לעזב את העבודה כי אני יודע שהיא עושה לי רע, ואני מרגיש שפגם הברית גורם לי לעכוב בשדוכים. אני יודע ש'ללא רבנו ז"ל לא היה לי איך לקום, ואני רוצה להאמין שיש לי תקנה, ושהשם מקבל את תשובתי.

בנוסף, אני רוצה לפתח עסק עצמאי, אך אנשים מורידים אותי מזה ואומרים לי שזה לא פשוט ולא קל, ולמרות שאני יודע שהם צודקים, אני מאמין באמונה שלמה שהשם זן ומפרנס לכל. האם עלי להתייחס לדבורים שלהם כמסר משמים ולרדת מהרעיון לפתח את העסק או שלא צריך להתייחס אליהם?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר וּמִקְהֵל, י"ח אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל נִיר נִרוֹ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵתָה צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים שְׁבַעוּלָם לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר, כִּי הִגַּעְתָּ כְּבָר לְגִיל עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וּלְמָה אֵתָה מְחַכָּה? רַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מִקֶּדֶם כְּדֵי שְׁלֹא נִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית וְכוּ', וּמִי שֶׁהוּא רוֹק הוּא פָּגוּם בַּבְּרִית וְכוּ', וְלִכֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּרוּן אֲלֵא תִרְאֶה לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהָר, וְאִז תִּנָּצַל מִפָּגַם הַבְּרִית וְכוּ'.

בְּעֵינֵי שְׂאֵתָה רוּצָה לִפְתּוֹחַ עֶסֶק עֲצֻמָּאֵי וְכוּ', אֵל תִּפְתַּח, אִם יֵשׁ לְךָ אִמְץ לֵב וְרוּצוֹן חֲזָק אֵתָה תְּצַלִּיחַ בְּגָדוֹל, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ.

זֶה לֹא קָשׁוּר בְּשׁוּם דְּבָר, אֲלֵא כְּפִי הַרְצוֹן הַחֲזָק שִׁיְהִיָּה לְךָ אִז תְּצַלִּיחַ, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִמְץ לֵב וְרוּצוֹן חֲזָק הוּא מְצַלִּיחַ בְּגָדוֹל.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתנ.

רַבְּנוּ אָמַר שְׁבַתְחַנוּן צְרִיכִים לִפְלַע עַל צַד שְׂמָאל. אִיךָ
צְרִיךְ לְנַהֵג בְּעֵינֵי זֶה אָדָם מֵעֵדוֹת הַמְזָרְחָ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵילִן: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הָרַב הַצַּדִּיק מִיבְּנֵי אֵל.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר שְׁלֹא יִשְׁנֶה אָדָם מִנֶּסֶח הַתְּפִלָּה שֶׁל אַבּוֹתָיו, וּמִצַּד שְׁנֵי אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל שֶׁיֵּשׁ לְהִשְׁעֵן בְּתַחְנוּן עַל צַד שְׂמָאל,

אף אנו הספּרדים נוהגים שלא לפל בתחנון כלל. כיצד צריך לנהג בזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל, י"ח אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אילן נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל לא רצה שנשנה מנסח התפלה, אבל בהנהגה, שכלל העולם נוהגים לפל תחנון על צד ימין והוא נפל על יד שמאל, כי את זה שמע מרבי סעדיה גאון שבא אליו ואמר לו שגם בשחרית נופלים על צד שמאל - זה לא נקרא שמשנים מנסח התפלה כי זו רק הנהגה, ולכן כל מי שרוצה לחקות את רבנו ז"ל אזי הוא גם כן מתנהג ככה, אבל אין לזה קשר לשנוי נסח התפלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנא.

האם סיום מסכת נדה בתלמוד הירושלמי פוטר את הבכורות מתענית בערב פסח?

שאלה:

מאת יעקב: שלום וברכה למורנו ורבנו. עטרת ראשנו כבוד

קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.

תודה רבה על השו"ת הנפלא, השם יתברך יברך אתכם ואת הרבנית שתחיה בבריאות איתנה, נהורא מעליא ואריכות ימים ושנים, אמן כן יהי רצון.

ידוע שמסכת נדה בתלמוד ירושלמי מונה שלשה פרקים מתוך עשרה, כי אלו הם הפרקים שנמצאו בכתב יד. האם

למוד מסכת זו יכול להחשב סיום מסכת בכדי לפטר את הבכורות מתענית בערב פסח? מצפה ומיחל לתשובתכם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל, י"ח אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

על כל מסכתא יכולים לעשות סיום, ואם בירושלמי יש על מסכת נדה רק שלשה פרקים זה גם כן נקרא סיום.

בענין לעשות סיום קצר בערב פסח כדי לפטר את הבכורות מתענית בערב פסח, מה טוב ומה נעים שתסיים את מסכתא 'תמיד' שיש בזה רק שמונה דפים, וזה לא כל כך קשה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שגזכה לעשות בכל פעם סיום מסכתא שזה דבר גדול מאד מאד, והסמ"ך-מ"ם אורב על בני אדם שלא יזכו לסיום מסכתא, וזה אשר שמו ראשי תבות סיום מסכתא אין לעשות - כי הסמ"ך-מ"ם לא רוצה שיסימו מסכתא, כי הוא יודע שאם בר ישראל מסיים מסכתא - על ידי זה הוא מוחק אותו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנב.

**שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם רַבִּי נַחֲמָן סְפוּר עַל אָדָם שֶׁהִיא מְהֵלֵךְ עִם
יָד קְפוּצָה וְלֹא רָצָה לְגַלוֹת מָה יֵשׁ בְּתוֹכָהּ. מָה
הַמָּסָר בְּסְפוּר?**

שאלה:

מאת יעקב: שמעתי ספור בשם רבי נחמן שהיה איש אחד

שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ בְּעֵינֶיהָ עִם יָד קְפוּצָה. שְׁאָלוּ אוֹתוֹ: "מַה יֵּשׁ לָךְ בְּיָד?" וְהוּא אָמַר: אֲנִי לֹא מְגַלֶּה. שׁוּב שְׁאָלוּ אוֹתוֹ: "מַה יֵּשׁ לָךְ בְּיָד?" וְהוּא בְּשֵׁלוֹ - לֹא מְגַלֶּה. הִגִּיעַ עוֹד אָדָם וְשָׁאַל אוֹתוֹ, וְעוֹד אַחַד, וְהוּא לֹא גָלָה. הֵם הִתְחִילוּ לְדַחֵף וּלְהַכּוֹת אוֹתוֹ, וְהוּא הִתְחִיל לְבָרֵךְ. כְּשֶׁהֵם רָאוּ שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ, כָּל הָעֵינִי יָצְאָה בְּמַרְדָּף אַחֲרָיו. הֵם רָצוּ וְרָצוּ וּבִסוּף הַשִּׁיגוּ אוֹתוֹ. תְּפֹסוּ שְׁנַיִם מִפֶּה וּשְׁנַיִם מִפֶּה, פְּתַחוּ לוֹ אֶת הַיָּד וְלֹא הָיָה שָׁם כְּלוּם. הֵם אָמְרוּ לוֹ: "מַה זֶה?" וְהוּא עָשָׂה פְּנֵי תָם. הֵם עָזְבוּ אוֹתוֹ, וּבְרָגַע שָׁהֵם הִרְפוּ הוּא שׁוּב סָגַר אֶת הַיָּד. הֵם שׁוּב שְׁאָלוּ מַה יֵּשׁ לָךְ בְּיָד, אָף הוּא לֹא גָלָה, וְהַכֵּל הִתְחִיל שׁוּב.

הֵאֵם זֶה בְּאִמַּת סִפּוֹר שְׁסֹפֵר רַבִּי נַחֲמָן? אִם כֵּן, אֵיפֹה הוּא מוֹפִיעַ? וְמַה הַמְסָר בְּסִפּוֹר? תּוֹדָה.

תשובה:

בְּעֵזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרֵי וִיקְהֵל, י"ח אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יַעֲקֹב נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כָּל הַסִּפּוֹר שְׁכַתְּבֶתָּ זֶה בְּדוּי וְכוּ' וְאֵין סִפּוֹר כְּזֶה מְרַבְּנוּ ז"ל, אֲלֵא מוּבָא (שִׁיחוֹת הָרֵן סִימָן ו) הַיֵּצֵר הָרַע נִדְמָה כְּמוֹ שְׁאָדָם הוֹלֵךְ עִם יָד סְגוּרָה, וְכֵלָם רָצִים אַחֲרָיו לְדַעַת מַה יֵּשׁ לוֹ בְּיָד, וּלְבִסוּף הוּא פּוֹתַח אֶת הַיָּד וְרוֹאִים שְׁאֵין שָׁמָּה כְּלוּם.. זֶה עֵקֶר הַשִּׁיחָה.

מַה שְׁלוּמְדִים מְזֶה, שְׁלֻצְעֵרְנוּ הָרַב יֵשׁ כָּל מִינֵי מְנַהֲיָגִים שֶׁל שֶׁקֶר וְאֲנָשִׁים רָצִים אַחֲרֵיהֶם יוֹמָם וְלַיְלָה וְחוֹשְׁבִים שִׁימְצָאוּ אֲצֵלָם מְשֵׁהוּ, וְרָצִים אַחֲרֵיהֶם שְׁבוּעוֹת וְחֻדְשִׁים וְשָׁנִים, וּלְבִסוּף מְאוּמָה אֵין בְּיָדָם. וְדַבָּר זֶה מְצוּי בְּעֵתִים הַלְלוּ הַרְבֵּה מְאֹד, שִׁישׁ שְׁקִרְנִים ר'מָאִים צְבוּעִים - שְׁר"ץ הַשְּׂרָץ עַל הָאָרֶץ שְׁעוֹבְדִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְאֲנָשִׁים רָצִים אַחֲרֵיהֶם וְחוֹשְׁבִים שִׁיְהִיָּה לָהֶם מְשֵׁהוּ מֵהֶם, וּלְבִסוּף

מאומה אין בידם, ורחמנות מאד גדולה על אלו האנשים שרצים אחר שקרנים ומאים צבועים כאלו כי הם מבלים את הזמן בכלום.

מנהיג אמתי, הצדיק שבדור, הוא זה שלא עוזב את אנשיו להטעות את עצמם, אלא מעורר אותם בכל יום על תפלה בצבור, על קיום מצוות מעשיות, על למוד התורה, והוא לא עוזב אותם, יום אחר יום הוא מעורר אותם איך להתקרב להקדוש ברוך הוא כדי שיהיה להם גם כן משהו ביד, ולכן צריכים מאד להזהר מאלו השקרנים הרמאים והצבועים שעובדים על בני אדם, כי אם אתה לא מקבל ממנו דבר זה, דע לך שהוא שקרן גדול וחבל שאתה רץ אחריו.

הקדוש ברוך הוא יזכנו להתקרב אל הצדיק שבדור הזה, שהוא רבנו ז"ל בעצמו, שמחזק ומעודד ומשמח אותנו ומזרז אותנו לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולקיים את מצוותיו בשמחה עצומה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנג.

**חלמתי שאני מנסה להרג את אמי, ומאז אין לי מנוחה.
האם יש בחלום מסר עבורי?**

שאלה:

מאת כרמית: שלום לכבוד הרב.

לאחרונה חלמתי חלום ובו נסיתי להרג את אמי, ומאז אני מזעזעת ואין לי מנוחה.

חשוב לי להסביר את הרקע: אמא שלי נפטרה לפני כמה שנים, ובמשך החיים היתה לנו תקשורת מאד בעייתית - ספגתי בקרת קשה מילדות, היו לי קשיים רגשיים שהביאו אותי לתחושת שנאה כלפיה, ולצערי היו לי רגעים שקויתי

שלא אַרְאָה אוֹתָהּ עוֹד. הַיּוֹם אֲנִי אֹכֵלֶת אֲשֶׁמָּה עַל כֶּף שְׁלֹא
 נִסִּיתִי לְהַתְגַּבֵּר עַל הַכַּעַס שְׁלִי כַלפִּיָּה, לְהַבְלִיג, לְסַלֵּחַ, לְרַחֵם
 וּלְכַבֵּד אוֹתָהּ, כִּי הִיא בְּאֵמֶת הִיְתָה מְאֹד מְסוּרָה וְדוֹאֶגֶת.
 אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שְׂאוּלִי בְּגִלְל הָאֲשֶׁמָּה שְׂאֲנִי חֲשָׂה חֲלֻמְתִּי חֲלוֹם
 כְּזֶה, וּמִצַּד שְׁנֵי יֵשׁ בִּי פֶחַד שְׂאוּלִי הִיא עֲדִין כּוֹעֶסֶת עָלַי בְּגִלְל
 שֶׁהָיוּ לִי מַחְשָׁבוֹת קִשּׁוֹת וְרַעוֹת כַּלפִּיָּה, וְאוּלַי גַּם כִּי אֲנִי לֹא
 מְנַסֶּה מִסְפִּיק לַעֲלוֹת וּלְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוֹדַת הַמְּדוּת. אִיךָ עָלַי
 לְהִתְיַחַס לְחֲלוֹם הַזֶּה?

הַפְתַּעֲתִי מְאֹד מֵהַתְּשׁוּבוֹת שֶׁל כְּבוֹד הָרַב, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם
 הַדְּבָרִים הֵם מְמַשׁ בְּבַחֲיִנַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּעֵינַי, כִּי הַתְּשׁוּבוֹת
 שְׂאֲנִי קוֹרְאוֹת הֵן הַרְבֵּה מֵעֵבֶר לְמָה שְׂיִכְלַתִּי לְצַפּוֹת, וְהַלּוּאִי
 וְהִיְתִי זוֹכָה לְגוֹר בִּיבְנָאֵל וְלֵהִיוֹת מְקוֹרְבַת לְקַהֲלַת בְּרִסְלָב
 הַיְפָה שְׁלָכֶם. שֶׁהַשֵּׁם יְבָרַךְ אֶתְכֶם שֶׁתִּזְכּוּ לְהַמְשִׁיךְ לְהַשְׁפִּיעַ
 טוֹב וְחֶסֶד וְלִזְכוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְקַרֵּב אוֹתָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר וַיְקַהֵל, י"ח אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל כָּרְמִית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קִבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בּוֹדְאֵי יֵשׁ בְּחֲלוֹם הַזֶּה מְשֻׁמְעוֹת גְּדוּלָה וְרִצְיִנִּית וְכוּ', וּמָה שְׂאֵת
 צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת זֶה לְתַקֵּן אֶת הָעֵבֶר שְׁלֶךְ - שֶׁתַּעֲשֵׂי הַרְבֵּה מְצוּוֹת
 מְעֻשְׂיּוֹת לְזָכוֹת הָאֵמָא, וְאִם אֵת יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת נֵר תְּמִיד בְּאִזְוָה בֵּית
 הַכְּנֶסֶת עַל שְׁמָה אֵין לְמַעְלָה מְזֶה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזוֹר לָךְ לְתַקֵּן
 אֶת הָעֵבֶר שְׁלֶךְ.

לְצַעֲרָנוּ הָרַב יֵשׁ הַרְבֵּה יְלָדִים, הֵן בָּנִים וְהֵן בָּנוֹת, שְׂמַצְעָרִים
 אֶת הַהוֹרִים וְהֵם לֹא יוֹדְעִים מַה הֵם עוֹשִׂים וְכוּ', וְכִשְׂמַתְבְּגָרִים אֲזִי
 מִתְחַרְטִים עַל מָה שְׂעָשׂוּ, וּלְפַעְמִים זֶה כְּכֹר מְאֹחֵר כִּי הַהוֹרִים נִפְטְרוּ

לחיי העולם הבא, ולכן מה טוב ומה נעים לעשות משהו בשביל נשמתם.

הקדוש ברוך הוא ימתיק ממך את כל הדינים על ידי פלא עליון ונשמע ונתבשר אצלכם בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנד.

מה צריך לכון על פי הרמז והסוד בנטילת ידים?

שאלה:

מאת רובי: לכבוד הרב שלום.

מה צריך לכון על פי הרמז והסוד בנטילת ידים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל, י"ח אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רובי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שצריכים לכון בנטילת ידים, פשוט ולענין - כדי לקיים את דברי חכמינו הקדושים, שהזהירונו מאד מאד על נטילת ידים. מוהרנ"ת ז"ל מביא (לקוטי הלכות, הלכות נטילת ידים שחרית הלכה ב) בשעה שאדם נוטל את הידים שלו, צריך לכון כי מים זה השגחה, הינו שצריכים לשטף את הידים מעניני טבע שלא יחשב שהידיים שלו מביאות לו פרנסה, אלא הוא רוחץ את זה עם השגחה - לדעת שהידיים הן לא מפרנסות את האדם אלא הקדוש ברוך הוא מפרנס את האדם, וכן צריכים לזכר אשר על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י

– כי מי שלא נזהר בנטילת ידים נעשה עני, וידוע אשר רבי חסדא זכה לעשירות מפלגת כי הוא נטל את הידים בשפּע.

הרי שלף לפניה, שהעקר לכּון שהזהירונו חכמינו הקדושים לטל ידים קדם האכילה וכן כשיוצא משרותים וכו' וכן נטילת ידים שחרית וכו' וכן לכּון לנקות את הידים מכל מיני טבע מקרה ומזל. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנה.

בסוף התורה "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" מביא רבנו מעשה. מה הקשר לתורה?

שאלה:

מאת אסף: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב. בסוף תורה קי"ג בלקוטי מוהר"ן חלק א' בה מפרש רבנו את מאמר חז"ל "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" מובא מעשה מהגמרא בברכות על רבי יוחנן והתנא שנתלה ב'סורין. איך קשור מעשה זה לתכן התורה? תודה רבה, אסף.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר ויקהל, י"ט אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל מזהיר אותנו מאד מאד לשמר לא לדון את אחרים, כי בזה שדנים את אחרים הוא לא קולט שהוא דן את עצמו.

בדרך כלל שמספרים לאדם איזה ספור על מישהו ושואלים את דעתו מה הוא אומר על זה, אזי הוא פוסק: לזה צריכים לעשות כך וכך וכו' וכו', והוא לא קולט שהוא דן את עצמו באותו רגע.

וְלִכֵּן לִפְנֵי שְׂדֵנִים אֶת הַזּוּלָת צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר מֵהַ הוֹלְכִים לְדוֹן אוֹתוֹ, וּמִבֵּיא רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן קי"ג) שְׁזֶה מֵה שְׂאֵמֶר רַבִּי יוֹחֲנָן לַחֲוֵלָה: חֲבִיבִין עֲלֶיךָ יִסּוּרִין - תִּגִּיד לִי, אֲתָה לֹא יוֹדֵעַ שֵׁיִסּוּרִין הֵם דְּבָרִים גְּדוּלִים מְאֹד וְעַל יְדֵי זֶה מִתְּכַפְּרִים הַעֲוֹנוֹת? כִּי אָדָם שְׂסוּבֵל יִסּוּרִים מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וְלִכֵּן תִּגִּיד לִי, הֲאֵם לֹא חֲבִיבִים עֲלֶיךָ הַיִּסּוּרִים כְּדֵי שְׂתִכַּנֵּס נְקִי לְגַן עֵדֶן? עֲנֵה וְאָמֵר לוֹ: לֹא הֵן וְלֹא שְׂכָרְךָ! אֲנִי לֹא צְרִיךְ אֶת הַיִּסּוּרִים, וְלֹא אֶת הַשְּׂכָר עַל זֶה.

וְהוּא אָמֵר לוֹ תַּן לִי אֶת הַיָּד שְׁלֶךָ, בֹּא וְאָקִים אוֹתָךְ עַכְשָׁו. אִם הוּא הִיָּה אוֹמֵר - כֵּן! אֲנִי רוֹצֵה אֶת הַיִּסּוּרִים כִּי זֶה דְּבָר גְּדוּל מְאֹד, אוֹי וְאָבוֹי כִּי הוּא הִיָּה נִשְׁאָר עִם הַיִּסּוּרִים, וְכִכָּה כְּשְׂאֵמֶר לֹא הֵן וְלֹא שְׂכָרְךָ אֲזִי הַתַּפְטֹר מִזֶּה, וְלִכֵּן אָדָם צְרִיךְ תְּמִיד לְשַׁמֵּר שְׂלֵא יִדוֹן אֶת הַזּוּלָת, כִּי כְּשֵׂדֵנִים אֶת הַזּוּלָת אֲזִי דֵּנִים אֶת עֲצָמָם, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁנֹזְהָר בְּדָבָרִים אֱלוֹ. הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתנו.

מה זה "שלחן ערוף הגדול" ו"שלחן ערוף הקטן"?

שאלה:

מאת ירון: לכבוד הרב שלום.

מובא "ועל למוד הפוסקים הזהיר מאד מאד ביותר מכל הלמודים. וראוי ללמד כל הארבעה שלחן ערוף כלם, מראשם עד סופם כסדר. אם יכול ללמד כל הארבעה שלחן ערוף עם כל הפרושים הגדולים - מה טוב, ואם לאו - על כל פנים ולמד כל הארבעה שלחן ערוף הקטנים".

והשאלה שלי היא: מה זה "שלחן ערוף הגדול" ומה זה "שלחן ערוף הקטן"? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל, י"ט אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְרוּן נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְךָ

מֶרֶן הַבֵּית יוֹסֵף חֵבֵר אֶת הַשְּׁלַחַן עָרוּף שֶׁזֶה תְּמַצִּית מַחְדוּשֵׁי שְׁחָדֵשׁ עַל הַטּוֹר, וְאַחַר כֵּן בֵּא הָרַמְ"א שֶׁהוּא רַבִּי מֹשֶׁה אִיסְרֵלִישׁ זְכוּרָנוּ לְבְרָכָה וְהוּא שָׁם אֶת הַמַּפָּה עַל הַשְּׁלַחַן, זֹאת אוֹמַרְת מֶרֶן חֵבֵר אֶת הַמַּחְבֵּר שֶׁזֶה הַשְּׁלַחַן עָרוּף, וְהָרַמְ"א שָׁם אֶת הַמַּפָּה עַל הַשְּׁלַחַן. הָאֲשַׁכְנְזִים הַיּוֹלְכִים כְּפִי הָרַמְ"א, וְהַסְּפָרְדִים הַיּוֹלְכִים כְּפִי מֶרֶן.

כְּשֶׁחֵבֵר מֶרֶן אֶת הַשְּׁלַחַן עָרוּף רָצָה שְׂיַחְזְרוּ עַל זֶה כָּל שְׁלִישִׁים יוֹם, וְזֶה נִקְרָא 'שְׁלַחַן עָרוּף הַקָּטָן' - שֶׁהִדְפִּיסוּ רַק אֶת הַמַּחְבֵּר וְהָרַמְ"א שֶׁבְדִ' חֲלָקֵי שְׁלַחַן עָרוּף. וְיוֹתֵר מֵאַחַר הִדְפִּיסוּ אֶת הַמַּגְנִים הֵינּוּ אֶת ה'טוֹרֵי זֶהָב' וְאֶת ה'מַגֵּן אַבְרָהָם' וְאֶת ה'מַחְצִית הַשְּׁקָל' וְכו' וְכו', וְכֵן בְּשָׂר חֲלָקֵי שְׁלַחַן עָרוּף, וְזֶה נִקְרָא 'שְׁלַחַן עָרוּף הַגְּדוֹלִים', הֵינּוּ עִם כָּל הַמְּפָרְשִׁים.

וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל שֶׁיַּעֲשׂוּ שְׁנֵי שְׁעוּרִים - שְׁעוֹר אֶחָד פְּשוּט לְחִזּוֹר הַרְבֵּה עַל מַחְבֵּר וְרַמְ"א כְּדִי שְׂיִהְיֶה בְּקִי בַּהֲלָכָה וְשִׂידַע כָּל הַלְּכָה אֵיפֹה הִיא נִמְצָאת, וְזֶה מְאֹד מְסֻגָּל לְנִשְׁמָה, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן ח') שֶׁעַל יְדֵי לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף מְבַרְרִים אֶת הַטּוֹב מֵהָרַע וְנִזְדַּכְּף הָאָדָם, וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן ס"ב) עַל יְדֵי לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף זֹכִים לְאַמוּנָה מְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה נִקְרָא 'שְׁלַחַן עָרוּף הַקָּטָן' - הֵינּוּ מַחְבֵּר וְרַמְ"א.

עִם כָּל זֹאת, רְאוּי לְכָל אָדָם לְלַמֵּד אֶת ה'שְׁלַחַן עָרוּף הַגְּדוֹלִים' הֵינּוּ עִם הַמַּגְנֵי אֶרֶץ שְׁהֵם ה'מַגֵּן אַבְרָהָם' ה'טוֹר' וְשָׂר הַפּוֹסְקִים, שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן רפ"ו) שֶׁעַל יְדֵי לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף נַעֲשֶׂה בְּעַל הַבֵּית שֶׁל הָעוֹלָם - שֶׁהוּא מַגְלָה אֵיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְדוֹמֵם צוֹמַח חֵי מְדַבֵּר זֶה לְבוֹשׁ לְגַבִּי

הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי עַל יְדֵי לְמוּד פּוֹסְקִים יְכוּל לְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ
 אֶת הַהֶלְכָה וְעַל יְדֵי זֶה הוּא נַעֲשֶׂה בְעַל הַבַּיִת עַל הָעוֹלָם, כִּי מְגַלֶּה
 שְׂבֻדוֹמִים יֵשׁ הֶלְכוֹת, וּבִצְוֹמַח יֵשׁ הֶלְכוֹת, וּבַחֵי יֵשׁ הֶלְכוֹת, וּבַמְדַּבֵּר
 יֵשׁ הֶלְכוֹת, נִמְצָא שְׂבֻכָל פְּרִט בְּכַרְיָה יֵשׁ בּוֹ הֶלְכוֹת, וּבְזֶה מְגַלֶּה אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְלָכֵן הַזְהִיר רַבְּנֵינוּ ז"ל לְלַמֵּד אֶת הַשְּׁלֶחָן עָרוּךְ הַקְּטָנִים שֶׁהֵם
 מַחְבֵּר רַמ"א, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה בְּקִי בַּהֶלְכָה לְדַעַת כָּל הֶלְכָה אִיפֹה נִמְצָאת,
 וּמְלַבֵּד זֹאת לְקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר עֵיוֹן בַּהֶלְכָה לְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ אֶת
 הַהֶלְכָה, כְּדֵי לְדַעַת אֵיךְ לְהַתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר.

אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁמְצִיָּת אֶת רַבְּנֵינוּ ז"ל וְאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ.
 הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתנז.

**הָאֵם אֲנִי יְכוּל לְבָרֵךְ אֶת יְלָדֵי בְּלִיל שַׁבָּת עַל אֵף שְׂאֲבִי
 לֹא נִהַג כִּךָ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאת יִשְׂרָאֵל: שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
 כִּידוּעַ, יֵשׁ מְנַהֵג לְבָרֵךְ אֶת הַיְלָדִים בְּלִיל הַשַּׁבָּת. הָאֵם אֲנִי יְכוּל
 לְנַהֵג כִּכָּה עַל אֵף שְׂאֲבִי שְׂיִחֶיהָ לֹא נִהַג כִּכָּה? תּוֹדָה עַל הַכֵּל.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְר וַיִּקְהַל, י"ט אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ

מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל שְׂבֻלִיל שַׁבָּת כְּשֶׁבָאִים הַבִּיטָה מְבָרְכִים אֶת

הילדים, ויש בזה טעם נכון, כי יכול להיות שבאמצע השבוע האבא או האמא התעצבנו על הילדים וחסו ושלום נפלוטה מהפה שלהם איזו קללה עליהם, ולכן צריכים לברך אותם בליל שבת, שאז הברכה מצויה וזה לא שיד אם האבא שלף או הסבא שלף לא ברכו וכו', וכו', זה היה המנהג שלהם, אבל אתה יכול לברך ואין בזה משום להפר את מנהג אבותיכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנח.

כמה נרות צריך להדליק לכבוד שבת קדש כאשר יש לי שמונה ילדים?

שאלה:

מאת יעל: ברוך השם יש לי שמונה ילדים. כמה נרות אני צריכה להדליק לכבוד שבת קדש? ומה עושים כשאחד הילדים מתחתן - האם יש צורך להחסיר או להוסיף נר אחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקהל, י"ט אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך

אצלנו המנהג, כשמתחתנים - מדליקים שני נרות של שמן זית כנגד זכור ושמור, ומוסיפים ארבעה נרות של חלב נגד הארבע אותיות של שם הוי"ה ברוך הוא וברוך שמו. כך מתחילים להדליק את הנרות תכף ומיד אחר החתונה, וככל שנוולד בן או בת מוסיפים נר אחד לא פחות ולא יותר, וכך נוהגים כל החיים, ואפלו שהילדים התחתנו כבר, האמא ממשיכה להדליק נרות כפי שנהגה.

לא יוסיפו ולא יפחתו מהחשבון הזה, ולא כמו שנוהגות נשים להדליק נרות לכבוד נשמות צדיקים, כי זה בכלל לא שייך לנרות שבת.

ומי שמתנהג כך יראה ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתנט.

לאחרונה התגלה שאני חולה בסכרת נעורים. האם אני יכול לצאת לשדוכים למרות זאת?

שאלה:

מאת יצחק: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש.

לפני עשרה חודשים השתחררתי מהצבא, ואחרי השחרור נכנסתי לישיבה. במהלך הצבא התחזקתי והתקררתי לרבנו, התחלתי ללכת לשעורים ולקרא בספרי רבנו ובספרי 'אשר בנחל'. שבועים לאחר שנכנסתי לישיבה גליתי שאני חולה בסכרת נעורים, ומאז אני משתמש באינסולין, אך הסכרת שלי עדין לא מאזנת, ולאט לאט אני מתרגל אליה.

א. קעת אני עומד בשלב בו אני מתלבט האם כדאי לי לצאת לשדוכים, או שכדאי לי לחכות שנה-שנתיים כדי שאתעלה בתורה בישיבה, וגם אהיה יותר מאזן מבחינת הסכרת, מה גם שאינני יודע אם אני בשל לחתונה. מה דעתכם?

ב. האם כדאי לי ללמוד תורה חצי יום וחצי יום לעבד, או שכדאי לי ללמוד תורה כל היום?

תודה על הכל, בברכת בריאות איתנה, נהורא מעליא ורפואא שילמה במהרה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.
 שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו אל יצחק נרו יאיר
 לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה להתחזק וללכת בדרך רבנו
 ז"ל, שזו דרך קלה ופשוטה מאד אבל מביאה את האדם לתכלית
 השלמות.

בענין הספרת וכו', היום יכולים לרפאות את זה דרך תרופות
 ורופא ממחה.

בענין לצאת לשדוכים וכו', בודאי אתה צריך להתחמץ, ויכולים
 למצא גם בחורה שיש לה אותה בעיה וכו' והקדוש ברוך הוא ירפא
 את שניכם. אל תכנס בלחץ, כבר שמעתי מהרבה שהן לבעל והן
 לאשה היתה אותה מחלת ספרת, והקדוש ברוך הוא נתן להם ילדים.

בענין לצאת לעבד וכו', מה טוב ומה נעים, כי חכמינו הקדושים
 אמרו (אבות פרק ב) טוב תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת
 עוון, ורבנו ז"ל רצה שכל אחד יהיה לו גם עסק בפרנסה שלא יצטרך
 לבלבל את עצמו.

העקר ראה לחזק את עצמך ששום דבר בעולם לא יוכל לשבר
 אותך, ותהיה בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל בין בגשמי ובין
 ברוחני.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתס.

אשתי ואני בתהליכי גרושין, אך אני לא רוצה להתגרש, ואשמח מאד אם תעשה בינינו שלום

שאלה:

מאת מתן: אשתי ואני בתהליכי גרושים, אך אני לא מעונין להתגרש ורוצה לעשות שלום בית. יש לנו ילדה אחת מקסימה ואשמח אם תוכל לעשות בינינו שלום בית. תודה ובשורות טובות, מתן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מתן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך

הנה חכמינו הקדושים אמרו (גיטין צ:): המגרש אשתו הראשונה אפלו המזבח מוריד עליו דמעות, ולמה דוקא המזבח? למה לא השלחן או המנורה וכו' וכו'? אלא על המזבח הקריבו קרבנות, ולכן המזבח בוכה כשרוצים להתגרש, ואומר "מספיק קרבנות מביאים עלי אל תביאו לי עוד קרבנות!", כי בדרך כלל בגרושין מי סובל? רק הילדים, ולכן אני מאד מאד נגד גרושין.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על שלום בית, ואמר (שיחות הרן סימן רסד) שאדם צריך לכבד וליקר את אשתו, כי היא סובלת מה שסובלת - צער עבור, צער לדה, צער גדול וכו' וכו', ולכן ראוי לכל בר ישראל לכבד וליקר את אשתו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט) אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו].

ולכן תעשה כל מיני מאמצים שבעולם לא להתגרש, ותבקש

סליחה מאשתך, כי אני מבין שפגעת בה נפשית. אתה צריכה לדעת שזה לא הולך ככה וכו' להשפיל את האשה וכו' להתנפל על האשה וכו' לזלזל בה וכו', האשה היא חלק מבעלה, וכמו שאדם לא אוהב שמבזים אותו - כך אסור לו לביש את אשתו, וכמו שאדם לא רוצה שישפילו אותו - כך אסור להשפיל את האשה, ואם תקבל על עצמך דבר זה אז אני מבטיח לך שאשתך לא תרצה להתגרש ממך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסא.

**בעלי נחוש להתגרש ואינני מצליחה להבין מדוע.
מה אני יכולה לעשות?**

שאלה:

מאת אילה: שלום לכבוד הרב.

אני נשואה לבעלי מזה תשעה חודשים, ולאחר שהיינו אצל יועץ נשואין שתי פגישות - בעלי החליט שהוא נחוש להתגרש - הוא טוען שהוא שונא אותי ושאיני גורמת לו לסבל, והוא הגיש כבר תביעה ברבנות.

אני חושבת שמישהו מסית אותי נגדי - החברים שלו או אשה אחרת, ואני שבורה מחסר הידיעה על מה השנאה הגדולה הזאת כלפי. כבוד הרב, אני לא רוצה לפרק את הנשואים, כי אני אוהבת אותו ומאד רוצה שיהיו לנו ילדים, אך הוא נחוש בהחלטותו. מה אני יכולה לעשות? תעזר לי בבקשה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אילה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי מי שמסית נגדך זה חמותך והמשפחה, כי בדרך כלל כלה וחמותה לא משתוות יחד, ולא מועיל שום דבר, כי על פי רב החמות מקנאה בכלה "איך בחורה צעירה לקחה לי את הבן ממני?" וכו' ואף שזו מחשבה טפשית וכו' כי מי לא רוצה לראות נחת מהילדים שיתחננו ויביאו ילדים וכו' וכו', אבל זו המציאות המרה.

ולכן, אם את יכולה לשחק את המשחק לכבד אותה, אזי את יכולה להצליח בחיי נשואיך וכו', אבל אם הבעל כל כך נחוש בדעתו שהוא רוצה להתגרש וכו' לדעתי תתפטרי ממנו מה שיותר מהר, כי כלל זה צריכים לקחת: "אם אחד לא רוצה אותי - אני לא צריף אותו אלף פעמים ככה", ולכן את תעשי כל מה שביכולתך שמצדך יהיה שלום בית, אם לכבד את החמה וכו', ואם לכבד את הבעל וכו', ואם זה לא הולך - תתפטרי ממנו מה שיותר מהר, כי אם כבר בהתחלת הנשואין הוא מתנהג אתך כך וכו' ומזלזל בך וכו', מה את צריכה אותו? מה את צריכה לסבל כל ימי חייך?

הקדוש ברוך הוא יתן לך בטחון עצמי שלא תפחדו משום דבר כי גדול אדונינו ורב להושיע, תרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא ותבקשי ממנו שיושיע אותך ותצאי מהפח שנפלת אליו. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסב.

**אני חולה באו. סי. די וחושש שאגמר בבית משגעים.
אנא יעץ לי מה לעשות.**

שאלה:

מאת גידי: לכבוד הצדיק מוה"ר א"ש, שלום!
אני חסיד ברסלב גדול מאד, אני מכיר אותך כבר מגיל שש וקורא את הספרים שלך בהתמדה גדולה.

אני סובל ממחלת נפש בשם או.ס.י.די, שזו מחלה קשה שאין לה רפואה. אני מתמיד בהתבודדות וחושב מחשבות חיוביות - אף אני לא מרגיש ישועה, והמחלה הזו גורמת לי שגעוונות עד כדי כך שיש לי חשש גדול שאגמר בבית משגעים. אנא יעץ לי מה לעשות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גידי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע מה זה "חסיד גדול מאד", רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן עב) הסימן שמקורבים אל צדיק אמת כשנופלת עליו שפלות, אדם צריך להיות מכיר את מקומו ולא להחזיק את עצמו לחסיד גדול וכו' וכו'.

הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו אמר שכל המשגעים משתגעים רק מגאות וגדלות שנוכנסו בהם, שמחזיקים את עצמם "אני" ועוד פעם "אני" וכו' וכו' וזה מה ששובר את האדם לגמרי.

טוב מאד שלכל הפחות אתה מכיר שאתה סובל ממחלת נפש וכו' וכו' כי על פי רב אלו שסובלים מאו.ס.י.די הם לא מודים שהם סובלים מזה, ולכן לא רוצים לקחת תרופות, וכעין שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן סז) שאת כל אחד יכולים לרפאות, אבל הבעיה היא שהחולה וכו' או המשגע וכו' לא מודה אלא אומר ההפך - "אתה חולה, אתה משגע" וכו'.

עליך לדעת כי היום יש תרופות שמועילות מאד מאד נגד או.ס.י.די שלא להכנס בדפרסיה וכו' או שלא יעשה שטיות וכו' ומכל שכן שלא יהיה אלים וכו' ולכן לדעתי תגש אל רופא ממחה בתחום הזה, והוא יתן לך תרופה שתרגיע אותך ותאזן אותך.

העולה על הכל, הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי אין מנוס לברוח מהמחלות והחלאים הרעים שיש באדם כמו התפלה והשיחה בינו לבין קונו, שזו המתנה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא דרך רבנו ז"ל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסג.

האם כשההורים מבקשים מבנם לאכול משהו לא כשר הוא מחייב לשמע בקולם מחמת כבודם?

שאלה:

מאת מיכל: שלום. ברצוני להתייעץ עם הרב: קרובי משפחתי 100 לתאילנד, ובמהלך הטיול הם התישבו לאכול במסעדה לא כשרה. הילד שלהם התעקש לאכול אף ורק אכל כשרה אף הוריו כעסו עליו והכריחו אותו להזמין משהו לאכל. מה הילד צריך לעשות במקרה כזה: האם הוא צריך לכבד את הוריו ואת בקשתם או לכבד את המצוה? תודה, מיכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל מיכל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כבוד אב ואם זו מצוה גדולה מאד מאד, וצריכים להקפיד על זה ביותר, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבא פ"ק כז) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מן האדם רק שיכבד אב ואם.

כמוֹכֵן שְׁכָל זֶה אִם הֵם לֹא הוֹלְכִים נֶגֶד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי הִרְגַע שְׁהַהוּרִים מִבְּקָשִׁים מֵהֵבֵן אוּ מֵהֵבֵת לַעֲשׂוֹת דְּבָר נֶגֶד רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּגוֹן לְחַלֵּל שַׁבַּת וְכוּ' אוּ לֶאֱכֹל טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת וְכוּ' לֹא צְרִיכִים לִשְׁמַע בְּקוֹלָם בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ויקרא יט ג) "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבַּתִּי תִשְׁמְרוּ אֲנִי הִנְיִי"ה אֲלֹקֵיכֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: סִמְךָ שְׁמִירַת שַׁבַּת לְמוֹרָא אָב, לוֹמַר אִךְ עַל פִּי שְׁהַזְהִרְתִּיךָ עַל מוֹרָא אָב, אִם יֹאמֵר לְךָ חֲלַל אֵת הַשַּׁבַּת – אֵל תִּשְׁמַע לוֹ, וְכֵן בִּשְׁאָר כָּל הַמְצָאוֹת, כִּי אֲנִי הִנְיִי"ה אֲלֹקֵיכֶם, אֵתָהּ וְאָבִיךָ חַיִּבִים בְּכַבּוּדִי. לְפִיכֶךָ לֹא תִשְׁמַע לוֹ לְבַטֵּל אֵת דְּבָרִי.

הֵרִי שֶׁלְךָ לְפָנֶיךָ, שְׁצַרִּיכִים לְצִיַּת אֵת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגַם הַהוּרִים צְרִיכִים לְצִיַּת אֵת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתסד.

**יְצַאֲתִי עִם בְּחוּר שְׁשֻׁחַק בְּרַגְשׁוֹתַי וְעַזְבֵּן אוֹתִי
בְּפִתְאוּמִיּוֹת, וּמֵאֵז אֲנִי שְׁבוּרָה וּמִיֵּאֻשָּׁת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַבֵּקָה: לְכַבּוֹד הַרַב שְׁלוֹם.

יְצַאֲתִי עִם בְּחוּר שְׁשֻׁחַק בְּרַגְשׁוֹתַי – הוּא גֵרָם לִי לְהִתְאַהֵב בּוֹ וְלִרְצוֹת אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּךְ הוּא עֵזַב אוֹתִי בְּלִי הַלְוִדֵיעַ. הַשְׁכָּנוֹת שְׁלִי רָאוּ אוֹתוֹ עִם בְּחוּרָה אַחֲרַת, וְכִשְׁדַּבְּרַתִּי אִתּוֹ עַל זֶה הוּא הִכְחִישׁ, אֲבָל בְּשַׁבַּת הָאַחֲרוֹנָה רָאִיתִי אוֹתוֹ אֵתָהּ.

הֵלֵב שְׁלִי נִקְרַע לְרִסְיִסִּים וְנִגְרַם לִי צַעַר נוֹרָאִי וְסָבַל קֶשֶׁה מְכֹל הַמְּצַב הַזֶּה. יֵשׁ לְצִיָּן שְׁשֻׁמְרָנוּ נְגִיעָה, וְכֵאלוֹ שְׁלֵא מִסְפִּיק שְׂאֵנִי עוֹבְרַת שְׁנַיִם קְשׁוֹת בְּעֵינַי שְׁדוּכִים, הוּא בָּא וְשֻׁחַק בִּי. אֲנִי שְׁבוּרָה נְפֹשִׁית, אִין לִי כַחוֹת לְתַפְקֹד וְאִנִּי מְמַשׁ מִיֵּאֻשָּׁת.

הוא גר באזור מגורי ובכל פעם שאני רואה אותו זה שובר אותי. אנא תן לי עצה וברכה. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הבעיה שלך זו בעיה רצינית מאד כי יש הרבה בחורים ובחורות שאין להם בכלל מדות טובות וכו' והם משחקים עם הרגשות של הזולת ומנצלים אותם מינית וכו' ואחר כך זורקים אותם וכו' וכו' ועל ידי זה גורמים סבל וצער קשה מאד מאד וכו' וכו'.

ולכן כל בחור או בחורה שיוצאים לשדוכים, שלא ימשיכו יותר מדי, אלא יצאו לשלש או ארבע עד חמש פגישות ויותר מדי - לא, ובמשך הפגישות האלו יכולים כבר לראות את המדות של הבחור או של הבחורה, וזה מאד מאד נחוצ, כי המדות הן עקר האדם, ובלי מדות הוא חיה בצורת אדם - יכול להיות עשיר גדול וכו' אך הפסוק זה כלום וכו' הוא יכול להיות למדן גדול וכו' אך גם זה כלום וכו' כשאין לו מדות, ואם מישהו אין לו מדות טובות או מישהי אין לה מדות טובות, זה כבר לא שנה שום דבר.

והפרוש של מדות טובות הוא מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות עט.) שלש סימנים יש באמה זו רחמנים ובישנים וגומלי חסדים; אם לבחור או לבחורה יש טבע צנוע, הם בישנים, וכן רחמנים, מרחמים על הזולת וכן עושים חסד עם הזולת זה סימן על טהר הנפש, וראוי להדבק בהם. אבל אם רואים שהם עזי פנים ועזי מצח ובלי בוששה מנצלים את כלם, בכלל לא מרחמים על הזולת, תמיד מתלוצצים מהזולת, תכף ומיד צריכים לנתק מהם קשרים לפני שיהיה מאחר, שהוא ינצל אותך בצורה כזו שיכאב לך מאד מאד.

היום צריכים מאד מאד לשמר, הן בחור שלא תנצל אותו איוז בחורה וכו', ובפרט בחורה צריכה מאד מאד לשמר מבחור שלא ינצל אותה מינית וכו', ולכן אסור לסחב, אחרי ארבע או חמש פגישות צריכים להחליט או לכאן או לכאן לפני שנקשרים רגשית, ורבנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד עד כדי כך שאמר אם הייתי יכול לפעל בעולם, הייתי מנהיג שהיום ארוסין ומחר חתנה, ומכינים את הכלה שבעה ימים קדם וכו', ולא כמו שנוהג היום שהבחור והבחורה מסתובבים חדשים ואפלו שנים וכו', איך לא יבואו לידי עברות חמורות חס ושלום? איך לבסוף לא יפרדו ויגרמו אחד לשני סבל נפשי שיהיה מאד קשה לרפא אחר כך?

ולכן מאחר שאת נפלת קרבן ברשע אכזר כזה וכו' שנצל אותך ואת הרגש שלך וכו', אל תהיי שבורה, תתני תודה להקדוש ברוך הוא שהתפטרת מרשע אכזר כזה שאין לו לא בושא ולא רחמנות וכו', חזקי ואמצי מאד ותבקשי את הקדוש ברוך הוא שיפצה אותך ויתן לך את הזוג משרש נשמתך ותראי שעל ידי תפלה תזכי לזה.

רק חזקי ואמצי מאד לא להשבר, ואף שאת כבר שבורה, עם כל זאת דעי לך שזה לא סוף העולם, מה שטוב מחכה לך וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בקרוב בשורות משמחות.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסה.

יש לי תקופות שאין לי כח ללמוד יותר משעה ביום. האם אני צריך להכריח את עצמי?

שאלה:

מאת יצחק: יש לי תקופות שאין לי כח ללמוד יותר משעה

ביום, וזה מחליש אותי מאד שאני מבזבז את הזמן. אני מכריח את עצמי ללמוד, אבל לא מצליח להחזיק בזה הרבה זמן, ואני נופל מהלמוד. האם אני צריך להכריח את עצמי ללמוד או ללמוד רק מתי שהלמוד כפי לי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך תמיד להיות שמת, וכמו שאמר התנא הקדוש (אבות פרק ד) איזהו עשיר? השמח בחלקו, וזה שיך גם בלמוד התורה הקדושה - צריכים לשמח עם מה שלומדים - מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכה ואגדה וכו' וכו', לומדים מכל דבר כמה שיכולים, ושמחים ועליזים שיש לו שיכות עם התורה, ואסור להשבר כשרואה שמכרח לנוח וכו' כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן ה) שצריכים לתת ניחא למחין, וכן דבר רבנו ז"ל מזה (שיחות ה'ן סימן שה) שאדם צריך לדעת שהוא לא מכרח כלום וכו' כמאמרם ז"ל (מנחות ט:): תנא דבי רבי ישמעאל: דברי תורה לא יהיו עליך חובה, ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהם. הינו מתי שיכולים ללמוד - לומדים בהתמדה ושמחים בלמוד התורה הקדושה כי אין שמחה כשמחת התורה, ומתי שאי אפשר ללמוד וכו' גם בן אסור להתבלבל, אלא להחיות את עצמו עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, וזה יסוד גמור אצל רבנו ז"ל.

העקר רק להיות בשמחה ולשמח בכל רגע ודקה, עם "שלא עשני גוי" ויחיה את עצמו שנברא מזרע ישראל ולא עשני גוי כגויי הארצות, שזה בעצמו דבר גדול מאד מאד, כי כשבר ישראל שש ושמח על נקדת יהדותו, בזה הוא מגלה שיש לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, ואמונה בו יתברך זו הדבקות כמו שאמר הבעל שם טוב

הקדוש זכותו יגן עלינו: "האמונה זו הדבקות, והדבקות זו האמונה",
 וזו בעצמה מצות עשה שבה כלולות כל המצוות, כי האדם צריך
 להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולא להסיח דעתו ממנו יתברך
 כלל, ולשמח עם זה, שאז הזמן לא הולך לו לבטלה.

וכן כשאדם מחזק את הזולת ומדבר אתו דבורי אמונה והשגחה
 פרטית, אף שהוא לא לומד אז, עם כל זאת כשמחזק ומעודד ומשמח
 את האחרים, זו בעצמה מצוה גדולה מאד מאד, ואשרי לו ואשרי
 חלקו.

ולכן אסור לך להשבר משום דבר, רק להיות בשמחה, ונשמע
 ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסו.

**מתי כבודו יוציא לאור את שאר חלקי הפרוש הנפלא
 'שפת הנחל' על הלקוטי מוהר"ן?**

שאלה:

מאת ישראל: שלום לכבוד הרב שליט"א.
 מתי כבודו יוציא לאור את שאר חלקי הפרוש הנפלא 'שפת
 הנחל' על הלקוטי מוהר"ן? והאם יש ביכולתנו לעזר במשהו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.

שלום אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צודק מאד שצריכים כבר להדפיס את כל חלקי הפרוש

הנפלא "שפת הנחל" על הלקוטי מוהר"ן, אבל הבעיה היא שצריכים לסדר את זה והזמן אינו בידי, כי לצערנו הרב לא חסרות צרות ויסורים ומרירות וכו', ואני מסובב עם תלאות וכו', ביום ובלילה מסתובבים על פתח ביתי כל מיני מרי נפש וכו' אנשים שבורים ורצוצים וכו' וצריכים לעסק לחזקם ולאמצם ולעודדם, ומלבד זאת רבוי המכתבים שאני מקבל בכל יום שאפלו אם אענה רק לאחוז אחד גם כן יקח לי כמה שעות וכו' וכו', אבל בעזרתו יתברך שמו לבסוף הכל ידפס, וכן כל הספרים ידפסו.

לעת עתה צריכים לראות לחזק את הזולת, וכמו שלך יש התחזקות מהמכתבים, כך יש עוד להמון המון אנשים, נשים ובני הנעורים התחזקות מהמכתבים האלו, יעזר הקדוש ברוך הוא שנזכה להדפיס את כל הספרים שיש אצלי, ויתגלה כבודו יתברך לכל העולם בלו, יפירו בלם את מלכות הקדוש ברוך הוא וידברו עמו יתברך, וכן יתגלה להם הגלוי הנורא והנפלא של רבנו ז"ל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסז.

האם גם לאחר פטירתו של החולה ממשיכים לקרא לו בשם שהוסיפו לו בזמן שחלה?

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה!
יהי רצון שהקדוש ברוך הוא ישלח לכם רפואה שלמה, ותרוו רב נחת וקדושה מכל עמלכם הקדוש, אמן כן יהי רצון.
יש אדם שבזמן מחלתו הוסיפו לו שם, כדי שעל ידי שנוי השם תהיה הטבה במצבו, ולא עלינו אותו חולה נפטר א.

האם כְּשֶׁמְזַכְּרִים אֶת שְׁמוֹ לְעֵלְי נִשְׁמָתוֹ צְרִיכִים לְהִזְכִּיר גַּם אֶת הַשֵּׁם שְׁנוֹסֵף לוֹ בְּסוֹף יָמָיו אוּ רַק אֶת הַשֵּׁם הַמְּקוֹרֵי? ב. האם זֶה נִכּוֹן שְׁלֹאֲחֵר פְּטִירְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם מְזַכְּרִים אוֹתוֹ עִם שֵׁם אָבִיו, וְלֹא עִם שֵׁם אָמוֹ כְּמוֹ בְּחַיִּיו? אִם כֵּן, מָה הַסִּבָּה לְכַרְךָ?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ"ג אָדָר א' ה'תשע"ד.
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל לְאֵה תְּחִיָּה
לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כְּשֶׁאָדָם חוֹלֵה, אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שיחות הַר"ן סימן מד) מוֹסִיפִים לוֹ שֵׁם כִּדִּי שְׂיִמְשְׁכוּ לוֹ חַיִּים חֲדָשִׁים, כִּי לְפַעְעִמִּים הוּא גָּמַר אֶת הַחַיִּים שְׁלוֹ עִם הַשֵּׁם הַזֶּה וְלָכֵן מוֹסִיפִים לוֹ עוֹד שֵׁם וְכוּ', אָבֵל כְּמוֹכֵן שְׁאֲחֵר פְּטִירְתּוֹ מִן הָעוֹלָם כְּבָר לֹא מִשְׁתַּמְשִׁים עִם הַשֵּׁם הַזֶּה.

בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּשֶׁמִּתְפַּלְלִים עָלָיו, מְזַכְּרִים אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָמוֹ, וְכִשְׁאָדָם נִפְטָר מְזַכְּרִים אוֹתוֹ עַל שֵׁם אָבִיו, וְהַסִּבָּה לְכַרְךָ שְׁבַעַת שְׁמֵתִפְלְלִים עַל הָאָדָם לִישׁוּעָה צְרִיכִים לְזַכֵּר שְׁמָא לְאוּ אָבִיו הוּא וְכוּ' וְלָכֵן מְזַכְּרִים רַק אֶת שֵׁם אָמוֹ וְכוּ' אָבֵל אַחֵר פְּטִירְתּוֹ מִן הָעוֹלָם אִזְ כְּבָר מְזַכְּרִים אֶת שֵׁם אָבִיו.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתסח.

**חַגְגֵּנוּ לְבַנְנוּ אֶת בַּר-הַמִּצְוָה בְּנֶסֶח חֲב"ד לְמֵרוֹת שְׁאַנְחָנוּ
מַעֲדוֹת הַמְזָרַח. הָאֵם עֲשִׂינוּ טְעוֹת?**

שאלה:

מֵאֵת אֵילַת חַן: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְצַדִּיק, הַרְבֵּה בְּרִיאוֹת וְסִיעָתָא
דְּשִׁמְיָא.

חֲזַרְנוּ בְּתִשְׁבָּה לִפְנֵי כַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, אֲנִי מְאֹד קִשְׁוֶרָה לְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וּבְגִלּוֹל שְׁאַנְחֵנוּ סְפָרִידִים אֲנוּ נוֹהֲגִים כְּפִי סְפָקִיו שֶׁל מֶרֶן הָרֵב עוֹבְדֵיהַ יוֹסֵף זָכָר צְדִיק לְבָרְכָה. לִפְנֵי כִשְׁנָה וַחֲצִי בְעָלֵי עֵבֶר מִשְׁבֵּה, וְלִצְעָרֵי הָרֵב פָּרַק עַל, מֵאֵז הוּא הִתְחִיל לְהִתְחַזֵּק מֵעַט אֶךְ עַדִּין לֹא מִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֹסֶת.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם בִּנְנוּ הַבְּכוֹר הַגִּיעַ לְגִיל מִצְוֹת, וּבְגִלּוֹל שֶׁהוּא לוֹמֵד בְּבֵית סֵפֶר חֲסִידֵי שֶׁל חֲב"ד וְאַנְחֵנוּ מִתְכַּנְנִים לְשַׁלַּח אוֹתוֹ לִישִׁיבָה חֲב"דִית עֲרֻכְנוּ אֶת הַבֶּר-מִצְוֶה בְּגִסַּח חֲב"ד. הָאֵם עֲשִׂינוּ בְּזֶה טְעוּת? הָאֵם הֵיינוּ צְרִיכִים לְהִמְשִׁיף אֶת הַמְסֻרֶת שֶׁלָנוּ לְמֵרוֹת שְׁבַעֲלֵי כִמְעַט וְלֹא מְלוֹה אוֹתוֹ בְּעֵנִין הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת?

גַּם הַבְּנוֹת שֶׁלָנוּ לוֹמְדוֹת בְּמוֹסְדוֹת שֶׁל חֲב"ד, וְלִמְדוֹ אוֹתָן שֵׁם לְהַדְלִיק נֵרוֹת שֶׁבֶת בְּבָרְכָה. הָאֵם לְתַת לָהֶן לְהִמְשִׁיף כִּף?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ"ג אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֵילַת חַן תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲשַׁרִּיכֶם וְאֲשַׁרִּי חֲלַקְכֶם שְׂזַכִּיתֶם לְחִזּוֹר בְּתִשְׁבָּה שְׁלֵמָה אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכוֹת לד) בְּמָקוֹם שְׁבַעֲלֵי תִשְׁבָּה עוֹמְדִים שֵׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד.

בְּעֵנִין בְּעֵלְךָ שְׁעֵבֶר מִשְׁבֵּר וְכו', אֶת צְרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְחִזּוֹק אוֹתוֹ וְלַעֲוֹד אוֹתוֹ שְׁלֵא יִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, כִּי אֲשַׁרִּי הָאִשָּׁה שְׂזוּכָה לְחִזּוֹק וְלַעֲוֹד אֶת בְּעֵלָהּ, כִּי הַיּוֹם עוֹבְרִים נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים עַל בְּנֵי אָדָם, וְאֲשַׁרִּי מִי שְׁמַחֲזֵק אַחַד אֶת הַשֵּׁנִי.

בְּעֵנִין הַבֵּן שְׁלוֹמֵד בְּתַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁל חֲסִידֵי חֲב"ד וְכו' וְכֵן בְּעֵנִין שְׁעֲשִׂיתֶם בַּר מִצְוֶה כְּפִי גִסַּח חֲב"ד וְכו' אֲשַׁרִּיכֶם וְאֲשַׁרִּי חֲלַקְכֶם, וְרֵאוּי שְׁיִמְשִׁיךְ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ זוֹ, אֲנִי לֹא רוֹאֶה מָה רַע בְּזֶה

וכו', אדרבה, את צריכה לשמח מאד מאד כי עכשו צריכים לראות להציל את הילדים ולא להסתפל על דמיונות ושקרים וכו'.

אותו דבר בענין הבנות שלומדות במוסדות של חב"ד ולמדו אותן שם להדליק נרות שבת בברכה וכו' - שימשיכו ככה, אף שאנחנו לא נוהגים ככה, עם כל זאת, אם הילדים קבלו כבר חנוף בדבר זה צריכים להמשיך ככה, כי אסור לבלבל ילדים פעם ללכת בצורה כזו ופעם ללכת בצורה אחרת וכו' ובאותו חנוף שמקבלים כך צריכים להמשיך.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתרוו רב נחת דקדשה מכל יוצאי חלציקם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתסט.

**אני מרגיש ריקנות אימה ולא יודע מה לעשות עם עצמי.
האם תוכל להדריך אותי?**

שאלה:

מאת חיים: לכווד הרב שלום ושבוע טוב.
אני מרגיש ריקנות אימה ולא יודע מה לעשות עם עצמי. אני מחפש תעסוקה שתתן לי ספוק נפשי, אף אינני מוצא שום דבר שסודבר אלי. האם תוכל להדריך אותי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר פקודי, כ"ג אדר א' ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל חיים נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק אחרים ועל ידי זה תהיה גם לך התחזקות, רק אל תכנס בלחץ בשום פנים ואפן כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובזה שתהיה רגיל לחזק אחרים ולברך אותם אזי גם לך יהיה טוב, וכן תהיה טוב עין ותברך כל אדם שבא אליך, ואז גם אתה תהיה מברך.

אל תחשב שזה קל, כי על כל אחד עובר מה שעובר בכל מיני אפנים שבְעוֹלָם וְלִכְן צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְאֶת אַחֵרִים וְעַל יְדֵי זֶה כֻּלָּם יוֹצְאִים מַחֲזִיקִים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתע.

**לְאַחֲרוֹנָה מַתְחוֹלְלוֹת מְהוֹמוֹת בְּמַדִּינוֹת רְבוֹת בְּעוֹלָם.
איך להתייחס לזה?**

שאלה:

מאת דוד: שלום לכבוד הרב.
בימים האחרונים אֲנִי שׁוֹמְעִים עַל מְהוֹמוֹת גְּדוֹלוֹת שְׂמֵת־חֹלְלוֹת בְּאוֹקְרַאיִנָּה, וּבְכֻלָּל, בְּשִׁנְתֵּימֵי הָאַחֲרוֹנוֹת חֲלוֹ-הַפִּיּוֹת וְדַבְּרִים חֲרִיגִים בְּהַרְבֵּה מְדִינוֹת בְּעוֹלָם. אִיךְ אֲנִי אֲנַחֵנוּ כְּאִנְשֵׁי אֲמוֹנָה צְרִיכִים לְהִתְיַחַס לְזֶה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר פְּקוּדֵי, כ"ד אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל דּוֹד נְרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אתה צריך לזכור טוב שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, וזהו יסוד היסודות - שאדם צריך להאמין בו יתברך שהוא המחיה

את כל הבריאה כלה, והכל לכל אלקות גמור הוא, כי דומם צומח חי מדבר זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ואמרו חכמינו הקדושים (חולין ג.) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; הינו אין דבר כזה טבע מקרה ומזל, הכל משגח רק ממנו יתברך, ודבר זה שכל אנושי לא יכול להבין בשום פנים ואפן, וגם מה שקורה מבצלי בחירה זה הכל ממנו יתברך, כמו שכתוב (משלי כא) "פלגי מים לב מלך ביד הוי"ה על כל אשר יחפץ יטנו", כי כל מה שקורה בעולם זה הכל ממנו יתברך משגח בהשגחה פרטית ואין לנו משג מה ומי ולמה וכו', אנחנו יודעים שמה שעושה הקדוש ברוך הוא הוא הכל לטובה.

כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו זאת הבחינה היא מעין עולם הבא. עלינו רק לבקש בכל יום ובכל שעה שישמר את עם ישראל מפל נגע ופגע, מפל משחית ורוצח וכו' ויהיו עם ישראל שמורים, ולבקש על כל בר ישראל שיהיה לו שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו, ותהיה לכל חולי ישראל רפואה שלמה, ורק זה צריך להיות בראש מעינינו - לבקש על כלל ישראל שיסיר כל נגע ומחלה וצרה מאתנו, ומה שקורה בעולם צריכים לדעת שאין יודעים כלל ולא צריכים להתבלבל מזה כלל כי זה לא העסק שלנו.

אדם צריך להיות כל כלו בתוך האמונה הקדושה - לידע שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא והכל משגח בהשגחה פרטית והוא יתברך יודע מה שהוא עושה, ואין לנו להתבלבל משום בלבול שבעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעא.

**הַכֶּרְתִּי בְּעִבּוּדָה מִיִּשְׁהוּ שְׂמַאד מוֹצֵא חַן בְּעֵינַי. הָאֵם
לְהִשָּׁאֵר בְּזוּגִיּוֹת הַקֵּימַת שְׁלִי לְמִרּוֹת שְׂאֲנִי לֹא מֵאֲשֶׁרֶת
מִמּוֹנָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִיכָל: שְׁלוֹם. אֲנִי נִשְׁוֹאָה שְׂמוֹנָה וְחֲצֵי שָׁנִים, אֶף אֵינְנִי
מֵאֲשֶׁרֶת וּמְרִגִּישָׁה רִיקְנוֹת. לְאַחֲרוֹנָה הַכֶּרְתִּי בְּמִקּוֹם עִבּוּדֵתִי
בְּחוּר, וְהִתְחוּשָׁה שְׁלִי הִיא כְּאִלוֹ הַכֶּרְתִּי אוֹתוֹ בְּעֶבֶר, אֲנִי
מְרִגִּישָׁה אֶתּוֹ נַח וְאֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתוֹ בְּאַהֲבָה שְׁלֵא תְלוּיָהּ בְּדָבָר.
אֲנִי לֹא מוֹסְגֶלֶת לְהִתְנַתֵּק מִמּוֹנִי, וּבְכָל פֶּעַם שְׂאֲנִי רְחוּקָה מִמּוֹנִי
אֲנִי מְרִגִּישָׁה צֶעַר וְכָאֵב בְּלִתִּי מְסֻבְּרִים. הָאֵם לְהִשָּׁאֵר בְּזוּגִיּוֹת
הַקֵּימַת שְׁלִי לְמִרּוֹת שְׂאֲנִי לֹא מֵאֲשֶׁרֶת מִמּוֹנָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדֵּר פְּקוּדֵי, כ"ה אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מִיכָל תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קִבְלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מֵאֵד מְצֻטָּעַר בְּצֶעַר קִשָּׁה אֵיךְ בֵּת יִשְׂרָאֵל תִּפְּל כָּל כֶּךָ וְכוּ',
אֵת לֹא מְבִינָה שְׂרוּחַ זְנוּנִים נִכְנָסָה בְּךָ וְכוּ'? אֵת חִיָּה עִם בְּעַל מְסוּר
שְׂמוֹנָה וְחֲצֵי שָׁנִים וְרַק רְאִית אֵיזָה בְּחוּר שְׂקָרֵץ לָךְ עֵינַי וְכוּ' וְכִבֵּר אֵת
נְמֻשְׁכֵת אֵלָיו וַיִּשׁ לָךְ רְגָשׁוֹת אֵלָיו וְכִבֵּר אֵת רוּאָה אֵת עֲצָמְךָ כְּאִלוֹ
נִפְלֶת בַּפֶּח, אֵינְךָ מֵאֲשֶׁרֶת וְכוּ' וּמְרִגִּישָׁה רִיקְנוֹת וְכוּ' וּמָה לֹא? הֲעֵקֶר
לְרוּץ אַחַר הַנּוֹאֵף הַזֶּה שֶׁהוּא סָךְ הַכֹּל מִפְּלִצֵת שְׁבִסוּף יִזְרַק אוֹתְךָ לְכֹל
הַרוּחוֹת וְתִהְיֶי נוֹפֶלֶת בֵּין שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת.

הָאֵם לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתְּעוֹרְרִי בְּתִשׁוּבָה עַל הַמַּחְשְׁבוֹת
וְהַרְצוֹנוֹת שֶׁל הַנּוֹאֵף וְהַזְנוּת שְׁנִכְנָסוּ בְּךָ? הֲלֹא חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים
אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פֶּרֶשָׁה כ"ו) עַל הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאֲרִיךְ אַפּוֹ

חוץ מן הזנות, ואמרו (במדבר וכה פרשה ט' סימן ז') הנואף והנואפת אין מחשבותם בכל שעה אלא עוון.

ולכן לדעתי את צריכה לחזור בתשובה - איך יכולים לחיות עם בעל שמונה וחצי שנים ולהגיד "אני מרגישה ריקנות"? את צריכה לדעת שאשה יש לה כחות הנפש בלתי מגבלים והיא יכולה למשוך את בעלה בקלות אליה וכו' ולהפך את דעתו אליה וכו', זה מאד קל אם יש לאשה שכל לדעת איך להתנהג עם הבעל.

הרי אף אחד לא הכריח אותך להתחתן עמו, ואם התחתנתם סימן שיש ביניכם משיכה וכו', אבל עכשו שמת עין על בחור וכו' ואת רוצה להפיל אותו בפח וכו', וכן לאמלל אותך ואותו. ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה כי לא יאבה הקדוש ברוך הוא לסלח לך על דבר זה.

הקדוש ברוך הוא יכניס בך רוח טהרה ויפתח לך את השכל ותשמחי עם הבעל שנתן לך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך תשובה שלמה...

ג' תתעב.

**אשתי נאלצת לעבד שעות רבות והילדים שלנו סובלים
מכך. מה הפתרון?**

שאלה:

מאת יצחק: שלום לצדיק מחיה הנפשות.

אשתי עובדת עצמאית ונאלצת להיות בעבודה הרבה שעות בכל יום, ולכן הילדים מקבלים פחות יחס ממה שהיו מקבלים אם היא היתה עובדת פחות שעות, ובפרט שלי אין מספיק

סבלנות להיות אתם הרבה. ומצד שני יש לנו חובות, ומצבנו
הכִּלְכִּילי לא מאפשר לנו לותר על עבודה זו. מה לעשות?

תשובה:

בעזרת השם ותרף, יום שלישי לסדר פקודי, כ"ה אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש פתגם עממי "אתה רוצה לאכל את העוגה ושתשאר שלמה"
- אתה מאלץ את אשתך לעבד הרבה שעות כדי שתביא פרנסה,
ואחר כך יש לך טענות למה אשתך לא נותנת מספיק יחס לילדים
וכו', אתה אדון נכבד מתלונן שלך אין מספיק סבלנות לילדים, האם
אתה יכול להסביר את עצמך? מצד אחד אתה מאלץ את אשתך
שתביא מה שיותר פרנסה, ומצד שני יש לך טענות שהילדים לא
מקבלים מספיק יחס, האם זה לא מצחיק? הלא חכמינו הקדושים
אמרו (פסחים ג'): המצפה לשכר אשתו אינו רואה סימן ברכה לעולם;
הבעל, כשמתחתן, הוא מתחייב בכתבה שהוא יזון ויפרנס את האשה
ואת הילדים ולא שהאשה תהיה המפרנסת, שאין בזה שום ברכה.
מילא אם האשה רוצה לעזר לבעלה ולצרכי הבית - אשריה ואשרי
חלקה והיא אשת חיל, אבל רק בתורת התנדבות אבל לא בדרך
חובה.

ולכן איני יודע איזה טענות יש לך על אשתך, היא אשת חיל,
היא עצמאית ועוזרת בפרנסה או יותר נכון מזה היא מביאה את כל
הפרנסה, ולמה לא תוריד את העל בבית מעליה?

אני מאד מקנה שתפתח את העינים ותראה איזו אשה יקרה יש
לך, אשת חיל אשר היא המפרנסת, ומה היא בסך הכל רוצה ממך?
שתשמר על הילדים, ואתה צועק שאין לך סבלנות אל הילדים, אזי
מה אתה רוצה גם שתעבד, גם שתשמר על הילדים ואתה תסתובב
כמו אדון נכבד ותהנה משני העולמות?

הקדוש ברוך הוא יחונן אותך בדעת ושכל ותעריך את אשתך
שהיא אשת חיל ותכבד ותיקר אותה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעג.

**מדוע לא מעלים את ארונו של רבי נחמן לארץ ישראל
כפי שכתוב בהלכה?**

שאלה:

מאת דורון: לכבוד קדשת הרב.

כתוב בשלחן ערוך בהלכות קבורה שתלמיד חכם שנקבר
בחוף לארץ וגלה דעתו לפני פטירתו שלא להוציאו מקברו
על מנת לקברו בארץ ישראל - לא שואלים אותו ומוציאים
אותו על מנת לקברו בארץ ישראל, ואדמת ישראל תכפה
וגם מצילים אותו מצער גלגול מחילות. כמו-כן יש עוד שני
שו"תים של הרב עובדיה יוסף זכר צדיק לברכה בספרים
'חזון עובדיה' ו'יחזה דעת' ששם הרב כותב מבאר ומחדש
כמה חשובה מצות הבאת עצמותיהם של הקדושים לארץ
ישראל.

והרי ידוע שרבנו הקדוש אמר לחסידיו "תקמטו את כל ספרי
אף אל תעברו על סעיף אחד בשלחן ערוך", אם כן מדוע לא
מביאים את ארונו של רבנו הקדוש לקבורה בארץ ישראל?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר פקודי, כ"ה אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דורון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרַבְנוּ ז"ל רצה להיות נטמן דיקא באומן ששם היה קדוש שם שמים נורא מאד, שהרגו על קדוש השם שלשים אלף יהודים אנשים נשים וטף, שהרוצח ימח שמו וחילותיו שמו חפה נמוכה ושמו צלב גדול, ואמרו שמי שרק יעבר את החפה (זאת אומרת שהיה צריך להתכופף כדי להשתחוות לצלב) ישאר בחיים, ואף אחד לא רצה בשום פנים ואפן וכלם נהרגו על קדוש השם, ולכן רצה רבנו ז"ל להיות קבור ביניהם. ועוד הפליג הרבה הפלגות שרוצה לשכב באומן דיקא מפני טעמיו הכמוסים, וכן מוהרנ"ת ז"ל כותב שהמקום הקדוש הזה מוכן לרבנו ז"ל מששת ימי בראשית וכו', ואם כן איך יש אפלו הוה אמינא לפנות את רבנו ז"ל בשעה שבפרוש רצה להטמן באומן?

וידוע אשר רבנו ז"ל הבטיחנו בחייו שמי שרק יבוא אל קברו ויתן פרוטה לצדקה עבורו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים "תקון הכללי" - אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית ומתחתיו, וכן הפליג במעלת ראש השנה שלו ובקש שכלם יבואו אל ציונו הקדוש באומן דיקא, ולכן לא שיך בכלל אפלו לחשב על דבר זה לעבר על דבורו של רבנו ז"ל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שכל ימי חיינו נזכה להיות בכל ראש השנה אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעד.

רבנו אמר שהמות הוא טוב מאד עבור הנשמה. מדוע?

שאלה:

מאת יהונתן: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.

רבנו הקדוש כותב בתורה ל"ג בלקוטי מוהר"ן תנינא שכל

השְׂמֹחוֹת הן רק בְּשִׁעָתוֹ, כִּי אִם יִסְתַּכֵּל הָאָדָם עַל הַסּוּף, שְׂזָה הַמּוֹת, אֵין שׂוּם שְׂמֹחָה מִצַּד הַגּוּף, אֲבָל מִצַּד הַנְּשָׁמָה, הַסּוּף שְׂזָה הַמּוֹת טוֹב מְאֹד - שְׂמִיָּאָה אֶל הַתְּכֵלִית.
וְאֵינִי מִבִּין מִדּוּעַ הַמּוֹת טוֹב מְאֹד לְנִשְׁמָה, הֲרֵי הִיא הוֹלֶכֶת לְהַעֲנִשׁ, וְלִכְאוּרָה אֵין הַבְּדֵל בֵּינָה לְבֵין הַגּוּף כִּי שְׁנֵיהֶם נֶעְנָשִׁים בְּסוּף? תוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֹדֵר פְּקוּדֵי, כ"ו אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יְהוֹנָתָן נְרוּ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

הַתְּכֵלִית שֶׁל הָאָדָם בְּזָה הָעוֹלָם הוּא לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֹהָר (בא יב) בְּגִין דִּישְׁתְּמוּדְעִין לִיה; כָּל הַבְּרִיאָה נִבְרָאָה רַק כְּדִי לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹ הַתְּכֵלִית שֶׁבְּכָל הַתְּכֵלִיתִים. הַנְּשָׁמָה יוֹרֶדֶת מֵהַשָּׁמַיִם מֵהָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עוֹבֶרֶת בְּזָה הָעוֹלָם, וְצָרִיכָה לְתַקֵּן מַה שֶּׁעָלְיָה לְתַקֵּן, וּמְקַיֶּמֶת אֶת הַמְּצוּוֹת שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר כֵּן הִיא חוֹזֶרֶת חֲזָרָה לְמַעְלָה וְנִכְלָלֶת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאֵם אָדָם חֵי בְּזָה הָעוֹלָם וַיֵּשׁ לוֹ אָמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וְחוֹזֵר בְּכָל יוֹם בְּתִשְׁבָּעָה שְׁלֵמָה עַל כָּל מַחְשְׁבָה דְּבִיור וּמַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְכוּ', וְהוּא שֵׁשׁ וְשֵׁמֶחַ, וּבִפְרָט כְּשׁוֹזְכָה לְלַמֵּד תּוֹרָה, אֲזִי כְּשִׁיּוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם נִכְלָל בְּמִקּוּם שְׁנִכְלָל וְכוּ' וְכוּ' שְׂאֵין שְׂמִיָּחָה גְּדוּלָה יוֹתֵר מִזֶּה.

בְּעִנְיַן עֲנָשִׁים וְכוּ' אֶתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאֵם אָדָם זוֹכָה לְשִׂמְחָה בְּקִיּוּם הַמְּצוּוֹת הַמַּעֲשִׂוֹת וְכֵן זוֹכָה לְלַמֵּד תּוֹרָה - הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (ירושלמי ראש השנה פרק ד' ה'לָּכָה ח) בֵּינָן שֶׁקַּבְלָתֶם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעְלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ לֹא חָטַאתֶם מִימֵיכֶם. וְלִכֵּן מַה לָּךְ לְדַאֵג עַל עֲנָשִׁים? וְאִם רַבְּנוּ ז"ל אָמַר

שמצד הנשמה המות זו השמחה הכי גדולה - אזי כך הוא, כי הנשמה עולה למעלה למעלה, ומתענגת בזיו שכינת עזו יתברך.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנזכה לציית את רבנו ז"ל ולעשות את רצונו עוד בחיים חיותנו, ואז נתענג עוד בעולם הזה מזיו שכינת עזו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעה.

במהלך מריבה עם אשתי הרמתי עליה יד. איך אני יכול לתקן את זה?

שאלה:

מאת רועי: שלום עליכם כבוד הרב. השם יברך אתכם וישלח לכם רפואה שלמה מן השמים, אמן!
היה לי מקרה מזעזע עם אשתי ויש לי צער גדול מאד: התוכחנו והיא השפילה אותי מאד, ואני בתגובה הרמתי עליה יד, אף לא נתתי מכה חזקה חס ושלום. היא החזירה לי סטיירה, היתה בבית מהומה גדולה, ובננו בן החמש ראה הכל. אני ואשתי לא מדברים, ההרגשה בבית גרועה מאד, ובגלל המצב נפלת לי לעצבות גדולה והסתכליות אסורות, ויש לי צער גדול שירדתי לתהום. אני לומד תורה כסדרן על פי שיטת רבנו, ומשתדל לעבד את השם בכל כחי בתפלה, אף מאז אני מתבייש מאד במעשים שלי ולא מסגל לשבת בכולל. איך אפטר לתקן את מה שקרה? איך אני לתקן את מה שהילד ראה? אני לא יודע אם אשתי תרצה בכלל להמשיך לחיות אתי... איך מפיסים אותה? תעזר לי בבקשה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רועי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שאין דבר יותר גדול וחשוב בשמים כמו שלום בית, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהם; אם יש אהבה בין הבעל והאשה אזי השכינה בתוך הבית, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה נמצאת.

ולכן אני מאד מאד מתפלא עליך איך באת לירידה כזו להכות את אשתך? הרי גם סתם להכות יהודי אחר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין נח:) המגביה יד על חברו אף על גב שלא הכהו נקרא רשע, על אחת כמה וכמה האשה שהיא עצם מעצמיה, איך נפלת בירידה כזו להכות את אשתך? אמת שהיא עצבנה אותך וכו' אבל בשביל זה צדין לא נותנים מכות וכו', ואם כבר אז כבר - אזי אתה צריך לבקש סליחה מאשתך ולהגיד לה שמהיום והלאה זה לא יקרה יותר.

בכלל טוב מאד שאדם לא יסתובב בתוך הבית כמו תרנגול וכו' אלא יהיה עסוק או ללכת לבית הכנסת להתפלל את השלש תפלות - שחרית מנחה ערבית, או ללכת לבית המדרש ללמד מקרא משנה וגמרא וכו' או ללכת לעבוד ולהביא פרנסה לבית, לא מסתובבים בתוך הבית בלא מעש ובלא כלום שמזה יוצאים אחר כך דברים כאלו וכו' שמתוכחים וכו' עד שמגביהים ידים רחמנא לצלן וכו'. ולכן ראה לפייס את אשתך ותקבל על עצמך שמהיום והלאה אתה לא מגביה ידים חס וחלילה על אשתך שזה עוון חמור מאד.

רבנו ז"ל למד אותנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קיב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, ולכן למה אתה נכנס לעצבות ומרירות ודכאון ונופל יותר ויותר בעומקא דסטרא אחרא וכו', ראה להחזיק מעמד ולא להשבר משום דבר, העבר אין וכו' ותעשה

התחלה חדשה, ומהיום והלאה תהיה רק בשמחה ותשמח את אשתך, ואף פעם אל תבואו לוכוחים, ואז תהיה הכי מאשר בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעו.

בעלי לא אוהב אותי, מתנהג אלי בקרירות ומתעלם ממני. מה אפשר לעשות?

שאלה:

מאת שרה: שלום לרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א. אני בת ארבעים ושנים, בעלי בן ארבעים ושמונה, אנחנו נשואים כמעט שש שנים וברוך השם יש לנו ילד מתוק. יש לבעלי שלשה ילדים מנשואים קודמים, והוא לא עובד כבר שנה בעקבות בעיה רפואית. לצערי בעלי לא אוהב אותי, מתנהג אלי בקרירות ומתעלם ממני כמעט תמיד. הוא משפיל ומבזה אותי הרבה מאד, ובדרך כלל הוא עצבני או עצוב. אני מרגישה שכחותי הולכים ואזלים וקשה לי לסבל את הקשר הזה. מה אפשר לעשות? בהזדמנות זו אבקש ברכה לכל הישועות, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

איש ואשה צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיו ביניהם תמיד שלום ואהבה והבנה הדדית ואז מצליחים בחיי הנשואים, הבעל צריך לתת תשומת לב לאשה, והאשה צריכה לתת

תשומת לב לבעלה, ואז מצליחים בחיי הנשואין. מה שאין בן כשצד אחד מנסה להשפיל את הזולת הנשואין האלו לא יצליחו.

ולכן את צריכה להיות חכמה ולתת חם ואהבה לבעלך, כי לא בחנם שהוא מתנהג אליך בקרירות ומתעלם ממך וכו' כי כנראה הוא התחתן עם קיר ולא עם אשה וכו', ואת פונה ערף אליו, אז מה את רוצה? ולכן תהיי חכמה ואת תתחילי אתו וכו' לתת לו חם ואהבה, ותראי איזה בעל טוב יהיה לך, בעל מצלח.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתעז.

האם יש ימים שאסור לערוך בהם חתונה?

שאלה:

מאת אברהם: האם יש ימים שאסור לערוך בהם חתונה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל, מובא שבסוף החדש הינו מכ"ד בחדש כבר לא עושים חתנות עד סוף החדש, מפני שאין בזה סימן ברכה, ויש דבר בזה.

אבל כפי גדל הנסיונות הקשים והמרים שעוברים היום על כל אחד ואחד, אזי יכולים להתחתן בכל יום שרק רוצים, כי בכל יום

יּוֹם מְאִיר בּוֹ הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכְּן לֹא צְרִיכִים לְדַאֵג כָּלֵל, כִּי עֲדִיף לְהִתְחַתֵּן מִלְּהַכְשֵׁל בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת, וְלִכְּן צְרִיכִים לְדַעַת שְׁכָל יוֹם יוֹם זֶה יוֹם מְצַלַח, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבַר.

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִבְשֹׁר לָנוּ תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתעת.

אָבִי נִפְטָר כְּנוֹצְרִי. הֵיכָן עָלִי לְצִיַּן אֶת יוֹם הַשָּׁנָה שְׁלוֹ:
בְּכַנְסִיָּה אוֹ בְּבֵית הַכְּנֻסָּת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת וְסָה: שְׁלוֹם רַב לְצַדִּיק.

אֲנִי גֵרַת צָדֵק, וְאָבִי הָיָה חֲסִיד אֲמוֹת הָעוֹלָם – הוּא הָיָה מְצִיל יְהוּדִים מִהֶגְרָמָנִים יְמוּח שְׁמֵם בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ, וְאָף יָשָׁב בְּכֹלָא וְעָבַר עֲבוּיִים קָשִׁים בְּגַלֵּל זֶה. וּמְכִינן שְׂאָבִי נִפְטָר כְּנוֹצְרִי אֲנִי מְאֹד מְבֻלְבֵּלֵת וְלֹא יוֹדַעַת מַה לַעֲשׂוֹת: הָאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְצִיַּן בְּכָל שָׁנָה אֶת יוֹם הַשָּׁנָה לִפְטִירְתּוֹ? וְאֵם כֵּן, הָאֵם צְרִיכִים לַעֲרֹךְ אֶת הָאֲזְכָּרָה שְׁלוֹ בְּכַנְסִיָּה אוֹ בְּבֵית הַכְּנֻסָּת? תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר פְּקוּדֵי, כ"ו אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל וְסָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁמֵאחֵר שֶׁהִתְגִּירְתְּ אֶת יְהוּדִיָּה כְּכֹל הַיְהוּדִים וְאֶת צְרִיכָה לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמְצִוּוֹת שֶׁצִּוְנוּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֶת גְּדֹל הַזְכוּת שֶׁלָּךְ אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב

גַּר צָדֵק, וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַזֵּהִירָה אוֹתָנוּ בְּאֵין סֵפֶר מְקוּמוֹת בְּיַקְרָת הַגְּרִים, וְלִכְּן תִּרְאֵי לְהַתְחַזֵּק בְּקִיּוֹם הַמְצֻוֹת הַמְעֻשִׂיּוֹת.

וּבַעֲנֵינֵן הָאָבָא שְׁנַפְטֵר כְּנוֹצְרֵי וְכוּ' אֲךָ יַעֲזֵן שֶׁהַצִּיל הַרְבֵּה יְהוּדִים מִהַעֲמָלָקִים הָאֲרוּרִים יִמַח שָׁמַם, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עֲבוּרָם, וְסָבַל עֲנוּיִים קָשִׁים וְכוּ' הֵרִי הוּא נִקְרָא מַחְסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְלִכְּן אֶת יְכוּלָּה לַעֲשׂוֹת אֶת הָאֲזָכָרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת דִּיקָא.

יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַמְצֻוֹת וְהַמְעֻשִׂים טוֹבִים שְׂאֵת עוֹשָׂה שִׁיְהִיּוּ גַם לְזִכּוֹתוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף מִי שֶׁמְצִיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִמִּיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאֲכַזְרִיּוֹת וְכוּ' אֵין מִסְפִּיק שְׂכָר לְתֵת לוֹ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתעט.

**הָאֵם 'קְבִיעַת עֵתִים לְתוֹרָה' פְּרוּשׁוֹ לְקַבֵּעַ זְמַן וְשָׁעוֹת
מְגִדְרוֹת לְלִמּוּד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת הַלֵּל: הָאֵם 'קְבִיעַת עֵתִים לְתוֹרָה' פְּרוּשׁוֹ לְקַבֵּעַ זְמַן וְשָׁעוֹת מְגִדְרוֹת בְּכָל יוֹם לְלִמּוּד תּוֹרָה, אוֹ שֶׁהֶעֱקַר זֶה לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם לְפִי הַפְּנְאִי וְלֹא דוֹקָא בְּשָׁעָה קְבוּעָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדְר פְּקוּדֵי, כִּי אֲדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל הַלֵּל נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבָךְ.

הַהֲלָכָה הַיָּא כְּשֶׁאָדָם קָם בְּבִקְרָה הוּא אוֹמֵר בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה, וְזֶה מוֹעִיל לוֹ עַד לְמַחֲרָת בְּבִקְרָה, כִּי אָדָם מְחַיֵּב לְלַמֵּד כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ תּוֹרָה,

הן ביום והן בלילה, ולכן מספיק פעם אחת שאומר ברכות התורה וזה מועיל עבור כל היום והלילה שאחריו, כי בעצם יהודי חייב ללמד כל היום תורה, אף לא כל אחד יכול לבצע את זה כי אנשים טרודים על המחיה ועל הפלפלה וכו' וכן יש שאר מניעות, ולכן "קביעת עתים לתורה" פרושו מתי שיש לו רק זמן שיגנב מהזמן ללמד תורה, וזה לא מחייב להיות באיזה זמן מסוים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפד) על מאמרם ז"ל (שבת לא) ששואלין את האדם בעת שתובעים ממנו דין "קבעת עתים לתורה" - הינו ששואלים אותו אם גזל מהזמן שלו ללמד תורה, כי קבע הוא לשון גזלה, ולכן אדם צריך לגזל מהזמן שלו וללמד תורה.

מה טוב ומה נעים כשאדם מסדר לעצמו סדר פרטי כדי שהוא יוכל ללמד תורה, כי אין לה טוב מקביעות - שיש לו זמנים קבועים כגון כשקם בבקר או מאמצע היום או לפני שהולך לישון, כי דבר שקבוע זה מצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפ.

אני חוטא בעוון החמור של הוצאת זרע לבטלה, ולא מצליח להפסיק. מה עושים?

שאלה:

מאת אפרים: שלום לכבוד הרב.

אני חוטא בעוון החמור של הוצאת זרע לבטלה ולא מצליח להפסיק. אני אומר לעצמי "די כבר עם זה!", אף נופל שוב ושוב. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אפרים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שצוון הוצאת זרע לבטלה זה עוון חמור מאוד מאד, כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולד, ובזה שאדם מוציא את זרעו לבטלה הוא הורג את הנולד שהיה יכול להולד, ולכן ענשו קשה מאד, ולכן לא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (נדה יג.) המוציא זרע לבטלה חייב מיתה, כי מכל טפה יכול להבראות ולד, והוא הורג את הנולד, ולכן זה עוון חמור מאד מאד.

ולכן כדי לתקן את זה, הדבר הראשון צריכים להתחתן, ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד להתחתן מה שיותר מקדם כדי להנצל מהחטא המגנה הזה שמטמטם את המוח והדעת והשכל, ולכן אשרי מי שזוכה להתחתן ואז אשתו משמרת אותו.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן עא) אף שהזהר מאד מאד מחמיר על זה ואומר שאין על זה תשובה, אני אומר שיש על זה תשובה, ועקר התשובה שמכאן והלאה לא יעשה יותר, ואתה צריך לדעת כי הבחירה בידך, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים.

אשרי מי שזוכה לחטף בכל יום לומר ח"י פרקים משניות שזה הורג את היצר הרע, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן יט) שאפלו אותם האנשים שנכשלים בעוונות חמורים ולא יכולים לצאת מזה, אם יקבעו לעצמם חק ולא יעברו ללמד בכל יום כף וכף, התורה תוציא אותם מהחשך והבץ שנפלו לשמה, ומקבל אצל אנשי שלומנו ש"כף וכף" זה אמירת ח"י פרקי משניות, ולכן אל תהיה בטלן, תקח את עצמך בידך ותאמר בכל יום ח"י פרקים משניות וזה יציל אותך מכל הזהמה שנפלת אליה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתך שאתה צריך להתפלל בכל יום אליו יתברך שיצילך מהחטא המגנה הזה. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפא.

אני רוצה לקנות בית ביבנאל. מאיזה קבלן כדאי לקנות?

שאלה:

מאת דניאל: שלום וברכה לכבוד הצדיק. ראיתי הרבה פרסומים לקניית בית ביבנאל עיר ברסלב מקבלנים שונים, ואני מאד מבלבל כי אני לא יודע מי אמין ומי לא. על מי הרב ממליץ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל דניאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

היום צריכים מאד מאד לשמר מקבלנים שלא מכירים אותם, כי הרבה אנשים נופלים בפח ושמים את כספם על קרן הצבי, כי הרבה פעמים הקבלנים בורחים באמצע העבודה והאדם נשאר תקוע.

ולכן אני ממליץ רק על שני קבלנים שאני מכיר אישית, והם השתפים מנשה רימונד נרו יאיר ושמואל ג'פרי נרו יאיר, וכן האברך יוסף חיים מזרחי נרו יאיר, כי את שתי החברות האלו אני מכיר אישית והם נאמנים מאד.

אתה לא יכול לתאר ולשער איך שיבנאל מתרחבת בגשמיות וברוחניות גם יחד, ואין שבוע שלא יכנסו שתים או שלש משפחות

חדשות מאנשי שלומנו ליבנאל, כי קהלֵתנו הקדושה קבלה שם טוב בכל ארץ ישראל, וכלם רוצים להצטרף אל קהלֵתנו הקדושה, ולכן אל תהיה בטלן, גם אתה ראה לבנות פה, ותצליח דרכך, כי כל אחד מאנשי שלומנו שקנה פה דירה או בונה דירה פה מצליח בגדול, ולכן תשתדל גם אתה להיות בין אלו המצליחים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפב.

**בנינו הקטן נפטר מהמחלה הממארת ואנו שבורים
ורצוצים. אנא, חזק אותנו!**

שאלה:

מאת אליהו וכרמית: לכבוד הצדיק הקדוש, שלום וברכה. אני ואשתי אבדנו בן בגיל שבע מהמחלה הממארת, ואנחנו שבורים ורצוצים ולא יכולים לחזר לחיי שגרה. אנחנו לא יודעים למה זה קרה לנו ואנו מאד מבלבלים. אנא חזק אותנו כי אין לנו כחות להחזיק מעמד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו וכרמית שיהיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

אתם צריכים לדעת כי יש דברים שאין בשכל האנושי להבין את זה וכו', יש נשמות שיוֹרדות לתקון לזה העולם למשך הזמן שקצוב להן ואחר כך כשגמרו את התקון שבאו בגלגול לתקן, אזי חוזרים למעלה וכו' וכו', ולכן אסור להרהר אחר המקום ברוך הוא וברוך שמו כי (איוב א כא) "הויה נתן והויה"ה לקח יהי שם הויה"ה

מברך", ולכן אל תהרהרו אחריו יתברך כי (תהלים קמה יז) "צדיק הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו", ומה שהקדוש ברוך הוא עושה יש בזה חשבון צדק שאנחנו לא מבינים ולא מסגלים להבין.

אני מאד מאד מבין את הכאב והצער שלכם ואני משתתף בצערכם הקשה, אבל מצד שני אתם צריכים לדעת מי יודע איזו נשמה גבוהה היא היתה, שהיתה צריכה לתקן איזה תקון בזה העולם, וכשגמרה את התקון עלתה למעלה. ולכן זכרו היטב (דברים לב ד) "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". אין לנו משג מה שקורה, דבר אחד עלינו לזכור, מה שאמר רבנו ז"ל בשעה שנפטרו לו הילדים: "עכשו אני יותר קרוב אליהם, כי לבסוף אני צריך להגיע אליהם", ולכן אסור להשבר משום דבר, וצריכים לדעת כי הכל בחשבון צדק וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב. אתם רק תתחזקו ותעזרו אחד לשני ותראו את הנסים והנפלאות שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא המנחם את עם ישראל ינחם גם אתכם ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפג.

לצערי אבדתי את אשתי ונשאיתי אלמן. מה הדבר הכי טוב שאני יכול לעשות לעלוי נשמתה?

שאלה:

מאת אלימלך: לכבוד הרב שליט"א.

לדאבוני ולצערי אבדתי את אשתי ונשאיתי אלמן. מה הדבר הכי טוב שאני יכול לעשות לעלוי נשמתה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלימלך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות כשאדם נותן צדקה לעלוי נשמת נשמה שנפטר בה בגיל צעיר, כי הצדקה מועילה בחיים חיותו של האדם ובפרט לאחר הסתלקותו מזה העולם, כמו שכתוב (ישעיהו נח ח) "והלך לפניך צדקך"; הצדקה שאדם נותן בזה העולם הולכת לפניו.

כל זמן שאדם חי הוא לא יודע מה זו צדקה והוא לא מעריך את מצות הצדקה, אבל מי שכבר יצא מזה העולם וכו' אז הצדקה מצילה אותו מכל מיני שרצים ועכברי שדה, תולעים, נחשים ועקרבים וכו' וכו'. אדם נפטר ועושים לויה, וכלם בוכים ומלנים אותו עד הקבר, חופרים בור, מכניסים אותו ומכסים אותו בעפר, וכלם הולכים הביתה. האבלים נכנסים לאהל האבלים, ובאים בשבעת ימי האבל כל מיני קרובי משפחה, כל מיני ידידים, שכנים, קרובים ורחוקים וכו' וכו', ומספרים ספורים וצוחקים, ואוכלים פצוחים פרות ושתייה כדי להפיג את הצער מהאבלים, אבל אף אחד לא שם לב מה קורה עכשו עם הנפטר? ואף אחד לא חושב מה אתו עכשו? הכניסו אותו בקבר וכסו אותו עם עפר ומה הלאה וכו' וכו'? אף אחד לא שם לב שיש עכברי שדה שברגע שמרגישים בשור טרי הם כלם רצים אל הנפטר וכן נחשים ועקרבים וכו' וכו' וגדל הצער שיש לנפטר את זה אי אפשר לתאר ולשער כלל, אבל בזה שאדם נתן צדקה הצדקה שומרת אותו מכל אלו השרצים והרמשים וכו' ובורחים ממנו והוא נשאר גופה שלמה.

ולכן אשרי אלו שמנציחים איזו הנצחה לזכות הנפטר או שכותבים ספר תורה לזכות הנפטר או שעוזרים להדפיס ספר לזכות

הנפטר או ששמים בבית הכנסת טבלה עם שמו לזכותו, או שאר מיני צדקה שעושים לעלוי נשמת הנפטר, וזה שומר אותו מכל מיני עכברי שדה וכו'. אל תקח את זה בקלות, כי רואים בחוש כשאדם רואה עכבר או אשה רואה עכבר הם מפחדים כל כך ורצים החוצה ולא רוצים להפנס הביתה עד שמוציאים את העכבר, אף שזה צחוק, כי הרי מה הוא יכול לעשות? הוא בסך הכל בגדל כמה סנטימטרים, ורק כשזומע פסיעות של בן אדם הוא נעלם כהרף עין אל החר שלו, ולמה אדם נגעל ממנו? למה אדם מפחד ממנו? הרי זו החיה הכי קטנה וכו'? אלא אף על גב דאיהו לא חזי מזלי חזי, והנפש נזכרת שהעכבר זה יהיה הראשון שיקבל את פניו ולכן הוא כל כך נגעל וכו' וכל כך מפחד וכו', אבל אם יש לאדם שכל ונותן בכל יום צדקה, על ידי זה הוא נצל מכל אלו השרצים והקדוש ברוך הוא שומר עליו, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שוחר טוב משלי יד) בא וראה כמה גדול כחה של צדקה, שהיא נתונה בימינו של הקדוש ברוך הוא; הרגע שאדם נותן צדקה לעלוי נשמת הנפטר הוא כבר נמצא בימינו של הקדוש ברוך הוא.

ולכן אשרי אדם שעושה חסד של אמת עם הנפטר ונותן צדקה לזכותו, ובפרט כשנותן את הצדקה לצדיק שדבוק בו יתברך בבטול כל הרגשותיו והוא מתפלל על נשמת הנפטר שיעלה מעלה מעלה ויגיע אל מקומו הראוי לו, שאין למעלה מזה.

הקדוש ברוך הוא המבשר בשורות משמחות יבשר לנו גם כן תמיד בשורות טובות, ונזכה לישועות ולנחמות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפד.

אני רוצה לעשות התחלה חדשה בעבודת השם ולהיות צדיק, אך קשה לי. בבקשה תעזר לי!

שאלה:

סאת עידו: שלום וברכה למורי ורבי שליט"א.
אני מאד רוצה לעשות התחלה חדשה בעבודת השם ולהיות צדיק וירא שמים. יש לי רצון פנימי להשתנות ולהיות תלמיד אמת של רבנו, אבל קשה לי. בבקשה תעזר לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר פקודי, כ"ו אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עידו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל אמר "חדוש כמוני עדין בעולם לא היה", ואמרו אנשי שלומנו שזה סובב על שיטת רבנו ז"ל שגלה לנו דרך חדשה בעבודת השם יתברך - שאדם תמיד צריך לשכח את העבר ולעשות התחלה חדשה בכל יום בכל שעה בכל רגע ממש, ולהתחדש, כי אין עוד דבר חשוב כמו ההתחדשות - לשכח את העבר ולעשות התחלה חדשה, ולזה זוכים על ידי שמרגילים את עצמם לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולומר לו: "רבנו של עולם! אני רוצה להיות איש כשר על כל פנים מעתה, אנא תעזרני לעשות התחלה חדשה על כל פנים מעכשיו וכו' וכו', כי אין עוד דבר שמקשר את האדם אל הקדוש ברוך הוא כמו השיחה בינו לבין קונו, שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות בלי שום חכמות כלל, רק להשליך את שכלו המדמה ולדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה שזו המדרגה הכי עליונה, ואת זה קבלנו מרבנו ז"ל מתנה, ואת זה יכניס משיח צדקנו בכל העולם בלוי, כמו שכתוב

(צפניה ג ט) "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה", שכלם ידברו אל הקדוש ברוך הוא.

העקר להוציא את הרצונות שיש לו אליו יתברך, כי אי אפשר להסביר את גדל המעלה של האדם שמוציא את הרצונות שלו אל הקדוש ברוך הוא, כי את כל הרצונות של האדם הוא צריך לראות שייצאו דרך פיו, הינו אם הוא רוצה להיות בכל חלקי התורה הקדושה ראוי לו להוציא את זה מפיו ולומר בכל פעם מחדש: "רבנו של עולם! אני רוצה לקבע לעצמי שעור במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש ובהלכה וכו' וכו', אוי רבנו של עולם! אני רוצה להיות דבוק בך ולא להסיח דעת ממך וכו' וכו' ולקיים את המצוות בשמחה עצומה כי סוף כל סוף המצוות הם רצונך" וכו' וכו', וזו השלמות - שאדם מוציא את הרצונות והכסופים שלו מפיו.

ואמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, אומנין הלכה ד) שאי אפשר לתאר ולשער את הגדל של הזכות של האדם שמוציא את הרצונות והכסופים שלו דרך פיו, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן לא) שכשאדם מוציא את הרצונות והכסופים שלו דרך פיו על ידי זה נארגים עולמות חדשים שעדין לא נבראו. ולכן תמיד תשתוקק אל הקדוש ברוך הוא ותוציא מהפה שלך את הרצונות שיש לך, שאתה רוצה להתחדש על כל פנים מעכשו להיות איש כשר, שזה הלמוד העמק של רבנו ז"ל שאמר "חדוש כמוני עדין בעולם לא היה", הינו בדרך הנפלאה הזו לעשות בכל פעם התחלה חדשה ולא להתאיאש בשום פנים ואפן אפלו שנפל כבר במקום שנפל, אשרי מי שחזק בזה ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתפה.

**מֵאֵז הַבֵּר-מִצּוּהָ אֲנִי נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית וְלֹא מִצְלִיחַ
לְהַפְסִיק. מָה עוֹשִׂים?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת נֶתַן: שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְכַבוֹד הַצְּדִיק.
תּוֹדָה רַבָּה לָךְ עַל כָּל הַמְּכַתְּבִים וְהַדְּבוּרִים הַמְּחַזְּקִים שְׂאֵתָה
מְרַעִיף עָלֵינוּ, עֲבוּרֵי הֵם מִמֶּשׁ טַל תַּחֲיָה וּבִלְעֲדֵיהֶם לֹא הִיִּיתִי
מְחַזֵּיק מֵעַמֵּד בְּקִדְשָׁה פְּשׁוּטוּ כְּמִשְׁמַעוּ.
אֲנִי בַחֲזוֹר בְּגִיל שְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה, וּמֵאֵז הַבֵּר-מִצּוּהָ אֲנִי נִכְשָׁל
בְּפָגַם הַבְּרִית. אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה הוֹרֵס לִי אֶת כָּל הַקְּדוּשָׁה אֲבָל
אֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרַע שְׂבוּעֵר בִּי. מָה הָעֲצָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיִּקְרָא, א' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אָדָר ב' ה'תשע"ד.
שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל נֶתַן גֵּרוֹ יְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵתָה צְרִיף לְדַעַת שֶׁהֲזֵרַע זֶה חֵלֶק מֵהַמַּח, וְכִשְׁאָדָם מוֹצִיא אֶת
זְרַעוֹ לְבִטְלָה עַל יְדֵי זֶה הוּא מֵיבֵשׁ אֶת חֵלְקֵי הַמַּח שְׁלוֹ, וְלִכְנֵן, אָמַר
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן לו) שֶׁעַל פִּי רַב הַמְּשַׁגְּעִים נַעֲשִׂים
מְשַׁגְּעִים רַק מִנְאוּף, שְׁנִכְשָׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית, וּבִפְרָט אֵלוּ שְׂמוֹצִיאִים
זְרַעַם לְבִטְלָה לֹא מְסַגְּלִים לְחֹשֶׁב יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים
לְגַמְרֵי וְרַחֲמָנוּת מְאֹד גְּדוּלָה עֲלֵיהֶם, כִּי הֵם תְּמִיד שְׂרוּיִים בְּעֲצָבוֹת
וּבִמְרִירוֹת וּבְדִכְפָּאוֹן פְּנִימִי וְכוּ'.

וְלִכְנֵן כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת זֶה, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הָרַ"ן סִימָן יט)
שְׂאֵפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שְׂשְׂרוּיִים בְּחֹשֶׁךְ גְּדוֹל וְעוֹבְרִים עַל עֲבֻרוֹת
חַמּוּרוֹת, אִם יַעֲשׂוּ לְעֲצָמָם חֶק וְלֹא יַעֲבֹר לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם "כָּךְ
וְכָךְ" - הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תּוֹצִיא אוֹתָם מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, כִּי

אין עוד שאלו תחתית כמו מי שנכשל בהוצאת זרע לבטלה, שזה מטמטם לו את המוח והדעת ומעקם לו את הלב בקשיות וספקות אחריו יתברך, וכן בקשיות וספקות אחר הצדיקים, וכל אלו שפגמו בכרית ובפרט בחטא המזהם והמגנה של הוצאת זרע לבטלה, יש להם קשיות על הצדיק וכו' ומוצאים בו כל הרע וכו' כמו שאמר דוד המלך (תהלים נה) "שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו"; אם אדם שולח ידו ולשונו בשלמיו, שהם הצדיקים הקדושים שעושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים - סימן שחלל בריתו, ולכן כל אלו שמדברים על הצדיק בירוע שהם משקעים בחטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה.

וכדי לצאת מזה, מקבל מאנשי שלומנו אשר "כף וכף" סובב על אמירת ח"י פְּרָקִים משניות, כי מי שנכשל בחטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה עליו להיות רגיל לומר בכל יום ח"י פְּרָקִים משניות שזה הורג את היצר הרע לגמרי. ולכן תהיה חזק בזה לומר בכל יום ח"י פְּרָקִים משניות ותראה שבמשך הזמן תטהר נשמתך מכל רע.

ועל כלם, עליך לדעת שעקר התקון לחטא המגנה הזה - להיות בשמחה עצומה, כי החטא הזה מושך את האדם לעצבות ולמרירות ולדכאון פנימי, ולכן תקן רבנו ז"ל לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים הנקראים "תקון הכללי", ולכן מה טוב ומה נעים באם תרגיל את עצמך לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים הנקראים "תקון הכללי" חק ולא יעבר כל ימי חייך, כי זה תקון גמור לפגם הברית, ומה גם שזה מכניס באדם להיות תמיד בשמחה.

אם תזכה לנסע אל ציון רבנו ז"ל אין למעלה מזה, יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשר לי בשורות משמחות ותצא מעצמך.

המאחל לך חדש מברך...

ג' תתפז.

**אני חי כל הזמן בהרגשה שלילית כלפי הסוכבים אותי.
איך משתחררים מזה?**

שאלה:

סאת אלי: שלום. יש לי בעיה עם הסביבה, אך אני יודע שבפעם הבאה היא בי. כל הזמן אני חי בתחושה שהאנשים שמסביבי לא אוהבים אותי ומדברים עלי מאחורי הגב, וזה גורם לי לחשב עליהם גם דברים רעים, אך בסופו של דבר אני רואה שטעיתי וזה היה רק דמיון. איך משתחררים מהדמיונות האלו שהורסים לי את המצב רוח?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אלי נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

כל אדם שחטא וכו' החטאים מעיקים עליו וכו' וממיתים אותו ממש כמו שכתוב (תהלים לד) "תמותת רשע רעה"; הרע שעשה זה מה שממית אותו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן ד) שהחטאים והעוונות הם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל לב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה ממית אותו ממש, כי מי שמסתכל תמיד על הזולת הוא נהרס לגמרי בגשמיות וברוחניות גם יחד. ולא בחנם שרבנו ז"ל למד אותנו על הפסוק (יחזקאל לג) "אחד היה אברהם" - שאברהם אבינו עבד את הקדוש ברוך הוא בכחינת אחד, הוא אף פעם לא הסתכל על אחרים, שזה עקר השלמות - שאדם אסור לו להתבלבל מאחרים, הוא צריך להסתכל רק על עצמו ולא יהיה אכפת לו מהזולת, וזה הגאולה הפרטית שלו, כי אין לך גלות יותר גדולה מזה שאדם תמיד מסתכל על אחרים, איך אחרים מתנהגים

וכו' ומה שהולך אצל אחרים, זו גלות גדולה מאד מאד, ומי שנופל בזה רחמנות גדולה עליו, ולכן אשרי מי שמתחיל להסתפל על עצמו ולא על אחרים, ואז יהיה נגאל מכל צרותיו.

רבנו ז"ל למד אותנו (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן לד) שכל בר ישראל יש בו נקדה מה שאין באחרים, ומה גם שהוא לא יכול לעשות כמו אחרים, ואחרים לא יכולים לעשות כמוהו, כי אם לא - לא היה נברא, כל אחד בא לזה העולם כדי להוציא את נקדתו הפרטית בזה העולם, ולכן למה לקנאות בזולת? וכבר אמר התנא הקדוש (אבות פרק ו) "ואל תתאוה לשלחנם של שרים ששלחנה גדול משלחנם"; אדם צריך תמיד להסתפל רק על עצמו איך לבנות את עצמו ואיך לקדם את עצמו וכו' וכו' ולא להתבלבל מהזולת כלל, כי מה יש לי עם הזולת? ואם ילך בדרך זו, אזי אף פעם לא יקנא באף אחר והוא יהיה הכי מאשר, שזו עקר העשירות של האדם, כמו שאמר התנא הקדוש (אבות פרק ד) איזה עשיר? השמח בחלקו; כל אדם צריך לשמח עם החלק שלו ולא להתבלבל מהזולת כלל.

להגיע לכל זה אי אפשר רק על ידי שיחה בינו לבין קונו, וצריכים להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו יתברך כל מה שעובר עליו, וזה מדביק את נשמתו בו יתברך, וממשיך עליו אור וזיו וחיות ודבקות באין סוף ברוך הוא, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, ואז כל החיים שלו הולכים בצורה אחרת לגמרי.

המאחל לך חדש מברך...

ג' תתפז.

אני עוסק בקרוב רחוקים. על איזו נקדה צריכים לשים את הדגש ביותר?

שאלה:

מאת גמליאל: לכבוד מעז ומגדול הרב הצדיק מיבנאל שליט"א.
שמי גמליאל, ובשנים האחרונות אני עוסק בקרוב רחוקים. ומכיון שתורתנו הקדושה ארכה מארץ מדה והיא ים שאין לו סוף, לעתים אני מבלבל ולא יודע על אילו נושאים הכי חשוב לדבר עם הקהל. על איזו נקדה צריכים לשים את הדגש ביותר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל גמליאל נרו יאיר לנכון קבלתי את מכתבך.

יסוד היסודות של היהדות, גלה לנו רבנו ז"ל שהוא נקדת השמחה - כי כשבר ישראל שש ושמח בזה הוא מגלה את טהר לבבו שהוא מאמין בהקדוש ברוך הוא שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א) כשאדם עושה מצוה בשמחה סימן שלבו שלם לאלוקיו, ולכן העקר לדבר תמיד ממדת השמחה כי שמחה היא רפואה גם בגשמיות ומכל שכן ברוחניות, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן ג) ברכות השמחה נתחזק כח השכלי, והמאכל והמשתה הם סבה גדולה לשמחת הלב ולהרחיק העצבות והדאגות.

ולכן העקר לדבר משמחה, וכן כשמקבצים את הרחוקים לפני שנותנים להם הרצאה ביהדות ובקיום מצוות מעשיות צריכים

להפעיל כלי זמר ולהקיד את כלם, כי על ידי שמחה נרחב הלב ובקלות יכולים לקבל מה שאומרים להם, כי העוונות של האדם הם הם הקלפות המסבבות אותו וגורמות לו להיות עצוב ממרמר ומדכא, ולכן העקר מה שצריכים לדבר עם הרחוקים זה רק מנקדת השמחה, וכן לשמח אותם, ועל ידי זה בקלות יכולים לפעל אצלם להחדיר בהם את האמונה הקדושה וכן לקרב אותם אליו יתברך, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א טז, כז) "עז וחדנה במקמו"; שמה אצלו יתברך שורה רק השמחה, כי השמחה זה הקדושה, ולהפך - החטאים והעוונות והסטרא אחרא הם מקור העצבות והמרירות והדכאון, ולכן אם רוצים לפעל אצל הרחוקים שיחזרו בתשובה ויתקרבו אליו יתברך צריכים להכניס בהם את מדת השמחה.

וזה יסוד היסודות שאף אחד לא קולט, ועל זה בא רבנו ז"ל לעולם שהוא בן השמחה העוסק לקשר אותנו אל מקור השמחה. ולכן עלינו לצית אותו בתמימות ובפשטות גמורה, וכך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן כד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד; לא שרבנו ז"ל נותן לנו עצה להיות בשמחה וכו' אלא הוא אומר שזו מצוה גדולה מאד מאד להיות בשמחה, ואמר שגם חכמי הרופאים אמרו שכל המחלות והחלאים הרעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה. ולכן מכרחים לדבר בכל יום ובכל שעה רק משמחה, כי השמחה היא רפואה בין בגשמי ובין ברוחני.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכה לקרב רחוקים אליו יתברך אשר אין למעלה מזה.

המאחל לך חדש מברך...

ג' תתפח.

**למדתי בפרושכם "נהרי אפרסמון" ומצאתי בו סתירה.
האם תוכלו לתרץ לי אותה?**

שאלה:

מאת משה: למדתי בספר ספורי מעשיות עם פרוש 'נהרי אפרסמון' את ספור ה'בת מלך', ומצאתי סתירה - פעם נאמר שהבת מלך זו התפלה ופעם נאמר שזו הנשמה. האם יש הסבר לסתירה זו? אשמח מאד לקבל את תשובתכם כי זה גרם לי חלישות הדעת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל משה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כלל גדול בספרי המקבלים שכל בחינה כלולה מכל הבחינות - פעם המלכות נקראת "בת מלך", פעם נקראת מדת המלכות "תפלה" ופעם נקראת מדת המלכות "נשמתו של האדם" שמלבשת בגופו הגשמי וכו' וכו' וכן הלאה, ואת זה תמצא בספר "שערי אורה" איך שמגלה שכל תבה בתורה שיכת לספירה אחרת, ולפעמים באותה ספירה נקראים כמה פעמים ענינים אחרים וכו'.

ולכן אני לא יודע למה אתה צריך שתהיה לך חלישות הדעת וכו'? תגיד שאתה לא מבין ואתה רוצה להתעניין מה זו הסתירה ביניהם וכו', אבל לא חלישות הדעת וכו', יותר טוב שתהיה לך חלישות הדעת שיכולים לעבור לך ימים שלמים שאתה בכלל לא זוכר את הקדוש ברוך הוא, כי השלמות בזה העולם לבוא לדבקות כזו שלא להסיח דעת ממנו יתברך, ותגיד לי את האמת, כמה ימים אתה באמת זוכר את הקדוש ברוך הוא ולא מסיח דעת ממנו? ולכן

למה יש לה חלישות הדעת על שטיות וכו' ועל דברים שאֵתה לא מבין וכו' תגיד שאֵתה לא מבין, ותסלחו לי ותסבירו לי וכו' וכו'.

אדם צריך מאד מאד לשמר שלא תהיה לו שום חלישות הדעת, כי כִּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (ספר המדות אות המתקת דין סימן ב) חלישות הדעת הינו עצבות על ידי זה בא רע מזל, ועל ידי רע מזל מדת הדין שולטת בו. ולכן איפה הדעת והשכל שלך? כשאֵתה לא מבין משהו וכו' או שיש לה איזו קשיה וכו' זה צריך להחליש את דעתך? אני מאד מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתראה להתחזק, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך, ויותר טוב שתחיל ללמד הרבה ואז תראה שאין שום קשיות וכו' ושכל הקשיות באות מחמת שלא למדו.

המאחל לה חדש מברך...

ג' תתפט.

בשביל מה ברא הקדוש ברוך הוא את הסמים בעולם?

שאלה:

מאת רפאל: שלום לכבוד הרב. האם יהודי שהשתמש בסמים יכול לחזור בתשובה ולהיות יהודי כשר וצדיק? ובשביל מה ברא השם יתברך את הסמים בעולם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד. שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל רפאל נרו יאיר לנכון קבלתי את מכתבך.

על כל דבר בעולם מועילה תשובה, אין דבר כזה שלא תועיל תשובה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) שובה

ישראל אפלו כפרת בעקר, אדם עומד בשוק ומחרף ומגדף, והקדוש ברוך הוא אומר לו עשה תשובה ביני ובינך ואני מקבלך; רחמנא ליצלן אדם מחרף ומגדף כלפי מעלה ברבים, עם כל זאת הקדוש ברוך הוא אומר לו בא תחזור בתשובה, ואני מקבל אותך. וכן אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ט). ידו של הקדוש ברוך הוא פרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה; הקדוש ברוך הוא מחכה לכל בר ישראל שיחזור בתשובה, ואיך אתה שואל שאלה טפשית כזו: "האם אדם שלקח סמים מועילה לו התשובה?", על כל דבר בעולם מועילה תשובה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן מט) שעקר התשובה השלמה היא כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשהוא עובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש ועכשו פונה ערף מהם וכופה יצרו, מבלי לעשות עוד מה שעשה, זהו עקר התשובה השלמה, ורק זו נקראת תשובה.

ולכן גם אדם שהשתמש בסמים בודאי שיכול לחזור בתשובה ולהיות צדיק גדול מאד, ובלבד שיקבל על עצמו שלא יחזור לסורו וכו'. אתה צריך לדעת שהסמים שורפים את תאי המוח, ומסכן אדם שנפל בסמים הוא לא יכול לצאת מזה וכו' והוא לא יכול לחשב ישר וכו'. את הסמים ברא הקדוש ברוך הוא כדי לעשות מזה תרופות וכו' וזה מעשה רוקח שידע איך לערבב את הסמים כדי שתהיה לאדם רפואה וכו' כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן א) שכל הרפואות באות מהעשבים, שמהם עושים את הסמים שמרפאים את האדם, אבל אלו הרוצחים וכו' שרוצים לעשות כסף לוקחים סמים ומוכרים את זה ומאמללים אנשים, כי מי שלוקח סמים הוא האמלל הכי גדול, כי הוא כבר לא יכול לתפקד בכלום.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתעזב את כל השטיות האלו ותחזור בתשובה שלמה, והקדוש ברוך הוא יקבל אותך. וזכר מה שאמר

רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן קיב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן.

המאחל לה חדש טוב...

ג' תתצ.

התחלנו בהרצליה פעילות של הפצה וקרוב בדרכו של רבנו, ואנו זקוקים לברכתו של הרב

שאלה:

סאת ליאור דוד: שלום לכבוד הרב.

רציתי לספר לרב שפתחנו בהרצליה שעור בתורתו של רבנו הקדוש, וברוך השם השעור מצליח מאד. במקביל התחלנו בהפצה של הקנטרסים.

רציתי לבקש מהרב שיחזק ויברך אותנו שהשעור ימשיך ויהיו לנו ישועות גדולות, ובעזרת השם ובזכות הברכה של הרב הכל יצליח!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ליאור דוד נרו

יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריכם ואשרי חלוקכם שפתחתם בית הכנסת "היכל הקדש" על שם רבנו ז"ל שאין למעלה מזה, כי בכל עיר ועיר צריך להיות בית הכנסת על שם רבנו ז"ל, וצריכים לקרב את כל העיר אל הקדוש ברוך הוא כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שגזכה לפרסם אותו בעולם ואת הלמוד שלו, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב סימן ח) שצריכים להוסיף

שכנים אל בית התפלה, הינו לגלות לכלם את הענין של השיחה בינו לבין קונו - תפלה והתבודדות שזו המתנה הכי יקרה שקבלנו מרבנו ז"ל, ואשרי מי שזוכה להחדיר את זה בעוד יהודי, שנעשה מזה צרופים בכל העולמות, שאי אפשר לתאר ולשער את הנחת רוח שגורמים להקדוש ברוך הוא כשעוד יהודי מדבר אליו, וזו תהיה עבודת משיח צדקנו שיכניס בעולם את הענין של שיחה בינו לבין קונו, ולכן עלינו לפרסם את דעת רבנו ז"ל בכל עיר.

והעולה על הכל ענין ההפצה - להפיץ את ספרי רבנו ז"ל זה דבר גדול מאד מאד, כי רבנו ז"ל מחזק ומעודד ומשמח את כלם, ויש לו דבורים אל כלם, והספרים כבר עושים ממילא את שלהם, ולכן אנחנו צריכים רק להפיץ את החוברות והקנטרסים שהם תמצית דברי רבנו ז"ל וזה כבר עושה את הפעולות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחו, ותתאספו לכל הפחות פעם אחת בשבוע לדבר מרבנו ז"ל ומעצותיו הקדושות ותחזקו אחד את השני, ובפרט בשבת שזה דבר גדול מאד מאד. הקדוש ברוך הוא יתן לכם הצלחה מפלגת, ואשריכם ואשרי חלקכם שיש לכם חלק בהפצת מעינות החכמה חוצה.

המאחל לך חדש שמח...

ג' תתצא.

אני חיה עם גבר ערבי והקשר שלנו מתקדם לכוון חתונה. האם להאמין לו שכונתו אמיתית?

שאלה:

מאת יסמין: אני חיה עם גבר ערבי שנמצא בתהליכי גיור מתקדמים, יש בינינו אהבה חזקה ואני חושבת שהוא מאד רציני. הוא בחר עם מדות טובות מאד ודואג לי לכל צרכי.

אני רואה שזה הולך לכאן של חתנה. האם להאמין לו שסכנתו
אמתית? ומה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל יסמין תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אוי לאותו בושה אוי לאותה חרפה שבת ישראל תלך אל גוי ותחיה אתו, הרי חכמינו הקדושים אומרים (סוטה ג:) העובר עברה - קשורה בו ככלב, הינו שתמיד העברה מסבכת אותו ורצה אתריו, וגדל הבזיונות שיש לו את זה אי אפשר לתאר ולשער כלל. ולכן אני לא מבין איך בת ישראל יכולה לפל בפח כזה וכו' זה בא רק מקלות הדעת שיש באשה וכו' שנמשכת אחר תאוות מגנות וכו' עד שמפקירה את עצמה אפלו לגוי ערל טמא וכו'.

על הכל יכולים לחזור בתשובה, ויעזר הקדוש ברוך הוא שתקחי את עצמך בידך ותחזרי בתשובה שלמה. בענין גיור וכו' את צריכה להיות בקשר עם רב רציני גדול בתורה ולהתייעץ אתו, כי אני לא נכנס בפרטים אלו וכו' מכמה טעמים הכמוסים עמדי.

יעזר הקדוש ברוך הוא שרוח טהרה תכנס בך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך חדש מברך...

ג' תתצב.

**מהן ההנהגות של אנשי שלומנו ביום הפורים
ובמשתה היין?**

שאלה:

מאת אש"ר: שלום רב לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א.
חג הפורים קרב ונא, ואנו מתכננים לערוך משתה פורים
בקהלתנו. ברצוננו לדעת מה ההנהגות של אנשי שלומנו
ביום הקדוש הזה בכלל, ובמשתה בפרט.
תודה רבה על כל התמיכה והחזק שאתה נותן לנו, ויהי רצון
שנזכה לראות אותך בא לגור בביבנאל בקרוב, מתוך בריאות
איתנה לך ולרפנית, ובביאת משיח צדקנו בקרוב ממש!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אש"ר נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אצל אנשי שלומנו נוהגים לעשות את סעודת פורים אחר
הצהרים, מתאספים יחד ואוכלים סעודת פורים ושותים יין, אבל רק
יין ולא שום משקה המשכר אחר, ורוקדים ושמחים ומבקשים ממנו
יתברך כל מה שצריכים, כי בפורים זה עת רצון גדול בשמים, עד
כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי מגלה פרק א הלכה ד) כל מי
שהוא פושט ידו לטל נותנים לו; ופרשו הצדיקים שבפורים כל מה
שהאדם מבקש הוא מקבל, כי בפורים נתגלה אור עליון מאד בלי
שום לבושים, אור כזה שנתבטלת הטמאה עד שלא יודעים בין ארור
המן לברוך מרדכי, כי מרב התפללותו באין סוף ברנף הוא כבר לא
יודעים את ההפרש וכו' ולכן זה עת רצון גדול בשמים.

וראו בחוש בכל קבוצי אנשי שלומנו שהתקבצו יחד בפורים

איך שְׁקָדוֹ וְרָקְדוֹ וְרָקְדוֹ וְכוּ' וְכוּ' וְהַרְקוּדִים הֵיוּ בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוּלָה וְלֹא בַּפְּרָאוֹת, וּבְכּוֹ בְּכִיָּה שֶׁל שְׂמֵחָה וּבְקִשׁוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׂיַחוּס וִירַחֵם עֲלֵיהֶם, וְרֵאוּ הַמוֹן יְשׁוּעוֹת שֶׁפָּעְלוּ בַּפּוּרִים.

וְלֹא כְּמוֹ שְׁנוֹהֲגִים בְּנֵי אָדָם לְהִשְׁתַּכֵּר בְּמִשְׁקָה הַמְּשַׁכֵּר כְּמוֹ עָרָאק וְכוּ' אוֹ שְׂאָר מִשְׁקָאוֹת חֲרִיפִים שֶׁשׁוֹרְפִים אֶת הַגּוּף וְאֶת הַמֶּחֶ וְכוּ' וּמְטַמְטָמִים לוֹ אֶת הַלֵּב וְהַדַּעַת עַד שְׁנוֹפֵל כְּמוֹ שְׂכוֹר שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ בֵּין יְמִינוֹ וּשְׂמָאלוֹ וְכוּ', פּוּרִים זֶה עֲנִין תְּשׁוּבָה שֶׁל אֲהָבָה שֶׁמֵּרַב אֲהָבָה שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַזְקִים בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, נוֹשְׁקִים אֶת הַזּוּלָּת וְכוּ' וְהַכֵּל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וְלֹא בַּפְּרָאוֹת.

צְרִיכִים לְזַכֵּר שֶׁבְּרַפְתַּת הַמְּזוּזָה זֶה מְדַאוּרֵייתָא וְלִכְּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר בַּפּוּרִים לְבָרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּזָה וְלְהַקְפִּיד בְּזֶה יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנָה, כִּי פֶּן וְאוּלַי מְרַב שְׁכָרוֹת הוּא יִשְׁכַּח לְבָרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוּזָה, וְאוֹתוֹ דָּבָר בְּתַפְלַת עֲרִבִית שֶׁזֶה מְדַרְבְּנָן - צְרִיכִים מְאֹד לְהַקְפִּיד לְהַתְּפַלֵּל עֲרִבִית בְּכוּנָה גְּדוּלָה, וְכוּ' וְאִף שֶׁזֶה פּוּרִים עִם כָּל זֹאת אֲסוּר לַעֲשׂוֹת מִהַעֲקָר טָפֵל וּמִהַטָּפֵל עֲקָר כִּי גַם הַשְׁכָּרוֹת צְרִיכָה לֵהִיּוֹת בִּישׁוּב הַדַּעַת גְּדוּל מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכְּנוּ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בַּפּוּרִים כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב סִימָן עַד) שֶׁעֲכָשׁוּ כָּל הַהִתְחַלּוֹת מַפּוּרִים וְכוּ' וְלִכְּן אֲשַׁרֵּי מִי שֶׁעוֹשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בַּפּוּרִים - הֵן לְהַתְּבַדֵּד עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהֵן לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל יְדֵי זֶה אֵל רַב טוֹב הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן יִזְכָּה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

ג' תתצג.

אני לא מרגיש שום התקדמות בעבודת השם וזה כואב לי מאד. מה העצה?

שאלה:

מאת טל: שלום לכבוד הרב. השם ישלח לכם רפואה שלמה מן השמים, אמן.

אני נמצא בצער גדול מזה שאני לא רואה שום התקדמות בעבודת השם - אני לא מרגיש שאני מתקן את המדות, לבי סתום ואטום בתורה ורק מדי פעם אני מרגיש איזו התנוצצות, כל פעם יש לי עליות וירידות בנפש וגם במעשים עד אין מספר ממש.

אני מתפלל ובוכה להשם כמעט בכל יום שיושיע אותי, מתפלל על ישוב הדעת, על תקון המדות, על יציאה מתאוות, שטיות ודמיונות שעוברים עלי וכו', ומתפלל גם על משפחתי ועל חברים ומקרים שאני רואה בצרתם וצר לי.

אני מבקש לצאת מהחובות וּשְׁנֵזֶכָה לקנות דירה פה בבאר שבע, שאשתי לא תעבד קשה וּשְׁתוּכַל להיות יותר בבית בלי הרבה לחץ, שיהיה לי חדר שבו אוכל לעבד את השם, בית שיהיה בו הכנסת אורחים ושעניים יבואו לאכל, בית שיפיץ את האור של רבנו ואת אמונת השם, אבל אני מתיאש שכלום לא הולך לי.

באמת שאני לא בבחינת "פן יהרסו", אבל אני מלא רצונות לעשות את שליחותי וקשה לי מאד שלא הולך לי - לא בתור אבא, לא בתור בעל, וכמה שאני משתדל לישב עצמי ולעשות חשבון נפש, אני פשוט מתיאש כי אין לי עם מי להתיעץ אז אני הולך להתפלל להשם, וגם אחר כך אני לא מבין את הרמזים ואני לא מקבל שום תשובה שאני מבין. ממש קשה לי, ואני מבקש מכבודו שיתן לי עצה. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל טל נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות שלך הן מפני שאתה לא שמח ואתה נמשך מאד
מאד אל העצבות והמרירות והדכאון, ולכן אין לך שבע. רבנו ז"ל
אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן עו) על מאמרם ז"ל (יומא עד) סומא אין
לו שבע, כשבר ישראל שש ושמח הוא מרגיש שהקדוש ברוך הוא
נמצא אתו עמו ואצלו ועל ידי זה יש לו שבע, כי כל מה שהוא עושה
הוא שמח, ויודע שהוא עושה את הרצון של הקדוש ברוך הוא - הוא
מתעטף עם ציצית בכל יום, הוא מניח תפלין בכל יום ויש לו מזוזה
על פתח ביתו בכל יום, ושאר מצוות שהוא מקיים בכל יום ויום
וכו', והוא כל כך שמח עמהן עד שיש לו שבע שמרגיש את אמתת
מציאותו יתברך עמו, כי כל מצוה זה הקדוש ברוך הוא בעצמו, ואמר
רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א סימן ה) כשאדם עושה מצוה בשמחה
אזי הוא נכלל בתוך שמחתו יתברך, ולכן לאדם הזה תמיד יש שבע
וישוב הדעת, מה שאין כן כשאין לאדם את המדרגה הזו - להיות
בשמחה עם כל מצוה ומצוה, אז הוא תמיד רעב וצמא וכו' ואין לו
שבע, וכל מה שרק לא יעשה ברוחניות הוא מרגיש חסרון גדול מאד.

ולכן אתה צריך לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק
בשמחה ולשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך וזה יביא אותך
אל תכלית המדרגה העליונה. וזכר גם זכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי
מוהר"ן חלק א סימן עב) שגם בעבודת השם יתברך יש ענין של "פן
יהרסו", שאין לאדם מדת הצמצום וכו' אזי הוא בא להרבה שטיות
עד שנפול בנפילה אחר נפילה, ולכן אתה צריך לעבד מאד מאד על
נקדת השמחה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתתמיד הרבה בספרי רבנו ז"ל ושם
תמצא מרגוע לנפשך.

המאחל לך חדש טוב...

ג' תתצד.

**מה יקרה אם יסגרו את גבולות אוקראינה ולא יאפשרו
לנסע לאומן לראש השנה?**

שאלה:

מאת נחמן: שלום וברכה לצדיק שליט"א.

בשבועים האחרונים אנו שומעים על מהומות גדולות
שמתחוללות באוקראינה, וכעת גם הרוסים מתחילים
להתערב, ובתקשרת אומרים שיש חשש רציני שתפרץ
מלחמה.

מה יקרה אם חס וחלילה יסגרו שוב את גבולות המדינה ולא
יאפשרו לחסידי ברסלב לנסע לאומן לראש השנה. מה נעשה
אז?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל נחמן נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות אמונה סימן מד) מלחמה
אתחלתא דגאולה היא, ובשעה שרואים שאמות העולם מתגרות זו בזו
יכולים לצפות לגאולה. יעזר הקדוש ברוך הוא שזה יהיה כבר פתח
לגאולה, שהרוצחים האלו הן הרוסים והן האוקראינים וכו' שהרגו
ושחטו ושרכו וחקנו בכל מיני מיתות משנות ומיתות אכזריות במשך

מאות שנים את אחינו בני ישראל אנשים נשים וטף ברציחה הכי גדולה, שתהיה להם כבר מפלה גדולה מאד ונזכה להגאל גאלת עולם.

אנחנו מצפים ומקווים שנוכל להיות בראש השנה באומן, כי רק שמה הוא הקבוץ הקדוש שלנו, ואין לזה שום תחליף בשום מקום, לא כמו שכמה טועים ומטעים אומרים וכו', עם כל זאת, אם חס ושלום לא יוכלו לנסע על ראש השנה לאומן, אזי כל אנשי שלומנו בכל עיר ועיר יעשו שמה קבוץ, כי בפרוש גלה לנו מוהרנ"ת ז"ל שאיפה שמתקבצים עשרה מאנשי שלומנו בהתקשרות אל רבנו ז"ל על ראש השנה - שמה נעשה הקבוץ. כמוכן, שהקדוש ברוך הוא יתן לי את החיים, אני אעשה את הקבוץ ביבנאל עיר ברסלב, וכל מי שיצא לבוא - שיבוא, וכל מי שיצא לעשות קבוץ בעירו - אשרי לו ואשרי חלקו כי רבנו ז"ל לא מצמצם בשום מקום פרטי ואצל שום אדם פרטי, רק איפה שמדברים ממנו - שם נמצא רבנו ז"ל.

מה לנו עכשו להתבלבל מכל זה, עד ראש השנה יכול להיות הכל מסדר ונזכה להיות אצל רבנו ז"ל בכל שנה באומן דיקא על ראש השנה, ולא כדאי עכשו להתבלבל מזה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל שעם ישראל יהיו שמורים מהרוצחים האלו.

המאחל לך חדש מצין...

ג' תתצה.

בעלי התלבש על בגנו הבכור, וכל הזמן הוא משפיל ומכה אותו. מה עושים?

שאלה:

מאת שושנה: לכבוד הרב חדש טוב ומברך. יש לנו שמונה ילדים, ואני לא יודעת למה, אבל בעלי התלבש על בגנו הבכור והוא תמיד כועס עליו, משפיל אותו ומכה אותו. הוא ילד טוב מאד, וכואב לי מאד שבעלי עושה אותו הכבשה השחורה של המשפחה. איך מתמודדים עם מצב כזה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חדש אדר ב' ה'תשע"ד. שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל שושנה תחיה לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל אדם אוהב את הבכור שלו יותר מכל הילדים, וזה טבע בריא אצל רב בני האדם, והם מסתכלים עליו שהוא יהיה הרגמא לשאר הילדים, והאבא רוצה שהבן הבכור ילך בדרך, ורגשית הוא אוהב אותו מאד מאד כי הוא קשור אליו וכו' וכו' אבל אם האבא בטבעו כעסן וקפדן וכו' אם הוא רואה שהבן הבכור לא הולך בדיוק כמו שהוא רצה וכו' או כפי שהוא דמין וכו' אזי הוא נותן לו מכות רצח וכו' שזו טעות חמורה, וזה בא לא מרע לב וכו' אלא מרב אהבה ורגש שיש לו כלפיו ומזה שרצה לראות אצלו מה שעדין לא נברא וכו'.

ולכן מה שאת צריכה לעשות - רק להסביר לבעלך שירחם על הבכור כי הוא הורס אותו בשתי ידים. הילדים צריכים הרבה

סבֿלנות, וְרַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד בְּכָל־לַיּוֹת שְׁאִסוּר לְהַכּוֹת אֶת הַיְלָדִים, כִּי עִם מַכּוֹת לֹא מַגִּיעִים לְשׁוּם מְקוֹם אֲלָא מֵעַצְבָּנִים אוֹתָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

אֵל תַּפְסִיקִי לְטַפְטֵף לְבַעַלְךָ יוֹם יוֹם שְׁעָה שְׁעָה שְׂיִרְחַם עַל הַבְּכוֹר שְׁזָה הַכְּלִיל תַּפְאֶרֶת שֶׁל הַמְּשַׁפָּחָה, וְאֲדַרְבָּה, תִּשְׁחַקִּי עַל הַרְגָּשׁוֹת שְׁלוֹ, וְכוּ' וְתַכְנִיִּסִי בּוֹ רִגְשֵׁי אִשְׁמָה, מַה הוּא רוֹצֵה מֵהַבֵּן הַבְּכוֹר שְׁלוּ? וְאֲנִי בְּטוּחַ שְׁבֻזָּה שְׁתַּטְפְּטִפִּי לוֹ יוֹם יוֹם שְׁעָה שְׁעָה וְתַעֲזוּרֵי רַחֲמִים מְרַבִּים עַל הַבֵּן הַבְּכוֹר לִפְנֵי בַּעַלְךָ אֲזִי הוּא יִפְסִיק, וְלִצְעָרְנוּ הָרַב זֶה טֹבֵעַ רַע שֵׁישׁ אֲצֵל הַמוֹן אֲנָשִׁים שְׂדִיקָא מִהַבְּכוֹר רוֹצִים לְרֹאוֹת דְּבַר שְׁעֲדִין לֹא הָיָה וְכוּ' וְקָשָׁה לְהַסְבִּיר אֶת זֶה לְמִי שְׁלֹא מִבֵּין אֶת זֶה וְכוּ' וְלִכֵּן אֶת תַּעֲשֵׂי אֶת שְׁלֹךְ לְעוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים עַל הַבֵּן הַבְּכוֹר שְׁלֹךְ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן שֶׁכֵּל וְדַעַת לְבַעַלְךָ שְׂיִפְסִיק לְרַדְּף אוֹתוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבָרְךָ...

ג' תתצו.

אֲנִי חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲךָ בַּעֲלֵי עֲדִין לֹא. אִיךָ עָלִי לְהַתְּנַהֵג אֶתוֹ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת לִילֶךְ: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק.

אֲנִי וּבַעֲלֵי חֲזַרְנוּ בְּתִשׁוּבָה, אֲךָ שְׁנֵינוּ לֹא נִמְצָאִים בְּאוֹתָהּ רַמָּה - אֲנִי לְקַחְתִּי אֶת הַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה בְּרִצְיוֹנוֹת גְּדוּלָה, וְאֵלוּ בַּעֲלֵי מִסְגָּל לִישׁוֹן כָּל הַשָּׁבֶת, לֹא לְהַתְּפַלֵּל כָּלֵל, וְלִזְלֹזֵל בַּמְצוּוֹת. אִיךָ עָלִי לְהַתְּנַהֵג אֶתוֹ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויקרא, א' דראש חודש אדר ב' ה'תשע"ד.
 שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל לילך תחיה
 לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שחזרה בתשובה זה לא דבר קל, בפרט אחד
 שאכל טרפות ונבלות, בשר החזיר והשפן וכו' שהרמב"ם אומר (אגרת
 תימן) שמי שאוכל טרפות ונבלות הרי זה הדם שלו מתעפר וקשה
 לו לקבל את האמונה, ולכן הולך לו בקשי לחזור בתשובה, וכן מי
 שפטם את עצמו באכילת חמץ בפסח רחמנא לצלן ואכילה ביום
 הכפורים וכו' ובפרטי פרטיות מי שעבר על כל העריות שבתורה
 וכו' העברות האלו מחלחלות בו ולא נותנות לו מנוח, ולכן באה לו
 החזרה בתשובה מאד מאד קשה, וצריכים הרבה סבלנות.

את צריכה לדעת שאשה יש לה כחות הנפש בלתי רגילים ולכן
 עליה להרבות בדבורים אל בעלה, וסוף כל סוף גם בו תכנס רוח
 טהרה שיחזר בתשובה שלמה בלב אמת ולב נכון.

חזרה בתשובה זה לא מהדברים הקלים, כי מי שהיה עד עכשו
 בחשך קשה לו מאד לקבל פתאום את האור הגדול, ולכן צריכים
 הרבה סבלנות עד שחוזרים בתשובה עם לב אמת ולב נכון ומכל שכן
 וכל שכן שבעל תשובה צריך תמיד לזכור את העבר שלו כדי שלא
 יתערב בדברים שלא שייכים אליו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתהיה לך סבלנות גדולה לגבי בעלך,
 ולאט לאט תפסטי לו מה זו חזרה בתשובה, ואני בטוח שסוף כל
 סוף תפעלי אצלו.

המאחל לך חדש מברך...

ג' תתצז.

**קראתי בספר 'פעלת הצדיק' בענין התקון הכללי, ויש לי
כמה שאלות**

שאלה:

מאת רביד אדיר: יישר כח על כל פעלכם, נהניתי מאד
לשהות במחיצת הרב בשבת.

התחלתי לקרא בתענוג עילאי בספר 'פעלת הצדיק' שהרב
נתן לי על תולדות חייו המרתקים של רבי נחמן מברסלב,
אולם לא ממש הבנתי משהו בענין התקון הכללי: מובא בספר
שביום ראשון פרשת פקודי כ"ח באדר, נכנס רבי נתן אל רבנו
ז"ל ובקש רשות שיגלה לו רבנו את העשרה מזמורי תהלים,
אך רבנו לא רצה לגלות לו ואמר לו שיהיה עת אחר לזה. אז
נסע רבי נתן לנמירוב, ובאותו יום בערב גלה רבי נחמן את
הסוד של אותם עשרה מזמורי תהלים לרבי אהרן מברסלב
ורבי שפתלי מנמירוב. ואני שואל: מדוע לא גלה את זה לרבי
נתן שהיה תלמידו המובהק? ומה גם שכמובא בספר (בעמוד
תקפ"ה) זה היה באותו יום?

ועוד דבר: מובא שם באותו עמוד שמי שראה קרי מחמת רבי
אכילה ושתייה או חלשה ועיפות או שלא שכב כראוי, זה אינו
כלום. השאלה שלי: האם מי שראה קרי בשוגג כתוצאה מכל
אלו לא צריך לעשות שום תקון לדבר? והלא קריאת שמע
שעל המטה היא זו שמסיעת לתקון כל אותם פגמים שנעשו
בשוגג כמובא בזהר?

לסיים, היות ואני עוסק בקרוב של בני נער רבים ויש אחריות
כבדה על כתפי, אשמח אם הרב יסביר לי האם התקון הכללי
הוא תקון גמור רק לבעלי תשובה שהפסיקו עם הפגם, או
שהוא שך גם למתחזקים שעדין נופלים בענין ההוא ויועיל
הדבר גם אם חטאו במזיד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רֵבִיד אֲדִיר נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אין אתה יכול לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לך שאתה מזוכה את הרבים, אשר זכות הרבים תלויה בידיך, כי לקרב בנים ובנות אל הקדוש ברוך הוא, זה הדבר הכי חשוב שרק יכול להיות, כמוכא בזהר (תרומה קכ"ח): תא חזי כל מאן דאחיד בידי דחייבא, ואשתדל ביה למישבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפאי סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב) "בריתי היתה אתו החיים והשלום". וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למיין ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד זרח בחשך אור לישרים" וגו' [בא וראה, כל מי שאוחז בידיהם של החיבים, ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלות הקדשה למקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו כל העולמות יש להם קיום, וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הבעלי דינים לא יכולים לדון אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשלושה עשר שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

בענין התקון הכללי ששאלת וכו', אין דבר יותר גדול מזה, ואף שזה נראה דבר פשוט וכו', "מה יהיה כבר אם אני אגיד עשרה מזמורי תהלים, האם זה יעזר לי?" על זה גלה רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן

סימן תצ"ב) בַּשְּׁעָה שֶׁנִּתְּן רַבְּנוּ ז"ל תְּקוּנִים לְכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּפֶרְטִיּוֹת וְכוּ', אָמְרוּ לוֹ הֵינּוּ סְבוּרִים שֶׁתְּצוּנוּ לָנוּ לְהִתְעַנּוֹת הַרְבֵּה יָמִים בַּשָּׁנָה וְכוּ', הִשִּׁיב רַבְּנוּ ז"ל הֲלֹא אֲלִישֶׁע אָמַר לְנִעְמָן (מְלָכִים ב' ה') "רַחֵץ וּטְהַר" וְלֹא רָצָה לְהֵאֱמִין שֶׁבְּדָבָר הַקָּל הַזֶּה יִהְיֶה לוֹ רְפוּאָה, וְאָמַר "הֲלֹא טוֹב אֲמָנָה וּפְרָפֵר נִהְרוֹת דְּמִשְׁק הֲלֹא אֶרְחֵץ בָּהֶם וּטְהַרְתִּי", עַד אֲשֶׁר אָמְרוּ לוֹ עַבְדֵּי, "אָבִי דָּבָר גְּדוֹל דָּבָר אֲלִיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאֵף כִּי אָמַר אֲלִיךָ רַחֵץ וּטְהַר", וְאִזּוֹ שָׁמַע לְעַבְדֵּי וְרַחֵץ בִּירְדֵן שָׁבַע פְּעָמִים "וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ וַיִּטְהַר", כֵּן הִמְשִׁיךְ רַבְּנוּ ז"ל וְאָמַר: אַתֶּם גְּדוּמָה לָכֶם שֶׁצְּרִיכִין דּוֹקָא לומר לְרְפוּאָתְכֶם דְּבָרִים כְּבָדִים, וְאִין אַתֶּם מֵאַמִּינִים שֶׁבְּדָבָר קָל שְׁאַנִּי מְצוּהָ לָכֶם לַעֲשׂוֹת יִהְיֶה לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ בְּאַמֶּת.

וְכַתֵּב מוֹהַרְנ"ת ז"ל עַל זֶה אֲשֶׁר דָּבָר זֶה נִצְרָךְ מְאֹד, כִּי כַּמָּה פְּעָמִים אָדָם מוֹנֵעַ עֲצָמוֹ מִלַּעֲשׂוֹת אִיזָה דָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה מִחֲמַת כְּבוֹדוֹ, מִחֲמַת רְבוִי הַמְּנִיעוֹת שְׁמוֹנָעִים אוֹתוֹ מִלַּעֲשׂוֹתוֹ, וְהוּא אֵינוֹ מֵתְגַבֵּר לְשַׁבְּרָם. וְלִפְעָמִים לְהַפֵּךְ, שֶׁהוּא נִמְנָע מִדָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה מֵעֲצָם קְלוּתוֹ שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה קָל בְּעֵינָיו מְאֹד לַעֲשׂוֹתוֹ, וּמִחֲמַת זֶה אֵינוֹ מֵאַמִּין שְׁחִי נִפְשׁוֹ יִהְיֶה תְלוּיִים בְּדָבָר קָל כֵּזֶה. וּבְאַמֶּת צְרִיכִין לְהִזְהַר בְּמְצוּהָ קְלָה כְּבַחְמוּרָה וְאַרְחַ חַיִּים פֶּן תִּפְלֵס, וְכָל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדָךְ לַעֲשׂוֹת בְּכִתְּךָ עֲשֵׂה. כִּי עֵקֶר הַסְּתוּת וּמְנִיעוֹת הַבַּעַל דָּבָר הוּא רַק מְנִיעוֹת הַמַּחַ שֶׁלִּפְעָמִים מְכַנֵּס בְּמַח הָאָדָם שֶׁכָּבֵד עָלָיו מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר, וּמִחֲמַת זֶה רוֹצֵה לְמַנְעוֹ. וְלִפְעָמִים לְהַפֵּךְ שֶׁמִּקְל עָלָיו וּמִקְטִין בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הַדָּבָר מְאֹד, עַד שְׁאַיִנוֹ עוֹלָה עַל לֵב הָאָדָם שְׁחִי נִפְשׁוֹ תְלוּיִים בְּזֶה, וְהַכֵּל כְּדִי לְמַנְעוֹ חַס וְשְׁלוֹם. וְלִפְעָמִים זֹאת הַמְּנִיעָה גְדוּלָה בְּיוֹתֵר מִמְּנִיעָה מְמִשׁ. אֲבָל הוֹלֵךְ בְּתֵם יֵלֵךְ בְּטַח, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מְנִיעָה וּבִלְבוּל שֶׁבְּעוֹלָם כָּלֵל. וְכָל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדָךְ לַעֲשׂוֹת בְּכִתְּךָ עֲשֵׂה.]

אַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות מוהר"ן סימן קמ"א) עַל הַתְּקוּן הַכְּלָלִי שֶׁגָּלָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶה תְּקוּן גְּמור לְפָגַם הַבְּרִית, וְכַמָּה

וכמה צדיקים גדולים שרצו לעמד על ענין זה ונתיגעו למצא לזה תקון גמור, וקצתם לא ידעו כלל מהו ענין זה וכו', וקצתם התחילו לידע קצת בענין תקון זה וכו', ונסתלקו לעולמם באמצע עסקם בזה ולא גמרו וכו', ולי עזר השם יתברך שזכיתי לעמד על זה בשלמות.

וענין תקון זה על ידי אמירת העשרה קפיטל תהלים הוא דבר חדש לגמרי חדוש נפלא, כי הוא תקון נפלא ונורא מאד מאד, ומי שיוכל לילך למקוה ואחר כך יאמרם בודאי מה טוב, אך אפלו אם הוא אנוס שאי אפשר לטבל כגון שהוא חולה או שהוא בדרך, אף על פי כן אם יאמרם אשרי לו, כי הם תקון גדול ונורא מאד, ואם יאמרם בכונה כראוי בודאי מה טוב, אך גם האמירה בעצמה מסגל מאד, ואמר רבנו ז"ל כי לא נודע זאת מיום בריאת העולם. מסתמא הייתי רוצה לבטל את התאנה הזו לגמרי וכו', אך אי אפשר זאת לא בגשמיות ולא ברוחניות. בגשמיות אי אפשר כי היה צריך לבטל ולשנות הטבע של כלליות בני האדם בתמידות, וזה דבר שאי אפשר, כי אפלו משה רבנו וכיוצא שבטל הטבע היה רק לפי שעה ובדבר פרטי, כגון קריעת ים סוף, או בקיעת הירדן וכיוצא, שהיה רק לפי שעה וכו'. אבל לבטל הטבע של כלליות בני אדם, כי כל אחד ואחד בהכרח לבטל ולשנות הטבע אצלו. וגם צריך לבטל ולשנות הטבע תמיד וזה דבר שאי אפשר וכו'. וגם ברוחניות אי אפשר וכו', אך העשרה קפיטל תהלים האלו הנקראים תקון הפללי הם דבר נפלא ויקר ומועיל מאד.

גם יחד כבר רבנו ז"ל שני עדים על דבר זה, ואמר שגם כי ימלאו ימיו, אזי אחר הסתלקותו מי שיבוא על קברו ויאמר שם אלו העשרה קפיטל תהלים ויתן פרוטה לצדקה, אפלו אם גדלו ועצמו עזונותיו וחטאיו מאד מאד חס ושלום, אזי אתאמץ ואשתדל לארץ ולרחב להושיעו ולתקנו וכו', ואמר אני חזק מאד בכל הדברים שלי, אך בזה אני חזק ביותר שאלו העשרה קפיטל מועילים מאד מאד.

ואלו הן העשרה קפיטל תהלים: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט,

ע"ז. צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ, ויאמרם כסדר שהם כתובים בתהלים. ואמר
שהוא תקון הכללי, כי כל עברה יש לה תקון מיוחד אבל תקון הזה
שהוא תקון הכללי כלול כבר מכל התקונים.

גם אמר והזהיר רבנו ז"ל שענין הזה של אלו עשרה קפיטל
תהלים שנקראים תקון הכללי, יאמרו ויגלו ויפרסמו בפני הכל.

ואמר רבנו ז"ל אף על פי שהוא דבר קל לומר עשרה קפיטל
תהלים, אף על פי כן גם זה יהיה כבד מאד לקיים. וכן נתקיים עתה
בעוונותינו הרבים שמחמת רבוי המחלקת רב ההמון עם רחוקים
מאד לקיים זאת, ורבנו ז"ל הודיע כל זאת מקדם. ואנחנו עשינו מה
שמטל עלינו להודיע התקון לכל החפץ להתקן, וכל אחד הטוב
בעיניו יעשה. השמע ישמע, והחדל יחדל ואנחנו את נפשנו הצלנו.

לנו אין אלא דברי רבנו ז"ל, אם הוא אמר שזה תקון גמור על
פגם הברית וכו', הרי הוא כד בלי שום ספק וספק ספיקא כלל, וכבר
אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ט) שצריך לתקן תחלה תקון
הכללי, ועל ידי זה יתקן הכל בפרט, ואף שתקון הכללי גבוה ומרומם
יותר מתקון כל דבר בפרט, עם כל זאת מחמת שתקון כל דבר תלוי
בהמח, דהינו להמשיך לבנוניות להמח וכו', התקון הכללי מתקן
קדם את המח, ועל ידי זה ממילא נתקן הכל; ומה גם שכל העברות
בפרטיות הם רבים מאד, וכבד על האדם וכו', ואי אפשר לתקן אותם,
כי יש דקדוקים ופרטים רבים בכל לאו ולא וכו', וכן צריכים לתקן
את כלליות הגידים שהוא ברית קדש, וכשמתקן את זה על ידי זה
נתקן הכל, והתקון הכללי מתקן כל פרט ופרט, ונכנס אפלו למקומות
הצרים והדקים וכו', כי יש מקומות צרים ודקים שאי אפשר לבוא
לשם שום תקון, כי אם על ידי תקון הכללי וכו', עיין שם.

נמצא שאמירת העשרה מזמורי תהלים שהם תקון הכללי, הוא
תקון גמור לפגם הברית, ואף שזה נראה מאד מאד קל, עלינו לקיים
את דברי רבנו ז"ל בתמימות ופשיטות גמורה, ולא לחקור בשום

חקירות והשפלות של הבל וכו' וכו', ולכן כל מי שיודע שחטא ופגם וכו', עליו לומר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי בלי שום חכמות והשפלות כלל, וזה שיף הן לגברים והן לנשים כי הוא תקון כל החטאים שבעולם, ובודאי מי שזוכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל אין למעלה מזה.

ומה שאתה שואל למה לא גלה את זה למוהרנ"ת ז"ל, הוא דבר פשוט, הרי הוא רצה לקחת דיקא את שני התלמידים האלו - רבי אהרן מברסלב זכותו יגן עלינו ורבי נפתלי מנעמירוב זכותו יגן עלינו, ולכן חכה עליהם דיקא, ועוד זאת מה יש לנו השגה בדרכי רבנו ז"ל? אשר כל דרכיו היה פלא פלאי פלאים וכו' וכו'. יעזר הקדוש ברוך הוא שנזכה לצית את רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל ידי זה נזכה לתקון נצחי.

אצל אנשי שלומנו רגילים לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, שהם מסגלים גם לפרנסה בנקל, ולכל טוב אמתי ונצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתצח.

**מאז שהתקרבותי לברסלב ההורים שלי מצעירים אותי
וגורמים לי בעיות**

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה לרב ורפואה שלמה. השתחררתי מהצבא לפני ארבע שנים, התחזקתי קצת ונסעתי לציון של רבנו, ומאז אני עובר תקופה קשה של בעיות בפרנסה. בנוסף, יש לי בעיות עם ההורים כי הם לא

רצו שאלו בדרך של ברסלב מכיון שהם חושבים דברים לא טובים על ברסלב ושהם משגעים וכו'.

אני עובר כרגע תקופה קשה - לקחו אותי לפסיכולוג וכבר חשבתי שגם לא בסדר... בכיתי מאד, התפללתי ונסיתי להתחזק, אף אין לי כבר שום כחות. מאז ירדתי מאד מהתורה ונכון להיום יצאתי מהבית ואני חסר בית. מה אני צריך לעשות? ואיך מתחזקים במצב כמו שלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע בדיוק איך אתה מתנהג וכו' שבשכיל זה לקחו אותך ההורים אל פסיכולוג וכו', אבל דבר אחד אני מכרח להגיד לך, שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"א) שגם בהתקרבות לצדיק יש את הענין הנאמר (הושע י"ד י') "ישירים דרכי הוי"ה וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם", אחד לוקח את דרכי הצדיק בתמימות ובפשטות ומתנהג בדרך ארץ גדול מאד, וזוכה על ידי זה לכל טוב אמתי ונצחי, ואחד לוקח את דרכי הצדיק עם חכמות של הבל, ועל ידי זה נעשה אצלו רבוי אור ומשתגע לגמרי.

אני מכרח להגיד לך שדבר רבנו ז"ל הוא מה שכתוב (משלי ג' י"ז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", הדרך של רבנו ז"ל זה דרך נעם וערבות מאד, שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשטות גמורה, וזה מזכך את הדמים שלו וכו', וזוכה לישוב הדעת, ועל ידי זה יש לו פרנסה, ויש לו זיווג הגון, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט') כפי שמפרנסים את הקדוש ברוך הוא בתפלה כן זוכים לפרנסה ממנו יתברך, וכפי

שמוזדוגים עמו יתברך בתפלה על ידי זה זוכים לזווג הגון, הרי שלף
לפניו, שהכל תלוי בתפלה שזה מכניס באדם ישוב הדעת.

ידוע אשר אצל רבנו ז"ל היה העקר דרך ארץ, שאדם ילך בדרך
ארץ ומסדר מאד, וישמר על נקיות בגדיו, ובפרוש אמר (לקוטי מוהר"ן
חלק א' סימן קכ"ז) הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה. ועל פן
הבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים כי הוא קלקול השמירה,
הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן
כראוי ולהחזיקן בנקיות; והקפיד מאד מאד על נקיות ועל סדר ועל
דרך ארץ, עד כדי כך שבפרוש אמר (ספר המדות אות בנים סימן ס"ד) צריך
ללמד את התינוק דרך ארץ מנעוריו; כי אצל רבנו ז"ל היה העקר
דרך ארץ, ואמר: אם קיסרין ומלכים היו יודעים איך שאני מלמד את
אנשי דרך ארץ, היו שולחים את ילדיהם אלי ללמד פרק בדרך ארץ.

ולכן אני לא יודע איך שאתה מתנהג, אולי יש אצלך רבוי אור
וכו', והוליתו אותך שולל כי גם בדבר רבנו ז"ל יש כל מיני עשבים
שוטים שמלמדים את מקרביהם הנהגות של שטות והבל שאין להם
שום שיכות אל חסידות ברסלב וכו', ומי שלומד את ספרי רבנו ז"ל
ומתמיד בהם, אז רואה שאין חסידות מישבת כמו חסידות ברסלב,
ומה שרואים ברחובות אנשים פראיים ומשגעים וכו' וכו', אין להם
בכלל שיכות אל חסידות ברסלב, כי חסיד ברסלב זה רק מי שמקיים
את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשטות גמורה, וידוע אשר רבנו
ז"ל מלמד אותנו דרך קלה ונכונה איך לעבר את זה העולם בשמחה
עצומה ובישוב הדעת ובשלוש ובאהבה, הן עם ההורים, הן עם
אשתו, והן עם הילדים, והן עם שאר בני אדם.

ולכן מאחר שאני לא יודע איך שאתה מתנהג שההורים שלף
לקחו אותך לפסיכולוג וכו', על פן אני יודע מה לענות לך וכו',
אבל זאת אתה צריך לדעת, כי מי שהולך בדרך רבנו ז"ל בתמימות
ובפשטות גמורה, אין אדם יותר מאשר ממנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתצט.

האם אני צריך לעשות השתדלות בענין מציאת בת זוגי?

שאלה:

מאת תם: שלום וברכה לכבוד קדשת רבנו אליעזר שלמה שיק.

אני כמעט בן עשרים, וידוע מה שאמרו חז"ל: "תנא דבי רבי ישמעאל, עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה אימתי ישא אשה. כיון שהגיע עשרים שנה ולא נשא אשה - אמר תפח עצמותיו..".

ברוך השם אני רוצה להתחתן עם בת מלך צנועה ולהקים בית כשר, אבל בגלל שאני בא מבית מסרתי וסביבה חלונית אינני רואה באפק שום התפתחות כי אני לא מכיר בחורות דתיות. האם אני צריך לעשות השתדלות בענין או שעלי רק להרבות בתפלה ובקשה והשם ישלח את זוגי? ואם אני כן צריך לעשות השתדלות - איזו? תודה רבה לכבוד הרב ורפואה שלמה!!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל תם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין מציאת הזוג וכו', העקר הוא תפלה - לבקש ממנו יתברך בכל יום ברחמים ובתחנונים שיזמין לו את בת זוגו, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ואתה צריך לדעת שכל בר ישראל יש לו את זוגו, כמאמרם ז"ל (סוטה ב.) ארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני.

העקר מה שצריכים לדעת במציאת הזוג - לא להיות ברוך,

כי חכמינו הקדושים אָמרו (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא; אתה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזיווג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', וחושב לעצמו "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו? או אני הכי חכם והכי יפה והכי משכיל וכו', אקח את זו?" והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנוכנס בו כאלו מי יודע מה הוא? והוא רוצה שיבוא אליו זיווג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפש וכו', ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחור מחכה עד שיולד זיווג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא; תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג שתתאים לך, ולכן אם אדם מרבה בתפלה על מציאת זוגו ואינו ברוך, אזי יזכה למצא בקלות את בת זוגו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתק.

**אני והגרוש שלי חזרנו להיות בקשר. איך אדע שכונותי
טהורות ושהוא לא מנצל אותי?**

שאלה:

מאת אורטל: לכבוד קדשת מוהרא"ש שלום רב.

אני פונה אליכם בעצת חברה, וזוהי הפעם הראשונה שאני מתיעצת אתכם. אני בת עשרים וחמש, גרושה עם ילד. לצערי התגרשתי לפני שנתים בגלל חמותי שהרסה לנו את הבית, כמובן שלא הכל היה משלם, אבל זו הייתה הסבה העקרית.

לפני כמה חדשים אני והגרוש שלי חזרנו לקשר, אני רוצה לחזור אליו אבל אני לא יודעת אם הוא רציני כלפי. לפעמים הוא מדבר אלי בזלזול, ואני רואה שהוא פוחד ממה שהמשפחה שלו תגיד. אני מבקשת מהצדיק שיעזר לי: איך אני יכולה לדעת שהוא באמת רציני ורוצה להתחתן או שהוא פשוט מנצל אותי ועלי להתרחק ממנו? תודה רבה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חבל מאוד מאוד שבשביל חמות צריכים להתגרש וכו', מה לעשות, כך הוא טבע העולם שכלה וחמותה לא משתוות בשום פנים ואופן וכו' וכו', ולכן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר לבה, כי תמיד החמות מתערבת בין הזוג, פעם זו האמא שלה, ופעם זו האמא שלו, וידוע שכלה וחמותה אף פעם לא ישתוו בשום פנים ואופן, וזה בא להם מחמת חסרון הדעת וקטנות השכל וכו' וכו'. על פי רב האמא של החתן נכנס לה בדמיון כאלו הכלה גנבה את הבן שלה וכו', וחושבת "אני הולדתי אותו וכו', גדלתי אותו וכו', ועכשיו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן" וכו', או להפך - האמא של הכלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו', וחושבת "אני הולדתי אותה וכו', גדלתי אותה וכו', ועכשיו בא בחור צעיר

וגונב לי את הבת" וכו', אשר כמוכן זה בא מקטנות וחסרון הדעת
שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות את זה.

ולכן זוג צריכים להיות פקחים כשמתחננים ולא לערב את
ההורים בעסק נשואיהם וכו', כי הם רק יסבלו מזה. הבעל והאשה
צריכים לאהב אחד את השני, ולהבין אחד את השני, ולדאג מאד
שלא יתערבו ההורים בנשואין, וזה נשואין מצליחים.

ולכן את צריכה לתפס שיחה רצינית עם הגרוש ולבדק האם
הוא מוכן להיות בעל רציני ואבא לבן שהולדתם או לא וכו', רק
תשמרי על הכבוד שלך, כי בלי נשואין אסור להיות ביחה, כי זה
אסור חמור מאד, ואם הגרוש רוצה באמת להשתנות ולהיות רציני,
אזי אין דבר יותר חשוב מזה שתחזרו אחד לשני, כי מצוה להחזיר
את גרושתו, וחבל מאד שבשביל חמות עומדים להתגרש וכו'.

הקדוש ברוך הוא ישמר אותך מכל רע, ונזכה להתבשר תמיד
בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקא.

**מֵאֵז שְׁעֲזַבְתִּי אֶת הַכּוֹלֵל וַיִּצְאֵתִי לַחֲפֵשׁ עֲבוּדָה אֲנִי לֹא
אוֹתוֹ אָדָם. אֵיךְ חוֹזְרִים לַמַּסְלוּל?**

שאלה:

מאת רפאל: שלום רב ורפואה שלמה לצדיק מוהרא"ש.
מֵאֵז שְׁעֲזַבְתִּי אֶת הַכּוֹלֵל וַיִּצְאֵתִי לַחֲפֵשׁ עֲבוּדָה אֲנִי לֹא אוֹתוֹ
אָדָם - כִּמְעַט וְאֵין לִי זְמַן לְלַמּוּד, גַּם עֲבוּדָה אֲנִי לֹא מוֹצֵא,
וְאֶפְלוּ לְהַפְיץ כְּכֹר אֵין לִי כּוֹחַ. בְּבֵית יֵשׁ מְתִיחוֹת עִם הַיְלָדִים

וְהָאִשָּׁה וְאֲנִי יוֹדַע שְׂאֲנִי אֲשֶׁם. אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַמְשִׁיף כָּה, אֲנִי
עֹזֵר לִי לְעֵלוֹת חֲזָרָה לְמַסְלוֹל עִם עֵצָה וּבִרְכָה.
בְּנוֹסֶף, רֹאשׁ הַמוֹסְדוֹת שֶׁל הַכּוֹלֵל שָׁבוּ לְמַדְתִּי אָמַר לִי לֹא
לְטוֹס לְאוֹמֵן לְבַד אֲלֵא רַק עִם הָאִשָּׁה בְּטַעֲנָה שֶׁהִיא הַשְּׂמִימָה
שְׁלִי שֵׁם וּבְלַעֲדֶיהָ אֲנִי עֹלוֹל לְהַנְזֵק, אִךְ זֶה קִשָּׁה מִבְּחִינָה
כִּלְכִּלִּית. מָה עוֹשִׂים? בְּתוֹדָה מְרֹאשׁ.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, ג' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל רְפָאֵל נְרוֹ יֵאִיר

לְנֹכַח קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַדְּבָר הַכִּי גְרוּעַ שְׂאָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ הוּא לְחַיּוֹת עִם
רְגִישֵׁי אֲשָׁמָה וְכו', כִּי זֶה מַה שֶׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי בְּגִשְׂמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד.

מֵה שֶׁחָסַר לָךְ זֶה שְׂמַחַת הַחַיִּים, וְעַל נִקְדָּה זֹו אֲתָה צְרִיף לַעֲבֹד
מָאד, וּבְפָרֵט לְשִׂמְחָת אֶת אֲשֶׁתְּךָ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו) אִשָּׁה -
בְּעֵלָה מְשִׂמְחָה, וְרַבְנּוּ ז"ל אָמַר (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן רס"ד) שְׂצָרִיכִים לְכַבֵּד
וּלְיַקֵּר אֶת אֲשֶׁתּוֹ, כִּי אָמַר הֵלֵא הַנָּשִׁים הֵם סוּבְלִים צַעַר וַיְסוּרִים
גְּדוֹלִים מָאד מָאד מִלְּדִיָּהֶם, צַעַר הַעֲבוּר וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ
לְכָל עֵצָם מְכֹאֲבָם וְצַעֲרָם וַיְסוּרֵיהֶם בְּכַמָּה אָפְנִים הַקָּשִׁים וּכְבֵּדִים
מָאד מָאד וְכו' וְכו', עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְיַקְרָם, וּלְכַבְּדָם. וְכֵן
אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא ג"ט.) 'אוֹקִירוּ לְנַשְׂיֵיכֶם כִּי הֵיכִי
דְּתַתְּעִתְרוּ' [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׂתַהֲיוּ עֲשִׂירִים], וְכֵן
אָמְרוּ (בְּמֹות ס"ג.) 'דִּיֵּינוּ שְׂמַגְדְּלוֹת אֶת בְּנֵינוּ וּמְצַלַת אוֹתָנוּ מִן הַחֲטָא',
וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָן מָאד מָאד.

וְלָכֵן אִם תְּהִיָּה רַק שֶׁשׁ וְשִׂמְחָת וְתִשְׂמַח אֶת אֲשֶׁתְּךָ, תִּזְכָּה לְיִשׁוּב
הַדַּעַת אֲמִתִּי, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לְנוּ רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן י')
מֵה שֶׁהָעוֹלָם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵינָם מִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,

הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם מישבין עצמן. והעקר להשתדל לישוב עצמו היטב מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה - הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוץ לגוף כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו, רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה הוא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישוב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו', ולכוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדת יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות ג"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגווי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחבים מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

בענין נסיעה לראש השנה אל רבנו ז"ל וכו', יש לה עוד הרבה זמן לחשוב מזה, ומה אתה צריך עכשו להתבלבל מזה? בסך הכל נוסעים לכמה ימים, ואז לא שייך לקחת עמו את אשתו, כי אין מקום שמה לנשים כידוע.

העקר לא להתבלבל משום דבר, רק להיות בשמחה עצומה, ואתה צריך לדעת שסגלה לפרנסה לברך ברכת המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י') "ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו כשמברך את ברכת המזון בשמחה עצומה זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד

על נטילת ידים וכו', ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאתה קם בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להנצל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזלזל בנטילת ידים נעשה עני, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת ס"ב:) אָנָא מְשָׂאֵי מְלֵא חֲפְנֵי מִיָּא וַיִּהְיוּ לִי מְלֵא חֲפְנֵי טִיבוּתָא; [אני נטלתי ידי עם מלא מים, ונתנו לי חפנים מלאים טוב, כי רב חסדא היה עשיר גדול מאד, והכל בזכות נטילת ידים שהיה מקפיד על זה].

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקב.

**אני לומדת תכנות מחשבים. האם כדאי לי להמשיך
לעבוד בתחום הזה?**

שאלה:

מאת דבורה: לכבוד כבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.
אני לומדת תכנות מחשבים, ואני מתלבטת האם להמשיך
בלמודים מפיון שהעבודה במקצוע זה בדרך כלל אינה
בסביבה חרדית, וכן מדבר בעבודה עם אינטרנט. האם עלי
להמשיך ללמוד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל דבורה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

היום יש מאות ואלפי נשים חרדיות שעובדות בתחום הזה, וגם בסביבה חרדית, ולכן אין לך מה לחשוש, אלא ללמד את התחום הזה, והקדוש ברוך הוא יפרנס אותך בקלות.

חזקי ואמצי מאוד במדת הצניעות שזה היפי והחן והפאר של בת ישראל, ואשה יראת שמים צריכה להיות גאה עם הצניעות שלה, ולא להתבלבל משום בריה שבעולם, ותהלה לאל נשים צנועות הן מצליחות ביותר בכל התחומים כידוע, ולכן אסור להתבלבל משום דבר. יעזר הקדוש ברוך הוא שתבשרי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקג.

**רבנו אומר שיש תלמידי חכמים שהם "שדין יהודאין".
איך יודעים מי אלו?**

שאלה:

מאת רפאל: שלום לכבוד הצדיק.

רבנו אומר שיש תלמידי חכמים שהם "שדין יהודאין". איך אפשר לדעת לאיזה צדיק להתקרב ולאיזה לא?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רפאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לא בחנם שרבנו ז"ל הזהירנו בראש השנה האחרון על חפוש אחר הצדיק הגדול שיכול לתקן אותו, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח') שצריכים לחפש ולבקש מאד אחר מנהיג אמתי

להתקרב אליו, שהוא יכול לברר את המוח והשכל שלו שירגיש את אמתת מציאותו יתברך, ויזכה לאמונה ברורה ומזככת בו יתברך, עד שירגיש חדוש העולם איך שהקדוש ברוך הוא מחדש את הבריאה בכל יום ובכל שעה ובכל רגע דיקא, כי הצדיק האמת מזכך את אנשיו לגמרי על ידי למודיו הקדושים שמלמד את תלמידיו איך להרגיל את עצמם לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו בתמימות ובפשיטות גמורה, ועל ידי תפלה זוכים לזכך את המוח לגמרי, ואז אף אחד לא יכול לכלבל אותו בשום בלבול שבעולם, ולכן צריכים הרבה תפלות לבקש את הקדוש ברוך הוא לידע מי הוא המנהיג האמתי שיכול להעלות גם אותו מהשאול תחתית ומתחתיו, ולהחדיר בו אמונה ברורה ומזככת שיזכה להחזיק מעמד בכל הירידות והנפילות שלו, ולחזור בתשובה שלמה אליו יתברך בלי שום חכמות והשכלות כלל.

הסימן הפשוט מי הוא באמת הצדיק והתלמיד חכם להתקרב אליו, הוא האם הוא מזכך אותי להתפלל את השלש תפלות במנין ובכונה עם פרוש המלות וכו', וכן מחדיר בי תשוקה עצומה ללמד בתורה הקדושה, ולבל יחסר לי יום אחד מבלי למוד מקרא, משנה, גמרא, מדרש והלכה וכו' וכו', אל צדיק ותלמיד חכם כזה כדאי להתקרב, כי (קהלת א' ג') "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש", כי סוף כל סוף מה נשאר מהאדם? רק התורה והתפלה וקיום המצוות מעשיות שזכה לקיים בזה העולם, ואמר התנא הקדוש (אבות פרק ו') לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר (משלי ו') "בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך", ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה כ"א) - "בהתהלךך תנחה אתך" - בעולם הזה, "בשכבך תשמר עליך" - בקבר, "והקיצות היא תשיחך" - לעולם הבא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקד.

**בַּיָּמִים הַקְּרוּבִים אֲנִי אֲמוֹרָה לְטוֹס לְאוֹמֵן. הָאֵם לְטוֹס
לְמִרְוֹת הַמְּהוּמוֹת שֶׁמִּתְחוֹלְלוֹת שָׁמָּה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת דְּנָה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הָרַב וּבְרוּךְ בּוֹאֵף אֶרְצָה, אֲנוּ מְקוּיִם כִּי
תֵּעָבֵר לְגוֹר בְּיִשְׂרָאֵל בְּקָרוֹב.

בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ הַקְּרוֹב אֲנִי אֲמוֹרָה לְנִסְעַ לְרַבְּנֵנוּ בְּפַעַם
הָרִאשׁוֹנָה, אֵף כָּל הַמְּהוּמוֹת שֵׁישׁ כַּעֵת בְּאוֹקְרָאִינָה גּוֹרְמוֹת
לִי פַחַד, בְּפֶרֶט שְׂאוֹקְרָאִינָה הִיא לֹא מֵהִיִּדְיוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
הָאֵם לְנִסְעַ?

אוֹמְרִים שְׂאִין נְסִיעָה בְּלִי מְנוּיעוֹת, אֲבָל אִיפֹה עוֹבֵר הַגָּבוֹל בֵּין
מִצְבַּע שֶׁל מְנוּיעוֹת לְמִצְבַּע שֶׁבּוּ נִשְׁקֶפֶת סִכָּנָה? תּוֹדָה מְרֹאשׁ עַל
עֲזָרְתְּךָ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְרֵי וִיקְרָא, ג' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל דְּנָה תַחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵף שְׂזָה דְבַר גְּדוֹל מְאֹד לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ ז"ל, כִּי אֵין לְמַעְלָה
מִזֶּה, וּבְפֶרֶט מִי שֶׁעֲדִין לֹא הָיָה אֵף פַּעַם אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ ז"ל, עָלִיו
לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְמַסַּר אֶת נַפְשׁוֹ לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנֵנוּ
ז"ל וּלְקַבֵּל אֶת תְּקוּנֵנוּ הַנִּצְחִי.

עַם כָּל זֹאת, מֵאַחַר שֵׁישׁ שָׁמָּה עֲכָשׁוּ מְהוּמוֹת גְּדוֹלוֹת, וַיְדוּעַ
שֶׁהָאוֹקְרָאִינִים יִמַּח שָׁמָּם וְזִכְרָם הֵם רוֹצְחִים אֲכֻזָּרִים וְכוּ', וְכִבֵּר מְאוֹת
שָׁנִים שֶׁהֵם הוֹרְגִים יְהוּדִים חַפְּזִים מִפֶּשַׁע וְכוּ', וְגַם הֵם הָיוּ הַעוֹזְרִים
שֶׁל הַעֲמָלְקִים יִמַּח שָׁמָּם, וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁעֲכָשׁוּ יֵשׁ שָׁמָּה מְהוּמוֹת
גְּדוֹלוֹת, לֹא כְּדָאִי בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לְנִסְעַ, כִּי בְּפִרוּשׁ אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ

הקדושים (אבות פרק ג') אלמלא מוראָה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו, ועכשו זה מתקיים שם, ולכן (חולין י) חמירא סכנתא מאיסורא; וצריכים דעת ושכל מה כן ומה לא וכו', ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ד' הלכה ד') כל הדרכים בחזקת סכנה; ולכן עכשו כדאי למנוע את עצמו, כי לא חסר רוצחים על הדרך שמתחפשים למשטרה וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתבטל מלכות הרשעה, ונזכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל בכל פעם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקה.

**חזרתי בתשובה אך המשפחה והחברים לא תומכים
בצעד שעשיתי. איך גורמים להם להבין אותי?**

שאלה:

מאת רועי: חזרתי בתשובה לפני שנתיים וחצי, והמשפחה והחברים שלי לא תומכים בי כל כך. האם יש משהו שאני יכול לעשות כדי שהם יבינו אותי ואף יחזרו בתשובה יחד אתי? והאם עלי לנתק את הקשר שיש לי עם החברים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רועי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי חזרה בתשובה הכוונה לחזור רק אליו יתברך, ולהתנהג על פי התורה הקדושה שאז נמשך על האדם חן, כי מי שמתנהג על פי התורה הקדושה אזי הוא מקדש שם שמים ברבים,

כי על התורה נאמר (משלי ג' י"ז) "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", ולכן אתה צריך לדעת שאתה צריך רק לתקן את עצמך ואת מדותיך וכו', ואל תבלבל את עצמך משום בריה שבְּעוֹלָם, רק לך בדרך התורה והיראה, ואז כלם יראו את יקרת האדם שמתנהג כפי דרכי התורה הקדושה. ולכן אתה אל תבלבל את עצמך מאף אחד, רק תמשיך בתמך, ואז תראה שלא יקח הרבה זמן שהן ההורים והן החברים גם כן יחזרו בתשובה שלמה, העקר לא להכניס בוכוחים עם אף אחד, כי עם וכוחים לא מגיעים אל שום מקום בעולם.

אתה לא יכול לתאר ולשער את גדל הזכות של אדם שזוכה לחזרו בתשובה שלמה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מִפְּחַד מִבֵּן אָדָם שְׁחוּזָר בְּתוֹבָה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשוו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכה לקדש את שמו יתברך ברבים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקו.

רבנו אמר שהחן והחשיבות של ישראל נפל בידי העכו"ם. האם המצב הזה יכול להשתנות?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. בלקוטי מוהר"ן (חלק א' תורה א') כתוב שבַּעוֹנוֹתֵינוּ החן והחשיבות של ישראל נפל, והוא נמצא אצל העכו"ם והרשעים. האם יכול להיות מצב שישׁראל הכשרים ישלטו בעולם הזה ויקבלו את החן והחשיבות הראוי להם, או שאין ברירה וצריך לחכות לעולם הבא או לימות המשיח בשביל חברה מתקנת שבה הצדיקים למעלה והרשעים למטה?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שיהודי שמתנהג על פי התורה הקדושה, זה עקר החן והחשיבות, ורואים את זה בחוש - יהודי שמתנהג באמת על פי התורה, יש עליו חן וחשיבות גדולה מאד מאד, הוא לא גונב ולא גוזל, ולא עושה שום עולה לשום בריה שבעולם, וכלם אוהבים אותו, ולכן החן והחשיבות שלו מתעלה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א'), לא כן עכשו הדור הפקר וכו', ואנחנו נמצאים בגלות מרה מאד וכו', ונתקיים (גיטין ס:) כל דאלים גבר, וכל מי שגונב וגוזל ועושה עולות לאנשים וכו' וכו', לו יש את החן והחשיבות.

ולכן רבנו ז"ל מלמד אותנו שמי שלומד תורה ועוסק בתפלה, דיקא אצלו נתעלה החן והחשיבות גם עכשו, ולכן אשרי אדם שלומד

תורה ועוסק בתפלה, ומתנהג בדרך ארץ עם הבריות, שאז נתעלה אצלו החן והחשיבות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (יומא פו.) על הפסוק (דברים ו' ה') "ואהבת את הוי"ה אלהיך" - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר (שעיה מ"ט ג') "ויאמר לי עבדי ישראל אשר בך אתפאר". אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה מקלקלין מעשיו וכמה מכעירין דרכיו וכו', עין שם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקז.

**אני רוצה לאהב את בעלי אך היצר הרע השתלט עלי
ולבי נקשר למישהו אחר**

שאלה:

מאת זהבה: לכבוד מוה"ר א"ש הקדוש.

יש לי בעל, חמד של בחור, אני מנסה ורוצה בכל מאודי לאהב אותו אהבה עזה, אבל היצר הרע השתלט עלי ולצערי לבי נקשר במישהו אחר.

אני לא יודעת מה לעשות, אני אובדת עצות ואני מפחדת להשתגע... בבקשה תתפללו עלי, אני מתחננת, אני לא רוצה להפסיד את הבעל והילדים שלי ולא את העולם הזה והעולם הבא שלי... בבקשה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל זהבה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רואים דבר פלא בזה העולם, שיש בני אדם שהולך להם הכל טוב וכו' עם כל זאת מתחת לאדמה הם מחפשים לעצמם צרות ויסורים על לא דבר וכו', וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"ט ג) "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא - את בעצמך כותבת שיש לך בעל חמד של בחור ועם מדות טובות וכו' וכו', עם כל זאת לך נקשר במישהו אחר וכו', את לא מתבישת? הרי חכמינו הקדושים אמרו (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתפנס בהם רוח שטות; ועל הכל יש מחילה אבל לא על זה, ודעי לך שעל הכל הקדוש ברוך הוא מוחל אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים.

ולכן את מכרחת לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה) על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז) אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; ולכן דעי לך שמרה תהיה לך באחרונה אם

לא תחזורי בתשובה תכף ומיד, אשה חושבת שהכל הפקר ולית דין ולית דין וכו', ופתאום היא מקבלת את המפה בצורה כזו שהיא לא חלמה, ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני שפבר לא תוכלי לחזור.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקח.

הגרוש שלי לא מוכן לשלם לי את דמי המזונות. מה נתן לעשות בענין?

שאלה:

מאת יונית: התגרשתי מבעלי, אני מגדלת את שלשת הילדים, והוא אינו רוצה לשלם לי מזונות כפי שסכם בינינו. מה נתן לעשות בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל יונית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לגשת אל הרבנים שסדרו לך את הגרושין ואת ההסכם ביניכם וכו', ואם לא יוכלו לפעל אצלו בטוב, אזי תצטרכי ללכת דרך בית משפט כמוכן בהתר בית דין, כי אין ברירה אחרת.

כל כך צר ומר לשמע שזוגות מתגרשים, ולבסוף הם רבים ביניהם וכו' וכו', ומי יתן שהיה לזוגות דעת ושכל איך להתנהג כדי שלא יבואו לידי גרושין, כי אחר כך כלם סובלים, והעקר הסבל מי שסובל יותר מהכל זה הילדים, וחכמינו הקדושים אמרו (גישין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות, נשאלה

השאלה למה דוקא המזבח מוריד דמעות? למה לא שאר כלי המקדש כגון הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות כאומר "מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות", כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא צריך שיביאו עליו עוד קרבנות.

ולכן אם בעל אין לו שכל ומתנהג כמו חיה ופרא אדם נגד אשתו עד שבאים לגרושין, שישלם את כל ההוצאות שמגיעות לה וכו', וכמובן שאם הוא משלם מזונות, זכותו לראות גם את הילדים, כי אם האשה לא נותנת לו לראות את הילדים, למה שהוא ישלם לה מזונות?

יעזר הקדוש ברוך הוא שלא נשמע עוד צרות כאלו בקרבנו.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקט.

**מה ההבדל בין תלמידי 'היכל הקדוש' לשאר הפלגים
בברסלב?**

שאלה:

מאת אברהם: שלום לרב שיק.
ברוך השם זכיתי להתקרב אל רבנו הקדוש, ואני רואה שישי
הבדל גדול בין תלמידיכם לבין שאר הפלגים בברסלב. מדוע
זה כפי? ובמה בדיוק ההבדל ביניכם לבינם?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא מבין את השאלה שלך, אתה צריך לשאל את השאלה בשאר הכתות של ברסלב, אצלי העקר רק מה שרבנו ז"ל אומר, אשר זו שלמות ההתקרבות אליו, כמו שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג) העקר והיסוד שהכל תלוי בו לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פ' רשת שופטים) 'אפלו אומר לך על ימין שמאל ועל שמאל ימין תצית אותו', ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק; כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי, ולצית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

ואצלי אין חכמות, כדי להקראות תלמיד של רבנו ז"ל, צריכים לצית אותו בלי שום חכמות והשכלות כלל, ולקיים כל שיחה ושיחה שבקש מאתנו - הן להיות תמיד בשמחה ולהתחזק במצבים הכי קשים שעוברים על בני אדם, והן להרבות בשיחה בינו לבין קונו שזו התבודדות, והן להתמיד בלמוד התורה הקדושה על פי סדר דרך הלמוד שנתן לנו וכו' וכו', ולכן מי שלא מקיים את דברי רבנו ז"ל, איזו שיכות יש לו עמו?

וידוע מה שאמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנ"ח) שבכל שיחה ושיחה שהוא משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל מי חיוו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיין איין גוטער ייד) אם ירצה לילך עמה לקיים כפי שיחתו הקדושה. [נכתב על זה מוהר"נ ז"ל (שם) וגם אפלו עכשו כשלו מדין דבריו הקדושים, יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי

מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו, וכן להפך, מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות בלי שום חקמות, אשרי מי שיאחז בהם].

אצלנו אין חכמות, כל דבור של רבנו ז"ל צריכים לקים במסירות נפש הכי גדולה, ותהלה לאל כף מתנהגים כל התלמידים אצלי, יעזר הקדוש ברוך הוא שיתקדש על ידינו שמו של רבנו ז"ל בעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקי.

**אשתי נותנת לי פקדות וחושבת שאני החיל שלה,
ולי כבר נמאס מהמצב הזה**

שאלה:

מאת אביחי: שלום לצדיק מיבנאל, וחדש אדר שמת. אני ואשתי רבים המון, וכבר נמאס לי מכל המצב. היא אשה קשה ומתנהגת אלי כאלו היא המפקד ואני החיל שלה - היא נותנת לי פקדות ואוי ואבוי אם אני לא עושה אותן - היא הופכת להיות ברגז לזמן בלתי ידוע. לא נראה לי שיש לנשואין שלנו תקנה, ואני חושב בצורה רצינית על גרושין. מה דעתך? האם יש דרך כלשהי להסביר לה איך מתנהגים?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, ג' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל אַבִּיחֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (ילקוט בראשית רמז כ"ג) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי דְכָתִיב (בראשית ב' י"ח) "אֲעֹשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ"? זָכָה - עוֹזְרָתוֹ, לֹא זָכָה - כְּנִגְדּוֹ. אֵיכָא דְאִמְרֵי: זָכָה - כְּנִגְדּוֹ, לֹא זָכָה - מִנְגַּדְתּוֹ. אָמַר לּוֹ רַבִּי יוֹסִי לְאֵלֵיהוּ: בְּמָה אֲשֶׁה עוֹזְרָתוֹ לְאָדָם? אָמַר לוֹ: אָדָם מֵבִיא חֲטִיִּים חֲטִיִּים, כּוֹסֵס פְּשָׁתָן פְּשָׁתָן, לּוֹבֵשׁ לֹא נִמְצְאָת מְאִירָה עֵינָיו וּמַעֲמִידָתוֹ עַל רַגְלָיו.

וְלִכֵּן הִכַּל תְּלוּי בַּעַל - אִם אָדָם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל יָדֵי זֶה אֲשֶׁתּוֹ עוֹזֶרֶת לוֹ, וְאִם עֹדֵין לֹא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אֲזִי אֲשֶׁתּוֹ מִתְנַגֶּדֶת אֵלָיו, כִּי אֲתָה צָרִיךְ לְדַעַת כִּי הָאִשָּׁה הִיא עֵצָם מַעֲצָמָה, כִּי הִיא חֶלֶק מִמֶּךָ, וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי אָדָם שֵׁישׁ לוֹ שְׂכָל וְהוּא מְכַנֵּס אֶת עֵצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִוָּדַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהִכַּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְדַבֵּר גְּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וְאֲזִי דִיקָא חֵי חַיִּים נִצְחִיִּים עֲרִבִים וּמִתּוֹקִים, חַיִּים מְאֻשְׁרִים, עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, מֵאַחַר שִׂיּוּדַע שְׂכָל מֵה שְׁקוּרָה אֲתוּ זֶה הִכַּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית.

וְכִּף גִּלְהָ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ: כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַחְשָׁבָה הוּא סוֹבֵל מֵהֵילָדִים שְׁלוֹ, וְכֶשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּדַבּוּר הוּא סוֹבֵל מֵאֲשֶׁתּוֹ, וְכֶשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשָׂיו הוּא סוֹבֵל מִבְּנֵי אָדָם, וְלִכֵּן רְאוּי לְחוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּמַחְשָׁבָה דְּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שְׁלוֹ, וְעַל יָדֵי זֶה יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוּעֲלֵי אָנוּ, וְיִתְבַטַּל כָּל הַסִּבָּל שְׁסוֹבֵל מֵהֶם. וְלִכֵּן אֲתָה צָרִיךְ לְהִתְאָזֵר בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְאֶפְלוּ שְׂזֵה בְּאֵלָּה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, זְכוּר מֵה שֶׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוּשׁ (אבות פֶּרֶק ה')

לְפּוֹם צַעֲרָא אֲגַרָא, וְדַע לָךְ כְּשֶׁאָדָם עוֹצֵר אֶת עֵצָמוֹ לֹא לְכַעַס, בְּזֶה אֶפְלוּ שְׁנִמְצָא בְּמִדּוּר הַקְּלָפוֹת

וכו', הוא עולה עד עולם האצילות, שהוא בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות וההמנעות מהכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות. אדם צריך לבטל את עצמו כל כלו אליו יתברך, ושלא יהיה לו אפלו משהו תרעמת על אשתו וכו', כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת".

אני יודע שכואב לך מהבזיונות שאתה סופג מאשתך, אבל אתה צריך לדעת שהכל הוא בחשבון צדק ממנו יתברך, וחכמינו הקדושים אמרו (דרך ארץ ויטא פרק א') דרכן של תלמידי חכמים ענו ושפל רוח, זריז, ממלא, עלוב ואהוב לכל אדם, שפיל לאנשי ביתו וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתהיה תמיד שש ושמח, ותשמח את אשתך, ותקנה לעצמך את מדת הסבלנות, ואז תצא מהקטנות והפחד שלה, ותתחיל להיות גבר וכו', ויתרחב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקיא.

יש לי חשק גדול ללמוד התורה, אבל אני לא מצליח להתמיד לאורך זמן

שאלה:

מאת גדעון: שלום למורנו ורבנו מוהרא"ש שליט"א.
מאז שהתחלתי ללמוד בספרים שלכם התעורר אצלי חשק גדול מאד ללמוד התורה הקדושה ואני רוצה ללמוד בכל חלקיה, הבעיה היא שזה לא הולך לי - אני מתחיל אבל אחרי כמה ימים אני נופל ומפסיק ללמוד, מה גם שאני לא מצליח

להבין את הרב, וזה מִיֵּאֵשׁ אוֹתִי. אֲשַׁמַּח שְׂתַחֲזְקוּ אוֹתִי וְתַתְּנוּ
 לִי עֲצוֹת בְּעִנְיִן, תוֹדָה רַבָּה!

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, ג' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל גְּדֵעוֹן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קִבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אתה צריך לדעת שֶׁהַחֶכֶם מְכַל אָדָם אָמַר (מְשַׁלֵּי י"ג י"א) "הוֹן
 מֵהֶבֶל יִמְעַט וְקִבֵּץ עַל יַד יִרְבֶּה", וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (עִירוּבֵין נ"ד): אִם עוֹשֶׂה אָדָם תּוֹרָתוֹ חִבְלֵי לֵלוֹת חִבְלֵי לֵלוֹת - מִתְמַעֵט, וְאִם
 לֹא - קִבֵּץ עַל יַד יִרְבֶּה; אִם אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא יִלְמַד בְּפֶעַם אַחַת
 הַרְבֵּה הַרְבֵּה, וַיַּעֲשֶׂה חִבְלֵי לֵלוֹת חִבְלֵי לֵלוֹת, אֲזִי יִהְיֶה בְּטוֹחַ שֶׁלֹּא יִלְמַד
 כְּלוּם, וְאִם יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד קֶצֶת אֶפְלוּ פְּסוּק אֶחָד חֲמֵשׁ, מִשְׁנֵה
 אַחַת בְּמִשְׁנֵיּוֹת, מִיִּמְרָא אַחַת בְּגִמְרָא, הִלְכָה אַחַת בְּשִׁלְחָן עֶרְוֵךְ וְכוּ'
 וְכוּ', אֲזִי יֵאמֵר לְעֲצָמוֹ אוֹלֵי כְּדָאֵי לְלַמֵּד עוֹד פְּסוּק, עוֹד מִשְׁנֵה, עוֹד
 מִיִּמְרָא וְעוֹד הִלְכָה, וְכֵךְ לֹאט לֹאט הוּא יִרְבֶּה, וְזוֹ הַדְּרָךְ הֵכִי טוֹבָה
 לְהַצְלִיחַ בַּלְמוּדִים וְלִהְיוֹת מִתְמִיד גְּדוֹל מֵאֵד - לֹא לְרִצּוֹת הַרְבֵּה, אֲלֵא
 יַחֲיֶה אֶת עֲצָמוֹ גַּם עִם הַמְעַט שְׁלוֹמֵהּ, אֲזִי יִרְצֶה עוֹד מְעַט וְעוֹד מְעַט
 וְכוּ' וְכוּ'.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא פְּנַחֵס י"א) לְמָה נִמְשָׁלָה תּוֹרָה
 לְתַאֲנָה? שֶׁרַב הָאֵילָנוֹת הַזֵּית וְהַגִּפֵּן וְהַתְּמָרָה נִלְקָטִין בְּאַחַד, וְהַתְּאֲנָה
 נִלְקָטָה מְעַט מְעַט. וְכֵךְ הַתּוֹרָה - הַיּוֹם לוֹמַד מְעַט וְלִמְחָר הַרְבֵּה לְפִי
 שְׂאִינָה מִתְלַמְּדָת לֹא בְּשִׁנָּה וְלֹא בְּשָׁתַיִם. וְאָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה פְּרֻשָׁה ח'
 סִימָן ד') הַטַּפֵּשׁ הַזֶּה תָּמָה אֵיךְ יִכּוֹלִים לְלַמֵּד כָּל כֶּף הַרְבֵּה, אָמַר רַבִּי
 יֵנָאִי: לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְכַכֵּר שֶׁהִיא תְלוּי בְּאוּרֵי, טַפֵּשׁ אוֹמֵר מִי יוּכַל
 לְהִבְיָאוּ? וּפְקַח אוֹמֵר לֹא אֶחָד תִּלָּה אוֹתוֹ? מִבֵּיא סֵלָם אוּ קָנָה וּמִוִּרִיד
 אוֹתוֹ. כֶּף כָּל מִי שֶׁהוּא טַפֵּשׁ, אוֹמֵר: אֵימְתִי אֶקְרָא כָּל הַתּוֹרָה? וּמִי
 שֶׁהוּא פְקַח מֵהוּ עוֹשֶׂה? שׁוֹנֵה פֶּרֶק אֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַד שְׁמַסִּים כָּל
 הַתּוֹרָה כְּלָה; וְלִכֵּן אִם תִּלְךָ בְּדֶרֶךְ זֶה תִּזְכֶּה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה תּוֹרָה.

בְּעֵינַי הַשְּׂכָחָה שְׁלוֹמֵי דַיִם וְשׁוֹכְחִים מֵהַ שְׁלוֹמֵי דַיִם וְכוּ', כְּבָר
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה פְּרָשָׁה א' סִימָן ל"ב) רַבִּי אַבְהוֹ אָמַר:
זֶה שְׁפוּטָה שֶׁל תּוֹרָה שְׂאֵדָם לְמַד תּוֹרָה וְשִׁכְחָהּ. רַבֵּנָן דְּתַמְנָן בְּשֵׁם רַבִּי
יִצְחָק דְּהֶכָּא, וְרַבִּי טוֹבִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק: לְטוֹבְתוֹ אָדָם לְמַד תּוֹרָה
וְשׁוֹכַח, שְׂאֵלוֹ הִיא אָדָם לְמַד תּוֹרָה וְלֹא שִׁכְחָהּ, הִיא מִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה
שְׁתֵּים שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְחֹזֵר וּמִתְעַסֵּק בְּמִלְאכְתּוֹ, וְלֹא הִיא מְשַׁגֵּיחַ בָּהּ
לְעוֹלָם כָּל יָמָיו, אֲלֵא מִתּוֹךְ שְׂאֵדָם לְמַד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָהּ, אֵינּוּ מְזִיז
וְאֵינּוּ מְזִיעַ אֶת עַצְמוֹ מִדְּבַרֵי תּוֹרָה; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא
רַבָּה פְּרָשָׁה י"ט סִימָן ב') אָמַר רַבִּי לׁוֹי: מִשָּׁל לְטָרְסָקֵל נָקוּב שְׁשֹׁכֵר בְּעֵלְיוֹ
פּוֹעֲלִים לְמִלְאֵתוֹ, מִי שֶׁטִּפֵּשׂ מֵהוּ אֹמֵר? מָה אֲנִי מוֹעִיל, מְכַנְּסִים בְּזוֹ
וּמוֹצִיא בְּזוֹ. מִי שֶׁפָּקַח מֵהוּ אֹמֵר? וְלֹא שֹׁכֵר כָּל חֻבִּית וְחֻבִּית אֲנִי
נוֹטֵל? כִּךְ מִי שֶׁהוּא טִפֵּשׂ, מֵהוּ אֹמֵר? מָה אֲנִי מוֹעִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה
וּמְשַׁכְּחָהּ? מִי שֶׁהוּא פָּקַח מֵהוּ אֹמֵר? וְלֹא שֹׁכֵר יִגִּיעַהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא נוֹתֵן?

וְרַבְּנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ בְּפִרוּשׁ שְׁלֵעֶתִיד מְזַכִּירִים לְכָל אָדָם מֵהַ
שֶׁלְמַד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִכֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, רֵאשִׁית מֵהַ לְפָנֶיךָ, תִּלְמַד בְּכָל
יוֹם קִצֵּת וְעוֹד קִצֵּת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמָה וְכְמָה
פְּעָמִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצֵּלְתָּהּ מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקיב.

**יֵשׁ אָדָם רָשָׁע שְׂמוֹנֶסָה לְסַבֵּף אוֹתִי וְגוֹרָם לִי נֹזֵק כִּסְפִי
גְדוֹל. מָה הָעֲצָה נִגְדוּ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵלֵי: יֵשׁ מִיִּשְׁהוּ שְׂמוֹתֵנִכֵל אֵלֵי כָל הַזְּמַן וּמִנֶּסָה לְסַבֵּף
אוֹתִי עִם הַשְּׁלִטוֹנוֹת וְעִם מֵס הַכְּנֶסָה. אֲנִי עוֹבֵד בְּנִקְיִית

כפ"ים ולפי החק, והנוכל הזה מציק לי וגורם לי עגמת נפש גדולה וזק כספי גבוה, כי עלי לשלם הון תועפות לעורך דין כדי שיוציא את הצדק לאור האם יש עצה נגד הרשע הזה שפעליל עלי עלילות שקר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל אלי נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו אמר: כשאדם פוגם במעשים על ידי יש לו צרות ויסורים מבני אדם שמצערים אותו, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף סימן כ"ו) על ידי הוצאת זרע לבטלה בורא קלפות המתלבשים בבני אדם מתנגדים וחולקים עליו ועושים לו יסורים, ולכן כל מי שיודע בנפשו שחטא ופגם בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, ראוי לו לשמח מאד על הבזיונות והשפיכות דמים והצער והעגמת נפש שסובל מאלו הרשעים המתנגדים הארורים וכו' וכו', כי בודאי הכל לטובתו, כי בזה שחולקים עליו ומכפישים את שמו ומדברים עליו כל דבר אסור וכו' וכו', וממציאים עליו דברים שלא מיניה ולא מקצתיה וכו', בזה שורף את כל הקלפות והמשחיתים שברא מחמת חטא הוצאת זרע לבטלה.

והנה חכמינו הקדושים נתנו לנו עצה קלה איך להפטר מרשעים המצערים אותו, כמספר (גיטין ז.) שלח ליה מר עוקבא לרבי אלעזר: בני אדם העומדים עלי ובדי למסרם למלכות, מהו? שרטט וכתב ליה (תהלים ל"ט ב') "אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעד רשע לנגדי", אף על פי שרשע לנגדי - אשמרה לפי מחסום. שלח ליה: קא מצערי לי טובא, ולא מצינא דאיקום בהו. שלח ליה (תהלים ל"ז ז'): "דום להוי"ה והתחולל לו" - דום להוי"ה

וְהוּא יְפִילֵם לָךְ חֲלָלִים חֲלָלִים, הַשָּׁכֵם וְהָעָרֵב עֲלֵיהֶן לְבֵית הַמְדָרָשׁ
וְהֵן כְּלִין מְאֻלְיָהֶן. הַדְּבָר יֵצֵא מִפִּי רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְתַנְוֵהוּ וְלִגְנִיבָא בְּקוּלָר
וְכוּ'. הָרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ שְׂאֵם אֶחָד מִצֵּעַר אוֹתָךְ, תִּקְפִּיד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל
בְּעָרֵב וּבְבֹקֶר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהַשׁוֹנְאִים שְׁלָךְ יִפְלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵמֶר לְעוֹלָמוֹ דִּי יֵאמֵר לְצְרוּתֵיךָ דִּי.

הַמְאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקיג.

**אֲנִי נָשׁוּי, וַיֵּשׂ אִשָּׁה צְעִירָה שְׂמֹנְסָה לְפִתּוֹת אוֹתִי לַעֲבָרָה.
אֵיךְ נִפְטָרִים מִמֶּנָּה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִשָּׂה: שְׁלוֹם לְכַבֹּד הַצְּדִיק מִיְבִנְאֵל.

אֲנִי מִתְמוּדָד עִם נְסִיּוֹן גְּדוֹל מְאֹד: יֵשׁ בְּשִׁכּוּנָה שְׁלִי אִשָּׁה
צְעִירָה שְׂמֹנְסָה לְהִתְחִיל אֵתִי, וְלִמְרוֹת שֶׁהִיא יוֹדַעַת שְׂאֵנִי
נָשׁוּי וַיֵּשׂ לִי שְׁלִשָּׁה יְלָדִים, וְאֲנִי לֹא מַעֲנִין בְּשׁוּם קִשְׁרָה אֶתָּה,
כָּל הַזְּמַן הִיא מְנַסֶּה לְגַעַת בִּי וּלְפִתּוֹת אוֹתִי בְּדַבּוּרִים.

כָּבֵר כַּמָּה פְּעָמִים הִיא פְּגִשָּׁה אוֹתִי בְּרַחוּב אוּ בְּסוּפֵר וּדְבָרָה
אֵתִי בְּנִסְיוֹן לְפִתּוֹת אוֹתִי לַעֲבֹר עֲבָרָה, וְאֲנִי מִפְּחַד שֶׁהֵיכָרַע
יִשְׁתַּלֵּט עָלַי חֹס וְחִלְיָה. אֵיךְ נִפְטָרִים מִמֶּנָּה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּקְרָא, ג' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל מִשָּׁה נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַחֲכֵם מְכַל אָדָם אוֹמֵר (מְשָׁלִי ז') "לְשִׁמְרָךְ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה

אמריה החליקה וגו', "והנה אשה לקראתו שית זונה ונצרת לב" וגו', "והחזיקה בו ונשקה לו העזה פניה" וגו', "הטתו ברוך לקחה בחלק שפתייה תדיחננו: הולך אחריה פתאם כשור אל טבח יבא וכעכס אל מוסר אויל: עד יפלח חץ כבדו כמהר צפור אל פח ולא ידע כי בנפשו הוא: ועתה בנים שמעו לי והקשיבו לאמרי פי: אל ישט אל דרכיה לבך אל תתע בנתיבותיה: כי רבים חללים הפילה ועצמים כל הרגיה: דרכי שאול ביתה ירדות אל חדרי מות", ולכן עליך לדעת שבודאי יש לך נסיון מאד מאד קשה, ואתה צריך מאד מאד לשמר לא לפל בפח שלה, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב) וכבר מונח כלל בדינו, שמי שהוא חכם אמת קצת, אינו נחשב אצלו זאת התאווה לשום נסיון. אפלו אם תתבע אותו אשה יפה במקום סתר, שיהיה בידו למלאות התאוה, הוא אצלו רק שטות ושגעון, ואינו נחשב לו לנסיון כלל; ולכן אתה צריך מאד מאד לשמר ממנה, ולהגיד לה פתוח שתפרסם אותה ברבים אם היא לא תעזב אותך, כי לצערנו הרב יש נשים חצופות וכו' וחולות מין וכו', שזה פשוט מחלה אצל נשים שרצות אחר גברים להכשילם וכו'.

ולכן אף שזה נסיון גדול מאד, עם כל זאת אתה צריך להתגבר עם כל הכחות ולהגיד לה חד משמעית כי אם היא לא תעזב אותך אתה תגיד לבעלה וכו', ועל כן ראה לשמר מאד מאד כי בקלות יכולים לפל בפח שלא תוכל אחר כך לצאת מזה וכו', ומה גם בקלות אתה יכול לשבר את הבית שלה, וחבל מאד מאד כי אם אשתך תדע מזה היא תברח ותתגרש ממך וכו', ולכן עליך להיות מוכן שהחצופה הזו לא תעזב אותך וכו', וראה לפנות ערף אליה וכו', ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ישועה סימן ט"ז) כשאדם בא לאיזה נסיון ידע כשיעמד בזה הנסיון שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מפרסם סימן ב') הנסיון הוא בשביל לגדל ולפרסם את האדם; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן ד') העומד בנסיון של נאוף יזכה לעשר גדול בין השונאים שלו; וכן אמר (ספר המדות אות בנים חלק ב' סימן ט"ז) מי שהוא שולט ביצרו בניו אינם יוצאים לתרבות רעה,

ועל ידי זה ממונו נתברך, ועל ידי זה לא יבוא לנפיון; ולכן תהיה מוכן שחס ושלום לא תפל בפח.

הקדוש ברוך הוא השומר את עם ישראל ישמרך מכל רע.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקיד.

איך שוכרים את מדת הגאווה?

שאלה:

מאת אלירן: איך שוכרים את מדת הגאווה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר ויקרא, ג' אדר ב' ה'תשע"ד.
שלום וברכה אל אלירן נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת אשר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ה.) כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ולכן עליך לזכר שברגע שאתה חושב שאתה משהו, אתה מסלק את שכנינת עזו ממך, ורובנו ז"ל גלה לנו נוראות נפלאות (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ק"ז) על הפסוק (דברים כ"א) "כי תצא למלחמה על איביך ונתנו הוי"ה אלקיך בידך ושבת שבינו", פרוש "כי תצא למלחמה על איביך" - שהוא היצר הרע. "ונתנו הוי"ה אלקיך בידך" - כלומר היצר הרע יתן, כמו ימסר, "את הוי"ה אלקיך בידך", על דרך "צדיק מושל יראת אלקים" (שמואל ב' כ"ג). נותנת התורה עצה על זה - "ושבת שבינו", כלומר עם מה שהוא רוצה להתגבר עליך, הינו בגדלות, בזה תתגבר עליו, הינו שתאמר לו איך אני מושל כשיש לי גאווה, ואין הקדוש ברוך הוא שורה עמי.

הִינוּ בְשֵׁעָה שְׁנֹכְנֶסֶת לְאָדָם אִיזו גְאוּה וַיִּשׁוּת וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא כָּבֵד
הִגִּיעַ לְאִיזו מְדֻרָּה עַד כְּדֵי כֶּף שִׁיכּוֹל לְכַרֵּךְ בְּנֵי אָדָם וְכוּ', או לְכַטֵּל
גְזֵרוֹת מִבְּנֵי אָדָם וְכוּ', או לְהַמְשִׁיךְ בְּרִכּוֹת לְבְנֵי אָדָם וְכוּ', אָזִי יֹאמֵר
לְעַצְמוֹ אֵיךְ אֶתָּה רוֹצֶה לְהַפִּיל אוֹתִי בַּפֶּח וּגְאוּת וַיִּשׁוּת, הָרִי אֶצֶל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹאמֵר (יִשְׁעִיה נ"ז ט"ו) "כִּי כֹה אָמַר רַם וְנִשְׂא שְׁכֵן
עַד וְקָדוֹשׁ שָׁמוּ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן וְאֵת דְּכָא וְשִׁפְל רּוּחַ לְהַחִיּוֹת
רוּחַ שְׁפָלִים וְלְהַחִיּוֹת לֵב נְדָכָאִים", וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוּטָה
ה.) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִשְׁרִה שְׁכִינָתוֹ עַל הַר
סִינִי וְלֹא גְבַהַּ הַר סִינִי לְמַעַלָּה, אָמַר רַבִּי יוֹסֵף: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם
מִדַּעַת קוֹנוֹ שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִשְׁרִה
שְׁכִינָתוֹ עַל הַר סִינִי, וְהֵנִיחַ כָּל אֵילָנוֹת טוֹבוֹת וְהִשְׁרִה שְׁכִינָתוֹ בַּסֵּנָה,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוֹת הַרוּחַ רְאוּי לְגַדְעוֹ כְּפֹאֲשִׁירָה,
כְּתִיב הֵכָא (יִשְׁעִיה י' ל"ג) "וְרַמִּי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים", וְכְתִיב הֵתָם (דְּבָרִים
י"ב ג') "וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּגְדַּעוּן". וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוֹת
הַרוּחַ אֵין עֲפָרוֹ נִנְעָר, שֶׁנֹּאמֵר (יִשְׁעִיה כ"ו י"ט) "הַקִּיצוֹ וְרַנְּנוּ שְׁכֵנֵי עֲפָר"
שְׁכֵבֵי בְּעֲפָר לֹא נֹאמֵר, אֶלֹא שְׁכֵנֵי עֲפָר, מִי שֶׁנִּעְשֶׂה שְׁכֵן לְעֲפָר בְּחַיָּיו.
וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גְּסוֹת הַרוּחַ שְׁכִינָה מִיִּלְלַת עָלָיו,
שֶׁנֹּאמֵר (תְּהִלִּים קל"ח ו') "וּגְבַהַּ מִמֶּרְחַק יִדְעֵ", דֵּרַשׁ רַב עוּרִיא וְאִיתִימָא
רַבִּי אֶלְעָזָר: בֵּא וְרֵאָה שְׁלֹא כְּמַדַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַדַּת בְּשׂוֹר וְדָם,
מַדַּת בְּשׂוֹר וְדָם גְּבוּהָ רּוֹאָה אֵת הַגְּבוּהָ וְאֵין גְּבוּהָ רּוֹאָה אֵת הַשְּׁפָל,
אֲבָל מַדַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן - הוּא גְּבוּהָ וְרוֹאָה אֵת הַשְּׁפָל,
שֶׁנֹּאמֵר (שֵׁם) "כִּי רַם הָיוּ"ה וְשִׁפְל יִרְאָה".

עַם כָּל זֹאת יְדוּעַ שֶׁהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
אָמַר שֶׁמֵּהַכֵּל יְכוּלִים לְצַאֵת אֲבָל לֹא מִגְּאוּת וַיִּשׁוּת, כִּי זֶה מְלוּהָ אֵת
הָאָדָם עַד הִרְגַע הָאֲחֵרוֹן, וְסִפְרוֹ תִּלְמִידָיו שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יִצְאָה עִם הַפְּסוּק
(תְּהִלִּים ל"ו י"ב) "אֵל תְּבוֹאֲנִי רָגַל גְּאוּה", וְכֵן אָמַר שְׁמִי שִׁיכּוֹל לְתַת
עֶצֶה לְצַאֵת מִגְּאוּהָ, אֵינוֹ צָדִיק כָּלֵל, כִּי זֶה נִדְבָק בְּאָדָם וְקִשָּׁה לוֹ
לְצַאֵת מִזֶּה, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲרָן חֶלֶק א' סִימָן נ"ב) שֶׁאָדָם צָרִיךְ
לְלַכֵּת לְהַתְּבוּדָד בְּלִילָה בְּשִׁדְּהָ, וּלְבַקֵּשׁ קָדָם עַל מַדָּה אַחַת לְעַקֵּר

אותה וכו', וכן אחר כך על מדה שניה לעקר אותה וכו', עד שיבטל את כל המדות והתאוות רעות שיש לו, עם כל זאת תשארו בו הישנות והגאות וכו'.

ולכן אין עצה אחרת אלא תמיד לבקש ממנו יתברך שיעקר מעצמו את הגאות והישנות לגמרי, וראוי לו לזכור תמיד את יום המיתה והקבורה וכו', ואיך שישכב בתוך הקבר וכו', אזי מה יש לו להתגאות?

הקדוש ברוך הוא יצילנו ממדה רעה זו ומכל המדות רעות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקטו.

לאחרונה פרסם אחד מרבני ברסלב מאמר חריף נגד הצבור הדתי-לאומי. מה דעתך בענין?

שאלה:

מאת אבנר נריה: שלום לצדיק.

לפני כמה זמן התפרסם באתר חדשות חרדי מאמר של רב המגדיר את עצמו חסיד ברסלב, אשר מדבר עד כמה הצבור הדתי לאומי בישראל רע, כאלו הוא בדק אהד אהד בהם וברר את כל הנקודות הרעות שבהם, חברים יחד ויצר מאמר שזעזע קוראים רבים.

אני משער לעצמי שמאמר זה יצר רק חלול השם וגרם לאנשים להתרחק מחסידות ברסלב, ואני משכנע שרבנו היה מתנגד לכזה מאמר בכל תקף.

אני עצמי מהצבור הדתי לאומי עם נטייה לחסידות ברסלב. מצד אחד המאמר הזה גרם לי כעס על אותו רב, ומצד שני גרם לי צער גדול כי איך חסיד ברסלב יכול לדבר ככה? חשוב

לציון שמהרגע שפרסם המאמר הזה התחילו להתפרסם עוד מאמרים וכתבות בתקשורת החרדית נגד הצבור הדתי לאומי בישראל. מה דעתו של הצדיק בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ד' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אבנר נריה גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אקדים לך הקדמה אחת כדאי שתדע לארוך הדרך מהי חסידות ברסלב, וזה יועיל גם לאחרים שיש להם אותה בעיה שיש לה.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן של"ט) איתא במדרש (בראשית ובה פרשה ל"ד סימן כ"א) על הפסוק (יחזקאל ל"ו כ"ו) "ונתתי לכם לב בשר", אל תקרי בשר אלא בסר, שיהיה כל אחד בוטר בחלק של חברו, לב בסר אותיות ברסלב; הינו שכל הצרות שעם ישראל סובלים הן מפני שיש לנו לב אבן, שאחד לא מבין את השני, ולא מענין להבין את השני, כמו שני אבנים וכו', וזה מה שאומר הנביא (שם) "והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר", שזו תהיה הגאולה שאדם יהיה לו לב של בשר. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד.) אהבה דוחקת את הבשר; הרגע שיש לאדם לב בשר, הוא יבין את השני ויאהב את השני ויעזר לשני, וזה כל הענין של חסידות ברסלב, שהם אותיות לב בסר, כי אות ש' מתחלפת באות ס', כי אדם צריך לעבד על מדותיו לעקר ממנו את הלב האבן שזו מדת האכזריות שיש בו, מדת האנוכיות שיש בו, ואז דיקא יזכה ללב בשר, לאהב את כל בר ישראל, ולהרגיש בכאב הזולת, וישתדל לעזר, שזה כל חסידות ברסלב.

וזה לא שיף לזרם אחד וכו', זו מתנה לכלל נשמות ישראל ולכל העולם כולו, ולכן לא בחנם שלאחרונה מתפרסם הלמוד העמק של רבנו ז"ל בכל העולם כולו, ולא רק נשמות ישראל נמשכים אל רבנו

ז"ל, מכל החוגים ומכל החסידיות ומכל השיטות וכו', אלא אפלו אמות העולם מתעניינים בלמוד העמק של רבנו ז"ל, איך שמחזק ומעודד ומשמח את כל הנשמות הנפולות, ומחזק את כלם, ומדריך את כלם בדרך הנכונה. אשרי מי שיתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז יתהפך לבו לב האבן, שזה היצר הרע הסמ"ך-מ"ם שענינו רק לעשות רע לזולת וכו', ויהיה נעשה לבו לב בשר, שזה היצר טוב שענינו רק לעשות טוב לזולת וכו'.

מכל זה תבין בעצמך שחסידות ברסלב אין לה שום שיכות לשום מפלגה וכו' ולשום גוף וכו', רבנו ז"ל הוא מתנה לכל העולם בלו, כי הוא מגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונפלא כזה, עד שעושה את כל ההשגות אלקות בצורה כל כך פשוטה, עד שילדים קטנים יכולים להבין את אלקותו יתברך, ופותחים את הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר דבר זה לא נמצא בשום מקום, כי רבנו ז"ל מעורר מהשנה, כמוכא בדבריו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן ס) שהצדיק מעורר מהשנה ועל ידי זה נפתח הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי כשהמחזין ישנים ולא מרגישים את אמתת מציאותו יתברך, אזי נתקים (תרומות פרק ב') חרש אינו שומע ואינו מדבר; אם לא שומעים את התעוררות השנה מהצדיק, על ידי זה אינו מדבר אל הקדוש ברוך הוא, וזה (תהלים י"ט) "אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם" - אם לא שומעים את קול הצדיק שמעורר מהשנה, אזי אין דבורים אל הקדוש ברוך הוא.

ואת הגלוי הזה וגלה משיח צדקנו לכל העולם בלו, כמו שכתוב (צפניה ג' ט) "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד", ולכן אז יהיה תקון השלם, ורבנו ז"ל ממשיך כבר עכשו את התקון הזה לאנשיו, שמי שרק מתקרב אליו הוא גם כן פותח את הפה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולכן רבנו ז"ל לא שייך לשום מפלגה וכו' ולשום שיטה וכו' ולשום דרך וכו', הוא מתנה לכלל נשמות ישראל ולכלל העולם בלו, וכמו שאמר

רבנו ז"ל בפרוש כְּשֶׁנֶסֶע לְנֵאוֹרֵיטֶשׁ בְּהִיטּוֹת יוֹשֵׁב עַל הָעֲגָלָה, (חיי מוה"ר"ן סימן רנ"א) יֵשׁ לְאֵל יָדַי לְהַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לְמוֹטָב, וְלֹא בְּלִבְד אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, אֲלֵא אֲפֵלוּ צְדִיקִים וְאֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב. כִּי גַם הַצְּדִיקִים צְרִיכִים לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב. וְלֹא מִבְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, אֲלֵא כָּל הָאֲמוֹת הָעוֹלָם כְּלָם אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזִירָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהִיִּיתִי יָכוֹל לְהוֹלִיכֶם סְמוּךְ לְדַת יִשְׂרָאֵל. אַךְ דִּיו לְעֶבֶד לְהִיּוֹת כְּרָבוֹ;

כִּי הַגְּלוּי הַזֶּה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁמִּגְלָה אִיךְ שְׂאִין שׁוֹם יֹאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאֲפֵלוּ בְּמַצְבִּים הַכִּי קָשִׁים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְצָעַק בְּקוֹל עֲמַק מָאֹד (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ע"ח) אִין שׁוֹם יֹאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל! אִין דְּבַר כְּזֶה לְהַתִּיאֵשׁ! וְאָמַר (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ק"ב) אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְקַלְקֵל תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְתַקֵּן.

וְלִכֵּן אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה אַתָּה צָרִיךְ לְהַתְּפַעֵל מִמָּה שְׂאֵחָד אָמַר וְכוּ', וּמִמָּה שְׂאֵחָד כָּתַב וְכוּ', רַבְּנוּ ז"ל לְלַמֵּד אוֹתָנוּ (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק א' סִימָן רפ"ב) שְׂצְרִיכִים לְדוֹן לְכַף זְכוּת אֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲפֵלוּ רִשְׁעַ גָּמוּר, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ נִקְדָּה טוֹבָה מֵה שְׂאִין בְּחִבְרוֹ, וּכְבָר אָמַרו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת נ"ז.) עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד') "כִּפְּלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ" - מֵאִי רִקְתָּךְ? אֲפֵלוּ רִיקְנִין שֶׁבֶךְ מְלֵאִים מִצּוֹת כְּרִמּוֹן, וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְדוֹן אֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, מְלִבְד אֶחָד שֶׁהוּא מִסִּית וּמְדִיחַ נֶגֶד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, עָלָיו אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מְרִיבָה סִימָן פ"ח) אִין מְלַמְדִין זְכוּת עַל הַמְּסִית; אֲבָל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל הֵם לֹא מְסִיתִים וּמְדִיחִים וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן צְרִיכִים לְדוֹן אֵת כְּלָם לְכַף זְכוּת.

וְעַל כֵּן רָאָה לְהַתְּחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת בִּיתֵר עֲזוֹ, וְאֵל תְּתַפְּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, וְלֹא כָּל אֶחָד שֶׁמִּגְדִּיר אֵת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא חֲסִיד בְּרִסְלָב, אוֹ שֶׁהוּא מְרַבְּנֵי בְּרִסְלָב זֶה כְּכָה, כִּי לְהִיּוֹת חֲסִיד בְּרִסְלָב צְרִיכִים לְהִיּוֹת בָּקִי בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל יִשָּׁר וְהִפּוּךְ, וְהִפּוּךְ וְיִשָּׁר, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה

לנו התנא הקדוש (אבות פרק ב') ולא עם הארץ חסיד; אחד שלא למד לא יכול לקרא את עצמו חסיד בשום פנים ואפן, ובפרט מי שלא למד ספרי רבנו ז"ל ואינו יודע בין ימינו לשמאלו איך הוא יכול לקרא את עצמו חסיד ברסלב? ולכן אל תשים לב אל אף אחד בעולם וכו', ואל תתפעל מאף אחד וכו', ואתה צריך לזכר שרבנו ז"ל לא מצמצם בשום מקום וכו' ובשום גוף וכו' ובשום מפלגה וכו', רבנו ז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל ולכלל העולם כלו, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בהתגלות האור הגנוז הזה של רבנו ז"ל.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקטז.

האם כדאי לבטל את הנסיעה המתכננת לאומן בגלל המצב הנפיץ באוקראינה?

שאלה:

מאת אסף: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. אמי ואחותי עומדות לטוס לאומן לפני פסח, והיות שבני הגיע לגיל שש ואני רוצה מאד שהוא יספיק להיות בציון לפני גיל שבע, קניתי גם לו כרטיס כדי שיטוס אתם. האם זה לא מסכן לטוס לאומן בתקופה זו בזמן שיש מהומות גדולות באוקראינה ולא יודעים מה ילד יום? יש לציון שחברת התעופה לא הודיעה על בטול הטיסות, ומבחינתם הכל ממשיך כמתכנן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ד' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עכשו המצב באוקראינה מסכן מאד, כי אין שם מוראה של מלכות, ואיש כל הישר בעיניו יעשה, ואלו אשר נמצאים שם מזהירים ומבקשים שעכשו לא יבואו, כי אפלו בשדה התעופה בקייב מסכן מאד, כי בכלל ידוע ומפרסם לשמחה אשר האוקראינים הם רוצחים, והם אשר עזרו להעמלקים במלחמת העולם השנייה להרג יהודים במיתות משנות מיתות אכזריות וכו', ובכלל ידוע את אכזריותם נגד עם ישראל במשך מאות שנים, עוד מאז הקוזאקים שהרגו וחסו וכו' וכו' מכל אשר בא תחת ידם, ולצערנו הרב הרגו ושחטו במיתות משנות מיתות אכזריות, ומחקו קהלות שלמות יהודים חפים מפשע, ולכן מאחר שיש עכשו שם מרד גדול לא כדאי לנסע בשום פנים ואפן, כי על אם הדרך עוצרים רכבים בתואנה שהם משטרה וכו', והם סתם גויים רוצחים, ולכן עכשו הוא הזמן לא לנסע שם.

ומה שכתוב ששלוחי מצוה אינן נזוקין וכו', עין (פסחים ח:): אף על גב דשלוחי מצוה אינן נזוקין, היכא דשכיח הדייקא שאני, שנאמר (שמואל א' ט"ז ב') "ויאמר שמואל איה אלך ושמע שאול והרגני ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך וגו'; וכן מובא בהלכה (שלחן ערוך ארח חיים סימן תלג סעיף ז) חר שבין יהודי לחברו כל אחד בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטל בלבו ודיו ושבין יהודי לעכו"ם אינו צריך בדיקה כלל שמה יאמר כשפים הוא עושה לי ונמצא בא לידי סכנה: וכתב על זה ה'משנה ברורה', ואף על גב דשלוחי מצוה אינן נזוקין היכא דשכיח הדייקא שאני, עין שם. ולכן אסור להיות עכשו חכם בעיניו, ולא להכנס בסכנה, ולכן עכשו אין הזמן לנסע לשם.

הקדוש ברוך הוא השומר את עמו ישראל ישמרנו ויצילנו מהרוצחים האלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקיז.

קראתי את השיחה של רבנו בענין פאות מתלתלות, ולא הבנתי כלום. האם תוכלו להסביר לי?

שאלה:

מאת ירון: שלום רב לכבוד הרב שעוזר לנו המון. רבנו אומר שמכל שיחה שלו אפטר להיות יהודי כשה וקראתי שיחה שרבנו מדבר על מעלת הפאות, אבל לא הבנתי כלום. זאת השיחה: "פעם אחת דבר מענין הפאות שיט בהם תלתלים שקורין גיקרייזלטע פאות [פאות מסלסלים] ולא גלה מאומה בזה, אף הבנתי איזה רמזים בדבריו. עכשו נזכרתי מה שדברו אז מפסוק "קוצותיו תלתלים" ואמר שהיא בחינה הנ"ל", עד כאן לשון השיחה. האם כבוד הרב יכול להסביר את השיחה ומה יוצא ממנה הלכה למעשה? תודה רבה לכם על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ד' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ירון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הפרוש הפשוט הוא שרבנו ז"ל רצה שנלך עם פאות פשוטו כמשמעו, בלי שום חכמות והשכלות כלל, וגם שהפאות יהיו מסדרות ולא מפזרות כלל, אלא פאות תלתלים, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן י"ז) שהקדוש ברוך הוא מתפאר עם כל בר ישראל וכו', ויש לפעמים שאיזה פחות שב'ישראל עושה נענוע עם הפאה שלו, והשם יתברך יש לו התפארות גדול גם מזה.

ולכן מה שיוצא לעובדא ולמעשה מהשיחה הזו הוא שצריכים ללכת עם פאות, וכן מובא כשרבנו ז"ל הגיע לארץ ישראל, בהתחלה

לא נתנו לו לרדת מהאגיה כי היה לו פאות ארכות, והישמעאלים לא ראו דבר כזה ולכן חשדו אותו למרגל וכו', וכן מוהרנ"ת ז"ל כשהיה במצרים רצו אחריו לראותו, כי הלך עם פאות ארכות, והם לא היו רגילים לזה.

הרי שלך לפניך, שמשיתה זו צריכים להבין שצריכים ללכת עם פאות ולא להתביש עם הפאות, ואדרבה, אצל עדת התימנים נקראים הפאות 'סימנים', הינו שזה סימן שהוא יהודי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתק"ח.

בעלי נפגע בתאונת עבודה וחברת הבטוח לא מוכנה לשלם לנו את הסכום שתבענו. האם להתפשר?

שאלה:

מאת אוריאנה: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.
אני מתפללת שהשם ישלח לכם רפואה שלמה ותזכו להנהיג את קהלתכם עד ביאת משיח צדקנו, אמן!
ברצוני להתייעץ עם הצדיק בנושא חשוב מאד: לפני שבע שנים בעלי עבר תאונה כאשר הוא עבד במוסך - הוא יצא החוצה על מנת לבדוק רכב של אשה שהגיעה לטפול במוסך, הוא עמד ליד קיר וכאשר בדק את הרכב האשה בטעות לחצה על דושת הגז ונכנסה בו בעצמה רבה. מאז הוא סובל מאד מהרגלים ולא יכול לתפקד כרגיל - הוא לא יכול לרוץ ומאד מתקשה ללכת מעל עשר דקות ברצף.
מאז הוא ללא משכרת או עבודה מסודרת, ואנו בחובות. אנו מנהלים משפט ארוך מאז התאונה מול חברת הבטוח של הרכב השייך לאותה הגברת שפגעה בבעלי ואנו תובעים

פצויים מיליון וחצי שקל, אך כפי שצינתי הספור נמרח עד עכשו.

יש לנו עורך דין שמלווה אותנו צמוד, ובשבוע שעבר בראש חדש אדר היה משפט נוסף בנדון שבו השופטת הציעה פשרה של 800,000 ש"ח, אך חברת הבטוח לא היתה מוכנה לפשרה ובקשה להוריד את סכום הפצויים ל- 600,000 ש"ח. עורך הדין אומר לא להתפשר ולהמשיך לטפל בתיק. מה הצדיק מציע לנו לעשות: האם להתפשר או להמשיך את המשפט?

אנו אובדי עצות, אנא צדיק רחמן תתפלל עלינו שנוצח לצאת מהחובות ולזכות בדין. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ד' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אוריאנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי לשמע מה שקרה לבעלך וכו', ואת צריכה לראות לחזק אותו ולשמח אותו ועל ידי זה יהיה ביניכם קרוב לבבות גדול מאד.

את צריכה לדעת שאם חברת הבטוח רוצים לתת פצויים של שש מאות אלף ש"ח כדאי לתפס את זה וכו', כי אם לא, אזי הם ימשכו את זה לעוד כמה שנים ומאומה לא יהיה לכם, ומה שהעורך דין אומר לא להתפשר ולהמשיך לטפל בתיק וכו', זה פשוט שהוא מכון את טובת עצמו וכו', אבל המציאות מראה שאם לא רוצים להתפשר לבסוף זה נעשה סחבת, ולבסוף מאבדים את הכל.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתהיה לבעלך רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ותדורו ביחד באהבה גדולה מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקיט.

אני לא מרגיש שום חיות בלמוד התורה ובתפלה, וזה גורם לי חלישות הדעת

שאלה:

מאת גולן: למוה"רא"ש שלום רב. קשה לי מאד כי אני לא מרגיש אור בלמוד התורה, בתפלה ובקיום המצוות. בנוסף, אני מתמיד בהתבודדות כמעט בכל יום כבר תקופה ארוכה, ויש לי חלישות הדעת מכך שלא מתחדשים לי דבורים בהתבודדות. בנוסף קשה לי עם כך שלא יצאתי כבר שנה לשום פגישה למטרת נשואין למרות שאני מתפלל על כך מאז כמעט בכל יום. בבקשה תן לי עצה כדי שאוכל להחזיק מעמד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקרא, ד' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גולן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיה שלך היא רק מחמת חסרון השמחה, כי אם היית עובד על נקדת השמחה, אזי לא היו לך שום בעיות, וכל מה שבני אדם סובלים זה רק מחמת חסרון השמחה, כי השמחה מרחבת את הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן י"י) מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם מישבין עצמן. והעקר להשתדל לישוב עצמו היטב מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנקנסות לגוף, הן תאוות שחויץ לגוף כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח

כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו, רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה הוא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות. כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו'. ולכוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדת יהדותו, כמאמרם ז"ל (ברכות ג"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצות כרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחבים מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

בענין שאמה מתלונן שאין לה דבורים בשעת התבודדות וכו', אמר רבנו ז"ל שמזה בעצמו עושים תפלה לפניו יתברך: "ראה איך שנפילתי ונתרחקתי עד שאין לי דבורים לדבר עמך" וכו' וכו'.

ובאמת על ידי אותיות האל"ף ב"ת יכולים לדבר הרבה עמו יתברך, הינו קדם יבקש על 'אמונה' - שיהיה חזק באמונה ברוחה ומזככת וכו' וכו', ואחר כך יבקש על 'אמת' וכו', ואחר כך יבקש על 'אכילה' - שישמר ולא יכשל באכילת טרפות ונבלות, וכן יבקש על האות ב"ת - שיזכה לתקון ה'ברית' בשלמות וכו', וכן שיהיה לו 'בטחון' בו יתברך, ויזכה למדת ה'בושה' להתביש מלפניו יתברך וכו' וכו', וכך כשאדם מתבודד על סדר האל"ף ב"ת, יש לו הרבה מה להתפלל.

בענין שדוכים וכו', זכר גם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא; אמה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזיווג שלך, כי בדרך כלל בחור הוא גאותן וכו', ולא

מתאים לו לקחת את זו או את זו וכו', וחושב לעצמו "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו?" או "אני הכי חכם והכי יפה והכי משפיל וכו', אקח את זו?" והוא מסתובב ומחפש את הבת זוג שלו כפי הדמיון שנקנס בו פאלו מי יודע מה הוא, והוא רוצה שיבוא אליו זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפש וכו' ומסתובב ויוצא לפגישות פן ואולי אמצא את בחירת לבבי שתבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאין כסף וכו', ובשביל זה הבחור מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך הוא לא קולט שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופס את עצמו רואה שהוא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו?

על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא; תרד מדרגה ואל תחזיק מעצמך כל כך גדול וכו', ואז תמצא בקלות בת זוג שתתאים לך, כי תהלה לאל יש לכל אחד את בת זוגו, כמאמרם ז"ל (סוטה ב.) ארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני; נמצא שלכל אחד כבר הכריזו מן השמים לפני שנולד מי בת זוגו, אף מוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ז), וכן הוא בתקוני זהר (תקון י"ד) שעל ידי פגם הבטית מאבד את בת זוגו וכו', ועם כל דא, אם חזר בתשובתא - חזר ויהיבנא ליה את בת זוגו; ולכן אל תתיאש, והקדוש ברוך הוא יזמין לך את בת זוגך, ותזכה להתחתן בקרוב מאד, רק אל תהיה בררן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקכ.

אנו רוצים לעבר לעיר עם אכלוסייה חרדית, אך בעלי מתנגד מפני שזה רחוק ממקום עבודתו

שאלה:

מאת רבקה: שלום לכבוד הרב.

יש לנו שבועה ילדים, ואנחנו מתגוררים כבר עשרים שנה באזור חלוני. הילדים רוצים מאד לעבר לעיר שיש בה אכלוסיה גדולה של דתיים וחרדים, וחשבנו על העיר רחובות, אף בעלי לא רוצה לעבר לשם כי זה רחוק לו מהעבודה בתל אביב. אנו מבקשים את עצתך בענין, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר ויקרא, ה' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שהילדים זה העינים שלנו, ומה לא עושים בשביל הילדים, אתם צריכים מאד מאד לשמח שהילדים רוצים לגור רק בין שומרי תורה ומצוות, ולכן תעשו כל מה שביכולתכם לעבר למען הצלחת הילדים, וכבר גלה לנו הרמב"ם (פרק ו' מהלכות דעות הלכה א') דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר (משלי י"ג כ') "הולך את חכמים יחכם ורעה כסילים ירוע", ואומר (תהלים א') "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב".

ולכן לדעתי תעברו דירה לאיפה שהילדים רוצים, ובסך הכל זה לא כל כך רחוק מתל אביב, וכך יהיו לכם את שני העולמות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחו בכל דרככם ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך שבת שלום...

ג' תתקכא.

האם צריכים לכונן בתפלת מוסף של ראש חדש את השמות המדפסים בסדורים?

שאלה:

מאת משה: ידוע שרבנו צוה את אנשי שלומנו להתפלל בפשיטות ובתמימות ללא כנויות ויחודים. ומה לגבי תפלת מוסף של ראש חדש, הרי בכל הסדורים מדפסים היחודים של כל חדש וחדש. האם צריך לכונן בזה או לא?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר ויקרא, ה' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר שלמות התפלה להתפלל בלשון נוכח - "ברוך אתה הוי"ה" וכו', להרגיש את מציאותו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ומדברים אליו יתברך כאשר בן מתחנן אל אביו בלי שום חכמות והשכלות כלל וכו', ומי שזוכה להתמיד בספרי קבלה, על ידי זה אצלו נעשות הכונות פרוש המלות, וזה פשוט כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"כ) שהיה אחד מאנשי שלומנו שדבר עם רבנו ז"ל בעניני כונות וכו', והקפיד עליו רבנו ז"ל מאד ואמר לו, שלא יעסק עוד בזה, ולא יתפלל עם כונות, רק יכון פרוש המלות כפשוטו. (אף על פי שזה האיש למד כתבי האריז"ל על פי פקודתו, אף על פי כן לא רצה שיתפלל עם כונות כלל). ואמר לו רבנו ז"ל שמי שאינו ראוי לזה, כשמתפלל עם כונות הוא כמו כשוף, כי בכשוף נאמר (דברים י"ח) "לא תלמד לעשות", ודרשו חכמינו הקדושים (שבת ע"ה ראש השנה כ"ד סנהדרין ס"ח) "לא תלמד לעשות, אכל אתה למד להבין ולהורות".

כך הוא בענין הכוונות להבדיל, שאין צריכין ללמד אותם כי אם להבין ולהורות, אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכוונם בתפלה, מי שאינו ראוי לזה, ואמר כי עקר התפלה היא דבקות להשם יתברך, והיה טוב יותר להתפלל בלשון לעז, שמדברים בו, כי כשמתפללים בלשון שמדברים בו, אזי הלב סמוך ודבוק מאד בדבורי התפלה, ויכול לדבק עצמו ביותר להשם יתברך. אך כבר תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה סדר התפלה (מחמת שלאו כל אדם יכול לסדר סדר התפלה לעצמו כמוכא), על כן אנו חייבים להתפלל בלשון הקדש כמו שסדרו לנו, אבל העקר הוא רק לכוון פרוש המלות כפשוטו, שזהו עקר התפלה, שמתפללין לפני השם יתברך על כל דבר ודבר, ועל ידי זה מתקרבין ומתדבקין בו יתברך וכו', ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה, אצלם כל הכוונות של האריו"ל וכו', הם פרוש המלות, שבפרוש המלות שלהם כלולים כל הכוונות; עין שם.

על כל פנים, בתפלת מוסף של ראש חודש במקום להסתכל על שם הוי"ה מסתכלים על שם הוי"ה כפי הצרוף של החדש הזה, וזה הכל, ולא צריכים לעשות מזה עסק.

יעזר הקדוש ברוך הוא שלא נטעה את עצמנו בזה העולם כלל, כי העולם מטעה מאד מאד.

המאחל לך שבת שלום...

ג' תתקכב.

רבנו אומר שאדם צריך לחפש אייה מקום כבודו. איך מקיימים את זה הלכה למעשה?

שיאלה:

מאת גיא: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום וברכה.
רבנו אומר בלקוטי מוהר"ן תנינא, סימן י"ב שכאשר אדם

נמצא בנפילה או בירידה הוא צריך לחפש ולבקש איה מקום כבודו וכו'. כיצד מקימים את העצה של החפוש והבקשה אחר כבודו יתברך הלכה למעשה? האם בתפלה, התבודדות או למוד תורה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל גֵּיא נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רבנו ז"ל מגלה לנו גלוי נורא ונפלא מאד (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ב) כשאדם נופל בנפילה עמקה וכו' או יורד בירידה גדולה מאד וכו', שהכוונה הפשוטה היא שנעלמת ונסתרת ממנו אמתת מציאותו יתברך. אזי העצה לחפש איה מקום כבודו - איה המקום שאני יכול למצא אותה, ויבקש ויתחנן ממנו יתברך שיחוס וירחם עליו שיתגלה אליו וכו', ואז על ידי שאדם מתחנן ומבקש את הקדוש ברוך הוא בתוך הירידה והנפילה והחשך הגדול שנפל אליהם 'איה מקום כבודך?' איה המקום שאתה מסתתר וכו' וכו', על ידי זה זוכה לבסוף שנתגלה אליו מלך הכבוד בעצמו, שזה סוד קרבן עולה שעולה כליל להקדוש ברוך הוא, וזה (בראשית כ"ב ז') "ואיה השה לעלה" - בשעה שאדם בוכה ומתחנן לפניו יתברך איה המקום שאזכה למצא אותה, זה כאלו שהקריב קרבן עולה, ועולה מעלה מעלה עד שנתגלה אליו מלך הכבוד בעצמו.

ומאחר שהצדיקים תמיד חוזרים בתשובה שלמה כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו') שאפלו גדולי הצדיקים שמשגיגים השגות אלקות, תמיד בוכים ומבכים לפניו יתברך וחוזרים בתשובה שלמה פן גשמו את אלקותו יתברך וכו' וכו', ומחזיקים את עצמם להכי גרועים וכו', וחוזרים בכל פעם מחדש בתשובה שלמה, ועושים תשובה על תשובה וכו', ועל ידי זה נתגלה אליהם בכל פעם

הָאֵרֶת אֱלֻקוֹת בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלִכֵּן עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה תָּמִיד לְחִפְשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעֵקֶר הַחֲפוּשׁ הוּא עַל יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בִּלְעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְדוּמָם צוּמַח חַי מְדַבֵּר זֶה הַכֵּל לְבוּשׁ לְגַבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲךָ הוּא כְּבִיכּוֹל מְסִתִּיר וּמַעֲלִים אֶת עֲצָמוֹ וְכוּ', וְכִשְׁאָדָם מְחַפֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעֵקֶר הַחֲפוּשׁ הוּא בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, אֲזִי הוּא יִתְבָּרֵךְ מִתְגַּלְגֵּל אֵלָיו וְרוֹאֶה שְׁגָם בְּתוֹךְ הַהֲעֲלָמָה וְהַהֲסֻתְרָה וְכוּ' גַם שֵׁם מְסִתֵּתֵר אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם.

וְלִכֵּן עֵקֶר הַחֲפוּשׁ לְחִפְשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ זֶה עַל יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל שְׁנוּהִיָּה רְגִילִים בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְאֶפְלוּ שְׁחָטְאָנוּ וְעָשִׂינוּ אֶת הַדְּבָרִים הַכִּי גְרוּעִים וְכוּ' וְכוּ', אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ אֶלָּא לְחִפְשׁ וּלְבַקֵּשׁ תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ 'אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ' - אִיָּה הַמְּקוּם שְׂאוּכַל לְמַצָּא אוֹתָךְ?, וְזֶה 'מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֲתָה אֵל', הֵינּוּ אֶפְלוּ שְׁכַבְּכִיכּוֹל נַעֲלָם בְּהֲעֲלָמָה בְּתוֹךְ הֲעֲלָמָה, עִם כָּל זֹאת 'אֲתָה אֵל' - שְׂאֲתָה מְסִתִּיר עֲצָמָךְ שֵׁם, וְכֵן הוּא אֶפְלוּ בְּעֵמֶק הַהֲסֻתְרָה שְׁבִתוֹךְ הֲסֻתְרָה גַם שֵׁם נִמְצָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ל"א י"ח) "וְאֲנֹכִי הֲסִתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בְיוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֵל אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם", הֵינּוּ שְׂאֶפְלוּ בְּהֲסֻתְרָה שְׁבִתוֹךְ הֲסֻתְרָה, שֵׁם נִמְצָא "אֲנֹכִי הוֹי"ה אֱלֹקֶיךָ", וְכַמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לִקְוֹטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן נ"ו) שְׁדִיקָא בְּהֲסֻתְרָה שְׁבִתוֹךְ הֲסֻתְרָה שֵׁם יְכוּלִים לְמַצָּא אוֹר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בִּלְעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּמָה שְׁנִסְתֵּר מִן הָאָדָם הָאוֹר וְכוּ' הוּא מְחַמֵּת שְׁחָטָא, כְּמוֹ שְׁכָתַב רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת אֲמוּנָה סִימָן כ"ב) הַפֶּשַׁע שֶׁל אָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם; וְכַתִּיב (יִשְׁעִיָּה נ"ט ב') "כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדֵלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם וְחַטָּאוֹתֵיכֶם הֲסִתִּירוּ פְּנִים מִכֶּם מִשְׁמוּעַ", וְלִכֵּן עֵקֶר הָעֲצָה תָּמִיד לְחִפְשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ 'אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדָךְ?' - אִיָּה הַמְּקוּם שְׂאוּכַל לְמַצָּא אוֹתָךְ?, וְאֲזִי דִיקָא עוֹלָה לְתַכְלִית הַמְּדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקכג.

**מה דעתכם בענין רמת הכשרות וההדור של
'מצות ברסלב'?**

שאלה:

מאת ראובן: שלום למוה"ר א"ש שליט"א.
קדם כל, רציתי לאחל בריאות איתנה לצדיק ולבני משפחתו,
אנו כבר מתגעגעים בארץ ישראל לצדיק.
השבוע פרסם שפתחו מאפיית 'מצות ברסלב' בהשגחת רבני
הקהלה ביבנאל. מה דעתו של הצדיק בענין רמת הכשרות
וההדור של מצות אלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ראובן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין מאפיית "מצות ברסלב" שאתה שואל, אני מכרח להגיד
לך שרמת הכשרות היא להפליא, והיא עומדת תחת השגחת רבני
"בית ההוראה" של אנשי שלומנו, בפקוח אישי של הגאב"ד ביבנאל,
וכן יש לזה הכשר מהרבנות המקומית איפה שאופים את זה, וכך
המוסר הידוע לא יכול למסר אותנו וכו', ונשאָר עם הלשון בחוץ
וכו' וכו', כי הרי הוא מחפש רק איך להכשילנו וכו', ותהלה לאל היו
עוד כמה רבנים מפרסמים שבאו לבדק את רמת הכשרות, והם מאד
מאד מתפעלים מההדורים שיש שמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקכד.

האם ראוי להמנע מאכילת קטניות בפסח גם אם זה גורם צער להורים?

שאלה:

מאת יניב: לכבוד הרב שלום וברכה.

יש לי שאלה בנושא אכילת קטניות בפסח: אנחנו משפחה ספרדית ואיננו מקפידים על קטניות בפסח. בשנה שעברה התארחנו אחי ואני בבית הורי, ואחי שהוא חסיד ברסלב - שמר ולא אכל קטניות בפסח. יש לציין שזוהי הפעם הראשונה שהקפיד בכך.

בשיחה עם ההורים הבנתי שהדבר גרם להם לצער על כך שלא יכלו להגיש את מאכלי החג כבכל שנה ובצורה שווה לכלם, וברצוני לדעת איך כדאי לנהג: האם יש מקום להתחשב בצער ההורים בנושא זה או שיש לשמור ולהמנע מאכילת קטניות למרות הצער שיגרם להם? ואיך כדאי לנהג אם בשלחן ישנם מאכלים שונים, חלקם עם קטניות? בברכה, יניב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יניב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אצל האשכנזים מקפידים מאד לא לאכל קטניות בפסח, לא כן אצל עדות המזרח שלא מקפידים על זה, ואני תמיד אומר שאם אוכלים בכל יום ארז או שאר מיני קטניות, אזי יש להם על מה לסמך, אבל במציאות הם לא אוכלים בכל יום קטניות, ולכן למה בשבוע של חג הפסח לא יחמירו גם הם בחמרה זו, כי בפסח כדאי להקפיד

כָּל שָׂרָק יְכוּלִים, וְלִצְאֵת יְדֵי חוֹבֵת כָּל הַדְּעוֹת. וְיִכוּלִים לְהִסְבִּיר אֶת
זֶה יָפֵה לְהוֹרִים שְׂאִין פֶּה כְּוֹנֵה לְצַעַר אֶת מִישֵׁהוּ, אֲלֵא בְּפִסַּח נוֹהֲגִים
כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְהַחֲמִיר כָּל שָׂרָק יְכוּלִים, וּבְפֶרֶט בְּמֵאֲכָלֵי קִטְנִיּוֹת.

יֵצוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵף פֶּעַם לֹא נִכְשַׁל אֶפְלוֹ בְּמִשְׁהוֹ חֲמֵץ
בְּפִסַּח, וְנִזְכָּה לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת.

הַמְּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקכה.

**בַּיְנו אָמַר שְׂחֻזְרָה עַל הַלְמוּד אַרְבַּע פְּעָמִים זֹו סִגְלָה
לְזִכְרָהּ. הָאֵם הַדְּבָר כְּפִשׁוּטוֹ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נֶדֶב: שְׁלוֹם לְכַבֹּד הָרַב מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.
אֲנִי בַּחוּר בֶּן שְׁבַע-עָשָׂרָה מְאֻשְׁדוּד שְׂבָרוּךְ הַשֵּׁם מִתְחַזֵּק
בְּתוֹרָה. רְצִיטִי לְשֵׁאל: כְּתוּב בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' תוֹרָה
קו"ח שֵׁישׁ סִגְלָה לְזִכֵּר אֶת הַלְמוּד עַל יְדֵי שְׂחֻזְרָה עֲלִיו אַרְבַּע
פְּעָמִים. אִיךָ אֶפְשָׁר לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן כִּי שְׂאוּכַל לְחַזֵּר עַל כָּל
דָּף גְּמָרָא שְׂאֲנִי לוֹמֵד אַרְבַּע פְּעָמִים?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרָ צוּר, ז' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל נְדָב נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עַל זְכוּרֹן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִזְכָּה
לְמַח נְקִי שְׁלֵא תִהְיֶה בּוֹ שׁוֹם תְּאֲנָה מִתְאֲוֹת נְאוּף וְכוּ', שְׂזֵה מְטַמְטֵם
אֶת הַמַּח וְהַדְּעַת וְהַלֵּב לְגַמְרִי, וּמִשֵּׁם נוֹבַעַת הַשְּׂכָחָה, וּכְשֶׁאֲדָם פּוֹגֵם

בברית רחמנא לישזבן שורה עליו הקלפה של השכחה, ושוכח מה שלומה, והעצה לזכרון היא החזרה - לחזור על הלמוד כמה וכמה פעמים, וחכמינו הקדושים אמרו (חגיגה ט): אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד; זאת אומרת אם אחד סים מסכתא מאה פעמים, ובא השני וסים אותה מאה פעמים ואחד, כבר יש הפרש גדול ביניהם, ומוכא בדברי האריז"ל (שער מאמרי דו"ל - חגיגה) דע, כי השר הממנה על השכחה נקרא מ"ס, וזה סוד (שמות ל"ד ל"ג) "ויתן על פניו מסו"ה", רצה לומר כי הקלפה הזו רוצה לעשות הפסק למעלה, ולפיכך השונה פרקו מאה פעמים כמנין מ"ס - שוכח, והשונה ק"א - הוא מתגבר עליו ונוצחו ואינו שולט בו להשכיחו.

ולכן הרגלתי את הבחורים הצעירים שיחזרו על מסכתא מאה פעמים ואחד, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת כ"א): נפקא מינה לגירסא דינקותא. ופרש רש"י: גירסא דינקותא - מתקים יותר משל זקנה; כי כשבחור צעיר חוזר על למודו מאה פעמים ואחד, אזי זה נשאר לו בזכרון.

ומה שאתה מביא מה שרבנו ז"ל אומר בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ח, שארבע פעמים מסגל לזכרון וכו', שמה רבנו ז"ל מדבר מענין חדושי תורה - שבשעה שאדם רוצה לחדש בתורה, ראוי לו לחזור ארבע פעמים את התורה שמחדש ורוצה לגלות את זה לבני אדם, כי גם הקדוש ברוך הוא חזר על התורה ארבע פעמים, ולמדו את זה מהפסוק (איוב כ"ח כ"ז) "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה מ' סימן א') מן האלקים אתה למד כשביקש לומר תורה לישראל, אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו עד שלא אמרה לישראל, שנאמר "אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה" ואחר כך ויאמר לאדם; עין שם.

ולכן העקר הוא רק חזרה - לחזור פעמים אין מספר, עם כל זאת אסור להשבר אם הוא שוכח, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל שלעתיד מזכירים לאדם את כל מה שלמד בזה העולם, ואין לו להשבר כלל,

וכן אמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה פרשה א' סימן ל"ב) רבי אבהו אמר: זה שפוטטה של תורה שאדם למד תורה ושכחה. רבנן דתמן בשם רבי יצחק דהכא ורבי טוביה בשם רבי יצחק: לטובתו אדם למד תורה ושוכח, שאלו היה אדם למד תורה ולא שכחה, היה מתעסק בתורה שתים שלש שנים וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משגיח בה לעולם כל ימיו, אלא מתוף שאדם למד תורה ושוכחה, אינו מזיז ואינו מזיע את עצמו מדברי תורה; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקכו.

**בגדתי באשתי, אין לי הצלחה בשום דבר, ואני על 90
יאוש. תעזר לי!**

שאלה:

מאת אלכסנדר: לכבוד הרב שלום.

בכל דבר שאני מנסה אני נכשל, ולפני זמן מה גם בגדתי באשתי, ואני לא יודע איך הגעתי לשם... אני אדם חי-מת, ואני מרגיש שאני רוצה לסיים את חיי. כבוד הרב, תעזר לי אני על 90 יאוש!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלכסנדר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות והיסורים שאדם סובל זה רק מחמת שהוא שרוי בעצבות ובמרירות ובדכאון פנימי, וככל שאדם יותר ממרמר ושבור

ועצוב וכו' וכו', כמו כן הוא סובל יותר ויותר, כי העצבות הורסת את האדם לגמרי, והוא מסגל לעשות את כל השטיות שרק יש, כי העצבות והמרירות משחירות ומטמטמות את דעת האדם, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות המתקת דין סימן ב') חלישות הדעת הינו עצבות על ידי זה בא רע מזל, ועל ידי רע מזל מדת הדין שולט; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות עצבות סימן ל"ג) מי שיש לו עצבות מביא על עצמו יסורים; ואמר (שם סימן ד') על ידי דאגה בלב נופל על האדם אימת מות.

ולכן כל הצרות שלך זה רק מחמת שאתה שרוי בעצבות, ואתה צריך להתביש מאד מאד איך באת לירידה כזו שבגדת באשתך וכו', ואתה צריך לחזור בתשובה שלמה על דבר זה, וכוונאי הקדוש ברוך הוא יקבל את תשובתך, כי אין עוד דבר שלא מועיל על זה תשובה, ועקר התשובה אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט) ודע, שעקר התשובה השלמה היא כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה; ולכן תראה לשמר מהיום והלאה לא לעשות שטיות ולא לבגד באשתך וכו' וכו', כי מרה תהיה באחרונה שתאבד את אשתך ותשאר זרוק כמו גלמוד וכו' וכו'.

תחזור בתשובה שלמה ואז תכנס בך שמחה עצומה ותרחץ לחיות כל יום וכל שעה וכל רגע, כי באמת מי שזוכה לאמונה ומאמין בו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, על ידי זה מרגיש טעם אחר בחייו, ופש ושמח עמו יתברך, שאין עוד שמחה יותר גדולה מזו, ולא בחנם שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן ל"ג) על ידי אמונה יסלח לך הקדוש ברוך הוא על כל עוונותיך; ולכן ראה לחזק את עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, שזה עקר התשובה - שאדם

מתודה לפניו יתברך, כמובא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצא מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם; ולכן בזה שתרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך ולהתודות בכל פעם על השטיות שעשית וכו' וכו', יצאו העוונות מהעצמות שלך ותבוא לשמחה עצומה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) שעל ידי שמחה הקדוש ברוך הוא ישמר אותו מפגם הברית, כי עקר פגם הברית והנאוף באים על ידי הקלפה שנקראת על שם יללה, שמכניסה באדם עצבות ומרירות ודכאון וכו' וכו'.

ולכן קח את עצמך בידיך ותחזור בתשובה שלמה, אשר אין למעלה מזה, כמאמרם ז"ל (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיין שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמך-מ"ם מאד מאד מפחד מן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם

בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, ובשביל זה הוא מסית את כל אדם "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

הרב הקדוש רבי אברהם מקאליסק זכותו יגן עלינו (מנוחת כבודו בטבריה) מצא פעם אדם בגיל שמונים עומד ובוכה, נגש אליו ושאל אותו "למה אתם בוכים?", ענה ואמר: "אני רוצה למות", ונתן הצדיק צעקה עליו "הוי טפש! האם לא כדאי לחיות עוד יום כדי להניח תפלין?", וגם לך אני אומר את זה וכו', אתה אומר שאתה אדם חי מת וכו', צא מעצמך ותתחיל לשמח מאד מאד עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, ואז תראה שכדאי לחיות, כי על ידי כל מצוה ומצוה שבר ישראל מקיים, הוא נכלל באין סוף ברוך הוא, ומכניס בעצמו הארה נוראה ונפלאה מכל העולמות וכו'.

נא ונא תעשה כל מה שביכלתך להיות בשמחה, אשר אין למעלה מזה, ומוהרנ"ת ז"ל הבטיח לאחד מתלמידיו "אם תהיה תמיד שמח לא תראה פני גיהנם", ויכולים להבין את זה בפשיטות, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט) אין עולם הזה, יש או גיהנם או גן עדן, ולכן כשאדם מסתובב בזה העולם ממרמך ומדכא וכו', אזי הוא טועם את טעם הגיהנם בזה העולם רחמנא לישזבן, כי אין עוד קללה יותר מזה שאדם מסתובב ממרמך ומדכא ועצוב ומיאש וכו', וזה בעצמו הגיהנם שאדם מסתובב בעצבות ובדכאון, ולא מוצא את מקומו וכו', ולכן תעשה כל מה שביכלתך רק להיות בשמחה, ואל תדחה את השמחה ליום מחרת, כי כך אמרו

חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תְּנַחֲמָא שְׁמִינִי) לְפִי שְׁאִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שְׂשֻׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמַחֵר, וְלֹא כָּל מִי שְׂמַצֵּר הַיּוֹם מַצֵּר לְמַחֵר, לְפִי שְׁאִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם; וְלִכֵּן תִּהְיֶה הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, וְתִגָּאֵל אֶת עֲצָמָךְ מֵהַגִּיהֶנֶם שְׂאֵתָה נִמְצָא בּוֹ וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׂתִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכַּל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקכז.

**לְמָה הָרַב לֹא מִנְהִיג אֶת בְּנוֹת אֲנִי שְׂיִדְלִיקוּ נַר שִׁבְתַּת
קֹדֶשׁ בְּבִרְכָּה כְּבָר מְגִיל שְׁלֹשׁ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יַעֲקֹב: לְמָה הָרַב לֹא מִנְהִיג אֶת בְּנוֹת אֲנִי שְׂיִדְלִיקוּ
נַר שִׁבְתַּת קֹדֶשׁ מְגִיל שְׁלֹשׁ כְּפִי שְׂהִנְהִיגוּ הַבְּבֹא סְאֵלִי, הָרַבִּי
מְלִיּוּבָאוּיֹטֶשׁ, וְעוֹד רַבָּנִים מְגִדוּלֵי הַדּוֹר?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר צוּ, ז' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה אֶל יַעֲקֹב נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מִנְהֵג פְּשוּט בֵּין הַחֲסִידִים וּבֵין הַלִּיטְאִים וּבֵין שְׂאֵר הָעֵדוּת
שְׂאֵשָׁה מְדַלִּיקָה גֵרוֹת רַק מֵעַת הַנְּשׂוּאִין, וְכֵן פֶּשֶׁט הַמְנַהֵג אֶצְל כָּלֵל
יִשְׂרָאֵל.

עַם כָּל זֹאת, יֵשׁ צְדִיקִים שְׂאֶצְלָם הָיוּ נוֹהֲגִים שְׂגַם הַבְּנוֹת הָיוּ

מדליקות גרות שבת, ועל זה בא הרב הקדוש מליובאוויטש זכותו יגן עלינו לעורר, וכן הנהיג שגם הפנות ידליקו גרות שבת, וידוע שכל ענינו היה להחזיר את בני ובנות ישראל בתשובה, ולכן הנהיג שגם הפנות הקטנות ידליקו גרות שבת, ועל ידי זה גם האמא תתעורר להדליק גרות שבת, וזה דבר גדול מאד מאד.

אבל אצלנו המנהג שרק אחר החתנה אשה מדליקה גרות שבת, וכך נוהגים גם אנשי שלומנו חסידי ברסלב מדור דור שרק אחר הנשואין מדליקות הנשים גרות שבת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקכח.

האם יש הבדל בין ההנהגה שלכם לבין ההנהגה של שאר רבני ברסלב?

שאלה:

מאת אביתר: שלום לכבוד הרב. בחדשים האחרונים התחלתי להתקרב לחסידות ברסלב, ואני קשור לשנים מרבני ברסלב. אני מאד מתחזק מהם, ובשבוע הבא אני אמור להשתתף בתקון שאחד מהם עורך. ברצוני להבין: האם יש הבדל בין ההנהגה שלכם לבין ההנהגה של שאר רבני ברסלב? ואם כן, מה ההבדל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אביתר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חביבי יקירי, חסידות ברסלב זה רק דבר אחד, ואין שתי הנהגות או שתי דרכים בחסידות ברסלב. כל מה שרבנו ז"ל רצה מאתנו אמר את זה ברבים, ומוהרנ"ת ז"ל כתב את זה לדורות, ועליהם אין מה להוסיף ואין מה להחסיר, ולכן אין שתי שיטות בברסלב, עלינו לקיים רק מה שרבנו ז"ל צוה אותנו, לא פחות ולא יותר.

ולכן אשרי מי שזוכה להתמיד קדם הרבה בשיחותיו הקדושות שהם נרשמו בספרי "שיחות הר"ן" ו"חיי מוהר"ן", ולמסר את נפשו לקיים כל שיחה ושיחה פשוטו כמשמעו, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנ"ח) שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיין איין גוטער ייד) אם ירצה לילך עמה לקיים כפי שיחתו הקדושה. [וכתב על זה מוהרנ"ת ז"ל (שם) וגם אפלו עכשו כשלומדיו דבריו הקדושים, יש להם גם כן כח גדול לעזור להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו. וכן להפך - מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקיים אותם באמת ובתמימות בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

אצל רבנו ז"ל אף פעם לא היה סדר תקונים וכדומה כל מיני דמיונות, שצצים בכל פעם בעלי דמיונות שקוראים את עצמם מקבלים, ואינם אלא מקבלים את הכסף של הזולת וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) ויש מנהיגים שנקראים בשם

רבי, שְלִמּוּדָם מֵאֵלוֹ הַמוֹתְרוֹת, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֶפְלוֹ לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמָן, וּמְכַל שְׂכָן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵים, וְהֵם נוֹטְלִים גְּדֻלָּה לְעֲצָמָן לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם. צָרִיךְ לְרֹאוֹת שְׂלֵא לְהִסְמִיךְ אוֹתָם, שְׂלֵא לְתַן לָהֶם תִּקְוָה וְעֵז, שְׂלֵא יִהְיוּ מְכַנִּים בְּשֵׁם רַבִּי. כִּי הֵם עֲצָמָן אֵינָם חִיבִים כָּל כֶּף, כִּי יֵשׁ לָהֶם יִצְרַר הָרַע גְּדוֹל לְהִנְהִיג הָעוֹלָם. אַךְ צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד, שְׂלֵא לְתַן לָהֶם תִּקְוָה וְעֵז, כִּי אֵלוֹ הַנוֹתְנִים לָהֶם תִּקְוָה וְעֵז וְנִסְמָכִים עַל יָדָם שֶׁיִּהְיוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם רַבִּי, הֵם עֲתִידִין לְתַן דִּין וְחִשְׁבוֹן.

אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ רַק 'תִּקְוֹן חֲצוֹת', 'תִּקְוֹן הַכְּלָלִי', וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל אֲשֶׁר צָרִיכִים לְדַעַת שִׂסּוּד הַיְסוּדוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב הוּא תְּמִיד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִהְפֹךְ אֶת הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה אֶל תִּקְוָה הַשְּׂמִחָה, וְלִשְׂמַח עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בוֹ, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ אֶפְלוֹ שְׂעֵשָׂה מֶה שְׂעֵשָׂה, אֲלֵא לִזְכֹּר שְׁגָדוֹל אֲדוּנִינוּ וְרַב הַהוֹשִׁיעַ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל עַל כָּל הָעוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם אִם הוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, וְכִיּוֹן שְׂאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה שְׂלֵמָה עָלָיו רַק לְשִׂמְחָה, וְכִכֵּל שְׂשִׂמְחָה יוֹתֵר, סִימָן שֶׁתִּשׁוּבָתוֹ נִתְקַבְּלָה בְּשָׁמַיִם. וְלָכֵן צָרִיכִים לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעְעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלַחֲפֵשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אֶת הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ בוֹ, כִּי כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נ"ז). עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד') "כִּפְלַח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ" - מֵאֵי רִקְתָּךְ? אֶפְלוֹ רִיקְנִין שְׂבָךְ מְלֵאִים מְצוֹת כְּרָמוֹן.

וְכֵן צָרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ שְׂזָה נִקְרָא אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל 'הַתְּבוּדוֹת', וְצָרִיכִים לְהִיּוֹת כָּל כֶּף רְגִילִים לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׂלֵא יוּכַל לְהַפְרֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק ב' סִימָן כ"ה) הַהַתְּבוּדוֹת הוּא מַעֲלָה עֲלֵינוּהָ וְגְדוּלָה מִן הַכֹּל. דֵּהִינּוּ לְקַבֵּעַ לוֹ עַל כָּל פָּנִים שְׂעָה אוֹ יוֹתֵר לְהַתְּבוּדָה לְכַדוֹ בְּאֵיזָה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בִּינוּ לְבִין קוֹנוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלוֹת בְּדַבְרֵי חֵן וְרֻצוּי וּפִיּוּס, לְבַקֵּשׁ וְלְהַתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּקְרְבוּ אֵלָיו לְעַבּוֹדָתוֹ בְּאַמְתָּ.

ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו'. והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך; ושני הדברים האלו הם יסוד היסודות בחסידות ברסלב - מצד אחד רק לשמח תמיד עם כל נקדה טובה שיש בו, ומצד שני רק לדבר עמו יתברך, ויפרש את כל שיחתו וכל אשר עם לבבו עמו יתברך, ומי שמרגיל את עצמו בשתי העצות האלו, מצד אחד שמחה ומצד שני התבודדות, אזי הוא כבר לא צריך את אף אחת, וחי חיים טובים ומאשרים.

ולכן אני לא מביין מה שאתה שואל, מה ביני ומה בין אחרים? יש לנו רק רבי אחד שהוא רבנו ז"ל, אנחנו כלנו חברים שצריכים לחזק אחד את השני, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ד) שקדם צריכים לקבל את נקדת הרב, ואחר כך נקדת החבר, ואחר כך נקדת עצמו, ופרש מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות ברפת המזון הלכה ג') שקדם צריכים הרבה ללמד את ספרי רבנו ז"ל ולקבל את נקדתו שזה נקדת הרב, ואחר כך צריכים להתחבר עם אנשי שלומנו ולקבל מהם את נקדת החבר - שאחד יחזק את השני לקיים את נקדת הרב, ואחר כך נשאר נקדת עצמו שעל ידי זה הוא יכול לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי על זה צריכים המון התחזקות לא להשבר משום דבר בעולם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה לצאת מכל מיני דמיונות והבלים של ישות וגאות וכו' וכו', כי הכל הבל ורעות רוח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקכט.

אני רוצה מאד להפסיק לפגם בבגרותי, אף היצר הרע מתגבר עלי. אנא חזק אותי בענין.

שאלה:

מאת יוסף: לכבוד הרב.

כבר אינני ילד, ואני מתפלל ומתבודד רבות גם על ציונו של רבנו הקדוש שאזכה להתחתן. הרביתי בתפלות להשם יתברך שיציא אותי מעוון פגם הבגרות, וברוך השם מראש השנה אשתקד התחלתי לשמור שלא להכשל בחטא הזה, אף הנסיונות קשים לי מאד.

אני לא סובל את העוון הזה, והיצר הרע המנוול מתנקם בי כל החיים וגורם לי לחטא. גם אחרי שחשבתי שניצחתי אותו הוא חוזר יותר חזק... אני לומד תורה ומשתדל ללכת עם ציציית, אף לפעמים לבי בוער ונכנסת בי רוח שטות שמושלת עלי ומפילה אותי שוב... אני מתסכל ולא מבין איך אני נופל שוב אחרי שהייתי בעליה יפה, ואני מרגיש שכל חיי הולכים לשאול תחיתות. אנא, חזק אותי בענין ותפלל עלי שאזכה כבר להתחתן.

השם ישמר אותך, תזכה לגאולה שלמה, ותזכה את עם ישראל לצאת מחשכה לאורה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוסף גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל, וכן אתה זוכה להתבודד בכל יום עמו יתברך, אשר אין למעלה מזה, כי דיקא

על ידי זה סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב ותזכה לצאת מהחשך שנפלת אליו, ואסור לך להשבר משום דבר בעולם, כי בפרוש גלה לנו מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ח) שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת השם יתברך, ומי שהתחיל מעט בעבודת השם יתברך יודע זאת שאי אפשר להיות איש ישראל באמת כי אם על ידי עקשנות גדול, כי הרבה הרפתקאות ועליות וירידות צריכין לעבר על כל אחד ואחד בלי שעור. ואם לא יהיה עקשן גדול לבלי להניח על ידי זה מעט עבודתו שהתחיל וכו', וכו', אי אפשר לו בשום פנים ואפן שישאר על עמדו וכו'.

ובודאי אי אפשר לנצח מלחמה זאת הינו מלחמת היצר שבו ער באדם בפגם הברית וכו', ובפרט בני הנעורים שעדין לא התחתנו ונכשלים בחטא של הוצאת זרע לבטלה וכו', שזה חטא חמור מאד, ומטמטם את הדעת ומעקם את הלב בקשיות וספקות אחריו יתברך וכו', ושוברים אותו נפשית לגמרי וכו', ולכן אי אפשר לצאת מזה בשום פנים ואפן, כי אם על ידי עקשנות גדולה מאד, לא להניח את עצמו להשבר אפלו שעובר עליו מה שעובר וכו' וכו', וזה עקר ההתפארות שהשם יתברך מתפאר בישראל, כמו שכתוב (ישעיה מ"ט) "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר", כי השם יתברך מתפאר מאד בהעזות והעקשנות של איש הישראלי שמפילין אותו בכל פעם, והוא מתחזק בכל עת והוא עקשן גדול, ואינו מניח להפיל עצמו בשום פנים ואפן. וזה עקר ההתפארותו יתברך בסוד (תהלים ס"ח ל"ה) "תנו עז לאלקים על ישראל גאותו". "עז" זה בחינת עזות ועקשנות של ישראל שהם עזים וחזקים בעבודתן שעל ידי זה עקר קבלת התורה שהוא כלל ההתפארות, כמו שאמרנו חכמינו הקדושים (ביצה כ"ה) מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני שהן עזין, כי דיקא על ידי זה על ישראל גאותו - דהינו גאות והתפארות שהקדוש ברוך הוא מתפאר עם כל בר ישראל שלא נותן את עצמו להשבר משום דבר בעולם, ויהיה איך שיהיה וכו' וכו', הוא עקשן גדול מאד שלא

יַעֲזֹב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן וְכוּ'. וְזֶה עֵקֶר הַתַּפְּאָרוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ שֶׁמִּתְפָּאֵר עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים פ"ט י"ח) "כִּי
 תִפְאָרַת עֲזַמוֹ אֲתָה", כִּי עֵקֶר הַהִתְפָּאָרוֹת הוּא הַעֲזוֹת וְהַעֲקֵשׁנוֹת שֶׁיֵּשׁ
 לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל לֹא לְהִתְרַחֵק מֵהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִהְיֶה מֶה שִׁיְהִיָּה
 וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה הַעֲקֵשׁנוֹת בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא עֵקֶר הַתַּפְּאָרוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל
 יְדֵי זֶה זוֹכֶה בְּאֵמַת סוּף כָּל סוּף לְנִצָּחַת אֶת הַמַּלְחָמָה וְלָבוֹא וּלְהַגִּיעַ
 אֶל מֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן חִזַּק וְאָמַץ מְאֹד וְלֹא לְהִשְׁכַּר מִשׁוּם דְּבַר שֶׁבְעוֹלָם. וּבּוֹדֵאֵי
 בַּחֲזוֹר צָרִיךְ הַדְּבַר הָרִאשׁוֹן לְהִתְחַתֵּן, כִּמּוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁבַחֲזוֹר
 אֵין בּוֹ שׁוּם שְׁלֵמוֹת, כִּי עֲדִין הוּא פְּגוּם בְּבְרִית, וְרַק כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים
 זוֹכִים לְתַקוּן הַבְּרִית, וְכֵן כָּתַב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לקוטי הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים
 הַלְכָה א' אוֹת א') מִי שֶׁאֵינוֹ נָשׁוּי הוּא פְּגוּם בְּבְרִית, וְיָדוּעַ מֶה שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִידוּשֵׁין כ"ט:): מִשְׁתַּבַּח לִיָּה רַב חֲסֵדָא לְרַב הוֹנָא
 בְּדַרְבַּי הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוֹל הוּא. אָמַר לוֹ: כְּשִׁיבּוֹא לִידְךָ הִבִּיאֵהוּ לִידֵי.
 כִּי אֲתָא, חֲזִינָה דְלֹא פְרִיס סוּדְרָא, אָמַר לוֹ: מֵאֵי טַעְמָא לֹא פְרִיסַת
 סוּדְרָא? אָמַר לוֹ: דְלֹא נְסִיבְנָא. אֶהְדְרִינְהוּ לְאַפִּיָּה מִיְנִיָּה, אָמַר לוֹ: חֲזִי
 דְלֹא חֲזִית לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְבַּת. רַב הוֹנָא לְטַעְמִיָּה, דְאָמַר: בֵּן עֶשְׂרִים
 שָׁנָה וְלֹא נָשָׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה, בְּעַבְרָה סְלָקָא דְעַתְדָּא? אֵלָּא
 אֵימָא כָּל יָמָיו בְּהִרְהוּר עֲבָרָה. אָמַר רַבָּא וְכֵן תְּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל:
 עַד עֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֶּה לְאָדָם מְתֵי יִשָּׂא
 אִשָּׁה, כִּיּוֹן שֶׁהַגִּיעַ עֶשְׂרִים וְלֹא נָשָׂא - אוֹמֵר תַּפַּח עֲצָמוֹתָיו; הָרִי שֶׁלְךָ
 לְפָנֶיךָ, אֵיךְ שֶׁצָּרִיכִים לְהַזְדַּרְזוֹ וּלְהִתְחַתֵּן, כִּי רַב הַמְּנוּנָא בָּא אֶל רַב
 הוֹנָא וְרָאָה שֶׁעֲדִין לֹא הִתְחַתֵּן, אָמַר לוֹ אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְרִאוֹת אֶת הַפְּנִים
 שֶׁלְךָ עַד שֶׁתְּחַתְּנֵן.

וְלִכֵּן הַדְּבַר הָרִאשׁוֹן צָרִיךְ כָּל בַּחֲזוֹר לְדַאֵג לְהִתְחַתֵּן, וּלְהִתְפַּלֵּל
 בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְמַצָּא אֶת בֵּת זוּגוֹ וְלֹא יִהְיֶה בְּרִירָן
 וְיִתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמִים כְּדֵי לְהַנְצִל מֵעַבְרוֹת חַמּוּרוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה
 לְכַלִּים לְקַבֵּל אֶת הַדְּעַת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר

בפרוש אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ל"ו) דזה הוא כלל גדול, שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס בדבורו של הצדיק, אם לא שתקן תחלה אות ברית קדש כראוי, ואזי יכול להבין ולתפס דבורו של הצדיק. דאיתא בזהר (משפטים ק"י) 'סלוקא דיסודא עד אבא ואמא' שהם בחינת חכמה ובינה, שהם י"ה, שהם מחין. נמצא כשתקן אות ברית קדש כראוי, אזי המחין שלו בשלמות, ויכול להבין דבורו של הצדיק, וכפי התקון של כל אחד, כך הוא השגתו.

ועל כן תרגיל את עצמך לומר בכל יום תפלה זו כמה וכמה פעמים עד שתזכה למצא את בת זוגך:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בת זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכן כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעפכה מציאת זוגי, ואני נמצא בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה. ולכן הנני מתחרט על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבל על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא - דחזר בתשובה חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שב בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בת זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתזכה להתחזק, והקדוש ברוך הוא יאיר עליך אורו יתברך עד שתזכה בקרוב מאד למצא את בת זוגך, רק חזק ואמץ לא להשבר משום דבר כי גדול אדונינו ורב להושיע, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל, אין דבר כזה להתיאש, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב שתזכה למצא את הטוב האמתי ותזכה להגיע אל תקונך הנצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקל.

האם בחוזה בגיל מתקדם יכולה ללכת למפגשי פנויים-פנויות של חרדים?

שאלה:

סאת גילי: שלום עליכם. יהי רצון שתנוח ברכה על ראשכם, והשם ישפּה, יחזק ויטיב בכל יום ויום את בריאותכם. א. האם בחוזה בגיל מתקדם יכולה ללכת למפגשי פנויים-פנויות של חרדים? ב. האם מתר לבחורה להתלבש קצת יותר יפה מהרגיל על מנת שתהיה מציאת חן בשדוכים?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל גילי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה בכלל לא ממליץ ללכת למפגשי פנויים ופנויות, אפלו של חרדים, כי זה סתם מושב לצים וכו', ולכן הרחק מן הכעור ומן הדומה לו, וזה בכלל לא על פי התורה, כי נכשלים במכשולות גדולים, ולבסוף לא רק שלא מוצאים את בן או בת הזוג וכו', אלא מרחקים מעצמם את בן או בת הזוג וכו', כי זה אסור חמור מאד לגע אחד בשני וכו', וכן על ידי זה מבעירים על עצמם תבערת המדורה של תאות נאוף, ולכן לא מתאים לשום בן או בת ללכת למפגשים כאלו, שהוא מקום זמה וכו'.

על ידי תפלה יכולים למצא בקלות את בן הזוג או את בת הזוג, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן ט') כפי שמזדווגים עצמם עם הקדוש ברוך הוא על ידי תפלה, על ידי זה הקדוש ברוך

הוא ממציא לו את בת זוגו, כי הכל תלוי כפי התפלה שמתפלל אליו יתברך שיזכה למצא את בן או בת זוגו.

בודאי את יכולה להתלבש יותר יפה וכו', וכן תבני את הבטחון העצמי שלך וכו', ותראי שהקדוש ברוך הוא ימציא לך את בן זוגך, ובקרוב מאד תבשרי לי בשורות משמחות.

רק תתפללי בכל יום את התפלה הזאת אפלו כמה פעמים:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, נתעכבה מציאת זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא דחזר בתשובה, חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונך ולגרם לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלא.

**מאז שאני ובעלי התגרשנו אני ממוטטת נפשית.
אנא, עזר לי!**

שאלה:

מצאת גלית: לכבוד הרב שלום וברכה.
אני בת עשרים ושמונה, ויש לי שתי בנות - אחת בת שנתיים וחצי ואחת בת חצי שנה. עוד בהיותי בחדש השלישי של ההריון בעלי פתח תיק ברבנות, ולפני ארבעה חודשים התגרשנו.
הרב היקר, אני מרגישה ממוטטת נפשית, אני מאמינה בהשם ותברך אבל קשה לי. אנא, עזר לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל גלית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה קשה מאד מאד לענות על המכתב שלך, כי אני לא יודע מה היה הספור של הגרושין שלך, ותמיד צריכים לשמע את שני הצדדים, כמו שכתוב (דברים א' ט"ז) "שמע בין אחיכם ושפטתם צדק", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (סנהדרין ז): אמר רבי חנינא: אוהרה לבית דין שלא ישמע דברי בעל דין קודם שיבוא בעל דין חברו, ואוהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לדין קודם שיבוא בעל דין חברו; ולכן מאד מאד קשה ליעץ לך מה לעשות וכו' וכו', עם כל זאת את צריכה להתחזק ביהוה וביהוה עז ולא להשבר משום דבר, כי בזה העולם מקרחים להתחזק, ואי אפשר לעבר את זה העולם בשום פנים ואפן בלי התחזקות, ואף שעובר על האדם מה שעובר - צרות ויסורים

ומרירות ומכאובים וכו' וכו', עם כל ההכרח להתחזק עם כל הכחות, ולא לתן שהסמ"ך-מ"ם ישבר אותו.

ועל כן תעשי כל מה שביקלתך להתחזק, והעקר להיות בשמחה, ואף שזה הדבר שהכי קשה להגיע אליו וכו' וכו', כי מרב צרות ועגמת נפש וחלישות הדעת וקטנות המחין וכו', נמשך האדם אחר העצבות והעצלות, עם כל זאת הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על מצות השמחה, ואמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל החלאות הבאים על האשה כלם באים רק מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום - שמח למחר, ולא כל מי שמצר היום - מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם.

ולכן יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשיטות גמורה, כי מה שאין האשה מתחזקת לדבר אל הקדוש ברוך הוא, הוא מפני שנופלים על לבה עצבות ומרירות ודכאון, אבל תכף ומיד כשמכריחה את עצמה להיות בשמחה, אזי נפתח לבה לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא ירחיב לך בגשמיות וברוחניות, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלב.

איפה כתוב בתורה שאשה צריכה לכסות את שער ראשה?

שאלה:

מאת כרמית: אני אשה דתיה שמשתדלת מאד לקיים את כל מצוות התורה, מתפללת, הולכת לשעורי תורה וכו', אך יש מצוה אחת שאני מקיימת מבלי להבין למה אני מקיימת אותה, ולכן קשה לי לקיים אותה באהבה רבה - מדבר במצות כסוי ראש - הרי זה לא כתוב במפרש בתורה ואנו לומדים זאת מפרשת סוטה, שם כתוב שהכהן הגדול פרע את שער ראש האשה, ומשם מסיקים שאשה צריכה לכסות את השער ואז תקנו חכמים את כסוי הראש. חלק טוענים שאפשר להסתפק בכסוי חלקי מכיון שבשביל להראות שאת אשה נשואה זה מספיק, אך חלק החמירו ואמרו שאסור שאפלו שיערה אחת תראה, וההוכחה לכך היא הצדקת קמחית ששער ראשה לא יצא מכסוי הראש אפלו בביתה, ולכן היא זכתה לילדים צדיקים, אך יש חולקים גם על זה ומסבירים שהיו לה ילדים צדיקים בגלל שהיא עשתה עוד המון מעשים טובים.

אני מבבלבלת מאד ורוצה לקיים את המצוה באהבה, אבל חסרות לי תשובות: למה בעצם אשה צריכה לכסות את הראש? מי אמר את זה? ואיפה זה כתוב בתורה חוץ מפרשת סוטה? תודה רבה לכבוד הרב המקבד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל כרמית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ב) כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, יְכוּל לִפְל בְּטַעוֹתַיִם וּמְכַשׁוֹלוֹת רַבִּים, וְלִבּוֹא לַיָּדֵי רַעוֹת גְּדוֹלוֹת, וְעַקֵּר הַיְהוּדוּת הוּא רַק לִילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת כָּלֵל.

את שואלת איפה המקור שאשה נשואה צריכה ללכת בכסוי ראש? זו משנה מפרשת (כתובות ע"ב). ואלו יוצאות שלא בכתבה - העוברת על דת משה ויהודית. ואיזוהי דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע; הרי שלך לפניך, שדת יהודית הוא אשה שהולכת עם כסוי ראש, וזו הגאווה של בת ישראל שבנות ישראל הנשואות שהולכות עם כסוי שער ראשן.

ובזהר מחמיר על זה מאד מאד, כמובא (נשא קכ"ה): תונבא ליתי [קללה תבוא] על ההוא בר נש [על אדם] דשבק לאינתתיה [שמרשה לאשתו] דתתחזי משערה דרישה לבר [שיהיו השערות של הראש מגלות ושיראו אותן בחוץ]. ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא וזה אחד מהיסודות של הצניעות של בית יהודי. ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר [ואשה שמגלה את שערות ראשה לחוץ] לאתתקנא ביה [לפיפות את עצמה בזה], גרים מסכנותא לביתא [גורמת עניות לבית] וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא [וגורמת שהילדים לא יהיו מצלחים, ולא יהיו חשובים בדור] וגרים מלה אחרא דשריא בביתא [וגורמת שהסטרא אחרא והחיצונים ישרו בבית, שהם מביאים מריבות]. מאן גרים דא? [מי גורמת כל הצרות האלו?] ההוא שערא דאתחזי מרישא לבר. [השערות של האשה שרואים אותן בחוץ]. ומה בביתא האי [ואם כל הקלות האלו

מדברות כשהאשה הולכת מגלת שערות בבית] - כל שכן בשוקא [על אחת כמה וכמה כשיוצאת בחוץ בגלוי שער, היא גורמת לעצמה ולבעלה ולילדים צרות משנות], וכל שכן חציפותא אחרא [על אחת כמה וכמה כשהאשה הולכת בחציפות אחרת, הינו שמסתובבת על הרחוב בבגדים צמודים ושקופים וכו' כדי לגרות גברים, הרי זה גורמת שהחיצונים יתאחזו בה].

ולכן אני לא יודע מה את שואלת, ומהיכן לקחת את ההשקפות המסלפות שלך, אצלנו מה שחכמינו הקדושים אמרו - זה הקדוש ברוך הוא אומר.

ולכן, בתי היקרה, ראי לקים את דברי חכמינו הקדושים, ותמסרי את נפשך ללכת עם כסוי שער, ואת יכולה ללכת אפלו עם פאה יפה, העקר שלא יראו את שערות ראשך שזה מאד מאד חמור, ואין בזה שום קלא כלל, ולכן חזקי ואמצי מאד ללכת בכסוי שער ראשך, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה ח' סימן ט') על הפסוק (תהלים קכ"ח ג') "אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנה". הינו "אשתך כגפן פריה" מתי? כשהיא "בירכתי ביתך" - בזמן שהיא נוהגת בעצמה דת יהודית שהיא צנועה, זוהי שיוצאין ממנה בנים בעלי מקרא, בעלי משנה, בעלי מעשים טובים, הדא הוא דכתיב "בניך כשתלי זיתים" - מה הזית הזה זיתים לאכילה, זיתים ליבש, וזיתים לשמן, ושמנו דולק מכל השמנים, ואין עליו נושרין לא בימות החמה, ולא בימות הגשמים, כך באות בנות ישראל מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי משא ומתן, מהן חכמים, מהם נבונים, ומהם יודעי דבר בעתו, ויש להם זרע קיים לעולם. "סביב לשלחנה" - שלבניך יעמד וכותך שמשלחנה יזכו בניך למעלות גדולות.

הרי שלך לפניך מה זה כשאשה הולכת בצניעות ושומרת מאד מאד שלא יראו את שערות ראשה, שזה עוון חמור מאד מאד ללכת בגלוי שער, כי על ידי זה היא עוברת על דת יהודית, והיא צריכה

מאד מאד לשמר על זה שלא יראו את שערות ראשה, ואשרי האשה שמקפידה על זה שאז נכון לבה יהיה בטוח שיהיו לה ילדים בעלי יראה וכן ובעלי תורה, ותהיה הברכה מצויה בתוך הבית.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתזכי לקיים את דברי חכמינו הקדושים בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חכמות והשכלות כלל, כמו שלמד אותנו רבנו ז"ל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלג.

אני חמום מח ומתעצבן מהר. איך אני יכול להשתנות?

שאלה:

מאת גמליאל: לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום רב ורפואה שלמה.

אני עצבני מאד, וכך הסובבים אומרים לי שאני צריך להרגע ושאני חמום מח, אבל מה אני יכול לעשות שהרבה דברים מעצבנים אותי ואני לא יודע איך להשאר רגוע. עוד מילדות אני סובל מזה, ותמיד זה פגע בי והפריע לי בחיים, מול אנשים וחברים. איך אני יכול להשתנות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גמליאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכעס בא מחמת פגם הברית, כי כשאדם פוגם בברית ובפרט בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, על ידי

זה הוא תמיד בכעס ורציחה, וכל דבר קטן מעצבן אותו, והחיים שלו לא חיים, ולכן על ידי כעס יכולים להפיר את האדם, ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ד) על ידי החטם יכולים להכיר את הנואף, כי באמת מובא בדברי (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) על הפסוק (בראשית ל"ח ז) "ויהי ער רע בעיני הוי"ה", למה לא כתוב 'רשע' אלא 'רע'? אלא מי שעובר על החטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה והוא נואף, על ידי זה הוא תמיד בכעס שנקרא 'רע', לשון ביזו, והוא תמיד עצבני.

וזה מה שכתוב בזהר (נשא קל"ז:) בחוטמא אשתמודע פרוצופא, הינו על ידי החטם מכירים את פרוץ האדם. בהאי חוטמא אתפרשא מילה, דכתיב (שמואל ב' כ"ב) "עלה עשן באפו" וגו', הינו דרך האף בא הכעס והרציחה, ולכן על ידי הכעס של האדם מכירים את כל האדם, והוא מגלה את כל ענינו וכו' והעבר שלו וכו', ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא להיות בכעס ובעצבים, כי את קלוננו הוא מגלה ברבים.

ועל כן תעשה כל מה שביקלתך לעקר ממך את מדת הכעס, אשר זה גורם לאדם את כל הצרות בעולם, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ח) שהכעס דוחה מהאדם את כל הפרנסה, ואפלו שנגזר עליו שיהיה לו הרבה כסף וכו', על ידי כעס הוא כמו ידיו דוחה את זה וכו', ומדת הכעס זו המדה הכי מגנה שרק יכול להיות, עד כדי כך שאמרו בזהר (תצוה קפ"ב.) במאי אתידע לקרוב בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה? [איך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?], ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, [בכעסו של אדם מתודעת מהות כל האדם ומתגלה מי הוא]. אי תהיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס כדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש ברוך הוא והוא אדם השלם]. ואי ההוא בר נש לא נטיר

לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולא תתברא עמיה [ואם האדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדושה ממנו, ונכנסת בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש ברוך הוא ואסור להתקרב אליו]. ודא איהו (איוב י"ד) "טרף נפשו באפו" - איהו טרף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דההיא נשמתא קדישא טרף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו].

ואמר האריז"ל שאת כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שכועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו'.

וידוע שרבנו ז"ל גלה לנו עצה לתקן ולצאת מכל המדות והתאוות רעות וכו', והוא על ידי תפלה ובקשה - להרגיל את עצמו לבקש בכל יום ממנו יתברך על המדות הרעות, ועל ידי זה יזכה לכל טוב אמתי ונצחי, כי עם תפלה יכולים לשנות את הטבע, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ר"ג) הטבע מציבת כף והתפלה משנית את הטבע.

ולכן ראה לומר את התפלה הזו בכל יום, אפלו כמה פעמים ביום, וזה יועיל לך מאד מאד לשבר את הכעס והרציחה ממה, ותהיה תמיד שש ושמת, ועל ידי זה תהיה נכלל באין סוף ברוך הוא:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, מלא טוב מלא רחמים, מלא רצון, שתהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני מן הכעס ומן הרגז ומכל מיני קפידות. ותגן עלי ברחמיך ותשמרני תמיד. ואפלו בשעה שאבוא חס ושלום, לידי איזה פעם, תחמל עלי ברחמיך ותשמרני ותצילני שלא אפעל בכעסי שום אכזריות כלל. רק אזכה לשבר ולהפר הכעס ברחמנות, ואזכה להתגבר

על יצרי לשבר הפעס ולהפך הפעס לרחמנות, לרחם דיקא
ברחמנות גדולה במקום שהייתי רוצה לכעס חס ושלום. ולא
יהיה בי אל זר ולא אשתתחה לאל נכר, שזה נאמר על הפועס,
שנחשב כאלו עובד עבודה זרה:

רבוננו של עולם, אתה ידעת כמה קשה לנו לשבר ולכטל
מדה רעה זו של פעס וקפידות, פי פשמתחיל הפעס לבער בנו
חס ושלום, כמעט אין אנו בדעתנו, וקשה עלינו לכבות אש
הפעס ולכבשו. על פן רחם עלינו למען שמה, והיה בעזרנו
ושמרנו והצילנו תמיד ברחמיך וחסדיך הגדולים, ועזרנו לשבר
ולכטל מדת הפעס וקפידות מעלינו ומעל גבולנו, ולא נכעס
לעולם, ולא אהיה שום קפדן כלל, רק אזכה להיות טוב לכל
תמיד מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יכניס בך שמחה אמתית שזה תקון הברית,
ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) שעל ידי
שמחה הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו שלא יבוא לידי פגם
הברית, וממילא הוא כבר לא יהיה בכעס, ועליך לזכור שהסבלנות זו
המדה הכי יפה שרק יש לאדם.

אשרי אדם שקונה לעצמו את מדת הסבלנות שזה עקר גדול
בחיים, וזו המתנה הכי יפה שאדם צריך להגיע אל זה, כי החיים
מלאים קשיים ונדמים כים הסוער וכו' וכו', ומי המצליח בחייו? זה
רק הסבלן! ואמר החכם "אין דבר שמחסר מן הרעה כמו הסבל", כי
הסבלן הוא המנצח בכל תחום, ואמר החכם "הסבל מעלה גדולה,
והיא תחבולה למי שאין לו תחבולה", ולכן תראה להתאזר במדת
הסבלנות הן לגבי ילדיך, והן לגבי אשתך, ואז תהיה המצליח הכי
גדול בעולם, וזו עקר גבורת הגבור להתאזר במדת הסבלנות, וכך
אמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ד') איזהו גבור? הכובש את יצרו,
שנאמר (משלי ט"ז) "טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר";

רואים מפסוק זה שמדבר מסבלנות שזו עקר הגבורה - שיכול לכבש את יצרו של הכעס, שלא יכעס יותר, כי הסבלן הוא המנצח תמיד.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלד.

**במקום עבודתי יש כמה גברים שמנסים להתחיל אתי.
מה הדבר הנכון לעשות?**

שאלה:

מאת אלישבע: אני עובדת במקום שרבו גברים, וכבר כמה פעמים נסו להתחיל אתי. אני מצדי לא משתפת פעולה, אבל אני חשה בחסר נוחות מול אותם גברים שמנסים לפטפט אתי ולהתקרב אלי. הבועיה היא שאני המפרנסת היחידה בבית, והכלכלה שלנו מבססת על המשכורת שלי. מה הדבר הנכון לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלוש רב אל אלישבע תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שזה נסיון מאוד מאוד קשה, עם כל זאת אנחנו יהודים מאמינים בהקדוש ברוך הוא שהוא זן ומפרנס את כלם, ולכן את צריכה מאוד מאוד לשמר על עצמך, כי כך אמר החכם מפל אדם (משלי ו') "היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוינה: כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה", ולכן אם את מגרה גברים וכו', אזי עדיף לך לשנות את מקום העבודה וכו', כי צריכים מאוד מאוד להזהר מאסור יחוד

אשר רב הפוסקים אומרים שהוא אסור מדאורייתא, ואחרים אומרים שהוא רק מדרבנן, אבל יחוד אשה בין גברים זה בודאי חמור מאד מאד, כי בקלות יכולים להכשל בעוונות חמורים מאד מאד, וכן אמרו (עבודה זרה ל"ו): שאין אחד מתיחד עם כל עריות שבתורה, כי לאשת איש אסור להתיחד עם גברים שהוא מדאורייתא וכו', ואתא דוד וגזר אפלו אייחוד דפנויה, שזה גם כן אסור.

וזו לא חמרא אלא אסור חמור מאד מאד שסופו רע, ולכן אסור לך לעבד במקום שגברים מתחילים אתך בשום פנים ואופן, משום (שבת י"ג.) לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב; כי מה את צריכה להכנס בנסיון כל כך קשה? ולכן תעשי למען הקדוש ברוך הוא ותחליפי את מקום עבודתך, ואם תעשי את זה למענו יתברך תראי שתתברכי מפי אל עליון, כי אף אחד לא הפסיד כשזכה לקיים את רצון הבורא יתברך שמו, ולכן אשה שנמצאת בגב האריות וכו', מקום שנמצאים שם פרוצים בעריות וכו', עליה לברח משם מה שיותר מהר, והקדוש ברוך הוא ה'זן ומפרנס את בריותיו יתן לך פרנסה בהרחבה גדולה מאד, בלי שום נסיונות קשים ומרים כאלו.

רק חזקי ואמצי מאד במדת הצניעות, שזה עקר היפי והפאר של בת ישראל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלה.

**חמי מתנכל אלי ומסית את אשתי להתגרש ממני.
מה עושים?**

שאלה:

מאת נפתלי: לכבוד הרב שיק שליט"א, שלום וברכה וישע רב.

אני אברך ספרדי, ונשוי עם אשתי שלש שנים. בשנה וחצי הראשונות הכל היה בסדר, אך מאז ועד עכשו אבא שלה כלומר חמי מסית אותה נגדי, ולוחץ אותה שתתגרש ממני. היו ביני ובינו הרבה וכוחים ומריבות במהלכן היו פגיעות הדידות, ובגלל שהוא כל כך פגע בי לא יכלתי להתאפק ועניתי לו בחצפה. מאז הכל התדרדר, ולמרות שאשתי אוהבת אותי מאד, הדבורים שלו משגעים אותה ואני מפחד מאד שהוא יצליח לשבר לנו את הבית. מה עושים? אשמח לעזרתו של הרב לפני שיהיה מאחר, תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר צו, ז' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נפתלי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שכשם שאדם צריך לכבד את אביו ואמו והיא מצוה גדולה מאד, כמו כן הוא צריך לכבד את חמיו וחמותו, כמובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן ר"מ סעיף כ"ד) ח"ב אדם לכבד חמיו; ומצינו שדוד קרא את חמיו שאול 'אבי', ולכן אדם צריך לדעת שמכרחים לכבד את חמיו וחמותו, כי סוף כל סוף הם נתנו לך את בתם, ולכן מצד הכרת הטוב צריכים לכבד וליקר אותם, אף שהם אנשים קשים מאד וכו' וכו', עם כל זאת החכם עיניו בראשו ויודע איך לשחק

את המשחק וכו', ומכבד אותם וכו', ואף שמבזים אותו ועושים לו עולות וכו', הוא שותק ולא עונה להם, והוא מתחבר אל אשתו.

ואברך כזה נקרא חכם, שיודע איך לשחק אתם וכו', ואינו עונה להם כלל, ונותן להם תמיד את הצדק וכו', וכך מתחזקת האהבה בינו לבין אשתו, כי סוף כל סוף אתה צריך להבין גם את אשתך, היא אוהבת אותך מאד ואתה אוהב אותה מאד, עם כל זאת אלו ההורים שלה, וכואב לה אם אתה מדבר נגדם וכו', ואפלו שאתה תהיה צודק מאה אחוז וכו', אתה צריך להבין שהם ההורים של אשתך, הם הולידו אותה, הם גדלו אותה וכו', ולכן כואב לאשה כשמדברים על ההורים שלה, ואפלו שהיא יודעת שההורים שלה לא צודקים וכו', עם כל זאת כואב לה מאד.

ולכן אתה צריך להיות חכם ולשחק את המשחק וכו', וכך תירש את שני העולמות, לאשתך אף פעם אל תדבר נגד ההורים שלה, ולחמיה וחמותך תתן את הכבוד הכי גדול, ועל ידי זה תהיה הכי מאשר.

זכר את הפתגם העממי "תהיה חכם ולא צודק", כי אם לא תצית אותי לבסוף יהיה גט, ואפלו שנדמה לך שאשתך אוהבת אותך, עם כל זאת אם לא יפסיקו המריבות בינך לבין חמיה לבסוף הנשואין יתפרקו וכו' וכו', ולמה אתה צריך את זה? "תהיה חכם ולא צודק" - תתנהג בחכמה עצומה - לכבד אותם ולא לענות להם אם יבזו אותך וכו', וכן אף פעם אל תדבר עם אשתך נגד ההורים שלה, ואז תראה שלא יקח הרבה זמן שהכל יתהפך לטובה, צריכים רק סבלנות, כי הסבלן הוא המנצח. אקנה שתבין דבר מתוך דבר, ולבסוף הכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלו.

מה הסבה לכך שלפעמים ללא שום סבה נופלת עלי עצבות עמקה?

שאלה:

סאת רפ"י: מה הסבה לכך שלפעמים ללא שום סבה נופלת עלי עצבות עמקה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רפי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת כי אצל הקדוש ברוך הוא שורה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדנה במקמו", ושם בעולם העליון מאירה רק השמחה, ולכן ראוי לכל בר ישראל לשמח מאד מאד בכל נקדה ונקדה טובה שיש בו מנקדת היהדות, ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, הינו כי אין זו רק עצה להיות בשמחה, אלא זו מצוה שבה תלויות כל המצוות - להיות תמיד בשמחה עם כל נקדות יהדותו, כי באמת השמחה היא מקור הקדשה, ולהפך הטמאה והסטרא אחרא הם מקור העצבות, וזו המלחמה שיש אצל כל אחד ואחד - מצד אחד נשמתו נמשכת אל האין סוף ברוך הוא, ורוצה לשמח מאד עם כל נקדה טובה שיש בו מצד האמונה הקדושה שמאמין בו יתברך, כי כל בר ישראל יש לו אמונה בו יתברך, וכן זוכה לקיים בכל יום כמה וכמה מצוות, כי אפלו הכי פחות ורחוק וכו' יש בו מצוות, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך?, אפלו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון; ועל כן מצד האמונה והמצוות שזכה ועשה פעם נמשכת נשמתו אל השמחה, אבל מצד

שני, מחמת עוונותיו המרבים ובפרט בפגם הברית זה מה שמושך אותו אל הטמאה שהיא העצבות והמרירות והדכאון.

ודבר זה נמצא אצל כל בן אדם - שהנה הוא שש ושמש שאז נשמתו מדבקת את עצמה באין סוף ברוך הוא, והנה פתאום הוא נופל בעצבות ובמרירות ובדכאון עד שקשה לו מאד מאד לצאת מזה, ולכן זו העבודה של בר ישראל - מצד אחד לדעת שמקור הקדשה זה השמחה, ומצד שני לדעת שהעצבות והמרירות והדכאון זה מקור הטמאה והסטרא אחרא, ועל כן עליו למסר את נפשו בכל יום ויום בכל שעה ובכל רגע להיות רק בשמחה, ובזה שהוא שש ושמש זוכה להדבק באין סוף ברוך הוא, וצריך מאד מאד לשמר שלא יפלו עליו שום מרירות ועצבות ודכאון כלל, אשר זה הסטרא אחרא, ובזה אדם יכול למדד את עצמו באיזו מדרגה הוא נמצא, אם נופלת עליו עצבות ומרירות צריך לדעת שאז הסטרא אחרא והקלפות שברא מחמת עוונותיו משתלטים עליו וכו'.

וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפ"ט) צריך להזהר מאד מעצבות ועצלות, כי עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות בבחינת (ישעיה ס"ה) "ונחש עפר לחמו", עפר היא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר; ולכן על כל בר ישראל לעשות כל מה שביקלתו להיות רק בשמחה, ואפלו שנדמה לו שאין לו כבר במה לשמח וכו' וכו', למד אותנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שצריך לבקש ולחפש ולמצא בעצמו נקודות טובות שזכה לעשות בנקדת יהדותו ולשמח את עצמו, ואף שדבר זה בא לאדם מאד מאד קשה, כי כשאדם חוטא אזי הסטרא אחרא שהם העצבות והמרירות והדכאון מתגברים עליו, עם כל זאת על האדם לעשות כל מיני פעולות רק להיות בשמחה, שאז נכלל באין סוף ברוך הוא.

וכמוכא בזוהר (תצוה קפ"ד): תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיה [בא וראה העולם הזה עומדת לקבל תמיד] והוא אקרי אבן טבא, [והיא נקראת אבן טוב כמו אבן מושכת שנקרא מגנט] ועלמא

עלאה לא יְהיב ליה אלא כגונא דאיהו קיימא, [והעולם הבא לא נותן אלא כמו שמכניס את עצמו מלמטה] אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא, [אם נמצאים תמיד בפנים שמחים מלמטה] כדין הכי נהרין ליה מעליא, [כך מאירים לו מלמעלה אור וזיו וחיות ודבקות וכו'] ואי איהו קיימא בעציבו, [אבל אם אדם עומד בעצבות ובמרה שחורה] יִהבין ליה דינא בקבליה. [אזי ממשיך על עצמו דינים] כגונא דא (תהלים ק' ב') "עבדו את הוי"ה בשמחה", חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה, [השמחה של האדם בזה העולם, ממשיכה עליו שמחה מהעולם הבא] הכי נמי האי עלמא תתאה, כגונא דאיהו אתערת הכי אמשיך מעליא, [כך הוא העולם הזה, כפי שאדם מתנהג בזה העולם, כך ממשיך על עצמו מעולם הבא]. ולכן כשאדם רק בשמחה ומכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו שמחה מהעולמות העליונים, ולכן אל תהיה בטלן, ואף שאני יודע שעובר עליך מה שעובר צרות ויסורים, מרירות ומכאובים, תשתדל להיות בשמחה עם כל הכחות, ואז תראה שכל מזלך יתהפך לטובה. הלואי שתכניס את הדבורים האלו בלבך.

עם כל זאת, כשאתה רואה שמתגברים עליך העצבות והמרירות והדכאון ואתה בשום פנים ואופן לא יכול להתגבר על העצבות וכו', אזי נתן לנו רבנו ז"ל עצה, ואמר (שיחות הר"ן סימן רע"ג) מה טוב ומה נעים לאדם להרגיל את עצמו שיוכל להחיות את עצמו עם איזה נגון, כי נגון הוא דבר גדול וגבוה מאד מאד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם להשם יתברך. ואפלו מי שאינו יכול לנגן, אף על פי כן בביתו ובינו לבין עצמו יוכל להחיות את עצמו באיזה נגון כפי שיוכל לזמר אותו, כי מעלת הנגון אין לשער ואין לתאר כלל, ואמר רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה י"ג מיום ששי) שעקר רפואת הבת מלך שהיא נשמתו של האדם, שירה בה המלך האכזר שהוא היצר הרע עשרה מיני חצים שכל חץ היה משוח בעשרה מיני סמים וכו', והצדיק האמת שהוא הבעטליר בלי ידים מוציא את החצים

האַרסיים מבת המלך שהיא נשמת האדם על ידי העשרה מיני נגינה שמנגן לפניו, ולכן עקר תקון הברית זה רק שמחה, ולהכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה.

ואמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) כשאדם תמיד שש ושמת, על ידי זה הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו מפגם הברית, ולכן אשרי האדם שעושה כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה, ולא מניח את העצבות והעצלות אצלו כרגע, וזה עקר תקונו, ואף שזה בא לאדם יותר קשה מכל העבודות שבעולם וכו', עם כל זאת אי אפשר להתרפאות אלא על ידי שמחה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) שגם חכמי הרופאים אומרים שכל המחלות והחלאים רעים שבאים לאדם זה רק מחמת חסרון השמחה, כי על ידי שמחה הוא נתרפא מהכל, ולכן תכריח את עצמך להיות רק בשמחה, וזה תקוונך הנצחי.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתפתח עיניך ותראה מה לפניך, אם תהיה בעצבות - אתה מונח במקור הטמאה, ולהפך, אם תהיה בשמחה - תהיה במקור הקדשה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלז.

**מאז שחטאתי עם מישהי נסגר לי המזל ואין לי הצלחה
בשום דבר**

שאלה:

מאת אברהם: שלום לכבוד הרב.

אני בן שלשים ואחת, ועדין לא זכיתי להתחתן, לא הולך לי

במציאת הזוג ואני מרגיש שהמזל סגור לי.

בעבר היה לי חבר ערבי שגדל כל החיים שלו עם יהודים, הוא

היה בקשר עם בחורה יהודיה שחיה אתו, ובאחד מהימים היא יצרה אתי קשר ובקשה ממני לחלץ אותה מידי. עשיתי את זה, התאהבנו אחד בשניה ורצינו להתחתן. לצערי הרב חטאתי אתה הרבה מאד, ולבסוף לא התחתנו כי היא עזבה אותי לטובת אדם אחר עברתי אתה מסכת של תלאות ויסורים, ובמשך ארבע שנים נסיתי לנתק אתה את הקשר עד שלבסוף הצלחתי, ומאז אני לא מצליח להתחתן. הלכתי במשך שנים לרבנים, מקבלים וצדיקים והם אמרו לי שהיא סגרה לי את המזל, התפללתי בקברות צדיקים, עשיתי תקוני כרת, אף שום דבר לא עזר. טסתי לאומן, והייתי אצלכם ביבנאל פעמים, מה לא עשיתי אבל כלום לא הולך... לצערי, אפלו הלכתי לצד האחר של הטמאה לברר מה קורה עם המזל שלי, וגם שם אמרו לי שאותה בחורה סגרה לי את המזל.

אחרי שחלפו שנתיים מאז שנפרדנו התאהבתי שוב במישהי, אף היא שחקה בי, רמתה אותי, פגעה בי בצורה קשה ועזבה אותי, וכיום אני כבר שנה וחצי בלי אף אחת. אני ממש שבור מהענין, אנא עזר לי!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הערות והיסורים שעוברים על בני אדם, הן על גברים והן על נשים זה רק מחמת שחוטאים בנאוף, שזה מה שהורס את האדם לגמרי בגשמיות וברוחניות גם יחד, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה

שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמות רשע רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים יוצא מעצמותיו החטאים שחוקקים עליהם.

ולכן כל מי שעבר עליו מה שעבר, עקר העצה לחזור בתשובה שלמה, ועקר התשובה זה ודוי דברים - להתודות להקדוש ברוך הוא, ולהרגיל את עצמו לספר לו יתברך כל מה שהוא עשה בפרטי פרטיות וכו' וכו', כי רק זו עקר התשובה - להתודות בפה מלא לפניו יתברך, ולספר לו יתברך מה שהוא עשה וכו', וכן מובא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בידון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה) "איש או אשה כי יעשו וגו' ויהתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר אנא השם! חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; ועל ידי זה שמתודה, אמר רבנו ז"ל, שיוצאים העוונות מעצמותיו והכל מתהפך לטובה.

ולכן כל אלו הדמיונות שאומרים שסגרו לו את המזל וכו', פתחו לו את המזל וכו', זה הכל הבל ורעות רוח, אדם מענה את עצמו יותר מכלם, כי בשעה שאדם חוטא רחמנא ליצלן הן גבר והן אשה, אזי הם סובלים צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, ונופלים בפתחים גדולים וכו', ועוברים חרדות ובלבולים גדולים וכו', ואומרים שסגרו להם את המזל וכו', בשעה שהם בעצמם מענים ורודפים את עצמם, ולכן אין עצה אחרת אלא לחזור בתשובה שלמה להקדוש ברוך הוא, ועקר התשובה הוא ודוי דברים - להתודות לפני הקדוש ברוך הוא על כל מה שהוא עשה, ולקבל על עצמו לא לעשות יותר את מה שעשה, והוא יתברך אב הרחמן ומוחל לכל מי שבא ומתודה ואומר חטאתי וכו', וכמאמר ז"ל (תורת כהנים בחקותי) אמר הקדוש ברוך הוא, שמיד שהם מתודים על עונותיהם מיד אני חוזר ומרחם עליהם,

שנאמר (ויקרא כ"ו) "והתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו", כי אצלו יתברך מאד מאד חביב כשבא אדם ואמר לפניו יתברך חטאתי עויתי פשעתי והרע בעיניך עשיתי, וכן אמרו (שמות רבה פרשה ל"ח סימן ד') איני מבקש מכם לא זכחים ולא קרבנות אלא דברים שנאמר (הושע י"ד ג') "קחו עמכם דברים ושובו אל הוי"ה"; ולכן רק זו העצה לצאת מהסכך שנסתבך בו.

לצערנו הרב באו הערב רב וטמאו את נשמות ישראל בנאוף וזנות והפקרות וכו', ואחר כך כל אלו שנפלו בזה סובלים מה שסובלים וכו', ועושים את הכל אבל לא מה שצריכים וכו', רצים ומתרוצצים אל כל מיני בעלי תקונים וכו', בשעה שהקדוש ברוך הוא לא רוצה מהם רק דבר אחד, לבוא אליו יתברך, ולספר לו יתברך בפרטי פרטיות מה שעשו, ועל ידי זה העוונות יוצאים מהעצמות וזוכים שיאיר עליהם מלך הכבוד בעצמו.

עכשו אחר שכבר עשית מה שעשית וכו' וכו', ועברת על מה שעברת וכו' וכו' באסורי כרתות וכו' וכו', אתה צריך לקבל על עצמך לחזור בתשובה שלמה, בתשובה אמיתית, בלב נכון, כמוכא ברמב"ם (פרק ב' מהלכות תשובה הלכה ב') ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו, ויסירו ממחשבתו, ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה ג"ה) "יעזב רשע דרכו" וגו' וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה ל"א) "כי אחרי שובי נחמתי", ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע י"ד) "ולא נאמר עוד אלקינו למעשה דינו" וגו' וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו; והעקר לראות להתחנן תכף ומיד ולא להשאר רוק פרגע.

הקדוש ברוך הוא המקבל בעלי תשובה, יקבל גם אותה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלח.

הרב שלי אמר שלא תהיה לי הצלחה בארץ ישראל ועלי לעבר לאנגליה. מה דעתכם?

שאלה:

מאת ליאור חיים: לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א, שלום ורפואה שלמה.

ברצוני לשאל את הרב שאלה שמטרידה אותי ואת משפחתי: אני נשוי, אב לשני ילדים ומתגורר בנתניה. אשתי במקצועה גננת, ואני כבר שש שנים נע ונד בין עבודה לעבודה. כעת אני ללא עבודה, וזאת לאחר הפגמים ונסיונות רבים.

אנחנו נמצאים במצב כלכלי קשה מאד, יש לנו חובות גדולים, וזה פוגע בשלום בית שלנו. אני נמצא באי ודאות ואני לא יודע לאן לפנות, אני חושש להתחיל בעבודה חדשה כי אני לא יודע האם אמצא סוף סוף מקום יציב.

פניתי לרבי ומורי שמלוא אותי כשמונה עשרה שנה בקשר לפרנסתי, והוא אמר לי שארץ ישראל זה לא מקום הפרנסה שלי, ובחוץ לארץ - באנגליה, אמצא את פרנסתי. חשוב לי לציין שאני אדם דתי - מתפלל שלש תפלות ביום, לומד ארבע שעות ביום, וכמוכן שבדקתי את המזוזות בבית.

אשמח לקבל עצה שתעזר לי ותסייע לי בהחלטתי, כי אני לא יודע מה לעשות. תודה רבה, בריאות שלמה ובשורות טובות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ליאור חיים גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הצרות והיסורים שעוברים עליך זה רק מחמת שאין לך

שלום בית, ואתה לא מקפיד לכבד וליקר את אשתך, כי כף אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו, כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו' [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג.) 'דיינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא', ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד.

ואף שלפעמים יש לאדם צער ויסורים מאשתו וכו' וכו', צריך לדעת שזה מעוונותיו המרבים וכו' וכו', כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת", ולכן אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ג.) זכה - עוזרתו, לא זכה - כנגדו, ועל כן אסור לה להאשים את אשתך בשום דבר, אלא לדעת שאם יש לה איזה צער ובלבול ממנה וכו' זה בא ממך, ואם תחזור בתשובה אזי גם אשתך תחזור אליה, ותכף ומיד כשתשלים עם אשתך תכנס בה שמחה עצומה, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (יבמות סב:) אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, ולכן תעשה כל מה שביכולתך לכבד וליקר את אשתך, ותשתדל מאד מאד לשמח עמה, ואז יתהפך לה המזל לטובה ולא תצטרך לנסע נע ונד לחוץ לארץ, אלא תמצא בארץ ישראל פרנסה בשפע.

העקר רק להיות בשמחה עצומה, כי השם של פרנסה שהוא חת"ף היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח' את' ידך', יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר הראשון אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לה ומרים לה החיים ממות, עם כל זאת עם

עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתבר יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה. ואם תאמר במה יש לי לשמח, הרי אני עני ואביון ומלא חובות? אלא דע לך שחכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בתסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בתקדו וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מפה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמת, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מומן סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך שנבראת יהודי ושלא עשני גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לך את כל צנורי השפע והפרנסה. הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בקרוב בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקלט.

האם כדאי לי להכניס לישיבה למרות שאני כבר בן עשרים ושלוש?

שאלה:

מאת יעקב חיים: לכבוד הרב אליעזר שלמה שיק. אני בן עשרים ושלוש, והגעתי למצב בחיי שאני רוצה להתחזק יותר. אני דתי, התורה חשובה לי יותר מכל דבר אחר בעולם, ואני רוצה להיות חרדי, אך אני לא יכול מפני שלא למדתי מספיק תורה וחסר לי ידע בהרבה הלכות.

אחי לומד בישיבה, וכשאני רואה אותו יש לי צער שאני לא
 זוכה לזה גם כן, אף אני חושש להכנס לישיבה כי אני כבר
 לא כל כך צעיר. מה דעתכם בענין? ואיך אני יכול להתחזק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יעקב חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שאף פעם לא מאחר, ותמיד יכולים לעשות התחלה
 חדשה, ולכן אל תכנס בלחץ, תראה לקבע עתים בתורה, ותתחיל
 ללמד דברים קלים, כגון "קצור שלחן ערוך" כדי שתדע איך יהודי
 צריך להתנהג, וכן תלמד חמש עם התרגום מפרשת השבוע, וכן
 תלמד משניות עם פרוש קל, וכן תלמד "עין יעקב" שהם אגדות
 חז"ל, ולאט לאט תכנס בהתמדת הלמוד, וזכור גם זכור שזה לוקח זמן,
 אי אפשר בן לילה ליום להיות תלמיד חכם וכו', העקר הוא הרצון -
 לרצות וכך תצליח בגדול.

מה טוב ומה נעים שתחפש לעצמך עבודה, כי כך אמרו חכמינו
 הקדושים (אבות פ"ק ב') יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם
 משפחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון.

ועל כלם תעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, כי
 השמחה היא רפואה בין בגשמי ובין ברוחני, ואל תקנא בשום בריה
 שבעולם, כי כך אמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ו') ואל תתאנה לשולחנך
 של שרים, ששולחנה גדול משלחנך וכתרך גדול מכתרם, אדם אסור
 לו לקנאות באף אחד, אלא לשמח עם הנקדה שיש בו מה שאין
 בחברו, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ל"ד) שכל בר
 ישראל יש לו נקדה מה שאין בחברו, ולכן ראוי לכל אחד ואחד
 לשמח עם הנקדה שיש בו, ולא להתבלבל מאחרים כלל, שזה רק
 מקשה על האדם את חיינו.

כדי לזכות להיות בשמחה ולהיות שמור מעברות חמורות ויהיה מסובב בחומה וכו', מקרחים להתחתן, כמאמרם ז"ל (יבמות סב): אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. בלא שמחה, דכתיב (דברים י"ד כ"ו) "ושמחת אתה וביתך". בלא ברכה, דכתיב (יחזקאל מ"ד ל') "להניח ברכה אל ביתך". בלא טובה, דכתיב (בראשית ב' י"ח) "לא טוב היות האדם לבדו". במערבא אמרי: בלא תורה, בלא חומה. בלא תורה, דכתיב (איוב ו' י"ג) "האם אין עזרתי בי ותשיה נדחה ממני". בלא חומה, דכתיב (ירמיה ל"א כ"א) "נקבה תסובב גבר". רבא בר עולא אמר: בלא שלום, דכתיב (איוב ה' כ"ד) "וידעת כי שלום אהלך ופקדתך נוף ולא תחטא".

הקדוש ברוך הוא יעזר שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמ.

מאז שאשתי ילדה כמעט בכל לילה אני רואה קרי. האם יש מה לעשות נגד זה?

שאלה:

מאת חיים: אשתי נמצאת כמה שבועות אחרי לדה. אני משתדל מאד להסיח את דעתי מהתאוה, אולם לאחרונה כמעט בכל לילה אני רואה קרי. כמובן שאני אומר את התקון הכללי, אבל ככל הנראה יחלף עוד הרבה זמן עד שהיא תהיה מתרת. האם יש מה לעשות נגד התופעה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי זה נסיון קשה מאד מאד וכו', כי כבר כתב הרמב"ם (יד החזקה פרק כ"ב מהלכות אסורי ביאה הלכה כ"א) ולא ישב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה יתירה גדולה, מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר (משלי ה' י"ט) "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירוף בכל עת באהבתה תשגה תמיד"; עם כל זאת יש זמנים שאי אפשר להיות עם האשה וכו', ולכן צריכים להכניס את כל הראש והמח והדעת והחכמה רק בתורה הקדושה, ולא יחשב כל היום מנאוף וכו', שאז בודאי יצרו יתגבר עליו מאד מאד.

ולכן ראה לקבע לעצמך קביעות חזקה ללמד בכל יום מקרא: מפרשת השבוע, משנה: לגרס בכל יום כמה פרקים משניות, גמרא: להיות חזק מאד ללמד את הדרך היומי, כי דף גמרא ליום זה חיות לנפש, והשלשה למודים האלו הם עקר העשירות של האדם, כי להפך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"כ.) "ובביתי אין לחם ואין שמלה" - שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד; שזה נקרא עני מי שלא לומד בכל יום את שלושת הלמודים האלו, ואם תהיה חזק בשלושת הלמודים האלו על ידי זה תהיה שמור מהתגברות היצר שמתגבר עליך וכו', כי אין התאוה הזו באה אלא בלב הפנוי מן החכמה וכו'.

העקר תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בכל יום, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו אשר אין לתאר ואין לשער כלל, ואם בני אדם היו יודעים מה זה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, היו מתמידים בזה מאד מאד,

והיו בורחים אל הקדוש ברוך הוא ומדברים ומספרים אליו יתברך את כל מה שמעיק ומציק להם וכו', וזה היה מציל אותם מהכל, כי אין עוד דבר שמציל את האדם כמו מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה כאשר ידבר הבן אל אביו, ולכן אל תהיה בטלן, ודע לך שאפלו כמה דבורים שמדברים עמו יתברך זה דבר גדול מאד מאד, ועושה רשם גדול בשמים, אשרי מי שיחזיק בזה ועל ידי זה ינצל מיצרו המתגבר עליו מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמא.

האם כל אחד יכול להגיע לדרגות של הצדיקים הגדולים?

שאלה:

סאת ישראל: שלום וברכה.

לאחרונה אני קורא הרבה ספרי צדיקים, וזה מאד מחזק אותי ונותן לי חשק להיות צדיק. האם כל אחד יכול להגיע לדרגה כזאת של צדיק? ואם כן, מה הדרך לעשות את זה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע, שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת

שם ספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול, ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל לקרא ספורי מעשיות מצדיקים שעל ידי זה גם לבו יתלהב אליו יתברך, ודע לך שכל בר ישראל יכול להגיע לכל המדרגות שבעולם אם רק ירצה, כי הכל תלוי כפי תקף הרצון שיש לו לחזור אליו יתברך, ואתה צריך לדעת שכל הצדיקים השלמים עברו את כל המחשבות הטורדות שרק עברו עליהם וכו' וכו', כל אחד כפי ענינו, ולכן צריכים להתחזק ביתר שאת וביתר עז ולא להשבר משום דבר, רק להתחזק ברצונות חזקים שגם הוא רוצה להיות צדיק וכו' וכו', ואז בודאי גם הוא יהיה סוף כל סוף צדיק אם לא יעזב את עצמו.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן פ"ד) שהשער להכנס אליו יתברך זה על ידי תפלה, ולכן אשרי האדם שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, ולבקש ממנו יתברך כל מה שהוא רוצה, כי הכל תלוי כפי התפלה שמתפלל להקדוש ברוך הוא, כי על ידי תפלה יכולים להגיע לכל טוב אמתי ונצחי.

יעזר הקדוש ברוך הוא שלא תעזב את הרצונות והכסופים שלך, ואפלו שיהיו לך נסיונות קשים ומרים מאד לעזב את הכל וכו' וכו', תדע שזה הכל נסיונות לנסות אותך אם כוננתך באמת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשובה סימן ע"ו) המתחיל לעבד את השם יתברך, הקדוש ברוך הוא אומר לו: יודע אני שחפצך ורצונך לעבד אותי, אבל מה הוא הבטחות שמא למחר תעזב אותי, אם כן איך אקרב אותך בשביל הרצון שרצית, ואיך אגלה לך תכף דברים נסתרים? אלא כן תעשה - בתחלה אהב אותי כף ותעשה מצוותי, אף על פי שאין אתה יודע השכל של המצוה, ועבד אותי פשוט בלא חכמות, וכשתעבד אותי כמה זמנים, אזי אאמין לך ואגלה לך טעם ושכל של כל דבר ודבר ואקרב אותך בכל מיני התקרבות, כי הזמן הרב שעבדת אותי מקדם הוא בטחות, שלא תעזב אותי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמב.

הכרתי בחור שחזר בתשובה לפני שנה וחצי ומשפחתו חלונית. האם כדאי לי להמשיך בשדוץ?

שאלה:

מאת אורטל: שלום לצדיק.

לא מזמן התגרשתי, וברחמי שמים השם יתברך זמן לי שדוץ. אני חרדית מבית ומאד מתחברת לחסידות, הבחור גם כן ברסלב אף אני חוששת כי הוא חוזר בתשובה רק שנה וחצי, והוא ממשפחה ממש חלונית.

זה קצת מלחיץ אותי, אף חוץ מהענין הזה הבחור נראה לי בחור טוב מאד ורציני. האם כדאי לי להמשיך בשדוץ או לסיים אותו?

כמו כן, רציתי לשאל: למה חסידי ברסלב לא מסדרים את הזקן בכדי שיראה אסתטי? האם יש בזה אסור? תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר מה שצריכים לחפש בכחור הם המדות טובות שיש בו, ולא בחנם שרבנו ז"ל חבר את 'ספר המדות' כי המדות הם עקר האדם, כי בלא מדות האדם הוא חיה בצורת אדם, ולכן העקר כשמחפשים שדוץ צריכים לבדק את המדות שיש בכך אדם, אם אינו כעסן וקפדן וכו', ואם אינו אלים וכו', ואם אינו קמצן וכו', ואם הוא שמח ונעים הליכות וכו', זה צריך להיות יסוד היסודות בחפוש אחר בחור טוב, ואם יש לו את כל זה, אזי הוא כליל המעלות.

ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על נקיות הבגדים וכו', וכן הקפיד ללכת עם הפאות מסדרות וכו', ואנשי שלומנו העידו שבכל

פעם שראו את רבנו ז"ל יוצא מפתח ביתו, היה מרטיב את ידו ומסדר את פאותיו.

הקדוש ברוך הוא ישמר אותך שלא תפלי עוד פעם בפת, והעקר שתבדקי טוב טוב את המדות שלו, ואם יש לו מדות טובות אזי תראי לגמר את זה בכי טוב, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמג.

אני בקשר עם בחורה ורוצה להתחתן אתה, אבל יש לי המון בלבולים

שאלה:

מאת נדב: שלום לכבוד הרב.

כבר הרבה זמן אני בקשר עם בחורה ואנחנו רוצים להתחתן, אף לצערנו יש לנו המון בעיות ומריבות, ויחד עם זאת נורא קשה לי כלכלית.

אני מאד אוהב את הבחורה ולא יודע מה לעשות, הינו אצל כמה רבנים והתשובות היו מגונות, חלקם אמרו לנו לא להתחתן. כבוד הרב, מה עלינו לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נדב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זו טעות חמורה להסתובב עם בחורה חדשים שלמים, וכן לפעמים שנים וכו', כי לא ימלט שלא יכשלו בעברות חמורות, ולכן

אחר שלש או ארבע או הכי הרבה חמש פגישות צריכים להחליט או לְקַאן או לְקַאן, כי אחרת לא יצליחו, כי תמיד יהיו ביניהם וכוחים וכו' מחלקת ומריבות וכו', ואי הבנות וכו', ואחר כך במו ידיו יחריב את זוגו שנותן לו הקדוש ברוך הוא.

אם יש ביניכם משיכה וכו' אזי תגמרו תכף ומיד בכי טוב ותתחתנו, לא צריכים להסתובב סתם ככה וכו' וכו', כי זה לא מביא לשום דבר, אלא לכאב לב וכו', ומה גם שנכשלים בעברות חמורות וכו', שעל זה משלמים אחר כך מחיר כבד מאד, ולכן אם אתם מסכימים שניכם להתחתן, תראו להתחתן מה שיותר מהר, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרככם, וזכר גם זכר שפרנסה באה רק בזכות האשה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט) שכל הכסף שיש לאדם זה בא בזכות אשתו.

אשרי מי שזוכה לחזור בתשובה שלמה, כי מינו כצל עובר, הנה אנחנו כאן והנה אנחנו יוצאים כבר מפה, ולכן אשרי מי שחוזר בתשובה שלמה וזוכה להניח בכל יום תפלין, שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ה) כל המניח תפלין מאריך ימים, וכן זוכה לשמר שבת, שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קי"ח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר (ישעיה נ"ו ב) "אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושמר ידו מעשות כל רע", אל תקרי מחללו אלא מחול לו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמד.

**אני סובל מחרדות ופחדים שהולכים וחוזרים בהדרגה,
ואינני רוצה לקחת כדורים**

שאלה:

מאת משה: שלום למורנו ורבנו הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א. אנחנו אוהבים את הרב מאד ומאחלים לו שייאריך ימים על ממלכתו מתוך בריאות ושמחה, אמן סלה. בשנים האחרונות אני סובל מחרדות ופחדים שהולכים וחוזרים בהדרגה. בזמן האחרון הם קצת התגברו מה שמקשה עלי בעבודת השם ובהתנהלות ביום יום, והדבר האחרון שאני רוצה הוא להשתמש בכדורים וכיוצא בזה. אפשר לעצה מהצדיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, וכל המחלות והחלאים רעים באים לאדם רק מחמת חסרון השמחה, כי עצבות ומרירות מכניסים באדם פחדים וחרדות גדולות, ולכן תעשה כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, ועל ידי זה תגאל מכל צרותיך ולא תצטרך לקחת שום כדורים, ואל תחשוב שלהגיע לשמחה זה קל, כי עבודת השמחה זה יותר קשה מכל העבודות שבעולם, עם כל זאת, כשאדם שש ושמח על ידי זה נתפא ממחלת העצבים שהורסת את האדם לגמרי, כי כל אלו שסובלים מהעצבים, זה בא מתקף המרירות והדכאון הפנימי שנכנסו בהם.

ולכן העצה היא לעבד רק על נקדה אחת שהיא נקדת השמחה,

ואם עושים כל מיני פעולות שבעולם להיות בשמחה, זוכים לרפואה
בגשמיות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמה.

**האם יש ענין לדבר כל הזמן ממעלת הצדיקים
ומהכחות שלהם?**

שאלה:

מאת שמעון: שלום לכבוד הרב. השם ישלח לך רפואה
שלמה מן השמים וברכה והצלחה, אמן.
יש אנשים שמדברים הרבה על צדיקים, כמו למשל: "בזכות
צדיק פלוני עומד העולם", "צדיק פלוני מבטל גזרות", "צדיק
פלוני אומר ללמד גמרא". פעם הייתי מתלהב מהדבורים
האלו, אף היום אני כבר לא במקום הזה, ואני מרגיש
שהדבורים האלו לא מוסיפים לי שום דבר בעבודת השם. אני
רוצה להיות צדיק בעצמי, ואין לי זמן וכח לשמע את הדבורים
האלו, ובפרט שאלו שמדברים מזה 'בקול רעש גדול' נראה
שהם בעצמם לא מאמינים במה שהם אומרים.
כשאני שומע דבורים כאלו ואני אומר שאינני מענין לשמע,
הם מציגים את הדברים בצורה כזו כאלו אני חולק על אותם
צדיקים, אף זה לא נכון, כי אני אוהב את כל הצדיקים בעם
ישראל, ולומד מכלם ברוח השם, בפרט מרבנו רבי נחמן
מברסלב, אף אני מעדיף לנצל את הזמן ללמד במשניות
ובספרי רבנו במקום לשמע דבורים על כל מיני רבנים
וצדיקים. האם אני צודק או שיש בעיה בגישה שלי? תודה
רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר צו, ח' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמעון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ג) שזוה יצר הרע גדול מאד לומר תלמיד חכם זה נאה ותלמיד חכם זה לא נאה, וכן אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קט"ז) שאת הצדיק אי אפשר להכיר מבחוץ כלל בשום פנים ואופן, ולכן חבל מאד להכנס בדבורים או וכוחים מי הוא הצדיק בדור הזה וכו', מי מחזיק את העולם בדור הזה וכו', כי הכל הבל ורעות רוח, וחבל אפלו לדבר מזה וכו', אדם צריך תמיד להסתכל על עצמו ולא להתבלבל משום דבר בשום פנים ואופן.

וכבר גלה לנו רבנו ז"ל גלוי נפלא מאד על הפסוק (יחזקאל ל"ג) "אחד היה אברהם" - שאברהם עבד השם רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי השם ומונעים אותו, ולא על אביו ועל אמו ושאר המונעים, רק כאלו הוא אחד בעולם. וכן כל הרוצה להכנס בעבודת השם, אי אפשר לו להכנס כי אם על ידי בחינה זו שייחשב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת: "אחד היה אברהם" כאלו הוא יחיד בעולם; ואם אדם הולך בצורה כזו, אז אף פעם הוא לא ישבר ושום דבר לא יוכל להפילו, והוא חי את החיים שלו, יושב בפנה ולומד בתורה הקדושה בהתמדה רבה מאד, ואף אחד לא יודע ממנו וכו', וכן הוא מתבודד עמו יתברך וכו', ומדבק את עצמו בדבקות האין סוף ברוך הוא.

וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוה"ר"ן סימן ת') בענין ההנהגה שמתנהג העולם עכשו, ככר היה לעולמים כמה פעמים שהיה העולם מתנהג בדרך זה, שהקטנים במעלה היו גדולים וחשובים מאד בעולם, ולא היה העולם מתנהג באמת, ואף על פי כן היה נמצא אחד שהיה מונח במקום שפל, והיה שוחק מכל העולם כלו, והוא היה מחיה ומפרנס כל העולם כלו בזכותו. והיה לו שעשועים גדולים בו יתברך, והוא היה חי חיים גמורים שנקראים באמת חיים; עין שם.

וכן אמר (חיי מוה"ר"ן סימן תנ"ה) בענין המפרסמים של שקר שנמצאים עכשו, שלפעמים נדמה להם שהם פועלים איזה דבר, כגון כשבאים אצלם בשביל בנים וכיוצא, ואחר כך נפקד אותו האדם בבנים ונתמלא משאלתו אזי הם תולים בעצמם שהם פעלו זאת. אמר משל כמו שאדם אחד הולך בדרך ופגע בזאב והיה מתירא ממנו, והושיט מקלו ועשה עם מקלו בדרך שעושין עם קנה שרפה שקורין ביקס (רוכה), כאלו הוא רוצה לירות את הזאב עם מקלו כדי שיתירא הזאב ממנו. בתוך כך היה מורה אחד עם קני שרפה באמת והרג את הזאב ונדמה לזה שהושיט מקלו שהוא הרגו, והוא אינו יודע שנהרג הזאב על ידי זה שהושיט קנה שרפה באמת, כי בודאי אינם יכולים להרג את הזאב במקל. כך הוא ממש ענין הזה - כי יש צדיקים אמתיים בעולם בכל דור ודור שהם פועלים הכל בתפלתם וכל הפקידות לטוב וכל הדברים שבעולם הכל על ידם. ואלו המפרסמים של שקר נדמה להם שהם פעלו זאת, והוא ממש כמו זה שאומר שהרג את הזאב עם מקלו, כי באמת הכל רק על ידי צדיקים אמתיים כי הם פועלים הכל, ומה שאחרים חושבים ומדמים זה הכל הבל ורעות רוח וכו', עין שם.

אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, ולא מבבלב את עצמו משום בריה שבעולם, אלא יושב בחדרו ועובד את הקדוש

ברוך הוא בתורה ובתפלה ובמצוות ובמעשים טובים, ושש ושמח בו יתברך, שאז אל רב טוב הצפון והגנוז יזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמו.

בעלי התדרדר, התמכר לאינטרנט ואלכוהול, וגליתי שיש לו קשר עם נשים אחרות

שאלה:

מאת נאווה: אני ובעלי נשואים ארבע עשרה שנה, ויש לנו ששה ילדים. אנחנו משפחה חרדית, אך בשש השנים האחרונות הבעל הדרדר ברוחניות, ואף התמכר לדברי תועבה באינטרנט ואלכוהול.

בשנים האחרונות הוא הרבה לשוטט בחוץ ולחזר בשעות הקטנות של הלילה, נהג כלפי באלומות מלולית ואף תקף אותי פיזית באמצע הלילה. כמו כן הוא אים עלי מספר פעמים, לא אפשר לי לשמור על טהרת המשפחה, ואף ידוע לי כי יצר קשרים עם נשים אחרות.

מאחר והוא חנק אותי בשעת לילה הגשתי תלונה במשטרה, הוא נעצר לחדש והיינו פרוידים במשך חודשים רבים, אך לאחר שהוא גלה נכונות לשלום בית והסכים לטיפול מקצועי, למרות הסבל שעברתי ממנו מחלתי על כבודי, מחלתי על מה שהוא עשה לי והגענו לשלום בית, אולם תוך חודש הוא חזר לסורו - הוא חזר לשותות ולשוטט בלילות, נעדר מספר ימים בשבוע מהבית ללא הסבר, נודע לי כי הוא שוב בקשר עם נשים זרות, וכבר מספר חודשים הוא שומר מרחק ממני...

הילדים רואים כי אינו מקפיד בתפלות, ומודעים להתנהלותו

הלא יציבה. כאמור, נסינו מספר מטפלים מקצועיים שעלו הרבה כסף, ואולם תמיד הוא הפסיק אחרי כמה מפגשים. מאחר ושוב חשתי מאימת מפנו, ומה גם שאינני יכולה לשאת את העבודה כי הוא נמצא בקשר קבוע עם צלע שלישית, הוא הרחק מהבית באמצעות המשטרה ובכונתי להתגרש מפנו. סבלתי מפנו סבל כל יתאר ברמה הגופנית, הנפשית והרוחנית, ואני מבקשת מהרב עצה וברכה שכל הענינים עם הבעל יסתימו מהר ללא ענאי דין ושאזכה לגדל את הילדים בלי מניעות מצדו. תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל נאווה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צו לי מאד מאד לשמע את מה שעובר עליך וכו', ולצערנו הרב אלו הפרות הבאזשים שיוצאים מאלו שמחזיקים בבית כל מיני כלי משחית המחברים אל אינטרנט, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מ"ה). אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרם לו מכשול כמו העינים". ואני מכרח להגיד לך שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שמחבר אל אינטרנט בבית, ואף שזה נדמה כאלו זו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הכלי הארור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לישזבן, ולכן אסור בהחלט שהיה בבית מחשב שמחבר אל אינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול רחמנא לישזבן.

קשה לי מאד מאד ליעץ לך מה לעשות, כי אני לא באתי לזה העולם לשבר בתים וכו', באתי לזה העולם רק לבנות בתים וכו', אך

את מְכַרְחַת לְדַבֵּר אֶתוֹ פְּתוּחַ וְאֵם הוּא לֹא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּנּוֹת הָרִי אֶת
 מִתְגַּרְשֵׁת מִמֶּנּוּ וְכוּ', כִּי אֶת צְרִיכָה לְדַעַת אֲשֶׁר הִתְמַכְרוֹת אֶל אֵינְטֶרְנֵט
 לְהִסְתַּכֵּל בְּתוֹעֵבָה וְכוּ' זֶה כְּמוֹ שְׂאָחָד מְכוֹר לְסַמִּים וְכוּ', וּמְכַל שְׂכָן
 שְׂבַעֲלֶךָ כְּבָר מְכוֹר גַּם לְאִלְכוּהוּל, זֶה מַחְלָה שְׂמָאד קָשָׁה לְצַאת מִזֶּה,
 וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי) "כִּי יִתֵּן בְּכוֹס עֵינָיו" - בְּכִיס
 כְּתִיב, הַשְּׂכוֹר נוֹתֵן עֵינָיו בְּכוֹס לְשִׁתוֹת, וְהַחֲנוּנִי נוֹתֵן עֵינָיו בְּכִיס. כִּי
 יִתֵּן בְּכוֹס עֵינָיו - רוֹאֶה אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹתֶה וְהוּא אוֹמֵר לוֹ מִזְג לִי וְאֲנִי
 שׁוֹתֶה, וּמִתְלַלְלֶךָ בְּרַעִי וּבְמִימֵי רַגְלִים. יִתְהַלֵּךְ בְּמִישָׁרִים - סוּפוֹ לְמַכּוֹר
 כָּל חִפְצֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל כְּלֵי תְּשֻׁמִּישׁוֹ וְאִין לוֹ לֹא בְּגָד וְלֹא תְּשֻׁמִּישֵׁי
 הַבַּיִת וְלֹא כְּלוּם וְהַבַּיִת רִיקָה מִן הַכֵּל. יִתְהַלֵּךְ בְּמִישָׁרִים - סוּף שֶׁהוּא
 מִתִּיר אֶת הָעֵבְרוֹת וְעוֹשֶׂה אוֹתָם הֶפְקֵר כְּמִישׁוֹר, מְשִׁיחַ עִם אִשָּׁה
 בְּשׁוֹק וּמִנְבֵּל אֶת פִּיו וְאוֹמֵר דְּבָרִים רַעִים בְּשִׁכְרוֹת וְאִינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ לְפִי
 שְׂנֵתִי לְטָלָה דְּעָתוֹ וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהוּ אוֹמֵר וּמֵהוּ עוֹשֶׂה.

וְרַבְנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן כ"ו) כְּשֶׁאָדָם שׁוֹתֶה
 לְשִׁכְרָה אֲזִי הוּא שׁוֹכַח אֶת הַמְצֻוֹת לְגַמְרֵי, וּמְכַל שְׂכָן שֶׁהוּא לֹא נוֹתֵן
 לָךְ לְשֹׁמֵר עַל טְהוֹרַת הַמְשַׁפְּחָה וְכוּ', עֲלֶיךָ לְדַעַת שְׂזָה עֲוֹן חֲמוֹר מְאֹד
 מְאֹד, כִּי אֲסוּר נִדָּה הוּא בְּכָרִיתוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַקְל בְּזֶה, כִּי הַמְקַל
 בְּזֶה מְקַל בְּחַיִּיו וְכוּ', וְלִכֵּן אֶת צְרִיכָה לְהִזְהִיר אוֹתוֹ בַּפַּעַם הָאֲחֵרוֹנָה
 בְּאִזְהָרָה כְּפוּלָה שְׂאֵם הוּא לֹא מְשַׁתְּנֶה אֶת מִתְגַּרְשֵׁת מִמֶּנּוּ, כִּי מִי
 שְׂבוּגָד בְּאִשְׁתּוֹ וְכוּ', וְכֵן מְכוֹר לְנֶאוּף וְלְשִׁתִּית מְשַׁקָּאוֹת חֲרִיפִים קָשָׁה
 מְאֹד מְאֹד לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִשְׁמָה וְכוּ'.

צַר לִי מְאֹד לְכַתֵּב לָךְ אֶת כָּל זֶה, אָבָל חֲבָל עַל נְעוּרֶיךָ שְׂאֵת
 עֲדִין צְעִירָה שֶׁתַּעֲנִי כִּכָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

יְעוֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיְהִיו לָךְ אֶת כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ לְהִתְחַזֵּק
 בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר, וְאֵף שְׂזָה מְאֹד

מאד כּוֹאֵב, עִם כָּל זֹאת כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנְּסִיוונוֹת הַקְּשִׁים וְהַמְּרִים שְׁלוֹ, וּגְדִלַת בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא לְהַחְזִיק מֵעֲמֵד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקמז.

קִשָּׁה לִי לְשַׁלֵּט עַל הַדְּבַר שְׁלִי, וְכִשְׂאֲנִי מְדַבֵּר אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מְתִי לְהַפְסִיק

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אָמִיר: יֵשׁ לִי בְּעֵינַי - קִשָּׁה לִי לְשַׁלֵּט עַל הַדְּבַר שְׁלִי, וְכִשְׂאֲנִי מְדַבֵּר אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מְתִי לְהַפְסִיק, עַד שֶׁהַחֲבָרִים שְׁלִי עוֹשִׂים מִמֶּנִּי צָחוק וּמְכַנִּים אוֹתִי בְּכָל מִינֵי כְּנוּיִים מְעִלְיָבִים. אֲנִי מוֹדֵעַ לָזֶה, אֲבָל קִשָּׁה לִי לְשַׁלֵּט וְלַעֲצֹר בְּזַמַּן. אֲשַׁמַּח לַעֲצָתְךָ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר צוּ, ט' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אָמִיר נָרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַחֲכָם מְפַל אָדָם אָמַר (מְשָׁלִי כ"א, כ"ג) "שֹׁמֵר פִּי וְלִשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ", וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ל"ח) שְׁכָל הַצְּרוֹת שְׂבָאִים לְאָדָם זֶה רַק מַחֲמַת שֶׁהוּא מִפְקִיר אֶת דְּבוּרָיו, שְׂזָה (תְּהִלִּים קמ"ח) "רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְּבָרוֹ" - עֵקֶר הָרוּחַ סְעָרָה שֶׁנֶּעְשֶׂה בְּמַחוֹ שֶׁל אָדָם הוּא הַדְּבַר, וּכְבָר אָמַר הַתַּנַּא הַקְּדוֹשׁ (אֲבוֹת פָּרָק ג') סִיג לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה; וְאָמְרוּ (פְּסָחִים צ"ט). יָפָה שְׁתִּיקָה לְחֲכָמִים קָל וְחֹמֶר לְטַפְּשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי י"ז כ"ח) "אֲוִיל מַחְרִישׁ חֲכָם יִחְשָׁב".

וְלִכֵּן הַדְּבַר הָרֵאשׁוֹן שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ הוּא לְשַׁתֵּק,

וּכְכֹל שִׁישְׁתַּק לֹא יִתְחַרֵּט, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מגלה י"ח.) מֵאֵי דְכִתִּיב (תהלים ס"ה) "לֵךְ דְּמִיָּה תִהְיֶה"? סָמָא דְכוּלָּהּ מִשְׁתּוּקָא, [וּפְרָשׁ רִש"י: מִבְּחַר כָּל הַסְמָמָנִין הִיא הַשְּׁתִיקָה, שְׁלֵא לְהַרְבוֹת דְּבָרִים, וְהֵינּוּ לֵךְ דְּמִיָּה תִהְיֶה] כִּי אֶתָּא רַב דִּימִי, אָמַר: אֲמַרִי בְּמַעְרָבָא מְלָה בְּסַלְעַ מִשְׁתּוּקָא בְּתַרִּין [פְּרוּשׁ רִש"י: אִם תִּרְצֶה לְקַנּוֹת הַדְּבּוּר בְּסַלְעַ, תִּקְנֶה הַשְּׁתִיקָה בְּשִׁתִּים].

הָרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ, שֶׁהַשְּׁתִיקָה מְרָאָה אֶת חֲכַמַת הַחֲכָם, כִּי הַחֲכָם תְּמִיד שׁוֹתֵק. וּמוּבָא בְּסִפְר "אֲרַחוֹת צְדִיקִים" (שַׁעַר הַעֲשָׂרִים וְאֶחָד - שַׁעַר הַשְּׁתִיקָה) אִם תֵּשֵׁב בְּחִבּוּרָה, טוֹב שִׁיאֲמְרוּ לֶךְ "דְּבַר! מַה אַתָּה שׁוֹתֵק כָּךְ"? מִמָּה שֶׁתִּהְיֶה מְדַבֵּר וְיִהְיוּ דְבָרֶיךָ לָהֶם לְמִשְׂא, וַיֵּאמְרוּ לֶךְ "שִׁתֵּק"; וְכֵן אָמַר הַחֲכָם "טוֹב שֶׁתִּהְיֶה שׁוֹתֵק וּמִשְׁכִּיל - מִשֶּׁתִּהְיֶה דוֹבֵר וּכְסִיל" כִּי רַבּוּי הַדְּבּוּר מְרָאָה אֶת מַעוּט שְׁכּוֹל, וְכֵן אָמַר הַחֲכָם "הַמַּעַט דְּבָרֶיךָ - וַיִּמְעָטוּ שְׂגִיאוֹתֶיךָ", וְעַל כֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁהַבְּחִירָה חֲפְשִׁית, וְזֶה תְּלוּי בָּךְ, אִם לְדַבֵּר אוֹ לֹא לְדַבֵּר. וַיְדוּעַ מַה שְּׂאָמַר רַבּוּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן חֶלֶק ב' סִימָן ק"י) לְאִישׁ אֶחָד שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ: כִּיצַד הוּא הַבְּחִירָה? הַשִּׁיב לוֹ בְּפִשְׁטוּת: שֶׁהַבְּחִירָה הִיא בִּיד הָאָדָם בְּפִשְׁטוּת, אִם רוּצָה - עוֹשֶׂה, וְאִם אֵינּוּ רוּצָה - אֵינּוּ עוֹשֶׂה. [וְנִכְתַּב מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל: רִשְׁמַתִּי זֹאת כִּי הוּא נִצְרָךְ מְאֹד, כִּי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם נְבוֹכִים בְּזֶה מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהֵם מְרַגְלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם מִנְעוּרֵיהֶם מְאֹד, עַל כֵּן נִדְמָה לָהֶם שֶׁאֵין לָהֶם בְּחִירָה חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵינֶם יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. אָבֵל בְּאַמַּת אֵינּוּ כֵן, כִּי בּוֹדָאֵי יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה תְּמִיד עַל כָּל דְּבַר, וְכִמוֹ שֶׁהוּא רוּצָה - עוֹשֶׂה. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים מְאֹד].

וְלִכֵּן אִם אַתָּה רוּצֶה שִׁיכְבְּדוּ וַיִּיקְרוּ אוֹתָךְ, הֲרַגְלֵךְ אֶת עֲצֻמְךָ לְשִׁתֵּק, כִּי אֵין עוֹד מְדָה טוֹבָה כְּמוֹ הַשְּׁתִיקָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הוּא מוֹנֵעַ מִעֲצָמוֹ רַעוֹת רַבּוֹת, כְּמוּבָא (אֲרַחוֹת צְדִיקִים - ש"ס) מִי שֶׁהוּא רַגִּיל בְּשִׁתִּיקָה, נִצּוֹל מִכַּמָּה עֲבֵרוֹת: מִחֲנִיפּוֹת וְלִצְנוּת, מִלְּשׁוֹן הָרַע, מִשְׁקָרִים וְגִדּוּפִים. כִּי כְּשֶׁאָדָם מִחְרַף וּמְגַדֵּף אוֹתוֹ, אִם יַעֲנֶה לוֹ יוֹסִיף לְדַבֵּר לוֹ כְּפִלִּים. וְכֵן אָמַר הַחֲכָם: אֲנִי שׁוֹמֵעַ דְּבַר הָרַע וְאֲנִי שׁוֹתֵק. אָמְרוּ לוֹ: וְלָמָּה?

אמר להם: אם אשיב ואענה להם למחרפי, אני ירא שאשמע חרופים אחרים יותר קשים מן הראשונים. ואמר, כשפסיל חולק עם החכם והחכם שותק, תשובה גדולה היא לפסיל. ואמר: הפסיל מצטער בשתיקת החכם יותר משאם היה משיב לו. ועל זה נאמר (משלי כ"ד): "אל תען פסיל כאולתו". ועוד, אדם יכול לגלות לו סודות, כיון שאינו רגיל ברב דברים, לא יגלה. ועוד, אינו רגיל ברכילות. ועל זה נאמר (משלי י"ח כ"א): "מות וחיים ביד לשון", כי אדם עושה בלשונו יותר ממה שעושה בחרבו. כי אדם עומד כאן ומוסר את חברו הרחוק ממנו למיתה, אבל החרב אינה ממיתה אלא בסמוך. לכה נבראו לאדם שתי עינים ושתי אזנים ושני נחירים ופה אחד, לומר שימעט בדבורו. הרי שלף לפניו, מהי מעלת האדם הזוכה להגיע אל המדה היקרה של שתיקה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ל"ה) מי שהוא עצור במליץ לא יוכל אותו שום אדם.

אשרי מי שמכניס דברים אלו לתוך לבו, ואז יעבר את זה העולם בשלום, כי רב הצרות והיסורים שאדם סובל בזה העולם זה רק מחמת רבוי הדבור, כמוכא בזהר (שמיני מ"ב). על הפסוק (קהלת ו' ז) "כל צמל האדם לפיהו" - בגין פיהו דלא נטיר ליה; (כל הצרות שאדם סובל זה רק בשביל הפה שלו שלא שומר עליו).

יעזר הקדוש ברוך הוא שתעשה התחלה חדשה, ועל כל פנים מעכשו תרגיל את עצמך לשותק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקמח.

מה דעתכם על כך שיש ישיבות שמסלקות תלמידים שהתחתנו לפני הזמן שהישיבה הכתיבה?

שאלה:

מאת אלעזר: שלום לכבוד הרב הגאון הרב שיק שליט"א. לאחרונה התפרסם שיש תופעה רחבה של ישיבות בהן אסור להתחתן לפני גיל עשרים ושתיים, ויש כמה ראשי ישיבות שמסלקים מהישיבה תלמידים שמתחתנים לפני שהגיע הזמן שהישיבה הכתיבה. מה דעתכם בעניין? האם זו הנהגה טובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלעזר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, צר לי מאוד מאוד לשמע שיש בעתים הללו דברים כאלו שראשי ישיבות מעיפים בחורים שמתארסים או מתחתנים צעירים וכו', הרי זה מראה שהם בכלל לא יודעים מה שעובר על בני הנעורים בעתים הללו, וזה הפך דברי חכמינו הקדושים שאמרו (יומא עב:): על הפסוק (תהלים יט) "יראת ה' הניחה טהורה עומדת לעד" - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטוהרה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה; וחכמינו הקדושים אמרו (אבות פ"ק ה') בן שמונה עשרה לחפה; ונפסק להלכה (שלחן ערוך אבן העזר סימן א' סעיף ג') מצוה על כל אדם שישא אשה בן שמונה עשרה; וכתבו הפוסקים שהכונה היא בתחלת שמונה עשרה, הינו כיון שמגיע גיל שבע עשרה ויום אחד, הוא נכנס כבר בשנת השמונה עשרה, ואז הוא צריך להתחתן, וכן הוא החק הקיים בהרבה מדינות.

והנה כתוב בשלחן ערוך (שם סעיף א') חַיב כָּל אָדָם לֵשֵׂא אִשָּׁה כְּדֵי לְפָרוֹת וְלִרְבוֹת, וְכָל מִי שְׁאַיְנוֹ עוֹסֵק בְּפָרְיָהּ וּרְבִיָּהּ כְּאִלּוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים וּמִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת וְגוֹרֵם לְשִׁכְנָה שֶׁתִּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל. הִגָּה: וְכָל מִי שְׁאַיִן לוֹ אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא בְרָכָה בְּלֹא תוֹרָה כּו' וְלֹא נִקְרָא אָדָם, וְכִיּוֹן שֶׁנֶּשְׂאָ אִשָּׁה עֲנוּתָיו מִפְקָפְקִים, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי י"ח כ"ב) "מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפְקֶר רָצוֹן מֵהוֹי"ה"; וְלִכֵּן צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁכָּל עֲנִין הַנִּשְׁוֹאִין הוּא הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בַּתוֹרָה, וְזֶה לֹא סֵתֵם לְהִסְתַּכֵּב עִם בַּחֹר אוֹ עִם בַּחֹרָה שֶׁיְהִי חֶבֶר וְחִבְרָה, בְּרִי יִשְׂרָאֵל מְכָרַח לְהִתְחַתֵּן כְּדֵי שֶׁיִּקְרָא אָדָם הַשְּׁלֵם, וְכֵן כְּדֵי שֶׁיְהִיָּה שְׂמוֹר מִן הַחֲטָא, וְזוֹ תַּכְלִית הַחֲתָנָה - לְפָרוֹת וְלִרְבוֹת וְלִהְשָׁמֵר מִחֲטָאִים, וְיִהְיֶה מַחוּ נְקִי לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וּמִצִּינּוֹ בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קידושין כ"ט:) מִשְׁתַּבַּח לִיהִ רַב חֲסֵדָא לְרַב הוֹנָא בְּדַרְבֵּי הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוֹל הוּא. אָמַר לוֹ: כְּשִׁיבּוּא לִידָךְ הִבִּיאָהּ לִידִי. כִּי אֲתָא, חֲזִייה דְלָא פְרִיס סוּדְרָא, אָמַר לוֹ: מַאי טַעֲמָא לֹא פְרִיסַת סוּדְרָא? אָמַר לוֹ: דְלָא נְסִיבְנָא. אַהֲדַרִּינָהּ לְאַפִּיהּ מִיְנִיהּ, אָמַר לוֹ: חֲזִי דְלָא חֲזִית לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְבַּת. רַב הוֹנָא לְטַעֲמִיהּ, דְאָמַר: בֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלֹא נֶשְׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה, בְּעַבְרָה סְלָקָא דַּעְתָּךְ? אֵלָא אֵימָא כָּל יָמָיו בְּהַרְהוּר עַבְרָה. אָמַר רַבָּא וְכֵן תְּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: עַד עֲשָׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִצְפָּה לְאָדָם מְתִי יִשָּׂא אִשָּׁה, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ עֲשָׂרִים וְלֹא נֶשְׂא - אוֹמֵר תַּפַּח עֲצֻמוֹתָיו.

וְאַחַר כָּל זֶה אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂאֵחָד שֶׁנִּקְרָא רֹאשׁ יְשִׁיבָה יַעֲיָף בַּחֹר מֵהִיִּשְׁבָּה מִפְּנֵי שֶׁהִתְחַתֵּן בְּגִיל צַעִיר, הֲרִי עַל זֶה צְרִיכִים לְעוֹדֵד אֶת כָּל הַתְּלַמִּידִים לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׂיוֹתֵר מֵהוּ, כִּי רַבְּנּוּ ז"ל הִקְפִּיד עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְהַחֲזִיק שֶׁמְכַרְחִים לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל צַעִיר, עַל כָּל פְּנִים לְהִתְאַרֵס בְּגִיל שְׁבַע עֲשָׂרָה וְלִהִתְחַתֵּן בְּגִיל שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרָה וְעַל יְדֵי זֶה יְהִי שְׂמוֹרִים מִן הַחֲטָא, וְיִוְכְלוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּטְהָרָה, וּבִמְקוֹם לְעוֹדֵד דְּבַר זֶה עוֹד זוֹרְקִים מֵהִיִּשְׁבָּה, וְעַל זֶה יְדוּוּ כָּל הַדְּוִים עַל

כָּל מַה שֶּׁקוֹרָה בְּעֵתִים הַלְלוּ שְׁכָל כֶּף הַרְבֵּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים נוֹשְׂרִים וְעוֹזְבִים אֶת הַיְהוּדוּת רַחֲמֵנָא לִיְצִלָן, כִּי הַנְּסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד, וּבַחֲוָרִים וּבַחֲוֵרוֹת צְרִיכִים לְהִתְחַתֵּן מַה שְׂיוֹתֵר מֵהָ, וְאֲשֶׁרֵי הַהוֹרִים שְׂדוּאָגִים לְחַתֵּן אֶת יְלָדֵיהֶם בְּגִיל צָעִיר לְפִי הַחֵק. וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבֻמוֹת סב:) הַמְדַרְיָךְ בְּנִי וּבְנוֹתָיו בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׁיאָן סְמוּךְ לְפִירְקָן, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (אִיוב ה') "וַיִּדְעַתָּ כִּי שְׁלוֹם אָהֳלֶךָ".

אֲשֶׁרֵי הַהוֹרִים שְׂיֵשׁ לָהֶם שְׁכָל וְדוּאָגִים לְחַתֵּן אֶת יְלָדֵיהֶם בְּגִיל צָעִיר, וְעַל יְדֵי זֶה יִצִּילוּ אוֹתָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִּיּוֹת גַּם יַחַד.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקמט.

כָּלֵם מְסַבִּיבֵי מְצַלִּיחִים, רַק אֲנִי לֹא מוֹצֵאת אֶת הַזֹּאג
שְׁלִי. לָמָּה כָּל כֶּף קָשָׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה?

שְׂאֵלָה:

מַאת שְׂפָרָה: שְׁלוֹם לְרַב.

אֲנִי בַת עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וּמְאֹד רוֹצָה לְהִתְחַתֵּן. אֲנָשִׁים אוֹמְרִים לִי שְׂאֵנִי בְּרַנִּית מְאֹד וְשְׂאֵנִי לֹא מִתְּפַלֵּלַת מְסַפִּיק. אֲנִי מִיֹּאשֶׁת וַיֵּשׁ פְּעָמִים שְׂאֵנִי מִקֵּשׁ נִשְׁבַּרְת וְחוֹשֶׁבֶת כְּאֵלֹ-אָף אֶחָד לֹא שׁוֹמֵעַ אוֹתִי.

הַיִּיתִי אֶצֶל רַבְנוּ בְּאוֹמֵן, אָף עֲדִין אֲנִי מְרַגֵּשָׁה שְׂמִשָּׁהוּ תְּקוּעַ אֶצְלִי. כָּלֵם מְסַבִּיבֵי מְצַלִּיחִים, רַק אֲנִי לֹא מוֹצֵאת אֶת הַזֹּאג שְׁלִי. אֲנִי לֹא מוֹכְנָה לְהַתְּפַשֵּׁר עַל כָּלֵם מְבַחֲיָנָה דֵּת כִּי אֲנִי רוֹצָה בֵּית שֵׁל תּוֹרָה. לָמָּה כָּל כֶּף קָשָׁה בְּעוֹלָם הַזֶּה? בְּבִקְשָׁה תַעֲזֹר לִי וְתִגִּיד לִי מַה לַעֲשׂוֹת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום רב אל שפּרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שאין דבר כזה להתיאש, כי בפרוש צעק רבנו ז"ל בקול עמק מאד (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל! אין דבר כזה להתיאש! ובודאי יש לך בן זוג, כמאמרם ז"ל (סוטה ב.) ארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני.

ולכן גם לך יש את בן הזוג שלך, ולכן אל תגידי שמשוהו תקוע אצלך וכו', אם זכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל בודאי תזכי למצא את בן זוגך, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך כל השדוכים, רק את צריכה לזכר שאסור להיות בררנית, כי חכמינו הקדושים אמרו (יבמות ג.) נחית דרגא נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?" או "אני הכי חכמה והכי יפה וכו' משפילה וכו', אקח את זה?" והיא מסתובבת ומחפשת את בן הזוג שלה כפי הדמיון שגננס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משוהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה היא מחפשת וכו' ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצמה (יבמות ג.) נחית דרגא נסיב

איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכי, ואז תמצאי בקלות בן זוג שיִתאים לך.

רק תתחזקי להיות בשמחה עצומה, ותמיד שיהיה חינוך על הפנים שלך, ותמשיכי להתפלל אליו יתברך, ותזכי למצא את בן זוגך משרש נשמתך, ותראי איך שהתפללות שלך ישאו פרות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנ.

האם בפורים צריך להשתכר דוקא מיין או שאפשר להשתכר ממשקאות חריפים אחרים?

שאלה:

מאת יצחק: האם בפורים צריך להשתכר דוקא מיין או שאפשר לקיים את מצות היום במשקאות אחרים כגון וודקה וכי? והאם זה נכון שיש בברסלב מנהג לשותת בפורים עד כדי הקאה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בפורים מקפידים אצל אנשי שלומנו לשתות רק יין, ולא שום משקה המשכר אחר כלל, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד בכל השנה לא לשתות שום משקה המשכר יהיה איך שיהיה, רק יין לקדוש ולהבדלה, ובפורים שותים כמה כוסות וכי, הינו יותר מהרגל, ורוקדים הרבה מאד כי אז הוא עת רצון גדול בשמים, כמאמרם ז"ל

(ירושלמי מגלה פרק א' הלכה ד') כל מי שהוא פושט ידו לטל נותנין לו; ופרשו צדיקים שאז הוא עת רצון גדול וכל מה שאדם מבקש ממנו יתברך בפורים הוא יקבל את זה, כי התפלות והבקשות שאדם מבקש ומתפלל בימי הפורים פועלים בקלות, ולכן מנהג אנשי שלומנו לרקד הרבה, ולהתבודד עמו יתברך, והחכם עיניו בראשו לשמר מאד כמה שהוא שותה וכו', כי הוא צריך להתפלל מנחה, וכן לברך ברכת המזון שהוא מדאורייתא, וכן צריך להתפלל ערבית. העקר הוא לשמח כל כך ולרקד בלי הפסקה עד שישתובב לו הראש וכו'.

וצריכים מאד מאד לשמר לא להיות חכם בעיניו וסתם לשותות לשכרה שיהיה מונח אחר כך כמו פגר מת וכו', ובדרך כלל כשאדם שותה יותר מהרגלו והוא רוקד אזי הוא מקיא וכו', וזה תקון הברית, בסוד (איוב כ') ח'יל ב'לע ו'יקאנו.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזה לקבל את ימי הפורים הקדושים בשמחה עצומה, ונוזה לראות במו עיניו בבטול כל הגזרות הרעות מעם ישראל, ונוזה כבר להגאל גאלת עולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנא.

האם זה נכון שמי שהולך עם בגדים מלכלכים זה סימן שגם נשמתו מלכלכת?

שאלה:

מאת אברהם: שמעתי שאומרים בשם השל"ה הקדוש שמי שמזניח את בגדיו ולא שומר אותם מכתמים, זה סימן שגם את נשמתו הוא מזניח ונשמתו מלכלכת. האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן כ"ט) לְשַׁמֵּר
עַל בְּגָדָיו שֶׁיְהִיוּ נְקִיִּים, כִּי נְקִיּוֹת בְּגָדָיו מְרַאֶה עַל נְקִיּוֹת מַחוּ, וְכֵן
אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קכ"ז) הַבְּגָדִים הֵם בְּסוּד הַחֲשֵׁמ"ל, שֶׁהוּא
שְׁמִירָה. וְעַל כֵּן הַבְּגָדִים יְהִיוּ שְׁלֵמִים תְּמִיד וְלֹא קְרוּעִים כִּי הוּא
קְלִקוּל הַשְׁמִירָה, הַבְּגָדִים בְּעֶצְמָן תּוֹבְעִין אֶת הָאָדָם אִם לֹא נִזְהָר
בְּשְׁמִירָתָן לְכַבְּדוֹן כְּרֹאוֹי וְלִהְחַזִּיקָן בְּנְקִיּוֹת.

וְרוֹאִים בְּחוּשׁ שְׁאָדָם שֶׁהוּלָךְ קְרוּעַ וּבְלוּעַ וְכו', וּבְגָדָיו מְלַכְלָכִין
וְכו', זֶה סִימָן שֶׁהוּא אָדָם שְׂאִינוּ מֵיֵשֵׁב כָּלֵל, וְכֵן מִחַ מַחְשַׁבְתּוֹ אֵינוֹ
נָקִי, כִּי הַבְּגָדִים מְגַלִּים אֶת פְּנִימִיּוֹת הָאָדָם וְכו', וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד
מְאֹד לְהַקְפִּיד לְלַכֵּת עִם בְּגָדִים נְקִיִּים דִּיקָא, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(שְׁבַת קי"ד). אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל תַּלְמִיד חֲכָם שֶׁנִּמְצָא רֹכֵב עַל בְּגָדוֹ
חָיֵב מִיתָה; כִּי זֶה חֲלוּל הַשֵּׁם גְּדוּל מְאֹד, וְכֵן אָמְרוּ (בְּבֵא קמ"א ז"א):
דְּרַבִּי יוֹחָנָן קָרִי לְמַאֲנֵי מַכְבְּדוּתָא; כִּי כְּשֶׁאָדָם הוּלָךְ עִם בְּגָדִים נְקִיִּים
וּמְסֻדְרִים הָרִי זֶה מִתְכַּבֵּד בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקנב.

**אני מנהל תלמוד תורה בבאר שבע. האם כבודו יוכל
לכתב מכתב חזק למלמדים שלנו?**

שאלה:

מאת אברהם דוד: לכבוד מורנו ורבנו הרב שיק שליט"א,
שלום וברכה.

אני משמש כמנהל תלמוד תורה בבאר שבע. יש לי חבר שגר
ביבנאל והוא מלמד בתלמוד תורה של הקהלה, ובכל פעם
הוא שולח אלי את המכתבים שאתם שולחים למלמדים, אני
מאד מתחזק מזה ושומר את כלם.

לאחרונה עלה לנו רעיון משתף לפנות לכבודו ולבקש
שתכתבו גם למלמדים שלנו מכתב חזק נפלא כזה, וזו
תהיה לנו זכות עצומה. אם כבודו ירצה לזכות אותנו, הוא יוכל
לכתב את המכתב עבורי ואני אשכפל את המכתב ואכניס
את שמות יתר המלמדים.

תודה רבה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל המלמד היקר לי מאד אברהם דוד גרו יאיר

הנה לחזור ולבאר לך את גדל זכותך שאתה מלמד תינוקות של
בית רבן, ומחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, אין מספיק מלים
להסביר את הזכות הזו, וכבר אמרתי כמה פעמים על מאמרם ז"ל
שאמרו (בבא בתרא ח:) על הפסוק (דניאל י"ב) "וימצדיקי הרבים ככוכבים
לעולם ועד" - אלו מלמדי תינוקות; והפשוט הפשוט הוא, שפמו
שלא יכולים לספר את הכוכבים, כי הם לאין ספר, כך אי אפשר
להסביר את גדל השכר של מלמדי תינוקות שמחדירים בהם אמונה

פשוטה בו יתברך ויראת שמים שלמה, ובפרט עכשו שהערב רב לקחו את עצמם לעקר את האמונה הפשוטה מנערי ומבנות ישראל, ולכן אשרי מי שהוא עכשו מלמד תינוקות של בית רבן, ומחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, וזכותו גדולה בשמים עד שאין יכולין לספר את הזכיות שלו כמו שאי אפשר לספר את הכוכבים, ולכן מאחר שהקדוש ברוך הוא סבב שיש לה זכות כל כך גדולה להיות מלמד תינוקות של בית רבן, ולכן באתי בשורותים אלו לעורר אותך על כמה נקדות מאד חשובות שצריך כל מלמד תינוקות של בית רבן לידע.

א. כשמלמדים ילד צריכים לדעת שזה הקטן גדול יהיה, הינו התלמיד הזה עוד יכול לגדל לאחד מגדולי ישראל, ואם יסתכלו עליו בעין חמלה כזו, וישתדלו לקרבו לחזקו ולעודדו, הוא באמת יכול עוד לגדל ולהיות מגדולי ישראל (הקלקול שנארע עם התלמידים נובע מכך שלצערנו הרב המחנך לא יכולים להבין שמהילד הקטן והצעיר הזה יכול לגדל גדול בישראל, ולכן הוא מזולזל בו, ומשפילו ומבזו, וזה גורם יאוש בלב התלמיד עד שהוא מתרשל לגמרי מהכל וכו').

ב. מלמד תינוקות של בית רבן צריך שתהיה לו סבלנות לתלמידים, ועצבים כמו ברזל, אסור להשפיל שום תלמיד יהיה איך שיהיה, רק תמיד להגביהו ולשבחו ולעודדו, ולמצא את הטוב שבו, ורק כך מצליחים עמו, ועל אחת כמה וכמה שאסור להכות את התלמידים בשום פנים ואופן, ומי שמכה תלמיד, ומכל שכן שמבזו ומשפילו, עליו לידע שעתיד לתן את הדין, ואל יאמר מה הוא כבר מבין הוא ילד צעיר וכו', אדרבה, ילד צעיר הוא דומה לעץ קטן שכל זמן שהוא רך וכו' יכולים לישרו ולטפל בו שיוציא פרות מתוקים, ויצמח לאילנא רברבא, וככל שהוא יותר צעיר יש יותר סכוי להצליח עם התלמיד הזה, כי כשנזקק כבר קשה מאד לטפל בו וכו'.

ג. מלמד זו אחריות מאד מאד גדולה, ומי שחוגר מתניו להיות

מלמד עליו לדעת את גדל האחריות שיש עליו, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא כ"א): על הפסוק (רמיה מ"ח י) "ארור עשה מלאכת הוי"ה רמיה" - זה שמזניח את התלמידים, וכתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות תלמוד תורה הלכה ג') מלמד התינוקות שהוא מניח התינוקות ויוצא, או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן, או שהוא מתרשל בלמודן - הרי זה בכלל ארור עשה מלאכת השם רמיה. לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה מהיר לקרות ולדקדק; וכן מובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ה סעיף ט"ז) ואין למלמד לנעור בלילה יותר מדאי שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצר במאכל ומשתה או לאכל ולשתות יותר מדאי, כי כל אלו הדברים גורמים שלא יוכל ללמד היטב, וכל המשנה ידו על התחונה ומסלקין ליה.

ד. העקר מה שצריכים להחזיר בתלמידים זה אמונה ברוח ומוזככת בו יתברך, וללמדם מדות טובות ודרך ארץ כלפי ההורים וכלפי אנשים מבגרים, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות בנים סימן ס"ד) צריך ללמד את התינוק דרך ארץ מנעוריו; כי אצל רבנו ז"ל היה העקר דרך ארץ, ואמר: אם קיסרין ומלכים היו יודעים איך שאני מלמד את אנשי דרך ארץ, היו שולחים את ילדיהם אלי ללמד פרק בדרך ארץ, וזה הזמן הכי טוב, כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי כ"ב ו) "חנף לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה", כי מה שמלמדים את הילדים כשהם צעירים, זה נשאר להם על כל החיים.

ה. יסוד היסודות שצריכים ללמד את התלמידים בעת קטנותם - שלא ישחיתו ולא יגרמו נזק לאחרים, כי אחר כך משלמים על זה בחיים מחיר כבד מאד מאד, ומכל שכן וכל שכן אסור להזיק ולשבר דבר של בית הכנסת ובית המדרש, שזה משכן השכינה, שעל זה מגיע ענש כבד, וצריכים להדגיש את זה טוב טוב לתלמידים, וכן אסור לבזות את השמש והמנקה של בית הכנסת ובית המדרש, וצריכים לשים על דברים אלו את הדגש מאד, כי על פי רב ילדים לא יודעים את חמרת הענין, והם משחיתים ומזיקים דברים של הזולת וכו', שזה

בכלל גנבה וגזלה, ומכל שכן וכל שכן כשמשחיתים ומזיקים דברים בבית הכנסת ובבית המדרש, שעל זה יש עוון מיוחד, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות גנבה וגזלה סימן א') מי שנפתה לבו לגזל, וכיון שהתיר לעצמו גזלת חברו הרי הוא מוכן לכל חטא ועון, ואין תקנה להסירו מדרכו הרעה; וצריכים להרבות את הדבור בענינים אלו, ואל יקל בעיני המלמדים הדבורים שידברו עמָהם, כי כל זמן שהילד צעיר הוא יקבל את הדברים, כי דבר היוצא מן הלב נכנס אל הלב.

ו. זה דבר גדול מאד מאד שמלמד יספר ספורי מעשיות מצדיקים בכל יום ויום איזה ספור אחר, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע, שספורי מעשיות מצדיקים הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול, ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל ולספר ספורים לתלמידים, שזה מושך את הלב אליו יתברך, והרב הקדוש מצאנו זכותו יגן עלינו בעל "דברי חיים" שאל פעם את המלמדים של בניו: האם אתם לומדים אתם מוסר? והשיבו כן! וכששאל אותם: איזה ספרי מוסר? ענו ואמרו: "חובת הלבבות". ענה ואמר להם: לא לזה התכונתי, אלא תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו ומהרבי רבי זושא מאניפאלי זכותו יגן עלינו. רואים מזה את גדל הכח של ספורי צדיקים, שמושכים את הלב של הילדים לחקות אותם.

ז. מלמד צריך להיות דגמא חיה לתלמידים שלו, כי התלמיד מחקה את רבו, ולא יתכן שהמלמד יקצץ את זקנו ופאותיו (או יחביא את הפאות תחת האזן), ואחר כך ירצה שהתלמידים לא יחתכו את הפאות וכו', כי הרי התלמיד רואה את זה אצל המלמד שלו, ואותו דבר מלמד תינוקות של בית רבן אסור לו לעשן סיגריות וכו', ובכלל

עליו להתנהג בדרך ארץ גדולה שלא ינבל את פיו וכו', ולא ילך באלימות וכו', ולא יזלזל באחרים וכו', כי את אלו המדות רעות התלמידים בקלות לומדים ממנו, ולכן להיות מלמד זו אחריות גדולה מאוד מאוד, זו לא סתם עבודה כמו שאר העבודות, זו עבודת הקדש - לטוש יהלומים, נשמות קדושות בני הקדוש ברוך הוא, ולכן מנחת על המלמד אחריות גדולה מאוד מאוד.

מה אמר לך, אם תקבל את הדברים האלו אזי אין קץ לשכרך, ואת גדל הזכות שתהיה לך להקים גדוד יראי השם וחושבי שמו, זה אי אפשר להסביר. יעזר הקדוש ברוך הוא שאף פעם לא יצא מתחת ידך איזה מכשול, ותשמר מאד מאד על כבוד התלמידים, ותדבר אתם כמו שמדברים עם מבגרים, וזה יגביה את דעתם ושכלם, ויתרחב להם דעתם והשכלתם, ובקלות יוכלו לקבל מה שמלמדים אותם, העקר תמיד ללכת אתם באהבה גדולה וקרוב לכבות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנג.

אין לי עבודה, אני משעמם מאד, ואני מרגיש שהחיים שלי עוברים בלי שום תכלית

שאלה:

מאת רועי: אין לי עבודה, אני משעמם מאד, ואני מרגיש שהחיים שלי עוברים בלי שום תכלית. אני רוצה לקחת את עצמי בידיים אבל קשה לי לשנות את ההרגלים. אשמח לקבל עצה מהרב, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רועי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (כתובות נ"ט) הבטלה מביאה לידי שעמום (שגעון) ולידי זמה, כי כשאדם אינו עושה שום דבר אזי הוא עושה שטיות וכו', ונמשך אחר זמה שהיא נאוף, וכמוכא ברמב"ם (פרק כ"ב מהלכות אסורי ביאה הלכה כ"א) שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה; ואמרו (אבות דרבי נתן פרק י"א) אין אדם מת אלא מתוך הבטילה; כי אין עוד דבר שהורס את האדם כמו שהולך בטל ומבטל בלי מעש, ואמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ולכן אדם צריך להיות תמיד עסוק עם משהו, יהיה עם מה שיהיה.

ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ב') יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עוון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עוון.

ולכן כדאי לך למצא איזו עבודה קלה כדי שלא תסתובב בלי מעש, שזה הגורם מספר אחד של מיתת האדם בגשמיות וברוחניות גם יחד, ולכן אתה מרחק להיות עסוק עם משהו, וכך לא ישעמם לך, ודע לך שאפלו לשמע כל הזמן כלי זמר (קלטות של שמחה) זה גם כן דבר גדול מאד מאד, כי השמחה מרחבת את הדעת, ובר ישראל ששש ושמח עם נקדת יהדותו, עליו לדעת שפכל רגע ורגע הוא מקים מצוות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו, וכשבר ישראל שש ושמח עם הנקדות הטובות שיש בו, כי כל בר ישראל מלאים מצוות פרמון, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצוות פרמון, והוא שמח עם זה - בזה בעצמו מקים מצוות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו, ואמונה בו יתברך שמו, וזה בעצמו יכול להביא אותו

אל המדרגה הכי עליונה, כי השעמום בא לאדם מחמת חסרון אמונה, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לפל אלקות גמור הוא, והוא שש' ושמח עמו יתברך, אז אפלו שכבר עשה מה שעשה וכו' וכו', על ידי תקף שמחת המצוות יזכה לבטל ממנו את כל העוונות, כמו שכתוב (תהלים ק"ד) "אנכי אשמח בהוי"ה יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם", ולכן עצה להפטר מהשעמום הוא רק למצא איזו עבודה וכן להיות עסוק בקיום מצוות מעשיות, והעולה על הכל - לשמח, כי השמחה זו התרופה של כל אדם, ואמר החכם "בשמחה ובצחוק יראה אצלם הזמן קצר, ולדואגים ומצטערים יראה יותר ארוך".

ולכן אשרי מי שמרגיל את עצמו לשמע כלי זמר (קלטות של שמחה) בכל יום, והשמחה תרחיב את דעתו, ואז יראה שבר ישראל יכול להיות עסוק כל היום ולרבות הלילה, הן בשמחת המצוות שזוכים לקיים, והן שירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זה המשכת אלקותו אל זה העולם, ולכן תקח את עצמך בידך ותקיים כל זה, ולא תצטרך להסתובב משעמם וכו', ולסבל סבל נורא, כי מי שמסתובב בטל עליו רחמנות גדולה מאד, ואינו מוצא את מקומו, ומשעמם לו מאד, מה שאין כן מי שתמיד שש' ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, אז הוא הכי מאשר בחיים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנד.

**מאיפה יש לחסידות ברסלב את האמץ להגיד שרק
הדרך שלהם היא דרך האמת?**

שאלה:

מאת מוטי: מאיפה יש לחסידות ברסלב את האמץ להגיד
שרק הדרך שלהם היא דרך האמת?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מוטי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני אף פעם לא שמעתי אמרה כזו, כי סוף כל סוף כל עם ישראל
מאמינים בו יתברך והם אמת, כי אם נתבונן אזי כבר אמר הנביא
(ירמיה י') "והווי'ה אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם", ואמר
רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"א) שרק הקדוש ברוך הוא נקרא
אמת, ולכן ככל שאדם יותר מתקרב אל הקדוש ברוך הוא יותר אמת
נכנסת בו, ולא שיף להגיד שזה יותר אמת מהשני, כל בר ישראל שיש
בו אמונה פשוטה בו יתברך ומקים את מצוותיו יתברך אזי חקוקה
בו אמת, ולכן אי אפשר לומר על שיטה זו או על שיטה זו וכו' וכו'
שאחת אמת יותר מהשניה, כי האמת היא רק הקדוש ברוך הוא.

ולכן עלינו רק לגלות ולפרסם לכלם את אמתת מציאותו יתברך,
ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ו) ככל שאדם מדבק את
עצמו בו יתברך, ועקר הדבקות הוא לדבר אל הקדוש ברוך הוא,
כי (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ד) השער להכנס אליו יתברך זה דרך
תפלה - אזי יש בו יותר אמת, כי הוא נכלל יותר ויותר בו יתברך,
ואין עוד התפללות באין סוף ברוך הוא כמו הדבור שאדם מדבר אל
הקדוש ברוך הוא, שאז הוא מתיחד עמו יתברך, שזה כל הענין של

התבודדות' שרבנו ז"ל גלה לנו, שאדם צריך להגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כמו שמדבר אל חבר טוב, ולספר לו יתברך כל מה שעובר עליו, ולבקש ממנו יתברך כל דבר בפרטי פרטיות, ודיקא על ידי זה יצליח דרכו, כי הדבור שמדברים עם הקדוש ברוך הוא זה מה שמדבק אותו אליו יתברך בסוד (דברים י' כ"א) "הוא תהלתך והוא אלקיך", כי על ידי שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא על ידי זה הוא נכלל בו יתברך.

והיות שזה היה יסוד היסודות אצל רבנו ז"ל, להגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ולכן כל מי שעוסק בעבודה הקדושה הזו של התבודדות להתבודד עמו יתברך, הוא נכלל יותר בו יתברך, שהוא עצם האמת כביכול, ולא שאומרים שאצלנו האמת ואצל אחרים אין אמת וכו'.

וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תכ"א) הצדיקים אפלו אלו הצדיקים של עכשו, הם יקרים גם כן מאד בעיני השם יתברך, ואלמלא לא היה בהם רק מה שמרחקים ממנהגי הקלי עולם, ההולכים ומנהיגים עצמם דיקא בדרך העכו"ם, והולכים בדרך החקירות וחקמות, וכונתם דיקא להדמות עצמם במהלכן ובמלבושיהן ובמנהגייהם כמנהגי העכו"ם כאשר נתפשט עכשו בעוונותינו הרבים, ואם לא היו פועלים הצדיקים כי אם מה שמרחקין מהם - גם כן דים. כי כל מנהיג איך שהוא מתנהג בעבודתו, על כל פנים הוא רחוק מדרכיהם, וכן המקרבים אליהם, כי מאחר שמדקדקין לבלי להניח שער אחר פאות הראש, ממילא אינם מגדלים בלורית שקורין ביי האר, וממילא הם רחוקין ממנהגי העכו"ם ומכת הפילוסופים והמחקרים שמנהיגים עצמם בדרכים כאלו. וזהו דבר גדול מאד, כי דרכי החקירות והפילוסופיה הוא הרעה הגדולה שבכל הרעות ואין רע מזה, אשרי מי שרחוק מהם.

ולכן רואים בפרוש איך שרבנו ז"ל מפליג גם בשאר המנהיגים שמחזקים את אנשיהם להיות מבדלים מדרך הפושעים וכו',

שְׁמוּרִידִים אֶת הַזְקֵן וְהַפְּאוֹת וְכוּ', מַחֲלִיל שְׁבֹתוֹת וְאוֹכְלֵי טְרֵפוֹת
וְנִבְלוֹת בֶּשֶׂר הַחֲזִיר וְהַשְּׁפָנִים וְכוּ'. וּמְכַל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן הַמְּנַהֲיָגִים
שֶׁמְעוֹרְרִים אֶת אֲנָשֵׁיהֶם לְקַבֵּעַ עֵתִים בַּתּוֹרָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה,
אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקִים.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

ג' תתקנה.

אני שוקל להתגרש. האם זה הדבר הנכון לעשות?

שאלה:

סאת דודי: אני ואשתי נשואים שלש שנים, ואנחנו לא
מסתדרים אחד עם השני - כל הזמן יש מריבות, אי הבנות
ומתח בבית. כבר תקופה ארוכה אני שוקל להתגרש, ובגלל
שעדיין אין לנו ילדים, אני חושב שכדאי לעשות את זה כפה
שייתר מהר. האם זה הדבר הנכון לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דודי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי כל המריבות והאי הבנות ביניכם זה רק מחמת שעדיין
אין לכם ילדים, כי אם היה לכם בן או בת הייתם שמחים ועליונים
ומשתעשעים עמו, ולכן אני מאד מבקש אתכם שתראו להשלים
ביניכם, ותראו שסוף כל סוף אם יהיו ביניכם אהבה והבנה הדדית
ותשמחו אחד את השני תפקדו בזרע של קיימא, כמאמרם ז"ל (בבא
בבא י:) מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים? רבי אליעזר אומר: יפזר
מעותיו לעניים, רבי יהושע אומר: ישמח אשתו לדבר מצוה.

ולכן ראו שניכם להרבות בצדקה וחסד, וכן לאהב אחד את השני, ולמחל אחד לשני, ולותר אחד לשני, ואז תראו איזה זוג חמודים תהיו. בזה העולם לא הולך כמו שרוצים וכו', אדם צריך להרגיל את עצמו במדת הותרנות והסבלנות וכו', כי סוף כל סוף זוג כשמתחתנים הם שני הפכים מהקצה אל הקצה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ') שעקר השלום כששני הפכים מתאחדים יחד, ולכן תפסיקו לריב ביניכם, תתחילו לותר אחד לשני וכו', ואז תראו איזה חיים נעימים יהיו לכם.

ורבנו ז"ל הזהירנו על דבר זה מאד מאד, ובפרוש אמר (שיחות הר"ן סימן רס"ג) מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרוד לגמרי חס ושלום, ואמר שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו חס ושלום על ידי זה. כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי קלקול השלום בית חס ושלום שגורם בערמומיותו לקלקל השלום שביניהם; ולכן אתם זוג כל כך חמודים למה אתם צריכים לריב? בעזרת השם יתברך יהיו לכם ילדים, ולכן תראו לדון אחד את השני לך זכות, ותראו איך שכל הבית שלכם ישתנה לטובה.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך ותתחיל לאהב את אשתך יותר ויותר ולכבד אותה, ואז תפקדו בזרע של קימא, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנו.

**הַרְמַתִּי יָד עַל אִשְׁתִּי, וּמֵאֵז הַמְשַׁפְּחָה שְׁלֵה לַוּחַצַּת
שֶׁנִּתְגַּרְשׁ. אִיךָ אֶפְשֵׁר לְתַקֵּן אֶת הַמַּצָּב?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת אֵלֶיהוּ: שְׁלוֹם לְרַב.
לִפְנֵי שְׁבוּעַ הַיְתָה לִי וּלְאִשְׁתִּי מְרִיבָה קָשָׁה מְאֹד, וּלְצַעֲרֵי
הָרַב לֹא יִכְלַתִּי לְשַׁלֵּט בְּעֵצְמִי וְהִכִּיתִי אוֹתָהּ. מִיַּד כְּשִׁזְזָה קֶרֶה
הִיא בְּרַחַה מֵהַבֵּית לַהוֹרִים שְׁלֵה, וְעַכְשָׁיו כָּל הַמְשַׁפְּחָה כְּבָר
מְעַרְבֶת וּלּוּחַצַּת עָלֶיהָ שֶׁתְּתַגַּרֵשׁ מִמּוֹנֵי בְּלִי שׁוֹם דִּין וְדַבְרִים.
אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעֲשִׂיתִי מַעֲשֵׂה חֲמוּר מְאֹד, וְאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ וּמוֹצֵטֵעַ
אִיךָ אֲנִי יָכוֹל לְרַצּוֹת וּלְפַיֵּס אוֹתָהּ וּלְגַרֵם לָהּ לְרַדֵּת מֵהַעֲנָן שֶׁל
הַגְּרוּשִׁין וּלְחַזֵּר הַבֵּיתָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֹדֵר צוּ, ט' אָדָר ב' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל אֵלֶיהוּ נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת כִּי בַר יִשְׂרָאֵל אֲסוּר לוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַיָּדִים,
וְכָךְ אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין ג"ח): הַמְּגַבִּיחַ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ אָף
עַל פִּי שְׁלֵא הִכְהוּ נִקְרָא רָשָׁע, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ב' י"ג) "וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע
לְמָה תִּכֶּה רֵעֶךָ". לְמָה הַכִּיתָ לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא לְמָה תִּכֶּה, אָף עַל פִּי
שְׁלֵא הִכְהוּ נִקְרָא רָשָׁע; וְזֶה נֶאֱמַר עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁאֲסוּר לוֹ לְלַכֵּת
בְּאֵלִימוֹת פִּיזִית וְלַהֲרַבִּיץ לְהַשְׁנִי, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֶרֶךְ
שֶׁאֲסוּר לְהַגְבִּיחַ יָד עַל הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עֵצָם מֵעֵצְמָךְ וּבִשְׂרָ מִבְּשָׂרְךָ
וְכוֹ וְכוֹ, אִיךָ אָדָם מְסַגֵּל לְהַכְנִס בְּלַחֲץ כְּזֶה וְלַהּוֹצִיא אֶת כָּל הַכֶּעַס
שֶׁלוֹ עַל אִשְׁתּוֹ וּלְתַת לָהּ מַכּוֹת?

הֲרֵי הָאָדָם הַזֶּה מְקוּמוֹ רַק בְּאִיזָה כְּלוּב בְּגֵן הַחַיּוֹת, כִּי מִי שֶׁמְכַה

את אשתו הוא חיה בדמות אדם, ולכן אני לא יודע מה לענות לה, כי אם הדרדרת עד כדי כך שנתת מכות רצח לאשתך, מה אתה רוצה שאני יגיד לך? יש רק עצה אחת - שתנסה ללכת לבקש סליחה מאשתך ומכל המשפחה, ותבטיח שזה אף פעם לא יקרה, ויותר מזה אין מה לעשות, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (יבמות ק"ב:) אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת; מי יכול לחיות עם חיה פרועה תחת גג אחד?

אתה צריך להבין גם את אשתך, כי מה היית עושה אם היית פועל באיזה מקום ובעל הבית היה נותן לך מכות? בודאי היית מגביה את הרגלים ובורח משם, ואפלו שהפרנסה שלך שמה, עם כל זאת אף אחד לא מעניין שיתנו לו מכות, על אחת כמה וכמה אשה שחיה עם בעלה והולידה לו ילדים לא מוכנה שהבעל יתן לה מכות, בפרט לפני הילדים, אשה כזו צריכה להיות טפשה אם היא נשארת עם איש פרא, אדם שלא יכול להשתלט על עצמו ונותן מכות וכו' וכו'.

ולכן העצה היחידה שנשארה לך - רק לבקש סליחה מאשתך ומכל המשפחה, ולהבטיח שזה אף פעם לא יקרה, כי זה הדבר הכי חמור כשהבעל נותן מכות לאשתו, ואין על זה שום הצדקה ולמוד זכות, וגברים שנותנים מכות לאשה הם לא שוים לחיי נשואין וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא הנותן דעת לכל אדם יתן גם לך דעת ושכל שתדע שלא נותנים מכות לאשה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנז.

**איך מסתדר ענין הלמוד בגרסא עם פסיקתו של מרן
הרב עובדיה יוסף?**

שאלה:

מאת תם: שלום לכבוד קדושת האדמו"ר ורפואה שלימה. הרב מחזיק אותנו הרבה בענין למוד בגרסא על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, ומצד שני הרב גם אמר שההלכה כמו הרב עובדיה בכל מקום. ראיתי הלכה זו לשונו: "עקר מצות למוד התורה אינו בגרסא בלא הבנה כלל, אלא מצות תלמוד תורה הוא בלמוד עם הבנת הענין, ולא די בהבנת פרוש התבות, וכל שכן בגרסא בעלמא. ומכאן תשובה לאלו שיטת להם "סגלה" לגמור כל הש"ס בתוך תקופה קצרה, בלי הבנה לעמק הדברים, וברור שהוא אבוד זמן ובטול תורה" (שו"ת יביע אמר).

מאז שקראתי את ההלכה הזו נפלתי ליאוש, כי הלמוד בגרסא עוזר לי מאד בפרט במשניות וזהה אבל מהלכה זו יוצא שכאלו אין חשיבות ללמוד קצה. מה דעתו של הרב בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל תם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ד) שיש דבור בדעה, ויש דבור בלא דעה, שזה הושענא רבה שאז צועקים הרבה כדי לזכור את המח, שזה נקרא דבור בלא דעה, ואחר כך בא שמחת תורה, שזה דבור בדעה, שאדם מבין כבר את הכל, ומביא רבנו

ז"ל אַתְּ הַזֶּהָר (קדשים פ"ה). וּמֵאַן דְּתִיאֻבְתִּיהָ לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא וְנִמִּי שֵׁיִשׁ לוֹ רְצוֹן לְלַמֵּד תּוֹרָה], וְלֹא אֲשַׁכַּח מֵאַן דְּיֹלִיף לִיה [וְלֹא מוֹצֵא מִי שֵׁיִלְמַד אֹתוֹ], וְהוּא בְּרַחֲמֵימֵתָא דְּאוּרִיָּתָא לְעֵי בַּהּ [וְהוּא מְרַב אֶהְבָּה לֹוּמַד תּוֹרָה] וּמְגַמְגֵּם בַּהּ בְּגַמְגוּמָא דְּלֹא יָדַע [וּמְגַמְגֵּם בְּלַמוּד וְלֹא מִבֵּין מַה שְּׁלֹוּמַד], כָּל מְלָה וּמְלָה סְלָקָא [כָּל מְלָה וּמְלָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְשָׁמַיִם], וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדִי בַּהֲהִיא מְלָה [וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַח עִם הַמַּלְאִים שֶׁהוּא גּוֹרֵם], וְקַבִּיל לָהּ וְנָטַע לָהּ סַחְרָנִיָּה דְּהָהוּא נַחְלָא [וְנִמְקַבֵּל אוֹתָם מַלְאִים וְנוֹטַע מִזֶּה אֵילָנוֹת סָבִיב עַל נַחַל הָעֲלִיּוֹן], וְאַתְעֵבִידוּ מֵאַלִּין מַלִּין אֵילָנִין רַבְרַבִּין וְאַקְרוּן עַרְבֵי נַחַל [וְנִנְעָשִׂים מֵאַלוֹ הַמַּלְאִים שְׁמַגְמֵם בַּתּוֹרָה, אֲפֹלוֹ שֶׁהוּא לֹא מִבֵּין אֵילָנוֹת גְּדוֹלוֹת, וְנִקְרָאִים עַרְבֵי נַחַל]; מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת מַעְלַת הָאָדָם שְׁזוּכָה אֲפֹלוֹ לְגַמְגֵּם בַּתּוֹרָה, אֵיךְ שְׁזָה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעְלָה. עִם כָּל זֹאת מִמְּשִׁיךְ הַזֶּהָר (שם) זְכָאִין אֵינוֹן דִּידְעִין אוּרְחוּי דְּאוּרִיָּתָא [אַשְׂרֵי אֵלוֹ שְׂיֹודְעִים אֶת דְּרָכֵי הַתּוֹרָה] וּמִשְׁתַּדְּלֵי בַּהּ בְּאוּרַח מִשׁוּר [וְלוֹמְדִים וּמְבִינִים] דְּאֵינוֹן נָטַעִין אֵילָנָא דְּחִי לְעֵילָא לְכוּלָּא אֶסּוּוּתָא [הֵם אֲשֶׁר נוֹטְעִים אֵילָן שְׁמֵשׁ הוּא הִרְפוּאָה].

אַף אַחַד לֹא חוֹלַק שֶׁהֶעֱקַר הוּא לְהִבִּין מַה שְּׁלוּמָה, אֲבָל הַמְצִיאוֹת מְרָאָה שָׂרֵב בְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּשֶׁמִּתְחִילִים לְלַמֵּד וְלֹא מְבִינִים טוֹב אֶת הַחֲמָה, עַל יְדֵי זֶה מִתְרַשְׁלִים וּמִתְאַשִּׁים מִלְּמַד, וְלִכֵּן נִתֵּן לָנוּ רַבְנֵנוּ ז"ל אֶת סֵדֵר דְּרִיךְ הַלְמוּד שֶׁהִיא דְּרִיךְ קְלָה וְנִעֲמָה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ע"ו) בְּעֵנִין הַלְמוּד תּוֹרָה שְׁצִרִיכִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל יוֹם, טוֹב לְלַמֵּד בְּמַהֲירוֹת וְלְבִלִי לְדַקְדַּק הַרְבֵּה בְּלַמוּדוֹ, רַק לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוֹת בְּזוּרִיּוֹת, וְלְבִלִי לְבַלְבֵּל דְּעֵתוֹ הַרְבֵּה בְּשַׁעַת לְמוּדוֹ מֵעֵנִין לְעֵנִין, רַק יִרְאֶה לְהִבִּין הַדְּבָר בְּפִשְׁטוֹת בְּמִקְוָמוֹ. וְאִם לְפַעְמִים אֵינוֹ יְכוּל לְהִבִּין דְּבַר אַחַד, אֵל יַעֲמַד הַרְבֵּה שֵׁם וְיִנִּיחַ אוֹתוֹ הָעֵנִין וְיִלְמַד יוֹתֵר לְהִלָּן. וְעַל פִּי הָרַב יָדַע אַחַר כֵּךְ מִמֵּילָא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בַּתְּחִלָּה כְּשֵׁיִלְמַד כְּסֵדֵר בְּזוּרִיּוֹת לְהִלָּן יוֹתֵר.

וְאָמַר: שְׂאִין צְרִיכִין בְּלַמוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד - לֹוּמַר הַדְּבָרִים

פסדה, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר פסדר בזריוות, וממילא יבין. ואם לא יבין תכף - יבין אחר כך. ואם ישארו איזה דברים שאף על פי כן לא יוכל לעמד על פונתו, מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ט) 'לעולם ליגרים איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר' שנאמר (תהלים קי"ט כ') "גרסה נפשי לתאבה", כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומה, לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם. ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה, ואי אפשר לכאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד. כי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמר כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר מאשר היה לומד בדקדוק גדול כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה מתקנים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד - גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ח) שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה.

ולכן מה לך להתבלבל, מי שיכול ללמד בעמק העיון מה טוב ומה נעים ואין למעלה מזה, אבל רב בני הנעורים לא יכולים להבין תכף ומיד מה שלומדים, ובשביל זה כל כך הרבה עוזבים את הישיבות ונושרים לגמרי וכו', כי אם הם היו יודעים מה זה לגרס בכל יום ח"י פרקים משניות שזה מטהר את הלב מכל מיני חלדה, ומציל

את האדם מעברות חמורות, היו מחדירים את זה בכל הישיבות, ואותו דבר לקחת מסכתא ולחזור על זה מאה פעמים ואחד, שזה היה מכניס חשק לבחורים לסים מסכתא אחר מסכתא מאה פעמים ואחד עד שהיתה נפתחת דעתם, וכך נהגו גדולי ישראל שבהתחלה היתה להם הבנה קשה, אבל מרובי החזרה נפתח להם המח, ולכן אתה לא צריך להתבלבל בשום פנים ואפן, ולהמשיך ללמד בדרך הלמוד של רבנו ז"ל.

וידוע מה שספר הגאון המפלא רבי יוסף ענגיל זכותו יגן עלינו שחבר המון ספרים, כששאלו אותו איך זכה כל כך להתעלות בתורה, עד שזכה לחדש בכל מקצועות התורה? ענה ואמר: כשהתחלתי ללמד, למדתי ארבעים פעמים ש"ס במהירות גמרא בלי רש"י ותוספות ופרשתי את הגמרא לפי דעתי, אפילו לא כרש"י וכו', ואחר כך כשנכנסה לי תשוקה עצומה ללמד, אז נכנסתי במלא המרץ ללמד עם רש"י ותוספות ומפרשים, וכך התחלתי לחדש חידושים רבים.

הרי שלך לפניך, שקדם צריכים לגרס הרבה עד שיפגס בו חמידו דאורייתא - חשק ללמוד התורה הקדושה. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו ומצית את רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, וזה בכלל לא סותר את ההלכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ג' תתקנח.

האם צריכים לנשק את אדמת ארץ ישראל כשמגיעים אליה מחוץ לארץ?

שאלה:

מאת דוד: שלום וברכה לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א ויישר כח על השו"ת הנפלא.

האם צריכים לנשק את אדמת ארץ ישראל כשמיגיעים אליה מחוץ לארץ? והאם צריך לנשק את הקרקע בפה ממש או שפוספיק עם היד? והאם אפשר לנשק גם קרקע מרצפת? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר צו, ט' אדר ב' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אחד שבא מחוץ לארץ לארץ ישראל, ראוי ונכון לו תכף ומיד כשדורך על אדמת ארץ ישראל לנשק את עפר ארץ ישראל, ויכול גם עם היד, וכך נהגו האמוראים שבאו מחוץ לארץ לארץ ישראל, כמובא (ירושלמי שביעית פ"ד הלכה ז') רבי יוסי בן חנינא מנשק לכיפתא דעכו עד כה היא ארעא דישׂראל; כי הוא היה כל כך שמח שהוא בארץ ישראל, עד שנשק את אדמת עכו.

וידוע אצלנו שרבי אברהם ברבי נחמן טולטשינער זכרוננו לברכה כשהיה בארץ ישׂראל היה נעמד בכל פעם ושואל את עצמו: איפה אני נמצא? וענה לעצמו: בארץ ישׂראל! כי רצה להכניס בעצמו חביבות ארץ ישׂראל, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פתובות קי"א.) אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המהלך ארבע אמות בארץ ישׂראל מבטח לו שהוא בן העולם הבא; ומי שבאמת שש ושמח עם קדשת ארץ ישׂראל, על ידי זה ממשיך על עצמו הארה גדולה מאד מקדשת ארץ ישׂראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפָס

לְכָבוֹד נְשֻׁמַת

חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה,

אֲסִפְקֻלְרִיא הַמְּאִירָה

מְאוּר עֵינֵינוּ חַיִּית נְפִשְׁנוּ, מְקָרֵב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מְוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגְּאוֹן הַצְּדִיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זִיב זִצ"ל

עָלָה בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהֵא נְשֻׁמַתוֹ צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים תַּחַת

כְּנֵפֵי הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ תִּגַּן

עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנֹזֶפֶה לְהַנּוֹת מְאוּרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפַעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת יחנא שפרה ע"ה
בת הרה"צ רבי אשר ישעיה
ראטענברג מקוסון זצ"ל
בת מרת סאסיא ע"ה
אשת עטרת ראשינו
כ"ק אדמו"ר
רבי אליעזר שלמה זצוק"ל
נפטרה ט"ז תמוז ה'תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הזה נדפס לזכות
החפץ בעילום שם,
שיזכה לעשות נחת
רוח לקב"ה

ויזכה לעשות נחת רוח
לב"ק מוהרא"ש זצוק"ל
ולקיים את צוואתו בשלימות

בתודה והודיה לקב"ה על שזכה
להתקרב לרבנו הקדוש רבי נחמן
מברסלב ולב"ק מוהרא"ש זצוק"ל

הספר הקדוש הזה הודפס
 לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
 שיוזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

חנה אניטה בת שרה
 ניסים רועי בן טובה
 חיה מושקא בת רוחמה רחמנא
 שלום בן יעל
 יעל בת ציביה
 מרים בת רבקה
 רחמים בן יאסי
 יעקב בן רחל
 שלומית בת אורה
 עוז אפרים בן בלומה
 רבקה בת לאה
 אדל בת אסתר מלכה
 עמוס בן יהודית
 אופיר רפאל בן גאולה
 גאולה בת סיסה
 אתי אסתר בת דליה
 יצחק בן לאה
 אסתר בת דונה דבורה
 אורית בת חנה
 ישראל בן ורדה
 שילת בת אורית
 לירן אליהו בן משה דוד
 אורה בת אסנת
 אלון אהרון בן גילה
 נורית בת נעמי
 יונה בן שולמית
 ספיר הודיה בת גלית
 מאיר בן זיווה
 אלינור בת שמחה

גל נחשון בן לאה
 מורן נחשון בת מזל
 לרפ' ליאת שרה בת צילה
 עמית נועה בת ציפורה
 אביאל בן סגולה
 מלכה בת גילה
 בנימין בן אהרון
 הדסה בת תמר (נאנאג"אן)
 עמוס בן גילה
 דבורה בת רבקה
 ישראל בן אראלה
 כרמית בת שרה
 יוסף חי בן אורלית
 בת אל שמחה בת אסנת
 נחמן ישראל בן אורלית
 סימא בת ברכה
 שרגא בן חנה
 ציפורה פייגא בת שרה וב"ב
 שפיקה בת מרים
 תקוה בת שפיקה
 יעל בת שרה
 אברהם בן דוי
 אריה בן רות
 רונית שפרה בת מינה
 מרים בת שרה
 מיכאל דוד בן חנה
 דרור יצחק בן דליה
 דליה בת רוברט
 טל כהן בן רות מסעודה

לרפואת הרבנית
 יחנא שפרה בת סאסיא
 לרפ' לירן בן סוזאן
 אברהם בן פרידה
 סוזאן בת רבקה
 חנה בת יפה וב"ב
 שמעון מאיר בן חנה
 בת שבע בת רוחמה
 אסתר בת רוחמה
 דן בן אסתר
 יעל טובה בת עירית
 רחלי בת דורית
 יוסף בן יפה
 אסף בן כרמלה
 רז בן יעל
 משפחת אריאל
 מיכל בת לאה
 נאורה בת מיכל
 יעקב בן לאה
 מעיין אדל בת גילה
 דוד בן רחל
 כרמלה בת שרה
 רינה בת זיזל
 חובב בן מרים
 אליעזר שלמה שמעון בן מרים
 מאיר אליהו בן דליה
 גולן בן אסתר
 כרמית בת מרים לוש"ק
 ישראל בן פרידא פיגא
 שרה בת שרה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

מלכה בת שמחה	שמואל ג'פרי בן נוגה	פרחיה בת רינה
עידו בן מיכל ליאור	לרפו' מלכה בת זהבה	לרפו' תמר בת שמחה
שושנה בת אורלי	מנחם זאב בן מלכה	ויונה בת רחל
נחמן בן אדל	מלכה בת דבורה דיל-ברא	אברהם בן חדה
שרה בת יפה	יואב בן שושנה	יסכה בת רויטל
מרים בת שירה יהודית	שמעון בן תרצה	אליעזר שלמה בן יסכה
תהילה בת שירה יהודית	יצחק ישראל בן מרים	רחל בת יסכה
שלמה בן שרה	מורן בת בריז'ט	אסתר מלכה בת יסכה
אברהם בן מוזל	מאיר בן רחל וב"ב	פייגא בת יסכה
אסתר בת רינה	נחמן נתן בן שמחה	רפאל נועם מאיר בן חנה
יעקב בן סילביה	שרה בת מרים	גליה בת יעל
יפית בת אילנה	יעקב בן שרה קלוטילד	ניב בת תקוה
דורית בת שושנה	יפה בת חנה	אליעזר שלמה בן ניב
עומר רחמים בן סלימה	נפתלי בן רחל	מלכה בת ניב
ליאור יצחק בן רות	רבקה בת מרים	רמי חיים בן תקוה
סמדר בת ריז'ין	נתן בן רחל	הרצל טוביה בן לאה
מלכה בת סמדר	פנינה חנה בת יהודית	דינה בת גרסיה
אליעזר שלמה בן סמדר	אדי בן רונית לזיווג	ישי בן שרה סוטה
נתן בן רחל	שאול בן עליזה	חנה ברכה בת נחמה
לודמילה בת סופיה	אסף בן רונית	אופיר בן אילנה
דוד בן לודמילה	ליאור בן עליזה	אבישג בת דינה שמחה
משפחת תפוחי	אליעזר שלמה בן רינה	משה בן ברוריה
ודים בן גינדה	סהר שני שושנה בת ענת	מיכל רונית בת שרה
גליה בת קולט	צבי בן חנה טובה	אברהם בן ורד
דוד רועי בן שרה אורית	רבקה בת חנה טובה	הודיה רחל בת ורד
שלמה בן קלודין שרה	מרדכי אליהו בן גילה	יהודה בן שרה
אביעד בן קלודין שרה	אסתר בת יפה	רבקה בת לאה
מיכל בת קלודין שרה	אליעזר שלמה בן אסתר	יוסף בן סומבול
אסתר מלכה בת ליהי	יאיר בן עדינה	מנשה בן חנה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

איליה בן גינדה
פרץ בן יחזקאל
חנה בת רגינה
אורלי בת עליזה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה
ר' אליהו בן עיישה
רחמים בן אהובה
שרה בת יקוט
יקוט בת חנה
פליקס מסעוד אשר בן
עליזה גזליה
ליאור בת שרה
שרה זוהרה בת סעידה
לואזה בת חסן
משה בן לאה
ליזט בת פרחא
יעקב בן שלום
אליהו בן כמוס
יעקב בן ברוך וחביבה
יצחק בן עזרא מאיר
חיים לייב בן מיכל
הינדה בת פראדה
דניאל בן פולינה
משה בן ציביה ואברהם
ברששת משה בן אסתר דוד
אשר בן סוליקא

אברהם בן אירון
עפרה בת גזלי
זמירה בת חגית
סימה בת מסעודה
אסתר בת שושנה רוזה
יואב בן אסתר
אהרן, משה חיים, ושמעון
בני יעל
שירי בת פנינה
שמואל יעקב בן יעל
שירה שירון בת פנינה
אוריאל בן יעל
אסתר ז'קלין בת פורטונה ומש'
יוסף בן מאירה ברכה
מיטל לאה בת אסתר ז'קלין
וכל בניה ובנותיה

***

לעילוי נשמת

רבי אליעזר שלמה
בן מלכה
חיים בן מרים
מרים בת מסעודה
רחל בת שרה
תומר עמוס בן רבקה
הלן בת דוד ואסתר
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
שרה ריבה בת אטה
מרים טבנסקי בת יודקה

אדל בת ליהי
גולן בן מרגלית
רחל בת דונה דבורה
רויטל בת רות
משפחת שמחי
אברהם בן ישי וב"ב
אנדריי בן בלה
משפחת טויטו
משפחת טרייסמן
שיראל בת אורית
אביאל משה בן אורית
יעל בת אורית
אדל בת אורית
סמדר בת ורדה לזש"ק
משפחת עובד
להצלחת משפ' מלכה
אמנון ורוחמה בסל
משה וגיליה בשארי
לרפ' שושנה זוהרה בת צביה
שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון
צדוק ושרית מלמד ומשפ'
משפ' גרמה בועז
מנחם מנדל בן מיכל רינה
ליאור מאיר יחזקאל בן שמחה
לאה פאני יחזקאל בת מלכה
יעקב בן וידה ויקטוריה
זהבה גולדה בת טובה
מנחם בן וידה ויקטוריה
מרים שיינא בת טובה

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִית
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנִסָּה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכֹל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חִסִּדֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזַמְּרִים אֵלָיו לְכֹל הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֹדוֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, קְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחוּד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשׁוֹכְנֵתָה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז * מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בְךָ: ב אָמַרְתָּ
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךָ: ג לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפְצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה
יְיָ מִנֵּת חֲלָקֵי וְכוֹסֵי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
בְּנַעֲמִים, אֵף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֵף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֵף בְּשָׂרִי
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ
לְרֹאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,
נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִיִן בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹודִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹודה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֲלֶיךָ לְעַת מִצּוּא רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךָ בְּדֶרֶךְ זֹו תִלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִיִן הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֲלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבָנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכָּתָ בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרָאוֹת שְׂוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֹוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָּתָ בִּי, כִּי לֹא יִרִיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֹּתָ בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארכו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְה בַּחֲמָה כִּלְה וַאֲיִנְמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גְּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גֹּאֲלֵת בְּזֵרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְל, וְ
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׁ הָאָרֶץ: כ בֵּים דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטינו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ : ט
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְע
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיּוֹם מַעֲוֹזָם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלֵטֵם
 יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :